

AMATØRKULTUREN I DANMARK

En analyse af organisationer og foreninger under AKKS og
deres medlemmer

Rapport / November 2024



Malene Thøgersen, Henriette Bjerrum, Sanne Mogensen,
Line Bilberg, Cecilie E. L. Johansen, Jens Christian Nielsen
& Amelie Kirsten Mannerup

AMATØRKULTUREN I DANMARK

Titel

Amatørkulturen i Danmark. En analyse af organisationer og foreninger under AKKS og deres medlemmer

Forfatter

Malene Thøgersen, Henriette Bjerrum, Sanne Mogensen og Line Bilberg, Videncenter for Folkeoplysning samt Cecilie E. L. Johansen, Jens Christian Nielsen og Amelie Kirsten Mannerup, Kulturens Analyseinstitut

Øvrige bidragydere

Amalie Bøttern Steffensen

Rekvirent

Amatørernes Kunst & Kultur Samråd (AKKS)

Layout

Videncenter for Folkeoplysning

Forsidefoto

Jens Bjerregaard

Udgave

1. udgave, Aarhus, november 2024

Pris

Rapporten kan downloades gratis på www.vifo.dk

ISBN

978-87-94468-37-4 (pdf)

Udgiver

Videncenter for Folkeoplysning

Frederiksgade 78B, 2.

DK-8000 Aarhus C

T: +45 3266 1030

E: vifo@vifo.dk

W: www.vifo.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Undersøgelsen er støttet af Dansk Folkeoplysnings Samråd, Augustinus Fonden og Frimodt-Heineke Fonden.



FRIMODT-HEINEKE
FONDEN

Indhold

Forord	7
Indledning og baggrund	8
Metode og datagrundlag	9
Rapportens opbygning og hovedresultater	12
Del 1: Amatørkulturen i Danmark	12
Del 2: De amatørkulturelle foreninger og deres udøvere.....	13
Del 3: Afsluttende perspektiver	20
Indledende case-beskrivelser	21
Del 1	
Indledning til del 1.....	27
Kapitel 1: AKKS som organisation	28
Kapitel 2: Landsorganisationerne under AKKS	33
Mellem frivillighed og professionalisme	33
Roller og opgaver.....	34
Økonomi	39
Hvad er svært og hvad er let?	40
Udfordringer.....	42
Indsatser og udviklingsprojekter.....	44
Potentialer	46
Del 2	
Indledning til del 2.....	49
Kapitel 3: Lokalforeningerne og deres aktiviteter	49
Lokalforeningerne – hvem er de?	49
Lokalforeningernes aktiviteter	53
Kapitel 4: Lokalforeningernes medlemmer	63
Foreningernes medlemstal og målgrupper	63
Medlemmernes profiler	63
Rekrutteringen af medlemmer og brugen af adgangskrav	70
Medlemmernes engagement og deres tilknytning til foreningen.....	73
Kapitel 5: Værdier og holdninger i amatørkulturen	79
Foreninger og medlemmers værdimæssige prioriteringer	80
Medlemmernes syn på kunstnerisk kvalitet	85

Medlemmernes syn på aktivitetslederens rolle	87
Kapitel 6: Motivation og udbytte.....	91
Medlemmernes motivation	91
Medlemmernes selvvaluerede udbytte.....	97
Kapitel 7: Rammer, organisering og samarbejde.....	113
Foreningernes rammer og økonomi.....	113
Foreningens organisering og ledelse.....	123
Foreningernes eksterne relationer	126
Kapitel 8: Frivillige og lønnede i foreningerne	131
Holdninger til frivillige opgaver.....	131
Medlemmernes motivation for frivillighed.....	134
Omfanget og karakteren af det frivillige arbejde i foreningerne.....	137
Omfanget og karakteren af det lønnede arbejde i foreningerne	140
Medlemmernes frivillige engagement	144
Kapitel 9: Lokalforeningerne – hvordan har de det?	147
Oplevede udfordringer i lokalforeningerne.....	147
Lokalforeningernes tilfredshed med rammer og økonomi.....	152
Oplevede potentialer i lokalforeningerne.....	156
Lokalforeningernes syn på fremtiden	159
Del 3	
Indledning til del 3.....	161
Kapitel 10: Afsluttende perspektiver	163
De tre programområder	163
Rekruttering og 'fødekæden'	169
På kanten af folkeoplysningen?	171
Drømmen om politisk indflydelse.....	172
Litteraturliste	176
Bilag 1: Supplerende om metode og datagrundlag.....	180
Bilag 2: Supplerende tabeller og figurer	188
Bilag 3: Amatørkultur uden for AKKS.....	226

Forord

Amatørernes Kunst & Kultur Samråd (AKKS) har igennem flere år ønsket et styrket vidensgrundlaget om amatørkulturen i Danmark. I 2023 lykkedes det med støtte fra en række parter at sætte denne undersøgelse i gang som et første skridt på vejen imod mere viden om de amatørkulturelle foreninger og engagementet i amatørkulturen. Derfor skal der lyde en stor tak til bevillinger fra Dansk Folkeoplysnings Samråd, Augustinus Fonden og Frimodt-Heineke Fonden, der har støttet undersøgelsen økonomisk. Dataindsamlingen og udarbejdelsen af nærværende rapport er gennemført i et samarbejde mellem Videncenter for Folkeoplysning og Kulturens Analyseinstitut.

Dataindsamlingen har involveret store dele af det amatørkulturelle felt, og vi skylder en stor tak til alle de repræsentanter fra landsorganisationer, ledere i lokalforeninger og aktive udøvere, der har velvilligt har delt ud af deres erfaringer med amatørkulturen ved at stille op til interviews og ved at besvare spørgeskemaer. Kun med deres aktive medvirken har det været muligt at blive klogere på de amatørkulturelle foreningers særlige kendetegn, medlemmernes profiler og deres erfaringer og oplevelser med de amatørkulturelle aktiviteter.

Endelig en stor tak til projektets styregruppe for godt samarbejde og god sparring undervejs i processen. Det gælder Susan Fazakerley, sekretariatsleder i AKKS, Ege Juul Nielsen, formand for DATS, og Niels Græsholm, formand for Danske Korledere og repræsentant for Amatørmusik Danmark.

Vi håber, at rapportens resultater kan give input og inspiration til det videre arbejde i de amatørkulturelle organisationer på både landsplan og lokalt niveau.

Videncenter for Folkeoplysning og Kulturens Analyseinstitut, november 2024

Indledning og baggrund

Amatørkultur i Danmark omfatter en bred vifte af aktiviteter. Når danskerne går til kor, spiller musik eller dyrker amatørteater, foregår det i mange forskellige regi. En væsentlig del af den udøvende amatørkultur er organiseret i amatørkulturelle foreninger, der fungerer som centrale aktører på området og tilbyder en organisatorisk ramme for aktiviteterne.

Denne undersøgelse fokuserer specifikt på den del af amatørkulturen, der er organiseret under Amatørernes Kunst & Kultur Samråd (AKKS), en landsdækkende paraplyorganisation, som primært repræsenterer foreningsbaserede amatørudøvere inden for teater og musik. Amatørmusik Danmark og Dansk Amatør Teater og Scenekunst (DATS) er de to centrale sammenslutninger i AKKS. Foreningerne arbejder hver på deres måde for at fremme befolkningens deltagelse i kunst og kultur gennem en række forskellige initiativer og aktiviteter.

Men hvordan ser amatørkulturens landskab egentlig ud? Hvordan har de involverede foreninger det, hvem deltager i deres aktiviteter, og hvad får de ud af det? Det er spørgsmål som disse, der vil være omdrejningspunktet for denne rapport.

Baggrunden for undersøgelsen er, at der i dag ikke findes et samlet overblik over størrelsen på den organiserede amatørkultur. Ligeledes mangler der indblik i, hvilke særlige karakteristika foreninger på dette område har, og hvilke vilkår, udfordringer og potentialer der knytter sig til deres roller i Danmarks kulturliv. Derudover mangler der viden om, hvad der karakteriserer medlemmerne i de amatørkulturelle foreninger, og hvilken betydning deltagelsen har for dem.

Denne undersøgelse giver indblik i amatørkulturen organiseret i AKKS og har på medlemssiden overvejende fokus på voksne medlemmer. Men der mangler også viden om befolkningens – både børn og voksne – deltagelse i amatørkulturelle aktiviteter. Undersøgelsen skal derfor ses som et første skridt på vejen hen imod mere viden om området som helhed. Håbet er, at resultaterne fra denne undersøgelse kan tjene som inspiration til og baggrundsviden for en større landsdækkende undersøgelse af danskernes amatørkulturvaner.

Rapportens forskellige dele vil tilsammen have de følgende fokuspunkter på henholdsvis organisationsniveau og medlemsniveau:

- **På organisationsniveau** vil undersøgelsen belyse aktiviteter, medlemssammensætning, frivillighed, rammebetingelser samt de oplevede udfordringer og potentialer i de amatørkulturelle foreninger. Undersøgelsens primære fokus vil være foreningerne på lokalt plan, men landsorganisationernes rolle vil også blive belyst.
- **På medlemsniveau** vil undersøgelsen belyse deltagernes profiler, deres engagement i de amatørkulturelle foreninger, deres motivation for deltagelsen, deres syn på den kunstneriske kvalitet og deres selvvaluerede udbytte. I forhold til sidstnævnte vil trivsel, læring og folkeoplysning være centrale fokuspunkter.

I praksis vil analysen gå på tværs af organisations- og medlemsniveau gennem en række tematiske kapitler, hvilket vil blive uddybet under rapportens opbygning og hovedresultater.

Metode og datagrundlag

Undersøgelsen anvender en kombination af kvantitative og kvalitative data for at belyse amatørkulturen under AKKS fra mange forskellige vinkler.

Det kvantitative datamateriale består af tre spørgeskemaundersøgelser, der dækker både landsorganisationer, lokalforeninger og medlemmer. Denne brede tilgang bidrager til at skabe overblik over området og giver samtidig mulighed for at undersøge forskelle på tværs af foreningstyper og deltagerprofiler. Medlemsundersøgelsen omfatter udelukkende voksenmedlemmer, da kun ganske få børn besvarede skemaet.

Det kvalitative datamateriale omfatter interviews med nøgleaktører fra både landsorganisationer og lokalforeninger. Disse interviews bidrager med dybde og nuancer til at forstå de amatørkulturelle foreningers særlige karakteristika og til at få indsigt i medlemmernes erfaringer med at deltage i amatørkulturelle aktiviteter. For at få indsigter med fra børn og unge, blev der i slutningen af empiriindsamlingen foretaget to fokusgruppeinterviews med tre unge fra en teaterforening og fire børn fra en garderforening. I begge tilfælde er foreningernes aktiviteter henvendt til børn og unge, og indsigter herfra fremgår i en case-fremstilling i forbindelse med kapitel 6.

Tabel 1 viser en oversigt over det samlede datagrundlag, mens en nærmere uddybning kan ses i rapportens bilag 1.

Tabel 1: Undersøgelsens datagrundlag

Datagrundlag	Formål og fokus
Desk research med fokus på centrale aktører på det amatørkulturelle område i og uden for AKKS.	At skabe et indledende overblik over amatørkulturen i Danmark, og hvor den finder sted.
Spørgeskemaundersøgelse blandt landsorganisationer: Svar fra 16 ud af 18 landsorganisationer – svarende til 89 pct. ¹	Kortlægning og overblik samt viden om landsorganisationernes syn på området.
Spørgeskemaundersøgelse blandt lokalforeninger: 434 lokalforeninger – svarende til 48 pct. – har bidraget til undersøgelsen. 42 pct. har gennemført hele spørgeskemaet, mens yderligere 6 pct. har besvaret delvist.	Viden om lokalforeningernes karakteristika og deres oplevede udfordringer og potentialer. Mulighed for at belyse mønstre på tværs af forskellige typer af foreninger.

¹ Rapporten tager udgangspunkt i antallet af medlemsorganisationer ved undersøgelsens start. I løbet af undersøgelsesperioden har landsorganisationen 'Tidlig Musik i Danmark' meldt sig ud af Amatørmusik Danmark, så ved undersøgelsens afslutning var der i alt 17 landsorganisationer under AKKS.

Spørgeskemaundersøgelse blandt medlemmer: 1.137 medlemmer har bidraget til undersøgelsen – heraf har 922 besvaret hele skemaet, mens 215 har besvaret delvist.	Viden om medlemmernes profiler, deres engagement i foreningerne og deres oplevede udbytte af deltagelsen. Mulighed for at belyse mønstre på tværs af forskellige deltagerprofiler.
Kvalitative interviews på landsplan: Seks interviews med ledelsen (formand, næstformand eller sekretariatsleder) i landsorganisationer	Viden om landsorganisationernes organisering, økonomi og aktiviteter samt oplevede udfordringer og potentialer på området.
Kvalitative interviews på lokalt plan: Seks interviews med foreningsledere samt syv interviews/gruppeinterviews med medlemmer i de samme foreninger	Viden om lokalforeningernes organisering og aktiviteter samt oplevede udfordringer og potentialer på området.
Fokusgrupper med børnemedlemmer	To fokusgruppeinterviews er gennemført. Indsigterne herfra er samlet i en separat case i kapitlet om motivation og udbytte.
Perspektiverende interview med projektets styregruppe.	Diskussion af og perspektiver på nogle af analysens foreløbige resultater.

Som tabellen viser, er dataindsamlingen foregået på mange forskellige niveauer, da formålet har været at nå rundt om amatørkulturen fra mange forskellige vinkler og med både dybden og bredden for øje. Figur 1 viser et samlet overblik over de forskellige niveauer, og hvilke data der er indsamlet på hvert niveau. I rapporten omtales de foreninger og medlemmer, der har besvaret spørgeskemaer, typisk som respondenter, mens de foreningsledere og medlemmer, der er blevet interviewet, omtales som informanter.

Figur 1: Overblik over datagrundlagets niveauer



Det er vigtigt at understrege, at de nederste dele af figuren ikke omfatter alle dele af den amatørkultur, som foregår under de 18 landsorganisationer. Kun 11 af de 18 landsorganisationer har lokale foreninger som medlemmer, mens de øvrige landsorganisationer har andre organisationsstrukturer. Medlemsundersøgelsen omfatter heller ikke medlemmer fra alle lokalforeningerne, men kun dem, som aktivt har valgt at medvirke i undersøgelsen. Dette betyder, at resultaterne hovedsageligt giver et indblik i de deltagende foreningers aktiviteter og udfordringer, hvilket kan påvirke generaliserbarheden af undersøgelsen. En nærmere beskrivelse af disse forhold kan findes i bilagsmaterialet.

Rapportens opbygning og hovedresultater

Rapporten består af tre forskellige dele:

- **Del 1: Amatørkulturen i Danmark** giver et overordnet indblik i organisationsstrukturen på området med fokus på AKKS og deres medlemsorganisationer på landsplan.
- **Del 2: De amatørkulturelle foreninger og deres udøvere** er den mest omfattende del af rapporten, der dykker ned i en række tematiske kapitler på tværs af forenings- og medlemsniveau.
- **Del 3: Afsluttende perspektiver** afslutter rapporten gennem en række diskuterede perspektiver på analysens resultater.

Nedenfor følger en uddybning af rapportens opbygning og hovedresultater for de enkelte dele og kapitler.

Del 1: Amatørkulturen i Danmark

Del 1 har fokus på AKKS og landsorganisationerne derunder og består af to kapitler, som uddybes nedenfor.

Kapitel 1: AKKS som organisation ser nærmere på AKKS. Under AKKS er der to lands sammenslutninger: Amatørmusik Danmark, som har 16 landsorganisationer som medlemmer, og DATS, som er paraplyorganisation for lokale amatørteaterforeninger, institutioner og individuelle medlemmer, og som derudover har landsorganisationen Visens Venner som medlem. Samlet er der dermed 18 landsorganisationer under AKKS².

Kapitlet illustrerer det meget varierede organisationslandskab, som findes under AKKS. Der er klassiske paraplyorganisationer med foreninger som medlemmer, men der er også landsorganisationer med enkeltpersoner som medlemmer og andre, som har flere forskellige medlemstyper. Ud over de forskellige organisationsstrukturer varierer det også, om landsorganisationerne har fokus på børn, voksne eller begge målgrupper.

Baseret på spørgeskemasvar fra 16 ud af de 18 landsorganisationer estimerer undersøgelsen, at AKKS på landsplan omfatter 992 foreninger og 2.368 enkeltmedlemmer. Dertil kommer alle medlemmerne under lokalforeningerne.

Kapitel 2: Landsorganisationerne under AKKS tager temperaturen på landsorganisationerne under AKKS og dykker længere ned i det arbejde, der foregår i organisationerne på landsplan, baseret på en spørgeskemaundersøgelse og kvalitative interviews.

² Som nævnt i metodeafsnittet havde Amatørmusik Danmark 16 medlemmer ved undersøgelsens start, men i løbet af undersøgelsesperioden har en landsorganisation meldt sig ud, så der nu er 15 under Amatørmusik Danmark og 17 i alt.

Når det gælder **frivillighed og professionalisering**, viser kapitlet, at det meste arbejde i landsorganisationerne foregår på frivillig basis kombineret med deltidsansatte, der især i de mindre organisationer har fokus på administration. I et par af de større organisationer er der tilknyttet faste konsulenter, der arbejder på regelmæssig basis, modsat frivillige eller ad hoc-ansatte. Tre af landsorganisationerne har fuldtidsansatte medarbejdere.

I forhold til landsorganisationernes syn på deres **økonomiske situation** er der stor variation. Enkelte landsorganisationer oplever det som ren overlevelse at få det til at hænge sammen, mens andre svarer, at de ikke oplever større udfordringer med økonomien. Et fællestræk er dog, at de fleste har større ambitioner, end økonomien rækker til, og flere organisationer bruger meget energi på at søge fondsmidler.

Ser man på **landsorganisationernes roller, opgaver og aktiviteter** er fællestrækkene langt mere gennemgående. Alle landsorganisationer har fokus på at støtte en høj kvalitet i de amatørkulturelle aktiviteter, og kurser, stævner og erfaringsudveksling er centrale opgaver. Derudover lægger næsten alle landsorganisationer – 94 pct. – vægt på at fremme interessen for og kendskabet til amatørkulturen.

Dette perspektiv er også tydeligt, når landsorganisationerne skal pege på **de tre største udfordringer**. Her er manglende kendskab til og forståelse af området – blandt både borgere og politikere – klart det mest fremhævede tema. Desuden fremhæver flere økonomien og rekrutteringen af medlemmer og frivillige som problemstillinger, de oplever i organisationernes arbejde.

Analysen viser samtidig, at landsorganisationerne i høj grad tager disse udfordringer alvorligt, da langt de fleste har igangværende indsatser, der skal fremme medlemmernes engagement, udvikle aktiviteter eller sikre større samfundsmæssig gennemslagskraft.

Del 2: De amatørkulturelle foreninger og deres udøvere

Del 2 dykker ned i otte tematiske kapitler, hvoraf flere går på tværs af forenings- og medlemsniveau. De enkelte kapitler og deres hovedresultater er uddybet nedenfor.

Kapitel 3: Lokalforeningernes aktiviteter og medlemsprofiler giver først en overordnet karakteristik af foreningerne, hvorefter der er fokus på lokalforeningernes aktiviteter og medlemmernes deltagelse i disse.

Lokalforeningerne omfatter flere forskellige typer af foreninger, hvoraf lidt over halvdelen af foreningerne er kor, mens amatørteatre og orkestre udgør de to næststørste grupper. Ud over disse tre foreningstyper omfatter analysen også garderforeninger, øvelokaleforeninger, viseforeninger og andre kulturelle foreninger, som i analysen betegnes 'øvrige foreninger'.

58 pct. af foreningerne er organiseret som selvstændige foreninger, mens knap en fjerdedel er organiseret under en aftenskole, men med selvstændig bestyrelse. Sidstnævnte er især udbredt blandt kor og orkestre. Dertil kommer selvstændige aftenskoler, underafdelinger

af hovedforeninger og andre organiseringsformer. Mange af lokalforeningerne har eksisteret i mange år, men der er stor spredning. Den ældste forening i undersøgelsen er fra 1843, mens den yngste er fra 2023.

Analysen viser også, at foreningernes **konkrete aktiviteter** spænder bredt. Blandt amatørteatrene er det især teater, musicals og revy, som fylder, men der er også mere nicheprægede aktiviteter som kabaret, egnsspil og dukketeater. Blandt orkestre er det især blæseinstrumenter, slagtøj og fløjter, der fylder. Blandt korene dominerer den klassiske genre, men mange arbejder også med rytmisk korsang.

Når det gælder **aktiviteternes hyppighed**, har 92 pct. af foreningerne faste kunstneriske aktiviteter for medlemmerne – f.eks. i form af øveaftener eller undervisning. De faste aktiviteter er især udbredt blandt kor og orkestre, mens der er større variation blandt amatørteatre og øvrige foreninger. Det mest udbredte er at have faste aktiviteter én gang om ugen. Det gælder især for kor og orkestre, mens der er større variation blandt teaterforeningerne. Det ses også i medlemsundersøgelsen, hvor hele 40 pct. af medlemmerne i teaterforeningerne angiver en stor variation i hyppigheden hen over året, hvilket kan skyldes en høj intensitet op mod større forestillinger.

Ud over de øveaftener, foreningerne typisk har, viser undersøgelsen, at **publikumsarrangementer** er en helt central og iboende del af de amatørkulturelle foreningers virke. Kun 2 pct. af foreningerne angiver, at de ikke arrangerer eller optræder ved publikumsarrangementer. 76 pct. af foreningerne afholder koncerter, 20 pct. afholder teaterforestillinger, mens festivaler, musicals og optog er mindre udbredte aktiviteter. Gennemsnitligt medvirker foreningerne i 7,9 arrangementer om året, men gennemsnittet dækker over en stor variation. Også medlemsundersøgelsen understreger, at publikumsarrangementer er centrale. Kun 3 pct. af medlemmerne angiver, at de aldrig deltager i publikumsarrangementer.

Kapitel 4: Lokalforeningernes medlemmer sætter fokus på medlemmerne i de amatørkulturelle foreninger. Lokalforeningsundersøgelsen giver mulighed for at belyse antallet af medlemmer i foreningerne, og hvordan de fordeler sig på alder og køn.

Når det gælder **antallet af medlemmer**, har foreningerne i undersøgelsen gennemsnitligt 42 kontingentbetalende medlemmer, og samlet set repræsenterer de 415 foreninger, der har angivet antallet af medlemmer, 17.342 medlemmer. Kor og orkestre har gennemsnitligt 30 medlemmer, mens antallet er betydeligt højere for amatørteatre og øvrige foreninger.

Ses der på **foreningernes målgrupper**, er det især voksne: 84 pct. af foreningerne har aktiviteter for voksne, en fjerdedel har for unge, mens 13 pct. har for børn mellem 0 og 14 år. Især kor og orkestre i undersøgelsen er orienteret mod voksne, mens amatørteatrene har den mest blandede målgruppe, og 45 pct. har aktiviteter for børn og voksne sammen. Ses der på den konkrete medlemsfordeling, er 21 pct. af foreningernes medlemmer mellem 0 og 25 år, mens 38 pct. er over 65 år. Fordelt på køn er 40 pct. af foreningernes medlemmer mænd, mens 60 pct. er kvinder.

Medlemsundersøgelsen giver mulighed for at se nærmere på medlemmernes profiler. Resultaterne viser, at størstedelen af medlemmerne har en lang eller mellemlang videregående uddannelse, og uddannelsesniveaue er betydeligt højere end blandt befolkningen som helhed. Derudover er der tale om en gruppe, der generelt er aktive og trives godt.

Når det gælder **rekrutteringen af medlemmer**, er et særligt kendetegn ved de amatørkulturelle foreninger, at mange – 55 pct. – arbejder med adgangskrav. Det gælder især blandt kor og orkestre, mens kun 19 pct. af amatørteatrene har det. Adgangskravene varierer på tværs af foreningerne og kan både omfatte deciderede optagelsesprøver, prøveperioder, godkendelsesprocedurer eller mere løst formulerede krav om, at medlemmerne skal kunne synge eller mestre et instrument.

Mange medlemmer har en stærk **tilknytning til deres forening**. Det ses blandt andet på, at medlemmerne gennemsnitligt har været i foreningen i 16 år, og at næsten alle forventer at fortsætte i næste sæson. Derudover bruger medlemmerne meget tid på deres foreningsaktivitet. Ud over de faste foreningsaktiviteter, bruges der tid på at øve derhjemme, på publikumsarrangementer og på sociale arrangementer. Også holdningsmæssigt føler medlemmerne en stærk tilknytning til foreningen: Størstedelen ser det som naturligt at hjælpe til med opgaver i foreningen og oplever, at de har gode muligheder for indflydelse.

Ses der på lokalforeningernes syn på medlemmernes engagement, oplever foreningerne et stort engagement både i sociale aktiviteter og i det interne foreningsdemokrati. 61 pct. af foreningerne angiver, at mere end 75 pct. af deres medlemmer deltager i foreningens generalforsamling, hvilket er højt sammenlignet med andre foreningsundersøgelser. Særligt blandt korene er deltagelsen i generalforsamlinger høj.

Kapitel 5: Værdier og holdninger i amatørkulturen sætter fokus på foreninger og medlemmers syn på de amatørkulturelle aktiviteter.

Gennem foreninger og medlemmers syn på et række modsatrettede udsagn omkring aktiviteterne, ses nogle tydelige skismaer mellem ønsket om at tiltrække en bred målgruppe og ønsket om en høj kunstnerisk kvalitet. Analysen viser, at amatørteatrene i højere grad end kor og orkestre lægger vægt på, at alle kan være med, at arbejdet foregår på frivillig basis, og at det primære formål er, at medlemmerne har det sjovt. Omvendt lægger orkestre og i særdeleshed kor større vægt på, at aktiviteterne foregår på et højt kunstnerisk niveau, og at aktiviteterne ledes af lønnede professionelle. Medlemsundersøgelsen viser det samme mønster på tværs af foreningstyper. Det kvalitative materiale nuancerer dog billedet og viser, at der ikke nødvendigvis er en modsætning mellem vægtlægningen af det sociale og ønsket om en høj kunstnerisk kvalitet.

Både foreningsledere og medlemmer har generelt et stort fokus på den **kunstneriske kvalitet**. Medlemmernes uddybende beskrivelser af, hvad kunstnerisk kvalitet er for dem, viser, at det dels knytter sig til det tekniske og musikalske niveau, men at det også handler om engagement og ambitioner, om publikumsoplevelser og om sammenspil og fællesskab. 83

pct. af medlemmerne er enten tilfredse eller meget tilfredse med det kunstneriske niveau i deres forening.

Dirigenter, instruktører og andre aktivitetsledere spiller en central rolle i foreningerne. 81 pct. af medlemmerne vurderer, at deres aktivitetsleder er engageret, og de fleste ser også deres leder som fagligt dygtig og i stand til at skabe en god stemning, mens lidt færre er enige i, at lederen er god til at inkludere alle. Faglig dygtighed og engagement er samtidig de to egenskaber, som medlemmerne ser som vigtigst for en aktivitetsleder, men der er forskelle på tværs af typer: Medlemmer af orkestre og kor ser det faglige kompetenceniveau som særligt afgørende, mens medlemmer af amatørteaterforeninger i højere grad prioriterer lederens evne til inklusion og ligeværdig kommunikation.

Kapitel 6: Motivation og udbytte belyser medlemmernes motivation for deltagelsen, og hvad de får ud af det.

Når det gælder **motivation**, viser resultaterne, at medlemmerne først og fremmest er motiveret af selve aktiviteten, og at de kan dyrke den på det niveau, de ønsker. At der er et godt socialt miljø, er også vigtigt for mange, men det er typisk ikke den primære årsag til, at de kommer. Unge lægger i højere grad end de øvrige aldersgrupper vægt på det sociale, mens vigtigheden af en dygtig aktivitetsleder stiger med alderen. På tværs af foreningstyper har medlemmer i teaterforeninger større fokus på det sociale end i kor og orkestre, der omvendt har størst fokus på en dygtig aktivitetsleder.

Ses der i stedet på medlemmernes **selvvurderede udbytte**, viser resultaterne, at glæde er et helt centralt udbytte af deltagelsen. Relateret hertil oplever over halvdelen 'i høj grad' psykisk velvære. Fællesskabet og det at være en del af en større kunstnerisk helhed opleves også som et væsentligt udbytte for de fleste amatørkulturudøvere. Derimod angiver kun en begrænset andel af medlemmerne, at deltagelsen i de amatørkulturelle aktiviteter har givet dem et større samfundsmæssigt engagement, og at de er blevet bedre til at samarbejde med andre. Dog har de yngste medlemmer fokus på disse to former for udbytte, ligesom de også i højere grad end de øvrige aldersgrupper oplever et socialt udbytte.

På tværs af foreningstyper er det især medlemmerne i teaterforeninger, der oplever forbedrede samarbejdsevner, større samfundsengagement, og at de møder mennesker, der ikke ligner dem selv. Omvendt oplever kormedlemmer i størst grad glæde, psykisk og fysisk velvære.

Det kvalitative materiale tilføjer yderligere nuancer i medlemmernes udbytte og viser, at deltagelsen kan give en oplevelse af at have et 'pusterum', at have et rum for 'læring og anerkendelse' og at have mulighed for 'at give glæden videre' til andre.

Kapitel 7: Rammer, organisering og samarbejde ser nærmere på rammerne for de amatørkulturelle foreninger, hvordan foreningerne organiseres og ledes, og hvordan de indgår i eksterne relationer.

Foreningernes rammer og økonomi er første tema, som belyser, hvilke former for støtte foreningerne modtager fra kommunen, hvilke indtægtskilder de generelt har, og hvilke lokaler og faciliteter de benytter.

Analysen viser, at 52 pct. af foreningerne er godkendt som folkeoplysende forening under folkeoplysningsloven, 26 pct. er ikke, mens 22 pct. ikke er klar over, om de er godkendt eller ej. Blandt de godkendte foreninger har kun ganske få oplevet udfordringer med at blive det. 68 pct. af de ikke-godkendte foreninger angiver, at det skyldes, at det ikke har været aktuelt for dem at søge om det. Kun 2 pct. har oplevet at få afslag.

71 pct. af foreningerne modtager en eller flere former for kommunal støtte. 41 pct. får kommunale lokaler stillet til rådighed, en tredjedel modtager økonomisk støtte efter folkeoplysningsloven, mens 22 pct. har fået støtte fra kommunale puljer. På tværs af foreningstyper er andelen, der ikke modtager nogen form for kommunal støtte, størst blandt korene (34 pct.).

Ses der generelt på **foreningernes indtægtskilder**, er indtægter fra medlemskontingenter det mest udbredte, men derudover har hele 80 pct. af foreningerne indtjening gennem egne aktiviteter – som f.eks. koncerter eller forestillinger.

Lokalemæssigt benytter 62 pct. af foreningerne kommunale lokaler, knap halvdelen benytter kirker eller lignende faciliteter, 28 pct. af foreningerne lejer sig ind i private eller selvejende lokaler, mens kun 7 pct. af foreningerne selv ejer deres lokaler. De to sidstnævnte lokaletyper er mest udbredte blandt teatrene, mens brugen af kirker er udbredt blandt kor og orkestre.

Foreningernes rammer for brugen af lokaler varierer. Mens de fleste har adgang til lokalerne på de tidspunkter, de ønsker, er der større variation, når det gælder muligheden for opbevaring og muligheden for at indrette lokalet efter foreningens behov. Det kvalitative materiale giver yderligere perspektiver på lokalernes centrale rolle og på de forskellige behov på tværs af foreningstyper.

Foreningens organisering og ledelse er andet tema, som viser, at de fleste foreninger har relativt formaliserede strukturer omkring foreningens ledelse. Især kor og orkestre ser ud til at have en formel struktur og arbejder ud fra nedskrevne principper. Det er også udbredt blandt amatørteatrene, men her benytter flere sig af uformelle strukturer og ad-hoc grupper.

På tværs af foreningstyper angiver mange foreninger, at de involverer medlemmerne i beslutningerne, men det er især udbredt blandt korene, hvilket hænger godt sammen med, at korene har en særlig høj deltagelse i deres generalforsamlinger.

Foreningernes eksterne relationer er tredje tema, som viser, at langt de fleste amatørkulturelle foreninger samarbejder med en eller flere andre aktører om aktiviteter, arrangementer eller projekter – f.eks. publikumsarrangementer. Kirker, andre lignende foreninger og kulturhuse er de mest udbredte samarbejdspartnere. Kirker er mest udbredte blandt kor og

orkestre, mens teatre især samarbejder med andre foreninger. Derudover har næsten en fjerdedel af amatørteaterforeningerne og næsten lige så mange orkestre et samarbejde med en skole.

Ses der i stedet på foreningernes eget syn på deres rolle i lokalsamfundet, tillægger 36 pct. af foreningerne det 'stor' eller 'meget stor' betydning at bidrage til at bevare og udvikle lokalsamfundets traditioner, og næsten lige så mange lægger vægt på at være et lokalt samlingssted. Amatørteatre og øvrige foreninger lægger i større grad end kor og orkestre vægt på deres lokale rolle.

Kapitel 8: Frivillighed og lønnet arbejde i foreningerne belyser forskellige aspekter af det frivillige arbejdes betydning i de amatørkulturelle foreninger, men også foreningernes brug af lønnede ansatte.

Analysen viser, at flertallet af foreningerne ser det frivillige arbejde som vigtigt og forventer, at medlemmerne løfter et frivilligt ansvar. Der er dog en femtedel af foreningerne, som ikke mener, at det frivillige arbejde har nogen større betydning for foreningen. Særligt amatørteatrene lægger stor vægt på betydningen af det frivillige arbejde.

Mange foreninger oplever udfordringer med at rekruttere nok frivillige. Udfordringerne er størst, når det gælder forpligtende opgaver, og hele 57 pct. af foreningerne oplever 'i høj' eller 'nogen grad' udfordringer med at engagere frivillige til bestyrelsesarbejdet. Særligt blandt amatørteatrene oplever mange også udfordringer med at rekruttere faste eller ad-hoc frivillige til andre opgaver.

De oplevede udfordringer med rekruttering gør det relevant at belyse **motivationen for frivillighed**. Analysen viser, at de frivillige medlemmer især er motiveret af at få foreningen til at løbe rundt, af det sociale fællesskab, og af at understøtte foreningens kunstneriske kvalitet. Derudover er næsten hver tredje motiveret af at gøre noget godt for andre og at kunne bidrage med noget konkret.

Ses der på **omfanget af frivilligt arbejde**, er det mest udbredt at have fem til ti faste frivillige, men mange foreninger har enten flere eller færre. Amatørteatrene har gennemsnitligt 24 faste frivillige, mens kor og orkestre har seks til syv, men gennemsnittet dækker over store forskelle.

Når det gælder **karaktern af de frivillige opgaver**, er praktisk hjælp ved arrangementer i spil i 83 pct. af foreningerne, hver tredje forening har frivillige, der løser andre praktiske opgaver, mens hver fjerde forening har frivillige, der bidrager til aktivitetsledelse eller fundraising.

Foruden de frivillige har 58 pct. af foreningerne en eller flere **lønnede ansatte**. Det er især udbredt blandt orkestre og kor og mindst blandt teaterforeninger. Det mest almindelige er at have deltidsansatte, mens kun ganske få foreninger har fuldtidsansatte.

Ses der på **karaktern af det lønnede arbejde**, er det især aktivitetsledelse, som fylder. 96 pct. af de foreninger, der har lønnede ansatte, bruger dem til det formål – det kan typisk være som korleder, dirigent eller instruktør.

Når det gælder det frivillige engagement set fra medlemmernes perspektiv, viser medlemsundersøgelsen, at 59 pct. af medlemmerne udfører frivilligt arbejde i foreningen. Gennemsnitligt bruger de otte timer om måneden på det, men tidsforbruget er betydeligt højere blandt de frivillige i amatørteatrene end i kor og orkestre. Andelen af medlemmer, der arbejder frivilligt, er også størst i amatørteatrene, hvor det gælder for 81 pct.

Kapitel 9: Lokalforeningerne – hvordan har de det? går i dybden med foreningernes egne vurderinger af, hvordan de har det, og hvordan de oplever muligheden for at drive deres forening, som de ønsker.

Når det gælder foreningernes **oplevede udfordringer**, viser analysen, at over halvdelen af foreningerne (57 pct.) har 'svært' eller 'meget svært' ved at tiltrække medlemmer til deres forening, 42 pct. oplever udfordringer med at finde bestyrelsesmedlemmer, og 37 pct. oplever konkurrence med andre fritidstilbud. Lidt færre foreninger oplever udfordringer relateret til lokaler, økonomi og administrative krav.

På tværs af foreningstyper er det især orkestre, der oplever udfordringer med at tiltrække medlemmer, mens især teatrene oplever udfordringer med at rekruttere frivillige. Foreningernes uddybende svar nuancerer de oplevede udfordringer og viser, at rekrutteringsudfordringerne især handler om unge medlemmer og medlemmer med specifikke roller – f.eks. herrestemmer inden for kor.

Ses der specifikt på foreningernes **tilfredshed med rammer og økonomi**, er flertallet af foreningerne tilfredse – både med foreningens generelle økonomi, med evnen til at skaffe egenindtægter og med adgangen til lokaler. Den største utilfredshed findes ved den offentlige støttes størrelse, hvor 17 pct. er utilfredse. På tværs af foreningstyper er det blandt orkestre, at flest (25 pct.) er utilfredse med adgangen til lokaler. Det er også især udfordringer med lokaler, der fylder i foreningernes uddybende svar. Generelt tyder svarene på, at foreningerne har meget forskellige erfaringer med rammevilkårene, og at de kan variere på tværs af kommuner.

Når det i stedet gælder foreningernes **oplevede potentialer**, viser analysen en tæt sammenhæng til de nævnte oplevede udfordringer. Mange foreninger har fokus på potentialer i forhold til at øge foreningens medlemstal eller tiltrække nye målgrupper. Derudover har mange fokus på at udvikle foreningens kunstneriske niveau eller nye samarbejdsrelationer.

29 pct. af foreningerne angiver, at de har **konkrete udviklingstiltag**, som de vil arbejde med i de kommende år, og igen har disse tiltag især fokus på rekruttering og samarbejdsrelationer. Endelig har hovedparten af foreningerne et positivt syn på foreningens fremtid.

Del 3: Afsluttende perspektiver

Del 3 omfatter rapportens sidste **kapitel 10**, der på baggrund af analysens resultater diskuterer en række tematiske perspektiver, som kan være relevante opmærksomhedspunkter i det videre arbejde på området. De tematiske perspektiver er de følgende:

- De tre programområder: Livskvalitet, kompetencer og mangfoldighed
- Rekrutteringsudfordringer og fødekæden
- På kanten af folkeoplysningen
- Drømmen om politisk indflydelse

Indledende case-beskrivelser

Amatørkulturen i Danmark spænder bredt, og det er vigtigt at være opmærksom på den store variation i læsningen af analysens resultater. For at sætte konteksten for den efterfølgende analyse følger nedenfor korte case-beskrivelser af de seks udvalgte foreninger, der indgår i den kvalitative analyse, hvor både ledere og medlemmer er blevet interviewet. Det er vigtigt at være opmærksom på, at de udvalgte foreninger ikke indfanger den fulde bredde i amatørkulturen. For eksempel findes der mange lokale kor og orkestre med en bredere appel. Men casene giver indsigt i, hvad amatørkulturen også er, og hvordan den er i spil på mange forskellige niveauer og gennem mange forskellige genrer, og så indfanges det bredere perspektiv igennem undersøgelsens spørgeskemadata.

Dagligstueeatret

En ambitiøs, aarhusiansk teatergruppe af unge og for unge.

Dagligstueeatret er stiftet i 2021 og holder til i Aarhus, men de har endnu ikke noget fast lokale. Forperson Embla Kristine Asmussen fortæller, at de i stedet lever lidt som nomader og ofte øver dér, hvor de senere skal have en forestilling. *"Det er jo lidt svært,"* siger hun, *"og vi gad egentlig godt have faste øvelokaler. Men vi nyder virkelig det der med, at vi ikke har en fast teatersal, fordi der sker nogle helt specielle ting, når man kommer ud alle mulige forskellige steder og spiller forestillinger."*

Foreningen har ca. 50 medlemmer, og 15 af dem er en del af kernegruppen. Alle medlemmerne er unge og ofte for nyligt færdige med deres ungdomsuddannelse. Både Embla og de to medlemmer, vi har talt med, fortæller, at de er så passionerede omkring scenekunsten, at de gerne vil drive det til et professionelt niveau. Det er også meningen med Dagligstueeatret, at det på sigt skal være et fællesskab, som man kan have en indtægt ved at være en del af. Samtidig åbner det dørene til allerede etablerede teatre at være en del af et ungt teatermiljø.

I foreningen kan alle fremlægge en idé til et projekt, og der skal være plads til at drømme. Her arbejder man både med teater, musik, performance, soloforestillinger mm., og kalenderen på hjemmesiden viser da også, at der er jævnlige forestillinger med vidt forskellige titler som 'SKAT', 'Arusha' eller 'Fem nøgler til en rød symfoni'.

Medlemmerne har udarbejdet både en samværspolitik og et strategisk fundament, som er offentlig tilgængelig, hvilket understøtter formålet om at være et trygt og tilgængeligt sted at være ung. Der arrangeres også workshops, hvor unge både kan lære og lære fra sig.

Teatret modtager ikke fast støtte fra kommunen, men søger puljer og har lidt indtægter på forestillinger.

Se mere på www.dagligstueeatret.dk

Dansk Kammerensemble

En projektorienteret forening med kun tre formelle medlemmer, som samtidig er et større strygerensemble med intense øveweekender og opførsler.

Dansk Kammerensemble består formelt set kun af tre medlemmer, som også er frivillige: En formand, en kasserer og et menigt medlem. De håndterer alt fra økonomi til praktiske opgaver som fondsansøgninger, organisering af koncerter og kontakt til dirigenter.

Den minimalistiske struktur er valgt for at undgå bureaukrati, så fokus kan være på at levere koncerter af høj kvalitet, når musikerne et par gange årligt samles om et projekt. Reelt stiller orkestret med op til 35 musikere til en opførsel. Christian Brandt, kasserer i ensemblet, udtaler: *”Vi har valgt ikke at gøre, som man normalt vil gøre i et symfoniorkester... det er simpelthen for at slippe for alt bureaukrati og bøvl”. I gruppen mødes orkestret typisk i en forlænget weekend, som kulminerer i en koncert søndag. Inden da er det op til deltagerne selv at øve sig hjemmefra. Alle deltagere er aktivt prikket til og inviteret med, fordi de har et højt kunstnerisk niveau.*

En fordel ved at engagere sig projektorienteret og med individuel forberedelse er, at ensemblet kan have deltagere fra hele landet. Flest kommer dog fra København og Nordsjælland og kender hinanden fra andre formelle, større foreninger. Repertoiret spænder fra klassiske værker til mindre kendte kompositioner – gerne musik der ikke er overeksponeret – og medlemmerne får lov til at prøve kræfter med værker, der ligger lige over deres nuværende niveau, hvilket er en del af motivationen.

Sammenholdet opleves stærkt, selvom gruppen ikke mødes fast, men fordi alle er dedikerede og velforberedte, oplever deltagerne at indgå i en større helhed, når de mødes. Her går alle i øvrigt også til hånde, for at øveweekender og forestillingerne kan lykkes.

Dansk Kammerensemble er medlem af DAOS og modtager økonomisk støtte herfra samt fra forskellige fonde. En af de største udfordringer for ensemblet er at finde passende øvelokaler og overnatningssteder, hvor brugerbetalingen er økonomisk overkommelig for deltagerne. Typisk bruger de vandrehjem, som kan rumme både overnatning og øvefaciliteter.

Filharmonisk Kor Fyn

Her kan medlemmerne prøve kræfter med både Bachs Juleoratorium og Jens Vejmand, for selvom koret på papiret er nyt, har det mange års erfaring og er veletableret i det klassiske musikliv på Fyn.

Efter i 30 år at have været en del af Odense Symfoniorkester, blev det faste kor i 2021 sparet væk. Tilbage stod 50 korsangere, som tog skeen i egen hånd og selv oprettede Filharmonisk Kor Fyn. Koret er ambitiøst og har både plads til og brug for mange sangere. Man kommer med gennem en optagelsesprøve efter et par prøveaftener, og det er en forudsætning, at man kan læse noder.

Koret har faste øveaftener, hvor medlemmerne forventes at deltage, og det forventes også, at man kan øve selvstændigt hjemme. Koret har en fast dirigent, og den nuværende, Kasper Borchersen, har været ansat siden 2022. Også han lægger vægt på kvalitet, men har samtidig tilføjet nye

perspektiver på, hvad et amatørkor kan give sig i kast med. Medlemmerne fortæller, at det er godt at blive udfordret på andre og nye måder at optræde på.

Og optrædenerne er en stor del af Filharmonisk Kor Fyn. Selvom øveaftner og sommerfest er en del af det sociale netværk, der holder sammen på årets gang, så er det udfordringerne med at lære nyt og levere en vellykket koncert, der skaber de helt store oplevelser. Medlemmerne fortæller, at *”vi er jo flere gange blevet udfordret med, hvad vi skulle. For eksempel var der et år, hvor vi opførte computermusik sammen med symfoniorkestret. Og en anden gang var der førsteopførelsen af Leonard Bernsteins Mass i Danmark. Med flere andre kor og operasanger og en kæmpe forestilling.”*

Se mere på www.filharmoniskkorfyn.dk.

Mastodonterne

Store musicalopsætninger, masser af erfaring og et næsten familiært sammenhold.

I en bygning i Hillerød holder teaterforeningen Mastodonterne til. De er selv ved at ombygge og indrette stedet, som kommunen stiller til rådighed. Her mødes de fast året rundt for at øve sig, pleje fællesskabet og indgå i den efterhånden velkendte proces, hvor alle mulige fagligheder sættes i spil, for at der sidst på sommeren kan sættes en stor, kendt musical op på en stor scene. Foreningen er en amatørforening, men det er de ikke vilde med at blive kaldt, for kvalitet og en seriøs indsats har været vægtet højt, siden foreningen blev etableret i 1988. Dengang var de ikke så mange, og derfor er navnet Mastodonterne et udtryk for både selvironi og store ambitioner. I dag passer navnet ganske godt, og teatret har haft opsætninger i bl.a. Cirkusbygningen og sælger i omegnen af 50.000 billetter om året til forestillinger som Shrek, Les Misérables og Skatteøen. I 2024 gælder det Midt om Natten på Royal Stage i Hillerød.

Stifteren Steen Lünell er stadig i spidsen for Mastodonterne, og han har tydeligt en vision for projektet og erfaring med at føre den ud i livet sammen med andre. Der er skuespillere, som har været med i mange år, og nye, som træder til. Alle skal til audition – også dem, der har mange års erfaring. Bag scenen finder man medlemmer af foreningen, som sætter en stor ære i at sy kostumer, lave SoMe, bygge og have styr på et imponerende lager med rekvisitter.

Foreningen har 200 medlemmer, og de er alle aktive. *”Det går jeg rigtig, rigtig meget op i, at man ikke bare kan være hvilende medlem. Altså, enten er du med, eller så er du ikke med,”* siger Steen Lünell, som lægger vægt på fællesskab, og at der er mange måder at bidrage på.

Se mere om Mastodonterne på www.mastodont.dk

Riamuf

Danmarks ældste øvelokaleforening ligger i en gammel fabriksbygning i Ribe.

Riamuf står for Ribe AmatørMusikerForening, og foreningen har eksisteret sin 1980 jf. deres hjemmeside. Der er ca. 70 aktive medlemmer og endnu flere støttemedlemmer. I fabriksbygningen findes tre øvelokaler, et studie og en koncertsal, og her kommer amatørmusikere, som spiller alle mulige forskellige rytmiske genrer.

Trods foreningens alder er bestyrelsen relativt ung. Jacob Jensen, som er bestyrelsesformand, er 29 år og fortæller, hvordan han selv startede med at spille musik som 11-årig og efter nogle år kom med i Riamuf gennem en kammerats storebror. I dag spiller han i et heavy metal-band, som bl.a. har været på turne i Tyskland og udgivet deres musik med god succes.

Som band kan man onlinebooke et øvelokale og lukke sig ind med den chip, som alle medlemmer får udleveret. Foreningen afholder også syv-otte koncertarrangementer om året, hvor forskellige bands både fra Riamuf og sommetider udefra står på scenen. Medlemmerne går selv sammen om at arrangere alt til sådan et arrangement. Det tager en hel weekend, men det er det hele værd – især når man ser nye bands udvikle sig eller stå på en scene for første gang – fortæller de tre erfarne medlemmer, vi interviewede.

Det er vigtigt for foreningen, at et medlemskab er til at betale. Derudover vedligeholder de selv lokalerne, så de er i flot stand for både medlemmer og koncertgæster. Lokalerne er udlejet af kommunen, hvilket bestyrelsen sætter stor pris på, men indimellem giver det også nogle lidt svære arbejdsgange, når der skal repareres noget, som medlemmerne egentlig sagtens kan klare selv, eller hvis kommunen ændrer retningslinjer. Foreningen har for nyligt fået flere unge medlemmer, og de fortæller, at det tit hænger sammen med, om der aktivt spilles musik på det lokale gymnasium. Hvis ikke der gør det, så kommer der også en nedgang i, at nye unge opsøger Riamuf.

Se mere på www.riamuf.dk

Teaterkatten

Kreativitet, fællesskab og engagement i hjertet af København.

Teaterforeningen Teaterkatten beliggende i centrum af København er grundlagt i 1950 og er en af byens ældste amatørteatergrupper. De holder til i egne lokaler med 36 publikumspadser og modtager ikke støtte fra kommunen. Gennem tiden har de kæmpet med vandskader og deraf renoveringer, men *"vi har et stærkt fællesskab, og det er det, der holder os kørende,"* siger formanden Helle Knudsen.

Årligt opfører Teaterkatten omkring fire forestillinger med hver fire til syv opførelser. I efteråret 2024 opføres f.eks. en redigeret version af Strindbergs 'Et drømmespil'. Forestillingerne er mange forskellige genrer, og foreningen sigter efter at levere høj kvalitet, samtidig med at de fleste

kan være med, da der ikke er deciderede optagelsesprøver. Her opfordres medlemmerne til at prøve kræfter med forskellige roller og opgaver.

Foreningen har 32 medlemmer, og en tredjedel af dem spiller ikke aktivt på scenen. Medlemmerne er mellem 25 og 90 år, og de garvede medlemmer arrangerer også kurser, der er åbne for potentielle medlemmer.

I interviewet med både formanden og fem medlemmer mærker man den fælles passion for teater og ønsket om at skabe gode oplevelser for både publikum og hinanden. Det lille teater kan skabe en særlig intim atmosfære, hvor både musicals, komik og dybfølte dramaer kan komme helt tæt på. For at opretholde en høj kvalitet på amatørniveau søger Teaterkatten støtte til større produktioner og jubilæumsforestillinger, som kan være på lidt større scener. Udfordringerne i foreningen består i at finde folk, som har overskud til at være instruktører, og i det hele taget ligger der en del arbejde for så lille en forening i at sætte fire forestillinger op årligt. Det kræver stort engagement fra medlemmerne, og det kan være svært at finde folk nok til at engagere sig i den praktiske del.

Se mere på www.teaterkatten.dk

DEL 1: AMATØRKULTUREN I DANMARK



Indledning til del 1

Som beskrevet tidligere er undersøgelsens primære fokus den organiserede amatørkultur under AKKS. Men det er vigtigt at være opmærksom på, at amatørkulturen også foregår mange andre steder. Derfor er der som en del af undersøgelsen gennemført en indledende kortlægning af de øvrige sammenhænge og organisatoriske kontekster, hvor der foregår amatørkultur. Denne proces har vist, at særligt tre aktørtyper træder frem. Det gælder offentlige aktører, folkeoplysende skoler samt andre amatørkulturelle foreninger. Der er ikke tale om en udtømmende kortlægning, men derimod et forsøg på at sætte den organiserede del af amatørkulturen under AKKS ind i en bredere kontekst.

En opsamling af kortlægningens resultater kan findes i bilag 3, mens der i det følgende vil blive zoomet ind på AKKS og organisationens medlemmer. Først gennem en beskrivelse af AKKS som organisation, og dernæst gennem en nærmere analyse af landsorganisationernes karakteristika og roller baseret på spørgeskemaundersøgelsen blandt landsorganisationerne samt kvalitative interviews.

Kapitel 1: AKKS som organisation

Dette kapitel ser nærmere på organiseringen af AKKS, og giver en karakteristik af de landsorganisationer, der er medlem af AKKS.

AKKS (Amatørernes Kunst & Kultur Samråd) blev etableret i 1974 som en paraplyorganisation for amatørkulturelle foreninger i Danmark. Organisationen gennemgik en betydelig omstrukturering i 2019, hvor den samlede sine medlemmer under to store landssammenslutninger: Amatørmusik Danmark og DATS (Dansk Amatør Teater og Scenekunst). Denne ændring førte til, at de to sammenslutninger nu er repræsenteret i AKKS' bestyrelse med to repræsentanter hver.

Amatørmusik Danmark blev stiftet i 2019 som en ny sammenslutning, der skulle tale amatørmusikkens sag efter nedlæggelsen af Dansk Amatørmusik (DAM). Denne fællesorganisation arbejder for at samle en bred vifte af amatørmusikforeninger i Danmark

AKKS' overordnede formål er:

"At sikre rammerne for, at mennesker får mulighed for at udtrykke sig gennem kunst og kultur. Samrådet skal derfor arbejde aktivt for amatørkulturens interesser overfor bl.a. myndigheder og beslutningstagere.

I forlængelse heraf skal samrådet arbejde for at synliggøre og udbrede kendskabet til de værdier, der er knyttet til amatørkulturen, folkeoplysningen og det frivillige foreningsliv. Udover at varetage det overordnede politiske arbejde for hele amatørkulturen, kan samrådet facilitere samarbejde indenfor og imellem sammenslutningerne."

AKKS' vedtægter³.

I handleplanen 2024/25 har AKKS fokus på tre programområder: Mangfoldighed, livskvalitet og kompetencer⁴. I forhold til det politiske niveau, arbejdes der især med foreningernes økonomiske forhold, at få mindsket administrative benspænd samt at sikre gode kommunale rammevilkår for medlemsforeningerne.

³ [Vedtægter - Amatørkultur i Danmark \(www.akks.dk\)](http://www.akks.dk)

⁴ [Handleplan - Amatørkultur i Danmark \(www.akks.dk\)](http://www.akks.dk)

Figur 2: AKKS' organisation



Den nye organisering satte fokus på at samle amatørkulturen bredt set. De kvalitative data viser, at området gennem længere tid har været præget af et fragmenteret landskab, hvor forskellige dele af musikken ikke nødvendigvis arbejdede sammen, ligesom DATS som landsorganisation en overgang havde meldt sig ud af AKKS. Reorganiseringen skete blandt andet som følge af, at Statens Kunstfond stoppede bevillingen til DAM (Dansk Amatørmusik), som var en selvejende institution, hvor de klassiske amatørmusikere kunne søge både midler og konsulentbistand. AKKS tog initiativ til en proces, der havde til hensigt at skabe et bredt samarbejde på tværs af kunstarter og genrer:

“Vi holdt en række stormøder i Nyborg, hvor vi fik alle, og det vil sige både ORA, Musik & Ungdom og dem som ikke nødvendigvis var organiseret i DAM, til at mødes. Det vigtigste, der kom ud af de møder, var at folk fik talt sammen. At man lærte hinanden at kende, og fandt ud af, at så farlig var man måske heller ikke, bare fordi man synger i kor i forhold til at spille i et orkester. [...] Og hvordan spiller det her så bold sammen med AKKS? I AKKS led vi jo lidt af, at det kun var musikken vi repræsenterede, da DATS meldte sig ud. Det var på sin vis ikke Amatørernes Kunst & Kultursamråd, men mere musikamatørernes samråd. Vi blev nødt til at være bredere, hvis vi skulle have de muskler, der kunne spille med.”

Interview med formand for AKKS

Resultatet af processen blev etableringen af landssammenslutningen Amatørmusik Danmark, som så gik sammen med DATS i AKKS. Målet med den nye medlemsstruktur var at skabe en god basis både for at samle de respektive kunstarter i landssammenslutninger og at skabe et ligeværdigt samarbejde kunstarterne imellem. På længere sigt er det hensigten at samle flere kunstarter under AKKS:

“Og vi ønsker flere amatørkulturelle organisationer med. Billedkunstnere eller dansere eller hvad det nu måtte være. Fordi så vil det give mere mening med en paraplyorganisation. Så det er i hvert fald et mål fra vores side.”

Interview med repræsentant for landsorganisation 1

Det meget enkle organisationsdiagram dækker over en underskov af forskelligartede foreninger og aktører på området. De to landssammenslutninger er meget forskellige. DATS

ligner på mange måder andre paraplyorganisationer på fritidsområdet, men har ikke blot foreninger som medlemmer. Der er både enkeltpersoner, institutioner og scener. Desuden er landsorganisationen Visens Venner medlem af DATS.

Amatørmusik Danmark er på den anden side en sammenslutning af 16 landsorganisationer⁵.

”Amatørmusik Danmark er jo en broget flok af folk, der ikke nødvendigvis var vant til at samarbejde. Vi fik syv kor og så er der orkesterorganisationer... så er der, ja, I kan jo se listen. Så er der nogle, der spiller gammelt musik. Så er der nogle, der spiller kammermusik. Så er der nogle, der spiller folkemusik. Der er for mange organisationer, men det er der en historie bag. (...) Det er sådan en broget forsamling. Vi har nogle fælles ting, som vi selvfølgelig er enige om, og vi har nogle steder, hvor vi ser verden helt forskelligt.”

Interview med repræsentant for landsorganisation 2

Det spørgeskema til landsorganisationer, der indgår i undersøgelsen, er således sendt ud til i alt 18 organisationer, hvor DATS tæller som sin egen landsorganisation, mens Amatørmusik Danmark ikke gør. Tabel 2 viser en oversigt over de 16 landsorganisationer, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen.

Tabellen understreger det meget varierede foreningslandskab under AKKS. Der er foreninger som Danske Orkesterdirigenter og Danske Korledere, som er landsorganisationer for enkeltmedlemmer. Her er både professionelle, semiprofessionelle og frivillige enkeltpersoner medlemmer. Andre foreninger som Landsgardeforeningen og SYNG har udelukkende lokalforeninger som medlemmer og er dermed klassiske paraplyorganisationer. Resten af landsorganisationerne har flere forskellige medlemstyper.

Lokalforeningernes medlemstyper bliver beskrevet nærmere i kapitel 4. Her skal blot nævnes, at der ser ud til at være stor forskel på, hvorvidt man henvender sig til børn, voksne eller begge målgrupper. Landsgardeforeningen, SYNG, Musik & Ungdom og KORLIV har børn og unge som deres primære målgruppe. DATS' lokalforeninger henvender sig til både voksne og børn, mens resten af landsorganisationerne har voksne som deres primære målgruppe.

Som tabellen også viser, er det forskelligt, hvilke tal landsorganisationerne har haft mulighed for at indberette, hvorfor det kan være svært at tegne landskabet helt tydeligt op. Blandt andet er det ikke muligt ud fra tallene at angive det samlede medlemstal i foreningerne under AKKS. Så godt som alle landsorganisationer har dog bidraget med tal på lokalforeninger, institutionsmedlemmer og direkte medlemmer. Samlet viser de indberetninger, at der på dataindsamlingstidspunktet var 920 lokalforeninger, 2.168 enkeltmedlemmer og 238 kommunale institutioner, der er organiserede under AKKS.

⁵ Jf. tidligere note har Amatørmusik Danmark ved undersøgelsens afslutning 15 landsorganisationer, men i rapporten tages der udgangspunkt i de 16 landsorganisationer, som var medlem ved undersøgelsens start.

Tabel 2: Overblik over landsorganisationernes medlemstal

	Formål	Antal medlemmer			
		Enkelt-personer	Lokal-foreninger	Kommunale institutioner	Andre typer
Dansk Amatør Orkesterforbund	Landsforbund for blæseorkestre og -ensembler i Danmark herunder Brass Bands, harmoniorkestre og Big Bands	9	79		
Dansk Amatør-orkester Samvirke	Landsorganisation for danske amatørsymfoniorkestre og danske kammerorkestre	241	62	10	
Dansk Amatør Teater og Scene-kunst (DATS)	Landsdækkende teaterorganisation, som varetager enkeltmedlemmers, sceners, institutioners og gruppers teaterinteresser	231	288	150	
Danske Orkester-dirigenter	Landsforening for orkesterdirigenter, der består af dirigenter og instruktører inden for den instrumentale amatørmusik	150			
Dansk Arbejder-sanger- og Musikerforbund	Landsorganisation for kor og orkestre. DASOM er et fællesskab, der samler og fremmer interessen for amatørkorsang og -musik	18	15		
Dansk Sanger-Forbund	Landsorganisation for mandskor		24		
Danske Kor-ledere	Forum for dem der arbejder med kor, med plads til diskussion og debat om korlederens arbejdsvilkår, faglige udvikling og uddannelse	196			
Korliv	Landsorganisation af børne- og ungdomskor i folkekirken	100	8	10	450
Kor72	Landsorganisation af amatørkor og enkeltmedlemmer	562	307		
Landsgardeforeningen	Landsdækkende børne- og ungdomsorganisation for selvstændige bygarder		47		
Musik og Ungdom	Ungdomsorganisation, hvis virksomhed er rettet mod musikaktive unge under 30 år	7	8	63	
Organisationen af rytmiske musikere	Interesseorganisation for øvelokalerne, musikforeningerne og sangskriverklubberne	200	20	5	5
Spillemandskredsen	Landsdækkende forening af amatører og professionelle musikere, som dyrker dansk og skandinavisk spillemandsmusik	260	6		
Syng	Landsdækkende ungdomsforening med medlemskor		29		
Tidlig musik i Danmark	Fremmer forståelsen og interessen for musik fra middelalder til tidlig romantik	190			15

Visens Venner	Paraplyorganisation for foreninger, som aktivt beskæftiger sig med visen – både sangere, digtere, komponister og akkompagnatører	4	27		
---------------	--	---	----	--	--

Tabellen er baseret på landsorganisationernes angivelse af medlemstal i spørgeskemaundersøgelsen.

Desuden er Danske Folkekor⁶ og Dansk Kammermusik Forbund⁷ med i Amatørmusik Danmark, men har ikke deltaget i spørgeskemaundersøgelsen. Medregner man tal fra disse to landsforeningers hjemmeside, er der 992 foreninger⁸ og ca. 2.368 enkeltmedlemmer, der er organiseret under AKKS.

⁶ Danske Folkekor er en landsdækkende kororganisation for 72 kor og ca. 2.600 medlemmer fordelt på seks regioner.

⁷ Dansk Kammermusik Forbund (DKF) er en forening af ca. 200 amatørmusikere, der brænder for at spille klassisk kammermusik. Foreningen rummer både strygere, blæsere og pianister.

⁸ Dette tal er ikke i fuld overensstemmelse med det antal foreninger, der har fået tilsendt spørgeskemaundersøgelsen. Det skyldes dels, at der samlet set var lidt færre foreninger på foreningernes kontaktlister (943), men også at der ikke var opdaterede kontaktoplysninger på alle foreningerne på foreningernes kontaktlister, og den samlede population for spørgeskemaundersøgelsen endte derfor på 912 foreninger.

Kapitel 2: Landsorganisationerne under AKKS

I dette kapitel dykkes der længere ned i landsorganisationerne under AKKS. Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen og interviewene blandt landsorganisationerne understreger, at der er store forskelle organisationerne imellem. Dette afsnit ser nærmere på forskelle og ligheder i forhold til organisering, økonomi, landsorganisationernes roller og opgaver samt landsorganisationernes udfordringer og potentialer.

Mellem frivillighed og professionalisme

Der er stor forskel på, om landsorganisationerne udelukkende er baseret på frivilligt arbejde, eller om der også er lønnede ansatte.

Landsorganisationerne er organiseret med bestyrelser på mellem 3 og 15 medlemmer. I Vissens Venner er der tre medlemmer i bestyrelsen, mens det er mest almindeligt med en bestyrelse på mellem fem og otte medlemmer (i ti organisationer). I den anden ende af skalaen er der fire organisationer, der har ti eller flere i deres bestyrelse. De større bestyrelser kan skyldes, at der er fokus på at sikre bred repræsentativitet. Som en foreningsleder fortæller:

“Vi har skrevet i vores vedtægter, at bestyrelsen skal sammensættes af repræsentanter fra alle regioner. Så vi har hele tiden et medlem fra hver region siddende i bestyrelsen. For at skabe noget geografisk spredning.”

Interview med repræsentant for landsorganisation 5

KORLIV har med 15 medlemmer den største bestyrelse, hvor organisationens otte kredse blandt andet er repræsenteret ind i bestyrelsen. På et repræsentantskabsmøde i marts 2024 blev der imidlertid fremsat et forslag om at nedsætte antallet af medlemmer for at gøre det lettere at rekruttere⁹.

Som figur 8 senere i dette kapitel viser, oplever syv ud af 16 landsorganisationer, at det er svært eller meget svært at finde medlemmer til deres bestyrelse, og otte ud af 16, at det er svært eller meget svært at sikre fornyelsen i landsorganisationens bestyrelse. Samtidig er der tætte bånd mellem flere af organisationerne og dem, der er aktive på organisatorisk niveau, ender ofte med flere poster:

“Jamen altså, jeg sidder i fem bestyrelser ovenpå hinanden. Det var aldrig meningen, men det endte det med. Men nu prøver jeg at vikle mig ud af det igen.”

Interview med repræsentant for landsorganisation 2

Ser man på de øvrige ressourcer, som landsorganisationerne har til driften, træder det meget varierede billede tydeligt frem. Ud over bestyrelsen har syv af de 16 landsorganisationer tilknyttet frivillige til det nationale arbejde. For de fleste drejer det sig om op til 15 frivillige, men Kor72 og DATS har med henholdsvis ca. 50 og 100 frivillige en stor flok, der er med til at løfte deres landsdækkende aktiviteter.

⁹ https://korliv.dk/media/cecjr0ro/referat_korlivs_repraesentantskabsmoede_2024.pdf

Som tabel 3 viser, er der kun fem landsorganisationer, som leder organisationen udelukkende på frivillige kræfter. En landsorganisation uddyber om deres bestyrelse på ti medlemmer:

”Alle sammen er frivillige! Der er ingen, der får noget for det. Vi betaler selv for at komme med på sommerstævne. Reduceret pris, men stadigvæk, vi betaler. Vi har en, som får en lille smule for at administrere vores sommerstævne. Vi har en, som får en lille smule for [arbejdet med] Nodearkivet. En, der får en lille smule for noget medlemsadministration. Men det er meget lidt. Det er jo symbolske beløb. Og bestyrelsen har valgt, at vi ikke er lønnet. Der skal være rene linjer.”

Interview med repræsentant for landsorganisation 4

Tabel 3: Antal landsorganisationer med lønnede ansatte

	Ja	Nej	I alt
Lønnede ansatte	11	5	16
Lønnede ansatte (pct.)	68,8	31,3	100

Tabellen viser landsorganisationernes svar på spørgsmålet 'Har landsorganisationen lønnede ansatte?'. n: 16

De øvrige har lønnede medarbejdere tilknyttet i en eller anden udstrækning, men som tabel 4 viser, er der i vid udstrækning tale om deltidsansatte. Kun tre af landsorganisationerne har fuldtidsansatte på undersøgelsestidspunktet, mens ti har én eller flere deltidsansatte.

Tabel 4: Antallet af deltids- og fuldtidsansatte i landsorganisationerne

	0 ansatte	1 ansat	2 ansatte	3 ansatte	4 ansatte	5 ansatte	6 ansatte
Deltidsansatte	1	4	4	0	1	0	1
Fuldtidsansatte	8	2	0	0	0	1	0

Tabellen viser antallet af organisationer med det pågældende antal deltids- og fuldtidsansatte – baseret på landsorganisationernes svar på spørgsmålene: "Hvor mange deltidsansatte har landsorganisationen?" og "Hvor mange fuldtidsansatte har landsorganisationen?". Det er kun de landsorganisationer, som tidligere har angivet, at de har lønnede ansatte, som har besvaret spørgsmålet. n: 11

KORLIV og DATS er de to landsorganisationer med flest ansatte ressourcer. KORLIV har seks deltidsansatte og én fuldtidsansat, mens DATS har to deltidsansatte og fem fuldtidsansatte til at støtte deres medlemmer og afvikle aktiviteter.

Roller og opgaver

Fælles for landsorganisationerne er, at der i høj grad er fokus på at støtte, at aktiviteterne lokalt foregår med høj kvalitet, og at der er mulighed for fælles oplevelser på landsplan. Det er tydeligt i både organisationernes beskrivelser af deres vigtigste roller og deres aktiviteter. Der er fokus på kurser til deres medlemmer, større events samt at støtte medlemmerne gennem medlemsservice og/eller puljer.

Kurser

15 ud af 16 landsorganisationer svarer, at de udbyder kurser for deres medlemmer. Den ene landsorganisation, der svarer nej, arrangerer dog inspirationsdage og erfaringsudvekslingsaktiviteter med henblik på læring, så også der er det udviklende perspektiv i fokus. Figur 3 viser et overblik over de forskellige typer af kurser, landsorganisationerne nævner.

Figur 3: Kurser arrangeret af landsorganisationerne



En af landsorganisationerne understreger, at kursusindsatsen er helt central for dem:

”Der udbydes hvert år kurser og efteruddannelser for medlemmer, der skal øge fagligheden for korledere og organister med korledelse. Eftersom korlederuddannelserne på konservatorierne, kirkemusikskoler og på musikvidenskab er skåret ned, har korledere i hele landet behov for at få kompetencer og praktisk erfaring med alt fra grundlæggende korleder og musikalske færdigheder til arbejdet med trivsel og sårbare unge. Kursusvirksomheden er derfor en krumtap i [organisationens navn] virke (...).”

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, landsorganisationer

Fælles aktiviteter for medlemsforeninger

Næsten alle (14 ud af 16) landsorganisationer arrangerer også andre aktiviteter for deres medlemmer. Som ved kurserne er der stor variation i aktiviteterne med alt fra workshops, camps og stævner til seminarer, festivaler og særlige koncertoplevelser, hvor medlemmerne er med som udøvende:

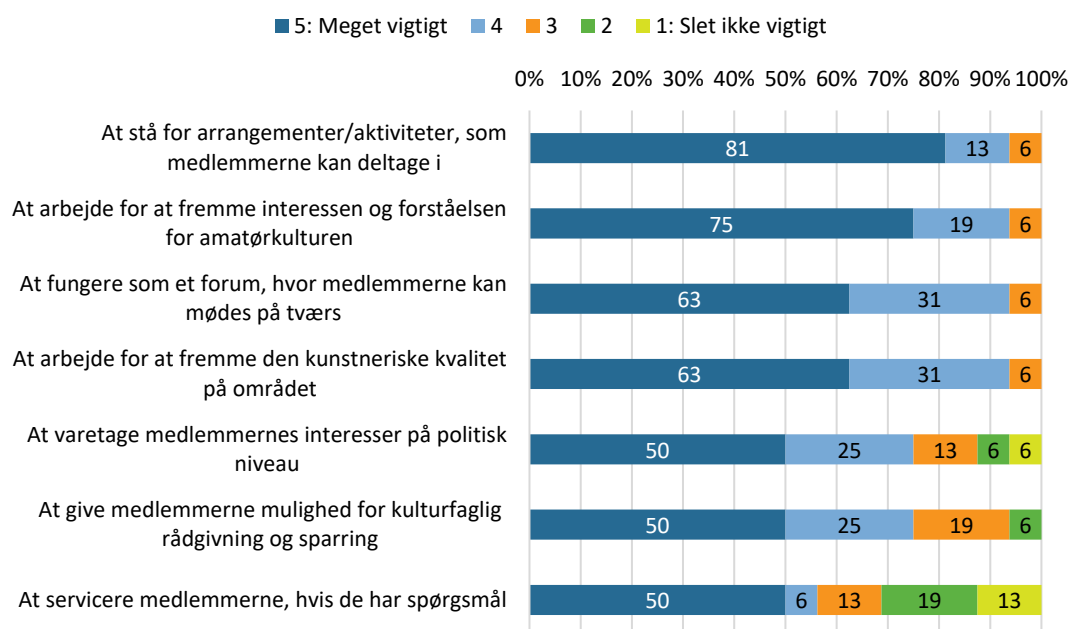
”Der er jo omkring et par og tyve workshops/korstævner i [landsorganisationens navn] om året, både i rytmisk og klassisk. Det er en blanding af store og mindre projekter til inspiration for korsangere, og vi hyrer altid dygtige dirigenter fra både ind og udland. Nogle er store og slutter med koncerter og andre slutter med åben afslutning. Der går rigtig, rigtig mange timer med at organisere fra idé til udførelse i bestyrelsen.”

Det er også tydeligt, at der for nogle af landsorganisationerne er arrangementer, der fylder meget. Det kan være Landsteaterfestival eller musikfestivaler, ligesom to af landsorganisationerne arrangerer DM på deres områder. En af informanterne fortæller, at for dem er sommerstævnet et af årets højdepunkter og en integreret del af landsorganisationens opgave:

”Jamen, vi har 75-års jubilæum her til januar. Og vores flagskib er vores sommerstævne. Det var også derfor, jeg tror, organisationen blev startet. Det var af hensyn til de her sommerstævner, som hvert år samler – inklusive dirigenter og instruktører – omkring 300 i en uge på Askov Højskole, hvor vi spiller orkester- og kammermusik, og alt muligt på kryds og tværs. 24/7. Det er ligesom vores hoved[formål]. Men ellers, kan man sige, er formålet jo at fremme den klassiske amatørkultur.”

Billedet understreges, når respondenterne skal vurdere, hvor vigtige udvalgte opgaver er for deres landsorganisation. Figur 4 viser svarene, og det er tydeligt, at aktiviteterne for medlemmerne har høj prioritet, sammen med at de kan være et forum, hvor medlemmerne kan mødes på tværs. For stort set alle organisationerne er det vigtigt også at fremme den kunstneriske kvalitet på området. 75 pct. understreger desuden, at det er meget vigtigt for dem at arbejde for at øge kendskabet til og forståelsen af amatørkulturen.

Figur 4: Landsorganisationernes prioritering af opgaver

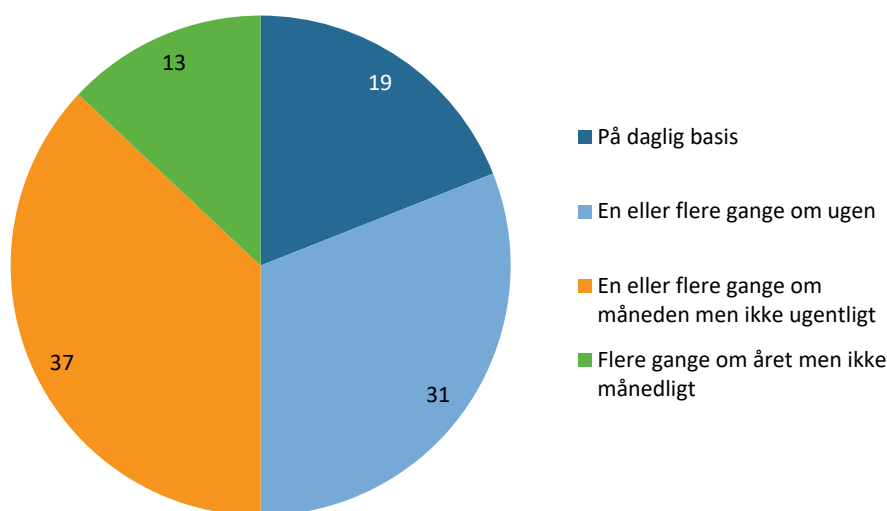


Figuren viser landsorganisationernes svar på spørgsmålet ”På en skala fra 1 til 5, hvor 1 er ’slet ikke vigtigt’ og 5 er ’meget vigtigt’, hvor vigtige mener du så, hver af de følgende opgaver er for landsorganisationens arbejde?”. n: 16.

Medlemsservice

Figuren ovenfor viser, at der er stor variation i landsorganisationernes fokus på medlems-service. Men som figur 5 nedenfor viser, har halvdelen af landsorganisationerne henvendelser fra medlemmerne en eller flere gange om ugen eller mere.

Figur 5: Landsorganisationernes henvendelser fra medlemmerne



Figuren viser landsorganisationernes svar på spørgsmålet "Hvor ofte modtager I som landsorganisation henvendelser fra jeres medlemmer?" n: 16. Tallene summerer ikke til 100 pct. grundet afrunding

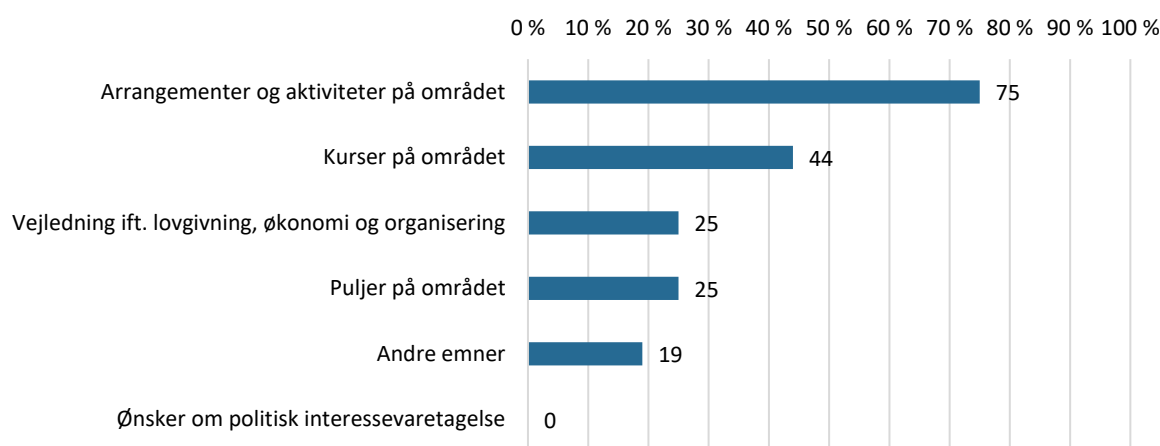
Fire respondenter har uddybet i et åbent svar. De tre af dem understreger, at det svinger, men at der er mange henvendelser og dialog op til kurser, stævner og Danmarksmesterska-ber. Det er et mere generelt billede, og 75 pct. af landsorganisationerne har svaret, at arran-gementer og aktiviteter er det emne, de modtager flest henvendelser omkring (figur 6). Derefter kommer kurser, som 44 pct. oplever at få flest henvendelser om.

Den fjerde landsorganisation, der uddyber, peger på, at de samtidig med at støtte op om medlemskor og aktiviteter også fungerer som en form for professionel sparringspartner for deres medlemmer:

"Der er dagligt opkald fra korledere til [organisationens navn] korkonsulenter om faglige og arbejdsmæssige spørgsmål. Samt til sekretariatet for råd og vejledning om alt fra kur-susoplysninger, problemer med arbejdsgiver (...), ind- og udmeldelse, økonomi m.m."

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, landsorganisationer

Figur 6: Det henvender medlemmerne sig om (pct.)



Figuren viser landsorganisationernes svar på spørgsmålet "Hvilke emner modtager I som landsorganisation flest henvendelser fra jeres medlemmer om? (sæt op til to kryds ved de temaer, landsorganisationen får flest henvendelser om)" n: 16. Respondenter har haft mulighed for at sætte flere kryds, og andelen summerer derfor ikke til 100 pct.

Puljer

Som figuren ovenfor viser, svarer hver fjerde landsorganisation, at de henvendelser, de får fra deres medlemmer, drejer sig om puljer på området. Ni af landsorganisationerne har puljer, som deres medlemmer kan søge. Tre af de syv landsorganisationer, der har uddybet, hvad puljerne går til, yder støtte til medlemmernes deltagelse i kurser og aktiviteter. En landsorganisation giver støtte til både stemmecoach og til samarbejde mellem medlemskorene. En anden har mulighed for at hjælpe med underskudsgaranti i forbindelse med arrangementer, mens en tredje har en lille pulje til unges kulturprojekter. I DATS har de en støttepulje til at hjælpe med at dække opførselsafgifter, som er en afgift, der betales til dem, der har rettighederne til et stykke. Det er dog særligt de små medlemsforeninger, der kan have glæde af støtten:

Informant: "Vi har 40.000 om året i den pulje. Og de ansøgninger, der kommer ind, der bliver det simpelthen delt efter forholdstal. (...) Så det er simpelthen en måde at støtte det på. Og de snakker rigtig meget om, at vi kunne arbejde for, at det skulle blive billigere og sådan noget, men det kan vi jo ikke. Dem, der har skrevet stykket, de skal jo også have deres penge for det. Det kan vi jo ikke gøre noget ved."

Interviewer: "Hvad koster det for sådan en afgift? Hvad koster det typisk?"

Informant: "En almindelig dilettantforestilling, der vil jeg tro, det er 600 kroner per aften eller sådan noget lignende. Men de store friluftsspil er jo også medlem her. (...) De der store forestillinger. Jeg vil tro, det koster et par hundredtusinder at få lov til sådan en forestilling. Så der skal altså sælges nogen billetter."

Interview med repræsentant for landsorganisation 1

Det er forskelligt, hvor pengene til puljerne kommer fra. For de fleste landsorganisationer ser det ud til at være en del af driften, som prioriteres til at støtte medlemmerne. For eksempel har DATS valgt, at kontingenter, der kommer ind fra medlemsforeningerne,

(310.000 kr. om året) svarer til det beløb, de deler videre ud. Kor 72 har dog i nogen tid haft mulighed for at støtte medlemmerne på grund af en stor fondsbevilling, og KORLIV bruger de penge, de får ind fra folkekirkens kollekt, til at støtte korrejser, stævnedeltagelse eller anden udvikling af korlivet. Puljerne spiller en vigtig rolle i at støtte medlemmernes deltagelse i kulturaktiviteter og sikre, at økonomiske udfordringer ikke hindrer engagement i amatørkulturen.

Økonomi

Ser man på landsorganisationernes indtægtskilder og økonomi, er der stor variation i landskabet. Som figur 8 senere i kapitlet viser, er der også stor forskel på, om det opleves som let eller svært at få landsorganisationens økonomi til at løbe rundt. Halvdelen af landsorganisationerne svarer, at det er let, meget let eller hverken let eller svært. Den anden halvdel oplever det som en udfordring. En enkelt landsorganisation uddyber, at det opleves som en evig kamp at få de næste projektmidler hjem, da de ikke har faste driftsmidler. To uddyber, at økonomien løber fint rundt, men at der er brug for flere lønnede ressourcer i organisationen for at skabe mere udvikling og aktivitet, hvorfor de oplever, at de er udfordret økonomisk. Et uddybende svar understreger, at der er visioner til mere, end der er økonomi til:

”Vi kan sagtens få økonomien til at løbe rundt, da vi kun udbyder de kurser og andet, vi har råd til. Men en pulje på 21.000 fra Statens Kunstfond er meget lidt ift. hvad vi ønsker at tilbyde vores medlemmer.”

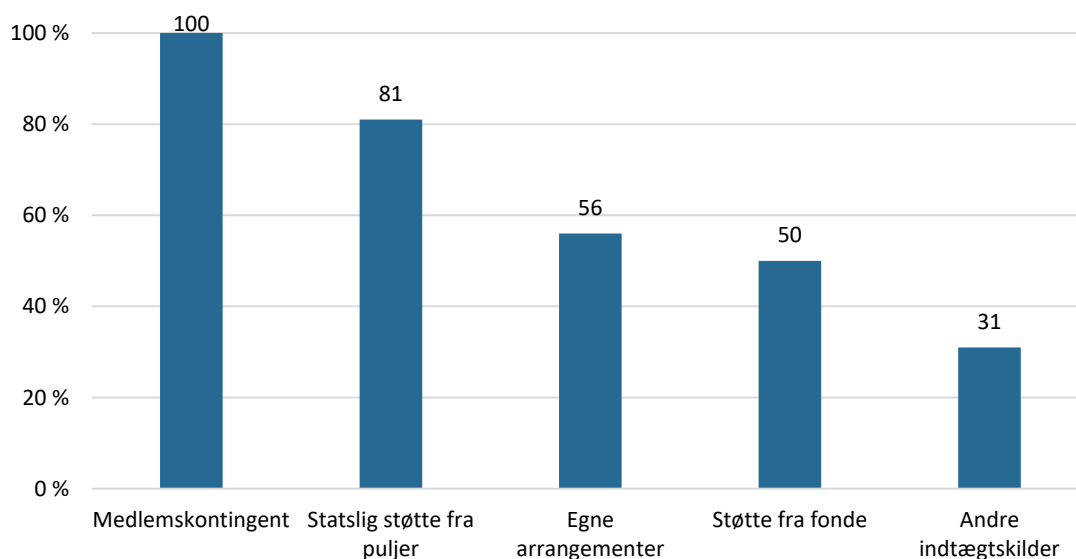
Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, landsorganisationer

Der er ingen mønstre i forhold til organisationsstørrelse eller type, når landsorganisationerne vurderer, om økonomien opleves som en udfordring eller ej.

I forhold til økonomien er det interessant at se på, hvor landsorganisationerne får deres indtægter fra. Fælles for alle 16 er, at medlemskontingent er en fast del af deres indtægter (figur 7). Størrelsen på medlemskontingenterne varierer naturligvis alt efter, om det er enkeltmedlemmer, foreninger eller institutioner. For personlige medlemmer svinger kontingenterne mellem 10 og 500 kr. For grupper og foreninger tager landsorganisationerne mellem 300 og 2.500 kr. for et medlemskab. Institutioner betaler generelt lidt mere for at være med i en af landsorganisationerne. Her svinger prisen mellem 750 og 3.737 kr.

Figur 7 viser, at kun tre af landsorganisationerne ikke modtager støtte fra statslige puljer. Størstedelen af dem får således finansiel støtte fra en statslig pulje. Flere af landsorganisationerne modtager midler fra Statens Kunstfond. Dette samspil kan være med til at skærpe landsorganisationernes fokus på den kunstneriske kvalitet som beskrevet ovenfor, da høj kunstnerisk kvalitet netop er kriteriet for tildeling. Dernæst har ni landsorganisationer indtægter gennem deres egne arrangementer, og otte har i 2023 modtaget støtte fra fonde.

Figur 7: Landsorganisationernes indtægtskilder (pct.)



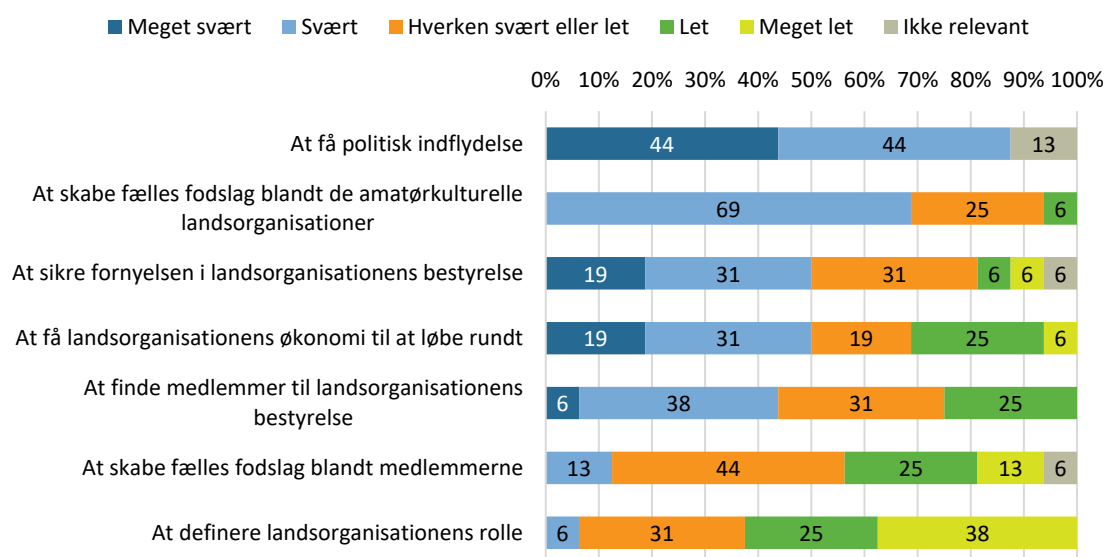
Figuren viser landsorganisationernes svar på spørgsmålet "Hvilke indtægtskilder har landsorganisationen haft i 2023? (sæt gerne flere kryds)" n: 16

De uddybende svar viser, at 'andre indtægtskilder' omfatter mange forskellige ting. En organisation nævner driftstilskud gennem DUF (Dansk Ungdoms Fællesråd), og en anden har sponsorer. KORLIV skiller sig ud ved, at de modtager penge fra folkekirkens kollekt, hvilket betyder, at der en gang om året samles ind til aktiviteterne i alle landets kirker.

Hvad er svært og hvad er let?

Landsorganisationerne, der deltog i spørgeskemaundersøgelsen, blev bedt om at vurdere syv forskellige elementer af deres arbejde på en skala fra meget svært til meget let. Figur 8 viser respondenternes svar. For de fleste af organisationerne er det let at definere deres egen rolle, og samlet set opleves det heller ikke som svært at skabe fælles fodslag blandt medlemmerne.

Figur 8: Landsorganisationernes oplevelse af, hvad der er let, og hvad der er svært



Figuren viser landsorganisationernes svar på spørgsmålet: "Oplever I de følgende elementer i landsorganisationens arbejde som let eller svært? (sæt et kryds i hver linje)" n: 16

Flere respondenter oplever, at det er svært at finde bestyrelsesmedlemmer og sikre fornyelse i bestyrelsen. Mange af landsorganisationerne har ansatte ressourcer, men en stor del af indsatsen er frivillig, og det kan opleves som en udfordring. Afsnittet om udfordringer nedenfor understreger pointen, hvor rekruttering af frivillige er blandt de tre største udfordringer, der opleves i landsorganisationerne. En landsorganisation uddyber:

"Det er svært at få nye mennesker til at indgå i det frivillige arbejde, da der skal lægges tid og kræfter i det. Både bestyrelsesarbejdet og det mere praktiske med, at frivillige arrangerer stævner og aktiviteter. Det gælder både i landsorganisationen og i lokalforeningerne. I lokalafdelingen oplever vi en gruppe af mennesker, der sidder nogle år. Når én udgår, gør de andre også, og så skal der opbygges en ny bestyrelse, hvilket er svært og tager tid. Der forventes meget af sekretariatets medarbejdere, selv om vi samlet har knap 2,5 årsværk. Som organisation (...), kan udvikling af organisationen og det politiske arbejde forsvinde i de frivilliges manglende overskud og i sekretariatets daglige drift. Der er meget at sige til dette punkt."

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, landsorganisationer

Desuden oplever halvdelen af landsorganisationerne, at det er svært eller meget svært at få økonomien til at løbe rundt. Som en organisation pegede på under afsnittet om økonomi, er det muligt at få de tilgængelige penge til at række, samtidig med, at der opleves mangel på midler. En respondents uddyber:

"Afkrydsningsmuligheder dækker ikke helt svar vedrørende økonomi. Som det er nu, går økonomien godt, men i forhold til at have behov for flere lønnede timer, da aktiviteterne er meget store, er det problematisk at finde midler. Vedr. medlemstilgang: Vi ville gerne have flere, men har heldigvis en stor skare – tæt på 10.000."

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, landsorganisationer

De opgaver, som flest landsorganisationer oplever som svære, er imidlertid der, hvor fokus er uden for deres egen organisation. 69 pct. af respondenterne svarer, at det er svært at skabe fælles fodslag på tværs af amatørkulturelle landsorganisationer. Endnu flere, 88 pct., finder det svært eller meget svært at opnå politisk indflydelse. For AKKS som organisation er disse resultater centrale og understreger organisationens potentiale. At landsorganisationerne oplever, at det kan være svært at arbejde sammen på tværs, kan skyldes det meget varierede landskab. De seneste års omskiftelighed og fokus på at etablere nye organisationer kan også slå igennem her. Det er dog et centralt satsningsområde for AKKS at skabe et godt samarbejds-klima, så organisationen får større gennemslagskraft:

”Men vi skal have kendskab til, hvad der er vigtigt for området, for ellers har vi ikke noget at gå i byen med og tale med politikerne omkring. Og det er den opgave, jeg synes, der ligger på mine skuldre. Det at få lavet en organisation, AKKS, som har kendskab til området og som tør mene noget.”

Interview med formand for AKKS

Besvarelserne omkring at opnå politisk indflydelse kan være med til at bekræfte AKKS i relevansen af, at de har et eksplicit fokus på netop at opnå større kendskab til amatørkulturen hos beslutningstagere. Her har man søgt at samle medlemmerne om enkle og klare budskaber, så det bliver lettere at kommunikere om, hvorfor amatørkulturen er vigtig. Som formanden fortæller i et interview:

”Før i tiden har vi haft nogle lange handleplaner, men de er nu skåret helt ind til benet. Vi foretrækker at fokusere på nogle få områder, som vi kan komme igennem med. Derfor arbejder vi nu kun med tre programområder. Vi har valgt at fokusere på, hvorfor amatørkulturen er vigtig, og hvad der gør den væsentlig. De tre områder, vi arbejder med, er livskvalitet, kompetencer og mangfoldighed – fordi det er her, amatørkulturen i sin helhed bidrager mest.”

Interview med formand for AKKS

Udfordringer

For at forstå det amatørkulturelle landskab er det vigtigt at forstå både udfordringer og potentialer. Ud over spørgsmålene i afsnittet ovenfor om, hvad der er let og svært, fik landsorganisationerne mulighed for i et åbent svar at skrive, hvad de ser som deres største udfordringer. 14 af organisationerne har svaret. Her er det tydeligt, at der er en meget tæt sammenhæng mellem resultaterne i figur 8 og de åbne svar. Der er tre udfordringer, der med landsorganisationernes egne ord fylder meget:

- 1) Manglende kendskab og anerkendelse (seks organisationer)
- 2) Økonomi (seks organisationer)
- 3) Rekruttering af medlemmer og frivillige (fem organisationer).

Manglende kendskab og anerkendelse

Fokus på øget kendskab og fortællingen om amatørkulturen bekræftes her som værende utrolig vigtig for landsorganisationerne. Seks landsorganisationer nævner specifikt manglende kendskab og anerkendelse som en udfordring. Det dækker over forskellige niveauer.

To respondenter trækker det op på samfundsmæssigt plan og peger på, at det er en udfordring, at amatørkulturen ikke tillægges samme værdi som andre fritidsinteresser (som for eksempel idræt og motion). En organisation fremhæver, at det er en udfordring for deres medlemmer i et politisk styret system, at beslutningstagerne ikke har forståelse for korene og korledernes lokale rolle. Landsgardeforeningen er endnu mere konkret og efterlyser et generelt større kendskab til garderulturen. Manglende kendskab kan især være en udfordring i forhold til fondsansøgninger og rekruttering.

Tekstboks 1: Respondenternes åbne svar om kendskab og anerkendelse

”Kendskab til garderulturen.”

”Amatørkulturens anden store udfordring er den manglende forståelse for samarbejde og for vigtigheden af at stå sammen for sagen – både politisk, organisatorisk og i forhold til rekruttering.”

”Overlevelse. Vi har brug for, at musikskolerne ser amatørorkestrene som en god samarbejdspartner.”

”At amatørmusikken bliver vægtet lige så højt som amatørspporten.”

”At opnå større anerkendelse og accept af, at amatørteater er en givende fritidsinteresse, som har stort udviklingspotentiale for deltagerne.”

”Forværrede arbejdsbetingelser og menighedsrådenes [korledernes/organisternes arbejdsgivere] manglende interesse i og forståelse for korledernes vigtige kulturelle og samlende arbejde for lokalmiljøerne. Og manglende politisk forståelse af vigtigheden af at bevare og styrke korene i kirker/skoler, for både voksne, ældre og børn.”

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, landsorganisationer

To af organisationerne uddyber yderligere, og peger på, at manglende status/kendskab til betydningen af området over tid har ført til en samfundsmæssig nedprioritering i det man kunne kalde det amatørkulturelle økosystem. De peger på, at besparelser på hhv. musikhøjskoleuddannelsen og korlederuddannelserne er en enorm udfordring for kvaliteten og udviklingen på området.

Tekstboks 2: Respondenternes åbne svar om kendskab og anerkendelse

”Amatørmusikken lider under forsømmelserne på musikhøjskoleuddannelsen, der sammen med en række andre faktorer skaber forringet musikundervisning i skolerne samt den manglende breddetænkning på musikskoleområdet og den gammeldags undervisningstilgang, der hersker mange steder.”

”Manglen på korledere og organister i hele landet samt på uddannelse af korledere og organister på etablerede uddannelser. Det betyder, at frivilligorganisationer som [organisationens navn] står med kurser og videreuddannelser af et helt fagområde.”

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, landsorganisationer

Økonomi

Seks landsorganisationer peger på økonomien som en af deres største udfordringen. Én organisation har ingen driftsstøtte, og to peger på, at driftsøkonomien generelt er en udfordring. Men også usikkerheden og afhængigheden af fonde og statslige puljer opleves af to af organisationerne som en udfordring. Den ene fremhæver, at deres største udfordring er at finde nye midler til at ansætte flere:

”At finde midler til at professionalisere det daglige ’maskinrum’ og ansætte flere daglige hænder.”

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, landsorganisationer

Én af de seks organisationer, der fremhæver økonomien som en udfordring, har en dobbelt udfordring. Dels oplever de, at det er meget administrativt tungt at indberette til DUF, som de får midler fra, og dels oplever de, at en stor del af deres aktivitet ikke er tilskudsberettiget, da det er for institutionsmedlemmer og ikke udløser tilskud:

”Vi synes, at der er mange krav fra DUF’s side omkring dokumentation af vores for-
ening, og vores eneste ansatte bruger meget af sin tid på at håndtere medlemsregistrering,
så vi er kvalificeret til vores støtte. (...) Vi bøvler også en del med at arrangere stævner
for gymnasieelever på en økonomisk bæredygtig måde, da de ikke for alvor kan tælles
med i vores medlemsopgørelser. Vi mener dog, at det er enormt vigtigt, at de bliver præ-
senteret for kvalitets-koroplevelser, som kan sætte varige aftryk i de unge.”

Uddybende svar spørgeskema landsorganisationer

Rekruttering af medlemmer og frivillige

Som berørt flere gange kan rekruttering af medlemmer og frivillige være svært. Fem af landsorganisationerne oplever, at det er blandt deres største udfordringer. I forhold til rekruttering af medlemmer er to organisationer konkret bekymrede for, at der er en mangel på tilgang af unge. Det er begge organisationer, der har enkeltmedlemmer, og hvor det kræver et vist niveau at kunne være med. For de andre organisationer er det en mere generel bekymring, og tre af respondenterne skriver, at de har fokus på at øge engagement og frivillighed blandt medlemmerne.

Indsatser og udviklingsprojekter

Landsorganisationerne blev også spurgt, om de har særlige indsatser og/eller udviklingsprojekter. 14 af de deltagende landsorganisationer svarer ja. Indsatserne viser på mange måder tilbage til afsnittet om de oplevede udfordringer og viser, at landsorganisationerne i høj grad agerer på de udfordringer, de oplever. På tværs af landsorganisationerne er de tre mest fremtrædende indsatser:

- Engagement og rekruttering
- Udvikling af aktiviteter
- Indsatser på samfundsmæssigt niveau.

Citatet nedenfor underbygger i sig selv fint alle tre punkter:

"[Organisationens navn] arbejder ud fra årlige mål og mærkesager herunder kor & køn – der mangler drenge og mænd i korene – uddannelse af korledere, samarbejder med andre organisationer om styrkelse af korlivet, politisk arbejde og synlighed overfor menighedsråd og provstier, nordiske samarbejder og stævner, koret som brobygger, frivillighedsstrategi, udvikling af digitale løsninger og medier."

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, landsorganisationer

Her har organisationen både fokus på at rekruttere en bredere gruppe, end de aktuelt har (mænd og drenge), og senere understreger de, at de arbejder med en frivillighedsstrategi. Begge typer af rekruttering er vigtige for flere af de otte organisationer, der nævner dette indsatsområde. Blandt de nye målgrupper, der nævnes specifikt, træder børn og unge frem. For eksempel i forhold til, at flere børn får mulighed for at spille et instrument. Det er dog ikke kun det at få dem med, der er i fokus. Flere ønsker også at arbejde med unges engagement og aktive indflydelse. En organisation, der arbejder med ungekor, betragter rekruttering mere som relationsopbygning og har fokus på, hvordan de er mest relevante for deres medlemmer:

"Vi taler en del om, hvad vores kerneområder egentlig er, og hvordan vi bliver mest muligt relevante for vores medlemmer – særligt uden for Aarhus/Østjylland, hvor vi i mindre grad har fodfæste."

Uddybende svar spørgeskema i spørgeskemaundersøgelse, landsorganisationer

En anden organisation, der især har personlige medlemmer, er gået en anden vej i forhold til at 'få flere med' og er i samarbejde med Art Music Denmark i gang med at kortlægge, hvem der er aktive på deres område. En tredje organisation har fokus på at opbløde grænserne mellem klassisk og rytmisk musik og på den måde nå en bredere målgruppe.

Citatet ovenfor har med 'uddannelse af korledere' og 'nordiske samarbejder og stævner' fokus på udvikling af aktiviteter. Det er et indsatsområde tre andre landsorganisationer pt. også sætter ind på¹⁰.

Desuden understreger fire respondenter lidt større samfundsmæssige og/eller politiske indsatser. To organisationer fremhæver specifikt hhv. 'unges trivsel' og 'mental sundhed' som deres indsatsområder, hvormed de tager fat på en større samfundsmæssig udfordring. Den sidste landsorganisation, der har svaret i denne kategori, har et klart samfundsmæssigt og politisk mål:

"At få amatørkultur skrevet ind i al lovgivning på linje med idræt, at få drama tilbage på skoleskemaet, at få amatørteater anerkendt for alt det, man kan opnå ved at arbejde med drama, at blive hørt i Kulturministeriet."

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, landsorganisationer

¹⁰ Jubilæumskoncert, udvikling af kurser og pensumplan, udvikling af dagskurser.

Potentialer

Som det sidste spørgsmål i undersøgelsen blev landsorganisationerne spurgt om, hvad de ser som de største fremtidige potentialer for deres område under amatørkulturen. Igen er besvarelsene på forskellige niveauer. Respondenterne fremhæver både, hvad de som foreninger kan gøre for amatørkulturen, og hvad deltagelse i amatørkulturen giver den enkelte deltager. Et eksempel ses i citatet nedenfor, hvor begge aspekter er repræsenteret. Punkt et og tre har fokus på amatørkulturen som helhed, mens punkt to peger på, hvad amatørkulturen kan bidrage med på individniveau:

”De største potentialer for vores organisation er 1) at bidrage til øget samarbejde på amatørkulturområdet, 2) at arbejde for at sikre øget ungeinddragelse og øge unges trivsel, og 3) at rykke ved amatørmusikundervisningens kvalitet og form.”

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, landsorganisationer

De respondenter, der sætter fokus på at give amatørkulturen et løft i sin helhed, har helt entydigt fokus på samarbejde. Fem af landsorganisationerne fremhæver således, at der er store potentialer for både kvaliteten af amatørkulturen og udbredelsen, hvis der i stigende grad samarbejdes på tværs af aktørerne på området. En enkelt understreger også, at øget samarbejde kan føre til, at man undgår at konkurrere om de samme medlemmer og midler.


På individniveau er der mange bud på, hvad det er, amatørkulturen særligt har at byde ind med. Figur 9 viser de mange forskellige aspekter, landsorganisationerne ser som deltagerens udbytte af at være med, som samtidig ligger til grund for deres ønske om at nå ud til flere.

Figur 9: Temaer fra de åbne svar



Umiddelbart kan de mange bud se ud til at stikke i forskellige retninger. Ved nærmere eftersyn er der dog samklang med de tre hovedområder, som AKKS har fokus på i sin kommunikation om amatørkulturens bidrag: Livskvalitet, kompetencer og mangfoldighed.

Livskvalitet og kompetencer står klart i besvarelserne. De beskrevne potentialer viser, at der allerede er en stor grad af den genklang og det fælles fodslag, som er vigtig for, at AKKS kan fortsætte arbejdet med at skabe større gennemslagskraft.



DEL 2: DE AMATØRKULTURELLE FORENINGER OG DERES MEDLEMMER

Indledning til del 2

Efter det indledende fokus på landsorganisationerne skifter fokus nu til et led længere nede i organisationsstrukturen – nemlig til lokalforeningerne og deres medlemmer. Del 2 udgør den mest omfattende del af rapportens analyser og består af en række tematiske kapitler, hvoraf de fleste går på tværs af foreningsniveau og medlemsniveau.

- Kapitel 3: Lokalforeningerne og deres aktiviteter og medlemsprofiler
- Kapitel 4: Lokalforeningernes medlemmer
- Kapitel 5: Værdier og holdninger i amatørkulturen
- Kapitel 6: Motivation og udbytte
- Kapitel 7: Rammer, organisering og samarbejde
- Kapitel 8: Frivillige og lønnede i foreningerne
- Kapitel 9: Lokalforeningerne – hvordan har de det?

Kapitel 3: Lokalforeningerne og deres aktiviteter

Formålet med kapitel 3 er at give en introduktion til de amatørkulturelle foreninger og deres aktiviteter. Først vil der være fokus på, hvilke foreningstyper undersøgelsen omfatter og deres overordnede karakteristika. Dernæst vil lokalforeningernes aktiviteter og medlemmernes deltagelse i disse blive belyst. Kapitlets analyser vil bygge på både foreningsundersøgelsen og medlemsundersøgelsen samt de kvalitative interviews med foreningsledere og medlemmer.

Lokalforeningerne – hvem er de?

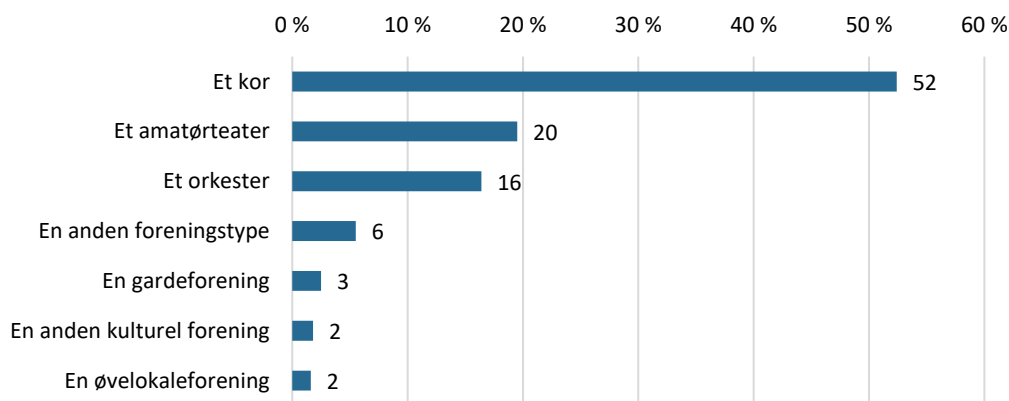
Som beskrevet i del 1 er de amatørkulturelle organisationer under AKKS meget forskellige med hensyn til profiler, størrelse og organisationsstruktur. 11 ud af de 18 landsorganisationer under AKKS har lokale foreninger som medlemmer. Det er disse mere end 900 lokale foreninger – hvoraf knap halvdelen har bidraget til spørgeskemaundersøgelsen – som er i fokus i det følgende.

Lokalforeningerne omfatter flere forskellige typer af foreninger. Som figur 10 viser, er lidt over halvdelen af foreningerne kor, mens amatørteatre og orkestre udgør de to næststørste grupper.

Garderforeninger, øvelokaleforeninger og andre kulturelle foreninger udgør hhv. 3 og 2 pct. af foreningerne i undersøgelsen, mens 'anden foreningstype' udgør 6 pct. De uddybende svar viser, at det blandt andet dækker over viseforeninger samt forskellige typer af teatergrupper, en teater- og dramaskole for børn, en forening med flere forskellige orkestre, en musicalskole, et bandakademi mv. På grund af det begrænsede antal foreninger i disse kategorier, er det i rapportens analyser valgt at slå dem sammen til en samlet gruppe 'øvrige foreninger' – dog med bevidstheden om, at gruppen rummer en stor forskellighed, og at der kan være stor forskel på at være en garderforening, en viseforening og en

øvelokaleforening. Disse forskelle er derfor vigtige at have i bagehovedet i tolkningen af besvarelserne fra gruppen 'øvrige foreninger'.

Figur 10: Foreningstyper i undersøgelsen (pct.)



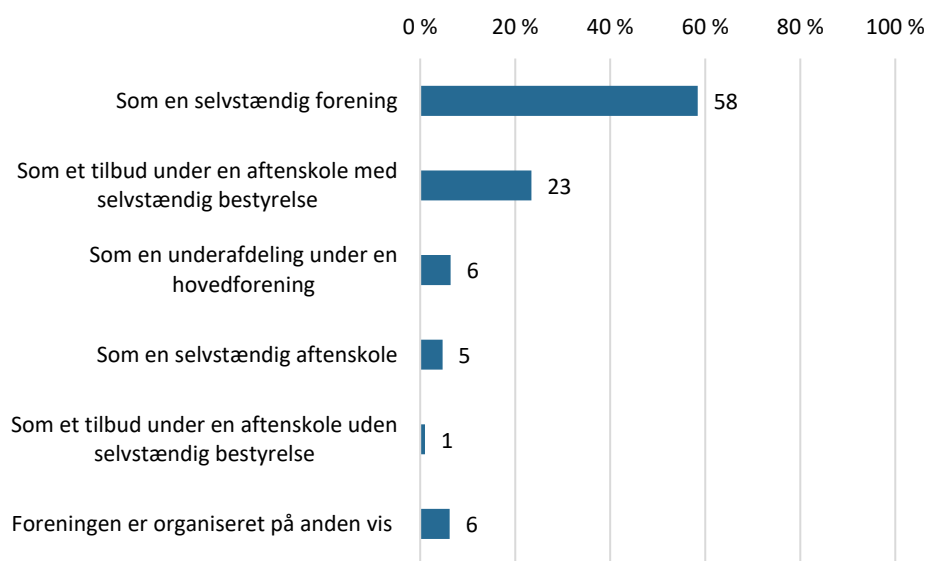
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvilken foreningstype passer bedst på jeres forening?" n: 434.

En stor del af foreningerne i spørgeskemaundersøgelsen er således kor, men det er også denne foreningstype, som fylder mest i den samlede population af foreninger. Generelt set er fordelingen af svar på tværs af foreningstyper tilfredsstillende i forhold til fordelingen i den samlede population (se tabel 13 i bilag 1). Samtidig er der også god overensstemmelse mellem foreningernes fordeling og fordelingen af de medlemmer, der har besvaret medlemsundersøgelsen (se figur 82 i bilag 1).

Selvom undersøgelsens fokus er afgrænset til lokale foreninger, er der en vis variation i deres overordnede organisering. Som figur 11 viser, er over halvdelen af foreningerne organiseret som selvstændige foreninger. Dertil er knap en fjerdedel organiseret som et tilbud under en aftenskole med selvstændig bestyrelse. Der er også foreninger, som er oprettet som en selvstændig aftenskole eller som en underafdeling under en hovedforening, mens meget få er oprettet som et tilbud under en aftenskole uden selvstændig bestyrelse.

6 pct. er organiseret på anden vis. Blandt disse er en række forskelligartede aktører, heraf flere som er etableret i tilknytning til en musikskole eller kirke, mens enkelte beskriver sig som uformelle grupper. Selvom der dermed kan være enkelte af disse, der ikke er organiseret som en traditionel forening, som er undersøgelsens fokus, er det valgt at beholde dem i analysen. Dog er en enkelt respondent, som angav at være en privat virksomhed, frasortet.

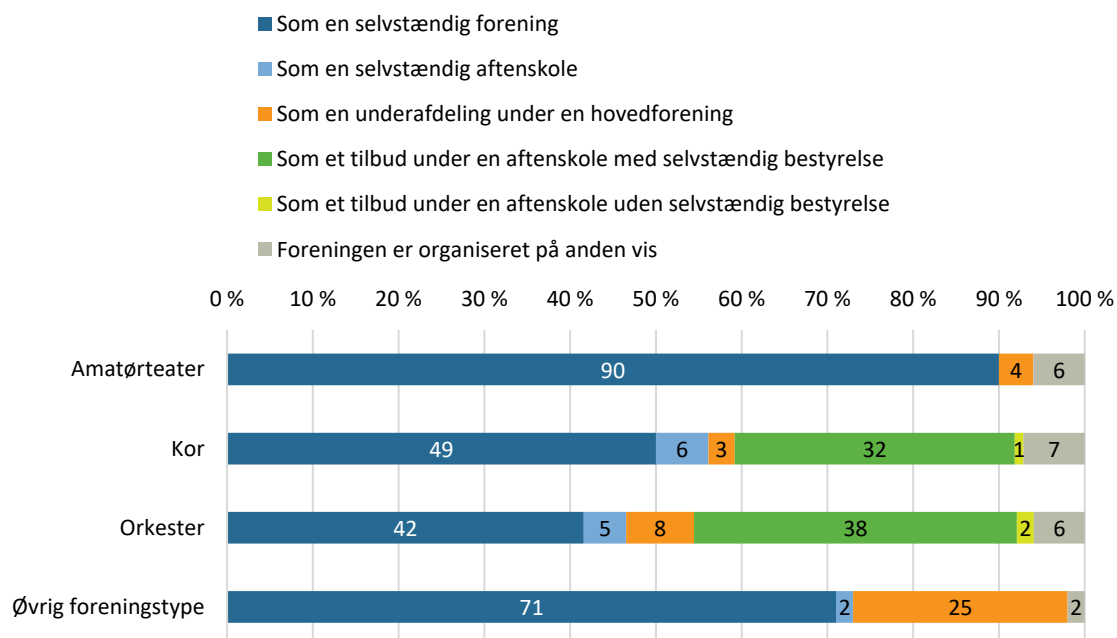
Figur 11: Foreningernes organisering (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvordan er foreningen organiseret?". n: 406.

På tværs af foreningstyper er det mest udbredt at være organiseret som en selvstændig forening, men der er også variation på tværs. Som figur 12 viser, skiller især kor og orkestre sig ud ved, at en stor andel er organiseret som et tilbud under en aftenskole med en selvstændig bestyrelse.

Figur 12: Foreningernes organisering fordelt på foreningstype (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet "Hvordan er foreningen organiseret?" – fordelt på typer. n: 406 (Amatørteater: 79, Kor: 219, Orkester: 64, Øvrig foreningstype: 44).

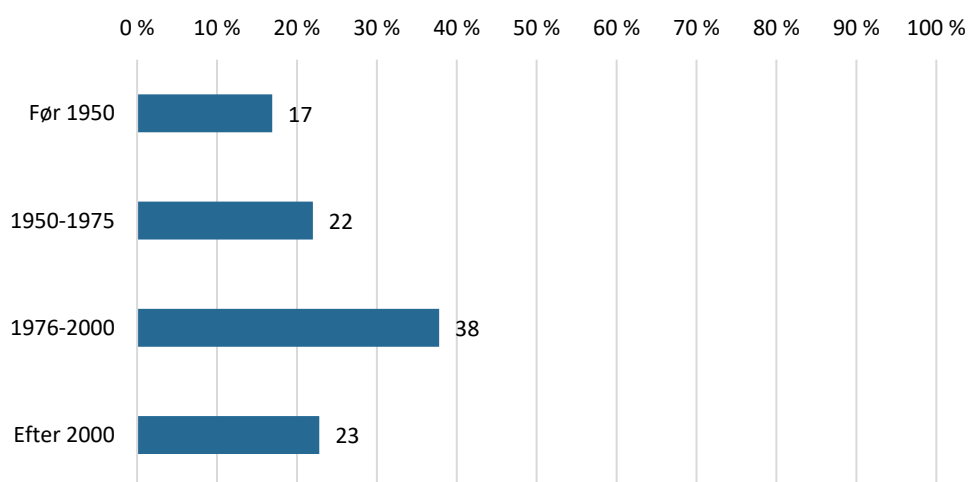
Spørgeskemaundersøgelsen viser en stor spændvidde, når det gælder foreningernes alder. Den ældste forening i undersøgelsen er fra 1843, mens den yngste er fra 2023. Dette afspejler et landskab med både veletablerede foreninger og nye initiativer. Andre igen er genopstået i nye former. Et kor fortæller eksempelvis:

”Vi startede i juni 2021 efter i 30 år at have hørt under [navn på orkester]. Men de ville gerne lave nogle besparelser og så ikke have et fast kor tilknyttet. Så stod vi der, sådan 50 mand, hvad skal vi nu? Skal vi bare gå hver til sit? Eller er der ikke brug for sådan nogen som os? (...) Så koret er nyt, men med et gammelt fundament.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 2

Figur 13 viser et overblik over, hvornår foreningerne blev stiftet. Figuren er inddelt i fire tidsperioder og viser, at flest foreninger (38 pct.) er oprettet i perioden 1976-2000.

Figur 13: Årstal for oprettelse af foreningen (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: ”Hvornår blev foreningen stiftet? (skriv årstal)” n: 378.

Foreningernes gennemsnitsalder er på 48 år, men som tabel 5 viser, er der variation på tværs af foreningstyper: Orkestrene er med en gennemsnitsalder på 60 år lidt ældre end de andre foreningstyper, mens den yngste gennemsnitsalder findes i kategorien ’øvrige foreningstyper’.

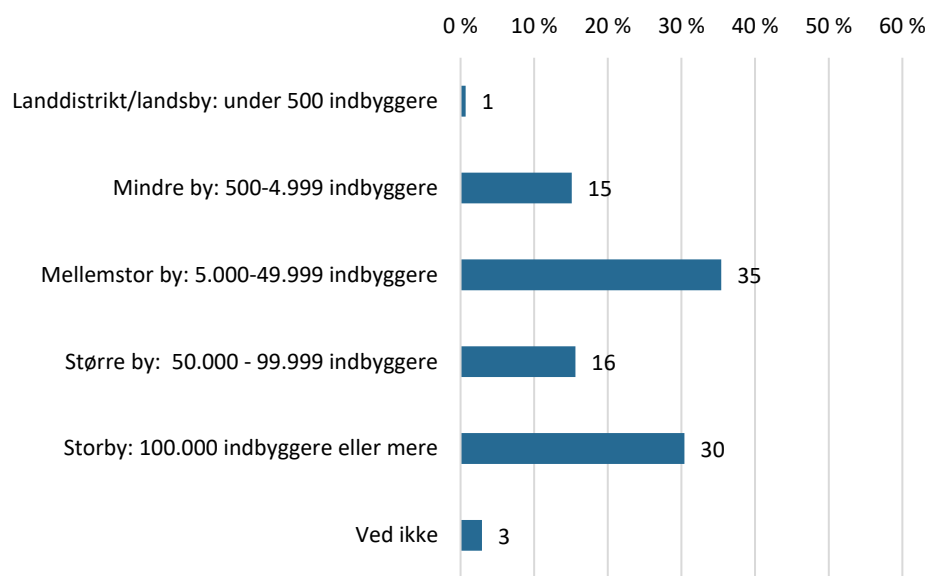
Tabel 5: Foreningernes gennemsnitlige alder, fordelt på foreningstype

Foreningstype	Gennemsnitlig alder
Orkester	60
Kor	49
Amatørteater	41
Øvrig foreningstype	35
Total	48

I tabellen er der lavet et kryds på de fire foreningstyper med spørgsmålet: ”Hvornår blev foreningen stiftet? (skriv årstal)”. Dette er i tabellen omregnet til en gennemsnitlig alder. n: 434.

Ses der på foreningernes geografiske placering, viser figur 14, at lidt over halvdelen af foreningerne har deres aktiviteter i større byer og storbyer, mens relativt få foreninger har deres aktiviteter i mindre byer og landdistrikter. Det kan hænge sammen med, at en del af aktiviteterne har en relativ specialiseret karakter, som ofte kræver et vist befolkningsgrundlag. Især blandt kor og orkestre har en høj andel af foreningerne deres aktiviteter i storbyer (se tabel 16 i bilag 2).

Figur 14: Foreningernes geografiske placering (pct.)



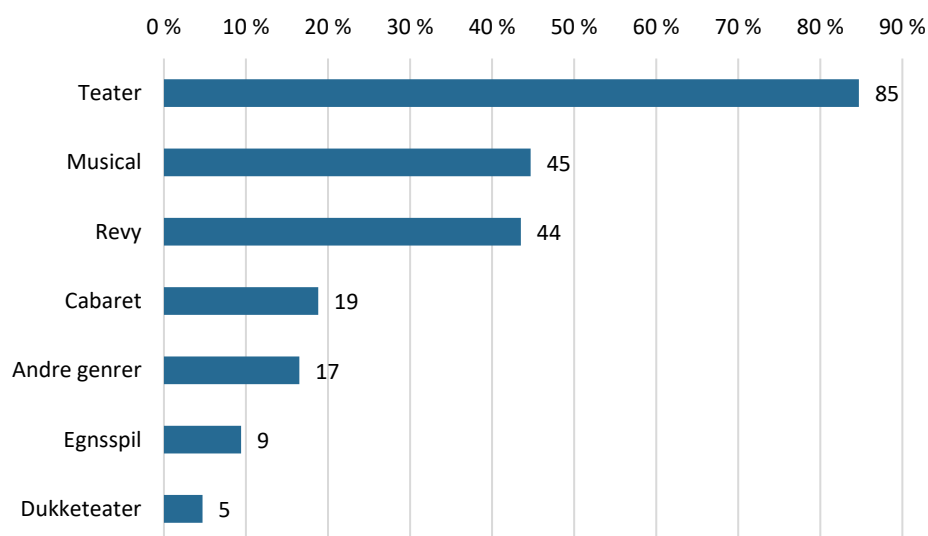
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvilken type af lokalsamfund foregår foreningens aktiviteter?" n: 418.

Generelt set har de amatørkulturelle foreninger dog aktiviteter over det meste af landet. Det ses også i medlemsundersøgelsen, hvor medlemmerne spreder sig på 86 ud af landets 98 kommuner, og hvor medlemmernes geografiske fordeling på regioner i vid udstrækning afspejler det generelle befolkningstal (se figur 83 i bilag 2).

Lokalforeningernes aktiviteter

I spørgeskemaet har de enkelte foreningstyper fået en række spørgsmål om deres specifikke aktiviteter. Når det gælder amatørteaterforeningerne, er den mest udbredte genre ikke så overraskende teater (figur 15), men der er også en stor andel, der arbejder med musicals og revy. Cabaret er en mindre udbredt genre, som knap en femtedel af amatørteatrene arbejder med, mens endnu færre arbejder med egnsespil og dukketeater. 17 pct. har sat kryds ved 'andre genrer'. Her viser de uddybende svar, at det blandt andet omfatter aktiviteter som gadeteater, teatersport, masketeater og fortælleteater.

Figur 15: Genrer i amatørteaterforeninger (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvilke genrer arbejder I med i jeres forening?". Kun foreninger, der har sat kryds ved, at de er et amatørteater, har fået spørgsmålet. n: 85.

Som figuren også illustrerer, arbejder mange af teaterforeningerne med flere forskellige genrer. Den brede tilgang kommer også til udtryk hos nogle af informanterne i det kvalitative materiale:

"Vi har lavet tekstteater, vi har lavet intim solo-forestilling, vi har lavet musikteater, vi har lavet fysisk teater, vi har lavet installationskunst. Så det er faktisk meget bredt, så vi bruger meget teatret som grundsten i det, og så må det gerne sprede sig i alle mulige retninger derudfra. Så det er produktioner, med det vi laver, og så laver vi også workshops."

Interview med foreningsleder, lokalforening 1

"Jeg vil sige det sådan, at vi ikke har decideret musicals, fordi så gode sangstemmer har vi ikke, så vi vil sætte det op. Vi har sangstykker, vi har revyer med sang og sådan noget, men det der skønsang og sådan noget, det er vi ikke så gode til. Men det er også det eneste [vi ikke har], faktisk. Vi er både til drama og til farcer og, ja, alt muligt. Ja. Gamle stykker, Holberg, Shakespeare og sådan noget."

Interview med foreningsleder, lokalforening 5

Samtidig findes der også teaterforeninger, som i højere grad specialiserer sig i én genre – f.eks. som foreningen i det følgende citat:

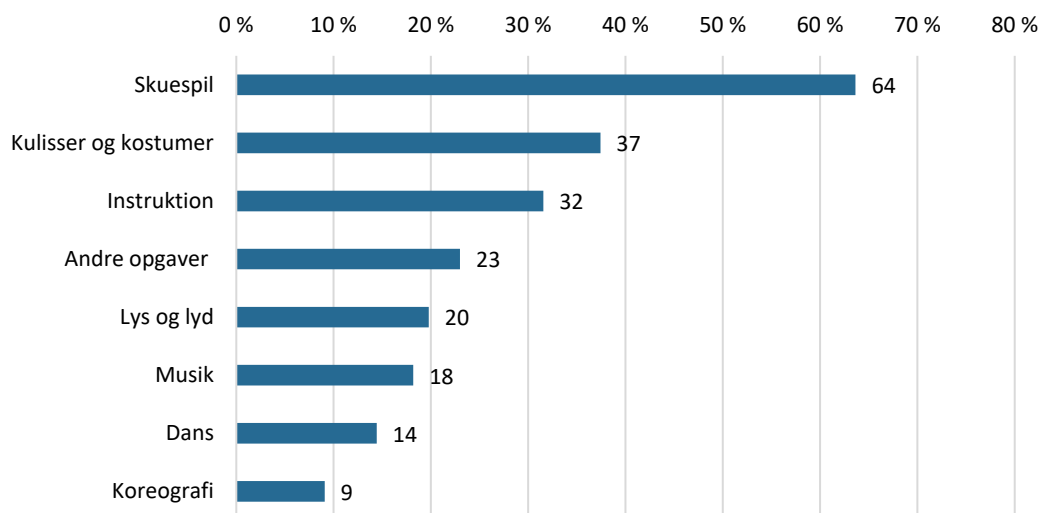
"Men jeg vil sige, at vores kendetegn er at lave de her kæmpestore produktioner og meget gerne titler, som folk har noget relation til. Altså Pinocchio, Dracula, Miserables, Peter Pan, Cyrano, Ronny Røverdatter, Skatteøen. Jamen, jeg kunne blive ved."

Interview med foreningsleder, lokalforening 4

Resultater fra medlemsundersøgelsen viser, at det også blandt respondenterne er teater, musical og revy, som er de mest udbredte genrer (se figur 84 i bilag 2). Derudover

nuancerer medlemsundersøgelsen billedet ved at se på, hvilke konkrete kunstneriske aktiviteter medlemmer udfører i foreningen. Som figur 16 viser, er skuespil ikke overraskende den aktivitet, der fylder mest, men der er også mange – 37 pct. – som angiver at være involveret i kostumer og kulisser, mens 32 pct. er involveret i instruktion. Samlet illustrerer medlemmernes svar bredden i de mange forskellige typer af aktiviteter, som kræves for at gennemføre en forestilling.

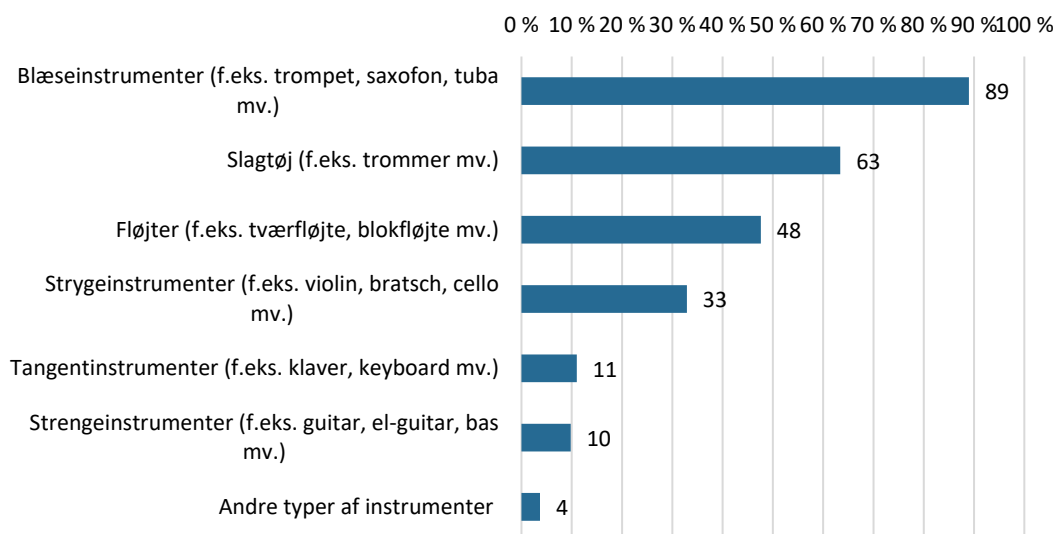
Figur 16: Kunstneriske aktiviteter blandt udøvere i amatørteaterforeninger



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvilke kunstneriske aktiviteter er du involveret i, i jeres forening?". Kun udøvere, der har sat kryds ved, at de er medlem i et amatørteater, har fået spørgsmålet. n: 187.

Orkestre og gardereforeninger er i stedet blevet spurgt om, hvilke typer af instrumenter de arbejder med i deres forening. Som figur 17 viser, er blæseinstrumenter den mest udbredte instrumenttype. 63 pct. af foreningerne arbejder med slagtøj, mens knap halvdelen arbejder med fløjter, og en tredjedel med strygeinstrumenter. Kun en begrænset del af foreningerne arbejder med tangent- og strengeinstrumenter. Samlet set er det billede et udtryk for, at der er mange blæseorkestre blandt undersøgelsens respondenter. Også blandt respondenterne i medlemsundersøgelsen er der mange, der spiller på blæseinstrumenter (se figur 85 i bilag 2), og den klassiske musikgenre er generelt den mest udbredte (se figur 86 i bilag 2).

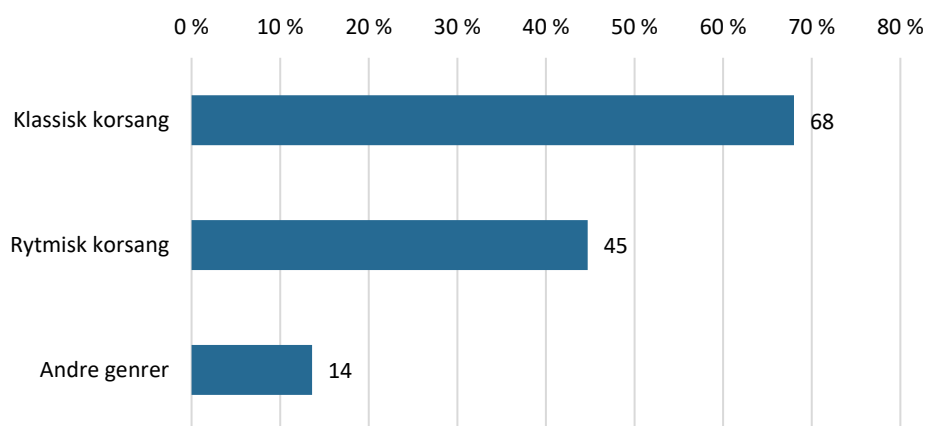
Figur 17: Instrumenter i orkestre og gardereforeninger (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvilke instrumenter arbejder I med i jeres orkestre/gardereforeninger?". Kun foreninger, der har sat kryds ved, at de enten er et orkester eller en gardereforening, har fået spørgsmålet. n: 82.

Også blandt korene dominerer den klassiske genre (68 pct.), mens knap halvdelen af korene arbejder med rytmisk korsang (figur 18). Andelene viser desuden, at en del kor arbejder med flere genrer. Blandt de kor, som har sat kryds ved 'andre genrer', nævnes så forskellige genrer som viser, folkemusik, gospel, ballader og højskolesange. Blandt respondenterne i medlemsundersøgelsen er det ligeledes den klassiske korsang, som fylder mest (se figur 87 i bilag 2).

Figur 18: Hvilke genrer har korene i deres repertoire? (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvilke genrer inden for kor har I i jeres repertoire?". Kun foreninger, der har sat kryds ved, at de er et kor, har fået spørgsmålet. n: 228.

Når det gælder øvelokaleforeninger, er der i spørgeskemaundersøgelsen ikke spurgt ind til genrer, da foreningernes primære fokus er på at stille rammer til rådighed for medlemmerne. Derudover har kun syv øvelokaleforeninger i alt besvaret

spørgeskemaundersøgelsen, hvorfor det ikke er meningsfuldt at se på de procentuelle foreninger, men svarene viser store forskelle på foreningernes størrelse, når det gælder antallet af øvelokaler, de råder over. Tre af foreningerne har mellem to og fire lokaler, tre har mellem 10 og 15 lokaler, mens en enkelt forening råder over hele 40 øvelokaler.

Det er helt overvejende bands og enkeltpersoner, der er øvelokaleforeningernes brugere. Derudover er producerkollektiver og scenekunstnere nævnt som 'andre brugere' i de uddybende svar. På tværs af øvelokaleforeningerne er der store forskelle på belægningsgraden, men det klare billede er, at belægningsgraden er højest i aften timerne, hvor lokalerne gennemsnitligt set er bookede i 57 pct. af tiden i tidsrummet 20-24. I tidsrummet 16-20 er lokalerne gennemsnitligt booket i 40 pct. af tiden, mens der – ikke overraskede – er færre bookede tider i dagtimerne. Det kvalitative materiale understøtter dette billede:

”Det er jo selvfølgelig mest populært efter arbejde fra klokken fire og frem. Så i dagtimerne, der er der selvfølgelig ledige lokaler. Helt sikkert. Og så er det mest om aftenen, at det kan være lidt problematisk at finde en tid.”

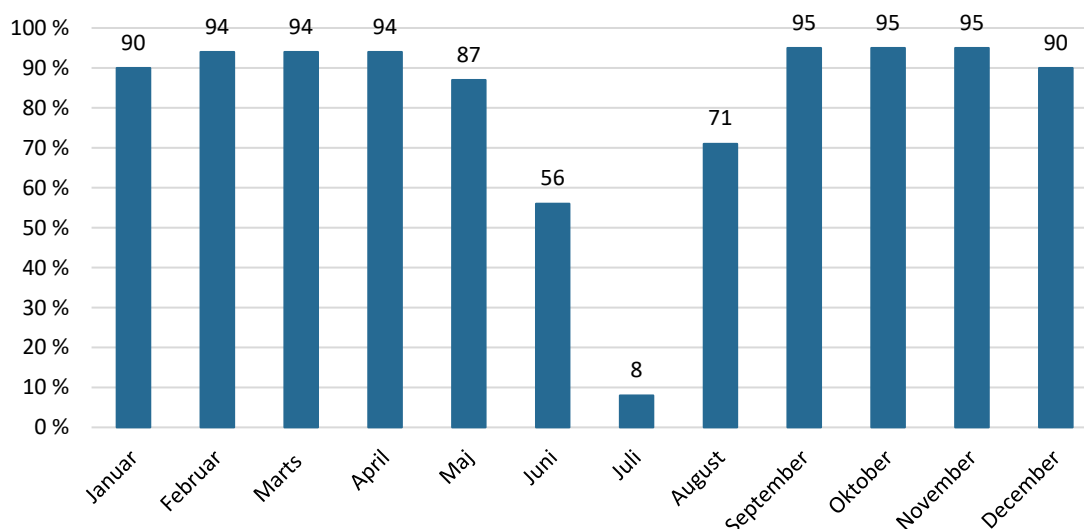
Interview med foreningsleder, lokalforening 6

Aktiviteters udbredelse og hyppighed

Undersøgelsen viser, at størstedelen af foreningerne – 92 pct. – har faste kunstneriske aktiviteter for medlemmerne – f.eks. i form af øveaftener eller undervisning. De faste aktiviteter er udbredte på tværs af foreningstyper, men især blandt kor og orkestre. Blandt amatørteaterforeninger og øvrige amatørkulturelle foreninger har godt en femtedel af foreningerne ikke faste aktiviteter, da mødetidspunkterne bliver planlagt af medlemmerne selv (se tabel 17 i bilag 2).

Som figur 19 viser, har de fleste foreninger aktiviteter fordelt ud over hele året – med undtagelse af sommer månederne, hvor andelen af foreninger med aktiviteter er lavest. Der er dog nogle forskelle på tværs af foreningstyper – f.eks. er andelen af foreninger med aktiviteter i juli størst blandt amatørteaterforeningerne, hvilket kan afspejle, at en del af disse foreninger opsætter sommerspil. Gennemsnitligt har kor og orkestre dog flest måneder med aktivitet (se tabel 18 i bilag 2).

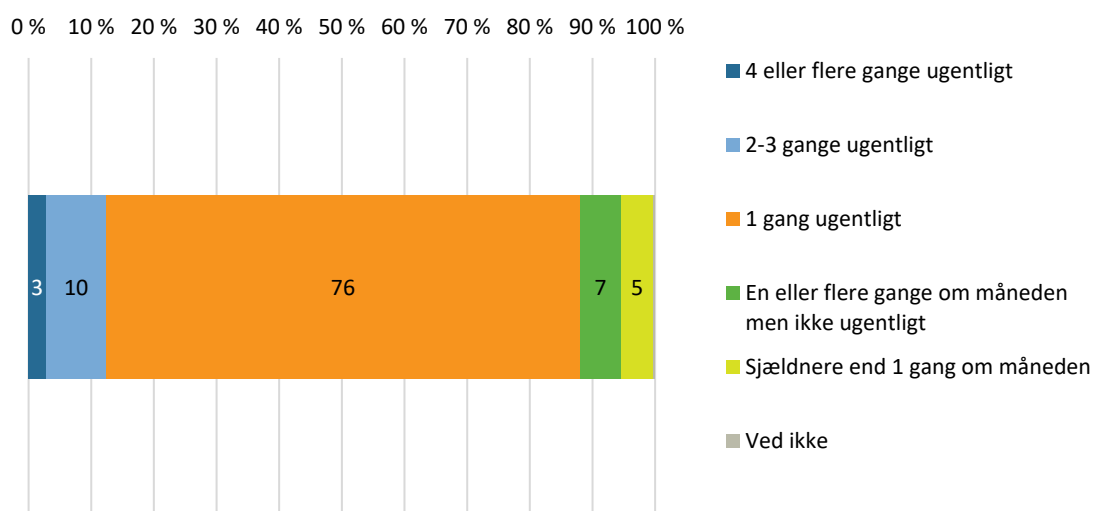
Figur 19: I hvilke måneder har foreningen faste aktiviteter for medlemmerne? (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvilke af årets måneder har foreningen faste kunstneriske aktiviteter for medlemmerne?" Kun de foreninger, der har svaret, at de har faste kunstneriske aktiviteter for medlemmerne, har fået spørgsmålet. n: 396.

Ses der i stedet på, hvor hyppigt foreningerne har faste aktiviteter for medlemmerne, viser figur 20, at det mest udbredte er at have faste aktiviteter én gang om ugen, hvilket tre fjerdedele af foreningerne har.

Figur 20: Hyppighed af faste aktiviteter (pct.)

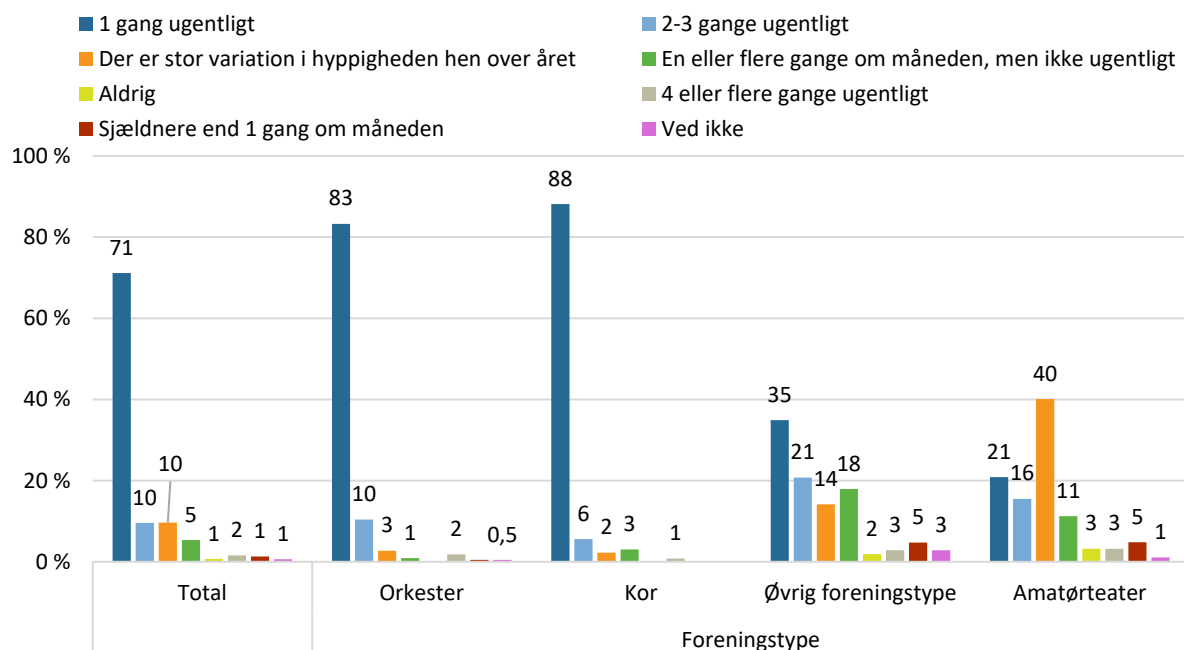


Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvor ofte har foreningen – gennemsnitligt set – faste kunstneriske aktiviteter for medlemmerne?" Kun de foreninger, der har svaret, at de har faste aktiviteter, har fået spørgsmålet. n: 394.

Resultaterne fra foreningsundersøgelsen viser, at aktiviteter på ugentlig basis især er udbredt blandt kor og orkestre. Blandt korene angiver 92 pct., at de har aktiviteter én gang ugentligt, mens andelen er på 84 pct. for orkestrene. Derimod er der noget større variation i hyppigheden af aktiviteter blandt teaterforeningerne og øvrige foreninger (se tabel 19 i bilag 2).

Det samme mønster ses, hvis der i stedet ses på medlemmernes angivelse af, hvor ofte de deltager i aktiviteter i foreningen. Som figur 21 viser, deltager 71 pct. af medlemmerne i faste medlemsaktiviteter én gang om ugen. Det er dermed en almindelig praksis at indgå i amatørkulturelle aktiviteter på regelmæssig basis, ligesom mange gør det med andre fritidsaktiviteter, men igen adskiller teatrene sig, hvor 40 pct. svarer, at 'der er stor variation i hyppigheden hen over året'.

Figur 21: Hyppighed af udøvernes deltagelse i faste aktiviteter – fordelt på foreningstype (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvor ofte er du normalt aktiv i den forenings faste aktiviteter?". n: 1.137 (Orkester: 221, Kor: 623, Amatørteater: 187, Øvrig foreningstype: 106).

At deltagelsen i teaterforeningernes aktiviteter er mindre regelmæssig, kan skyldes, at både øvningen og det praktiske arbejde er særligt koncentreret i perioderne op til forestillinger. Aktivitetsniveauet varierer derfor med sæson og specifikke opgaver. Som medlemmer i to forskellige teaterforeninger fortæller:

"Men så når vi kommer ind i [perioden], hvor vi skal til at sætte det op. Der fylder det ekstremt meget. Altså, der kan du ikke bare sådan lige holde fri. Du kommer hver dag i en periode. Og der skal du bare være på. Efter arbejde så tager vi lige ind til teateret og så spiller vi til kl. 22-23 stykker. I hvert fald i tre uger. "

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 4

"Nå, altså, der prøves så vidt muligt til en forestilling at starte fire-fem måneder i forvejen. Og i starten er det jo én hverdag om ugen. Og når vi så nærmer os, så begynder vi at tage weekenderne i brug også. Fordi at sidde hernede de der tre timer i hverdagene, det er jo fint nok, men du når kun igennem et vist antal scener. Hvis det er, at du skal spille hele første akt igennem, så kræver det, at man er nede i flere timer. Og der er weekenderne altså supergode. Der kommer rigtig meget på plads der."

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 5

Teaterforeningernes aktiviteter skaber dermed en dynamik, hvor tidsforbrug og engagement ikke er konstant, men intensiveres i perioder, når forestillinger nærmer sig. Der er dog også eksempler på andre typer af foreninger, som arbejder mere periodisk - f.eks. som i nedenstående citat fra et orkester:

"Næste gang [vi mødes, er] i april. Der mødes vi kun en gang. Så spiller vi og afslutter med koncert. Så der er ikke noget med, at vi mødes inden. Så når jeg snakker om, at man øver, så er det helt for sig selv. Helt individuelt."

Interview med foreningsleder, lokalforening 3

Men som tidligere nævnt er det mest udbredte for både kor og orkestre, at man mødes og øver én gang om ugen.

Publikumsarrangementer

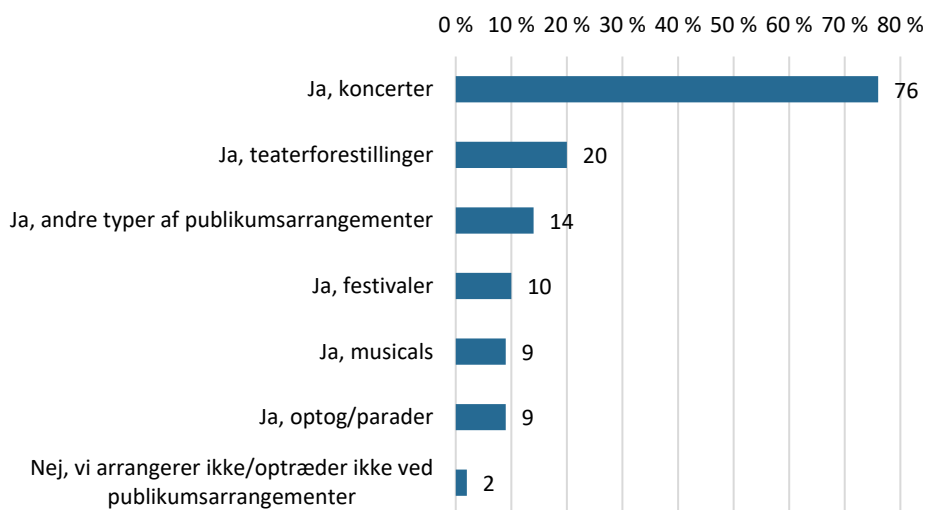
Både de kvalitative interviews og resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen viser, at publikumsarrangementer spiller en stor rolle for de amatørkulturelle foreninger. Det at have en forestilling eller en koncert at arbejde hen imod er helt centralt - uanset om det er et teater, et orkester eller et kor som i det følgende:

"Vi øver flere måneder, og jeg tror, jeg regnede ud, da vi sang juleoratoriet, at der var det sådan noget som 2-3.000 års musikøvelse i alt, hvis man tog det fra før Jesus. Og så brænder vi det af i løbet af halvanden time. Så er det væk. Det er en kæmpe luksus. Det er jo kulturelt set virkelig fantastisk. Hvis man lavede et kunstværk, så ville det blive stående. Men det her, det er bare ligesom et fyrværkeri. Det bliver kæmpestort og vidunderligt at se på, og så er det pist væk."

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 2

Som figur 22 viser, svarer kun 2 pct. af foreningerne i spørgeskemaundersøgelsen, at de ikke arrangerer eller optræder ved publikumsarrangementer. Figuren viser også, at koncerter er den meste udbredte arrangementstype, som 76 pct. af foreningerne medvirker i, mens 20 pct. af foreningerne afholder teaterforestillinger.

Figur 22: Udbredelsen af publikumsarrangementer (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Arrangerer I som forening/optræder I som forening ved publikumsarrangementer?" Foreningerne har haft mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor andelen ikke summerer til 100 pct. n: 429.

Foreningernes uddybende svar viser, at mange andre typer af publikumsarrangementer også er i spil – f.eks. som i de nedenstående uddrag:

- "Sminkeboder og optræden ved festivals og lignende."
- "Syng sammen-arrangementer, flash mobs, fødselsdage og bryllupper."
- "Synger i gaderne, på banegårde, plejehjem, i kirker, på højskoler."
- "Blæserorkesterstævner og -DM, koncertturneer i Europa hvert andet år."
- "Bryllup, markeder, krydstogtskibe."
- "Byfester, private fester m.fl."
- "Cirkus og gadegøglerforestillinger, masser af gæstespil fra ind- og udland."

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeninger

Som svarene viser, er der både eksempler på, at foreningerne bliver hyret til private arrangementer eller arrangementer på institutioner, men også at foreningerne bidrager ved lokale arrangementer – som f.eks. kulturdage, byfester, gadearrangementer, juletræstænding mv.

Ikke overraskende er der en tæt sammenhæng mellem foreningstypen og typen af publikumsarrangementer, hvor kor og orkestre primært afholder koncerter, og teaterforestillinger og musicals er mest udbredt blandt teaterforeningerne. Deltagelsen i festivaler går på tværs af de forskellige foreningstyper, men er mest udbredt blandt teaterforeninger og øvrige foreninger (tabel 20 i bilag 2).

Der er stor variation i, hvor mange publikumsarrangementer foreningerne er involveret i. For nogle foreninger drejer det sig om ganske få arrangementer om året, mens det for andre er fire-fem arrangementer om måneden. Tabel 6 viser det gennemsnitlige antal publikumsarrangementer på tværs af foreningstyper på årsbasis. Som det fremgår, har 'øvrige foreninger' og amatørteaterforeninger gennemsnitligt set flest arrangementer.

Tabel 6: Gennemsnitligt antal publikumsarrangementer - fordelt på foreningstyper

	Gennemsnitligt antal publikumsarrangementer det seneste år	n
Amatørteater	9,7	79
Kor	6,4	223
Orkester	7,3	70
Øvrig foreningstype	13,3	44
Total	7,9	416

Tabellen viser det gennemsnitlige antal publikumsarrangementer på tværs af foreningstyper i undersøgelsen baseret på spørgsmålet: "Hvor mange publikumsarrangementer har foreningen optrådt ved/arrangeret inden for det seneste år?" Fire foreninger, som har angivet et meget højt antal publikumsarrangementer (mellem 100 og 900 arrangementer årligt), indgår ikke i beregningen, da der formodes at være tale om slåfejl.

Ses der på antallet af deltagere til arrangementerne, viser foreningernes svar store forskelle på tværs af foreningstyper. Amatørteatrene har flest deltagere, mens korenes publikumsarrangementer gennemsnitligt set har færrest deltagere (se tabel 21 i bilag 2). Der er dog så store variationer i foreningernes svar, at sammenligningerne skal tages med forbehold.

Samlet set kan det konkluderes, at publikumsarrangementer er en helt central og iboende del af de amatørkulturelle foreningers virke. Det er også tydeligt i medlemsundersøgelsen, hvor kun 3 pct. af medlemmerne angiver, at de aldrig deltager i publikumsarrangementer (se figur 88 i bilag 2).

Kapitel 4: Lokalforeningernes medlemmer

Medlemmerne udgør kernen i de amatørkulturelle foreninger og er afgørende for foreningernes aktiviteter og succes. Men hvem er medlemmerne i de amatørkulturelle foreninger? Og er der forskel på medlemmernes profiler på tværs af foreningstyper? Spørgsmål som disse vil være i fokus i den følgende analyse, som foregår på to forskellige niveauer og med to forskellige datagrundlag: Først vil der være en overordnet karakteristik af medlemmernes fordeling på køn og alder på baggrund af lokalforeningernes angivelse af medlemstal. Dernæst vil der være uddybende fokus på profilerne af de medlemmer, der har besvaret medlemsundersøgelsen.

Foreningernes medlemstal og målgrupper

Foreningerne i undersøgelsen har gennemsnitligt 42 kontingentbetalende medlemmer, og som tabel 7 viser, har langt størstedelen af foreningerne – 78 pct. – under 50 medlemmer. Samlet set repræsenterer de 415 foreninger, der har angivet antallet, 17.342 medlemmer.

Tabel 7: Antal medlemmer i foreningerne - interval (pct.)

	Antal foreninger	Andel i pct.
0-25 medlemmer	159	38
25-50 medlemmer	166	40
over 50 medlemmer	90	22
Total	415	100

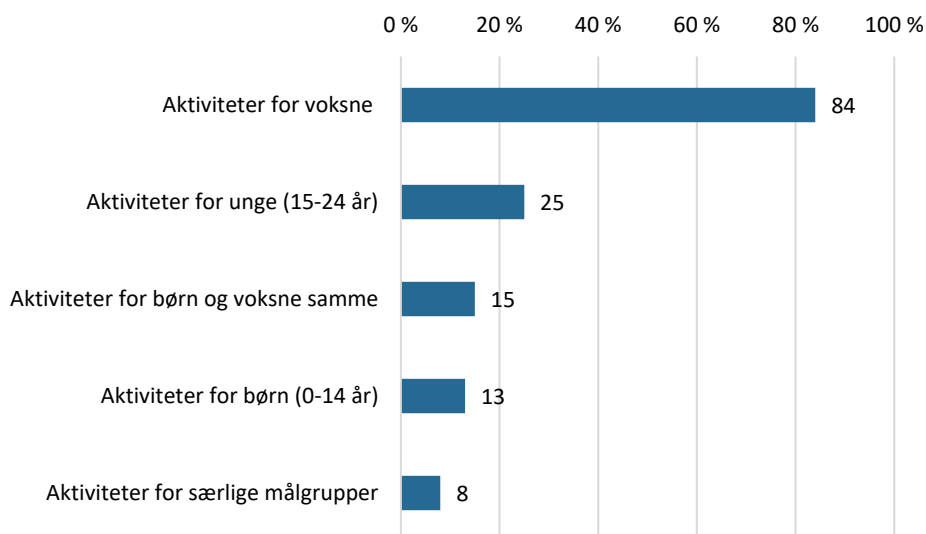
Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvor mange kontingentbetalende medlemmer har foreningen pt. (efteråret 2023)?"

Særligt blandt amatørteatre og 'øvrige foreninger' er der mange foreninger med mere end 50 medlemmer. Disse forskelle afspejler sig også i det gennemsnitlige medlemstal, som ligger på omkring 30 for både kor og orkestre, men på hhv. 61 og 78 for amatørteatre og øvrige foreninger (se tabel 22 i bilag 2).

Medlemmernes profiler

Ses der i stedet på foreningernes angivelse af, hvem deres aktiviteter retter sig mod, er det tydeligt, at voksne medlemmer er foreningernes primære målgruppe. Som figur 23 viser, angiver hele 84 pct. af foreningerne i undersøgelsen, at de har aktiviteter for voksne, mens en fjerdedel har for unge, og 13 pct. har aktiviteter for børn i aldersgruppen 0-14 år. 15 pct. har angivet, at de har aktiviteter for børn og voksne sammen. Uddybende svar for de 8 pct., der har angivet, at de har aktiviteter for særlige målgrupper, viser, at det først og fremmest handler om foreninger, som har fokus på enten mænd eller kvinder – eller på specifikke aldersgrupper – mens kun et par foreninger nævner særlige målgrupper som f.eks. beboere på plejehjem eller mennesker med funktionsnedsættelser.

Figur 23: Hvem retter foreningens aktiviteter sig imod? (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvem retter foreningens aktiviteter sig imod?". n: 434.

Fordelt på foreningstyper retter amatørteaterforeninger sig i størst grad mod børn og unge. 40 pct. af amatørteatrene retter sig mod børn, mens det kun gør sig gældende for 2 pct. af korene og 11 pct. af orkestrene. Den relativt høje gennemsnitsalder, særligt i mange kor og orkestre, er da også et tema, flere informanter i det kvalitative materiale har fokus på – f.eks. som i det følgende citat:

"[...] I [orkestrets navn], der har man ligesom også konstateret, at der var bare mange, der var i vores alder, eller sådan 40+ og op, og at man gerne ville invitere nogle af de unge med, så ikke vi pludselig sidder alle sammen og er 60-70 år. Og det er faktisk lykkedes meget godt, at vi har fået sådan et kuld af unge ind, som kommer fra [foreningsnavn] eller nogle andre steder, og det er fedt at se, at de får et fællesskab i vores fællesskab."

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 3

Generelt viser resultaterne, at amatørteatrene har den største aldersspredning i målgruppen, hvilket også kommer til udtryk ved, at 45 pct. har aktiviteter for børn og voksne sammen (se tabel 23 i bilag 2). Det kan skyldes, at aktiviteterne i amatørteatrene i højere grad egner sig til, at forskellige aldersgrupper deltager i det samme teaterstykke eller den samme musical – og at det ligefrem kan være nødvendigt med en stor aldersspredning for at kunne udfylde rollerne:

"Medlemmerne er alle aldersgrupper, men vi startede med at være et ret ungt teater med mange unge mennesker. Jeg var faktisk den ældste som 22-årig, og ellers var de fra 9 år og opefter. Men jeg kunne se, at hvis jeg ville spille de her forestillinger og lave en anden form for realistisk billede eller en realistisk historie, så går det ikke, at man har en 22-årig eller en 15-årig til at spille Skalle-Per i Ronja Røverdatter, som er på kanten af graven. Så er man nødt til at finde én, som har en alder, som man tror lidt mere på. Så derfor i '92, der skiftede vi om og blev et teater, hvor rollerne skal passe med aldrene, og der tog vi også masse 'gamle' med. Så var jeg pludselig slet ikke alderspræsident længere, men tværtimod i den helt anden ende. Og det har vi formået eller forsøgt at holde."

Selvfølgelig kan det indimellem være svært. Specielt at få de aldersgrupper med, hvor de får børn. Det kan være lidt svært. Men lad os prøve at skildre virkeligheden så godt som muligt. Og derfor er vi fra nu fra konfirmationsalderen og op til gravens rand.”

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 4

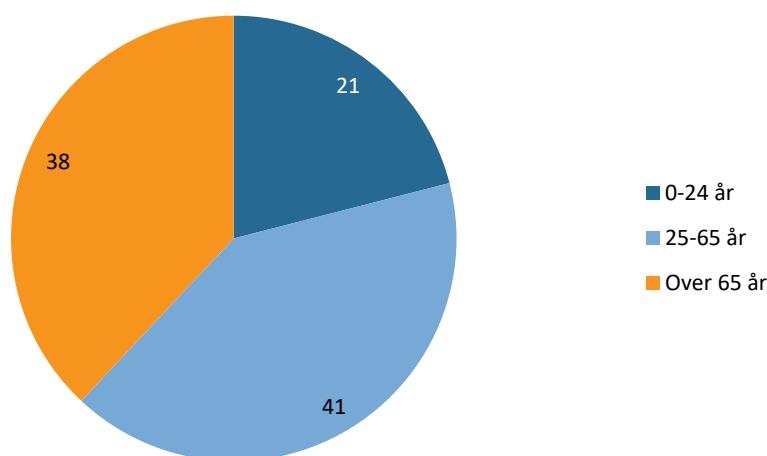
Trods behovet for mange forskellige aldersgrupper er der dog også amatørteatre, som oplever, at særligt unge kan være svære at tiltrække og fastholde:

”Altså, jeg tror, at efter corona, så har sporten fået mange medlemmer tilbage. Hvor her på amatørteaterbasis, der tror jeg, vi har fået lidt problemer med at fastholde. Og de unge mennesker, de kører efter sådan en meget hurtig mentalitet.”

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 5

Ses der konkret på foreningernes angivelse af, hvordan medlemmerne fordeler sig på forskellige aldersgrupper, er det også tydeligt, at børn og unge udgør en begrænset andel af den samlede medlemskare (figur 24). Blandt de 357 foreninger, der har angivet medlemmernes fordeling på tre forskellige aldersgrupper, er 21 pct. af medlemmerne mellem 0 og 24 år, mens 38 pct. er over 65 år. Den største andel af medlemmerne er dermed i aldersgruppen 25-65 år.

Figur 24: Medlemmernes fordeling på aldersgrupper (pct.)



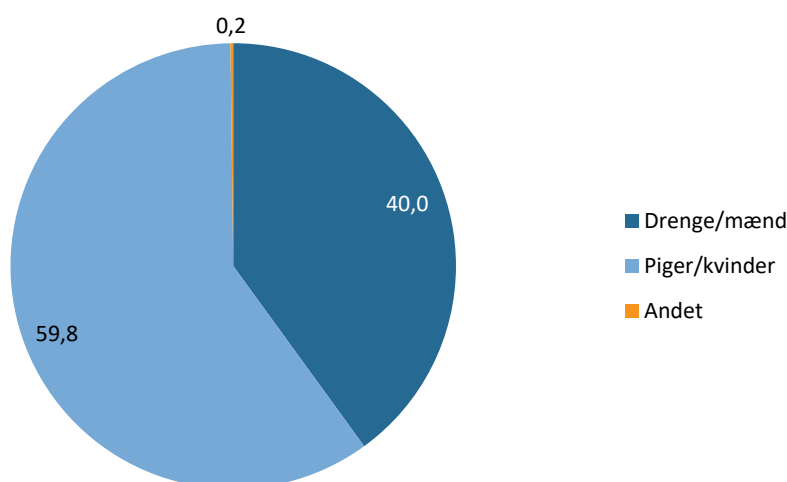
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: ”Hvordan fordeler medlemmerne sig på tværs af aldersgrupper?”. n: 357 (14.717 medlemmer). Enkelte foreningers svar er frasorteret på grund af større uoverensstemmelser mellem det samlede medlemstal og antallet af medlemmer fordelt på aldersgrupper.

Ses den ovenstående fordeling i sammenhæng med aldersfordelingen blandt medlemmer i medlemsundersøgelsen, er der nogle forskelle. I medlemsundersøgelsen er andelen over 65 år på 60 pct. mod 38 pct. i foreningsundersøgelsen, og samtidig er andelen af unge medlemmer lavere i medlemsundersøgelsen end i foreningernes angivelse af deres medlems sammensætning (se figur 89 i bilag 2). Det tyder på, at medlemmerne i medlemsundersøgelsen har en højere gennemsnitsalder end medlemmerne i de amatørkulturelle foreninger

som helhed, hvilket er et vigtigt opmærksomhedspunkt i analysen af medlemsundersøgelsen. De ældre medlemmer har dermed været mere tilbøjelige til at besvare spørgeskemaet end de yngre medlemmer, hvilket er en tendens, der også ses i andre undersøgelser (se f.eks. Petersen 2024).

Ses der i stedet på foreningernes angivelse af medlemmernes kønsfordeling, viser figur 25, at 40 pct. af medlemmerne er mænd, mens knap 60 pct. er kvinder.

Figur 25: Medlemmernes fordeling på køn (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvordan fordeles medlemmerne sig på tværs af køn?". n: 361 (14.363 medlemmer). Enkelte foreningers svar er frasorteret på grund af større uoverensstemmelser mellem det samlede medlemstal og antallet af medlemmer fordelt på køn.

Her er billedet nogenlunde det samme som i medlemsundersøgelsen, hvor 56 pct. er kvinder. Medlemsundersøgelsen viser desuden, at kønssammensætningen varierer på tværs af foreningstyper med en overvægt af kvinder i kor og teaterforeninger og en overvægt af mænd i orkestre og i øvrige foreninger (se figur 90 i bilag 2).

Mere viden om medlemmernes profiler

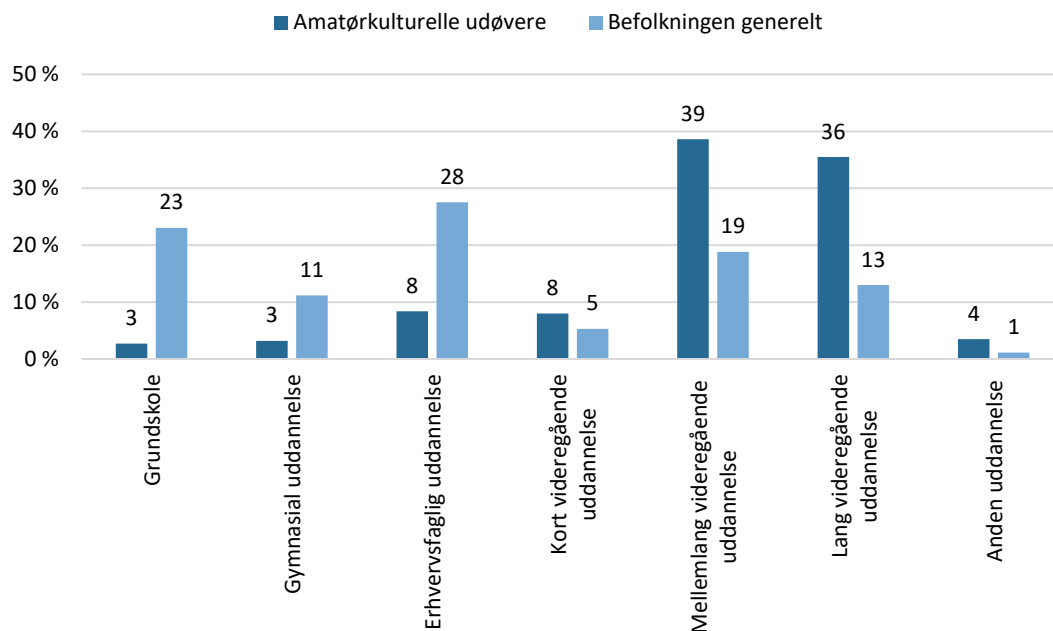
Medlemsundersøgelsen giver mulighed for et mere dybdegående blik på medlemmernes profiler. Særligt interessant er det at se nærmere på medlemmernes uddannelsesniveau.

Figur 26 viser de amatørkulturelle udøveres uddannelsesniveau og sammenligner det med uddannelsesniveaut i befolkningen som helhed og viser, at medlemmerne i undersøgelsen generelt har et højt uddannelsesniveau. Størstedelen af udøverne har en lang (35 pct.) eller mellemlang (39 pct.) videregående uddannelse mod henholdsvis 19 og 23 pct. i den generelle befolkning.

Dermed flugter medlemmernes uddannelsesmæssige profil godt med deltagelsesmønstrene i flere andre typer af kulturtilbud og aftenskoleaktiviteter (se f.eks. Thøgersen 2019; Sangens Hus 2021; Thøgersen & Bjerrum 2024). På trods af dette overordnede mønster

viser figuren dog, at de amatørkulturelle foreninger også har medlemmer med kortere uddannelser.

Figur 26: De amatørkulturelle udøverses uddannelsesbaggrund (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvad er din højest gennemførte uddannelse?". n: 927. Svarene er sammenlignet med tal for højest gennemført uddannelse blandt 15-69-årige i befolkningen (kilde: Tabel HFUDD11, www.statistikbanken.dk).

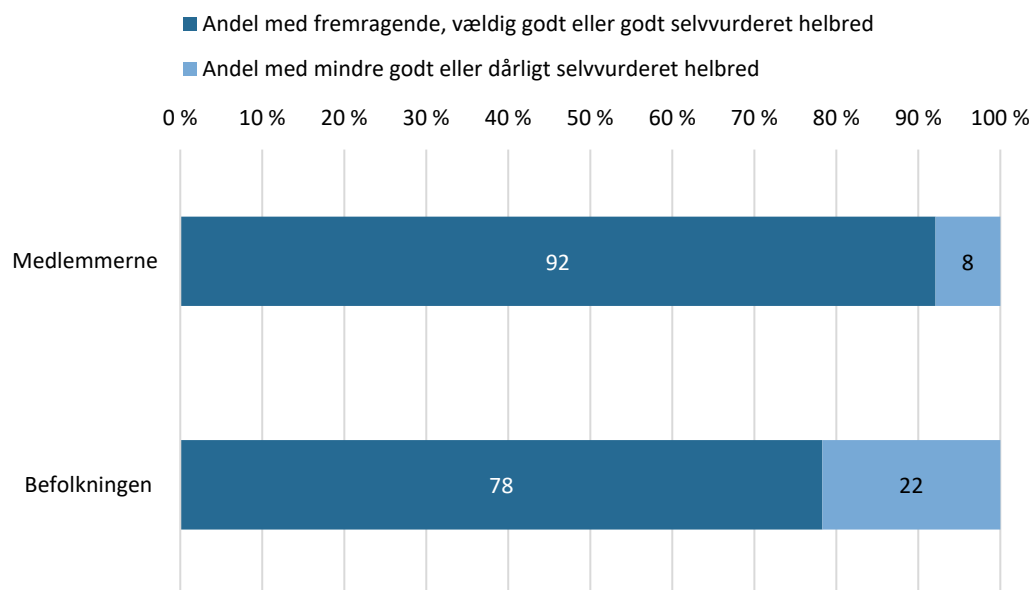
Et andet væsentligt karakteristika ved medlemmerne i de amatørkulturelle foreninger er, at der generelt set er tale om en aktiv gruppe, som engagerer sig i mange forskellige aktiviteter i deres fritid. Kun 11 pct. af medlemmerne har svaret, at de ikke dyrker andre faste aktiviteter – ud over deres deltagelse i foreningen – mens de resterende som minimum dyrker én anden fritidsaktivitet. Det gælder ikke mindst sport og motion, som 63 pct. af medlemmerne dyrker på fast basis. Derudover er det interessant, at en stor del af medlemmerne dyrker musik, sang eller øvrige kulturelle aktiviteter ud over dem, de dyrker i foreningen (se figur 91 i bilag 2).

I spørgeskemaundersøgelsen er medlemmernes trivsel blevet belyst på to forskellige måder – dels gennem deres selvvaluerede helbred, og dels gennem WHO's trivselsindeks. Begge dele er mål, som ofte anvendes i undersøgelser af sundhed og trivsel.

Figur 27 viser medlemmernes selvvaluerede helbred sammenlignet med det selvvaluerede helbred i befolkningen som helhed. Samlet set vurderer 92 pct. af medlemmerne deres helbred til at være 'godt', 'vældig godt' eller 'fremragende', mod 78 pct. i befolkningen som helhed¹¹. Kun 8 pct. af medlemmerne vurderer deres helbred til at være 'mindre godt' eller 'dårligt'.

¹¹ www.danskernessundhed.dk

Figur 27: Selvvurderet helbred blandt medlemmerne og den almene befolkning (pct.)



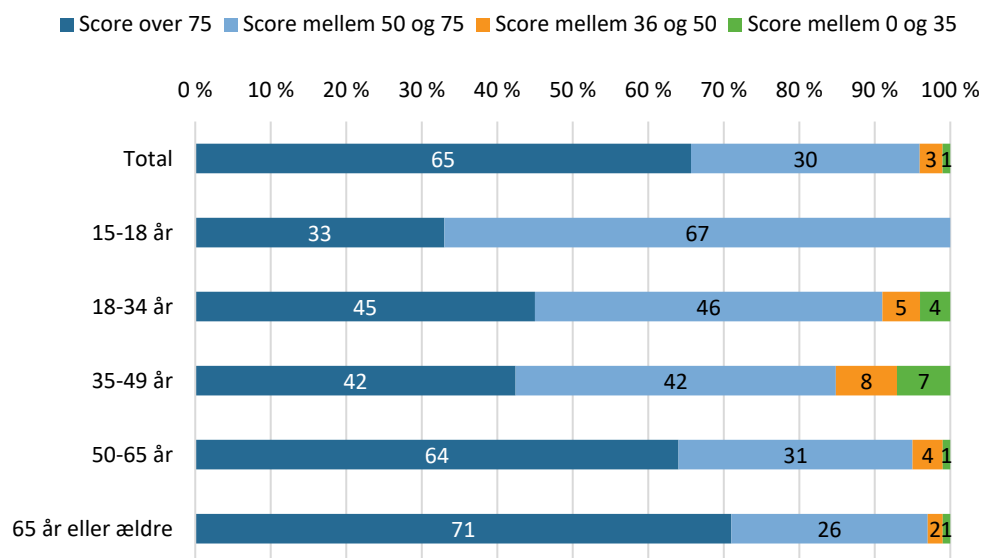
Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvordan synes du, dit helbred er alt i alt?". n: 924.

Også når der ses på medlemmernes score på WHO's trivselsindeks¹², vurderer medlemmerne overvejende deres trivsel som høj. Som figur 28 viser, har næsten to tredjedele en score i trivselsindekset på over 75 på en skala, hvor 100 er den maksimale score. Samtidig er der under 5 pct. af medlemmerne, som har en score på under 50, hvilket ifølge Sundhedsstyrelsen kan være et tegn på risiko for depression eller stress (Sundhedsstyrelsen 2017). Som figuren viser, er der dog forskelle på tværs af aldersgrupper, hvor de ældre medlemmer har den højeste trivsel, mens der er flest i risikogruppen i aldersgruppen 35-49 år¹³. Den gennemsnitlige score på trivselsindekset er på 75, hvilket er noget højere end gennemsnittet for befolkningen som helhed, som er på 68 (Sundhedsstyrelsen 2017).

¹² WHO-5's trivselsindeks er en anerkendt metode til at måle generel trivsel og velbefindende. Indekset baserer sig på en række spørgsmål om den enkelte persons generelle trivsel og velbefindende de seneste 14 dage (Sundhedsstyrelsen 2017).

¹³ Ved tolkning af resultater vær da opmærksom på, at der kun er tre respondenter i aldersgruppen 15-18 år.

Figur 28: Medlemmernes trivsel – WHO-5 trivselsindeks (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Nedenstående fem udsagn handler om, hvordan du har haft det gennem de seneste to uger. Sæt venligst et kryds i den kasse, der bedst angiver, hvor stor en del af tiden det pågældende udsagn er rigtigt for dig." n: 889 (15-18 år: 3, 18-34 år: 56, 35-49 år: 85, 50-65 år: 208, 65 år eller ældre: 537). Obs. Kun tre respondenter i gruppen fra 15-18 år.

Samlet set ser medlemmerne i de amatørkulturelle foreninger dermed ud til at være en gruppe, der trives godt. Ud fra tallene kan det ikke afgøres, om det er deltagelsen i de amatørkulturelle aktiviteter, der medfører det høje trivselsniveau, eller om mennesker, som i forvejen har høj trivsel, er mere tilbøjelige til at deltage i de amatørkulturelle aktiviteter.

Sammenligningen med befolkningen skal desuden tages med det forbehold, at der ikke er taget højde for medlemmernes uddannelsesniveau, og generelt er der en positiv sammenhæng mellem uddannelseslængde og trivsel (Statens Institut for Folkesundhed 2023). Da medlemmerne i undersøgelsen generelt har et højere uddannelsesniveau end den generelle befolkning, kan det være en medvirkende forklaring på det høje trivselsniveau. Dog skal den høje trivsel også ses i lyset af, at der er en overvægt af kvinder i studiet, som på landsplan gennemsnitligt vurderer deres helbred lavere end mænd¹⁴, hvilket kan trække i den anden retning.

Medlemmernes høje gennemsnitsalder afspejler sig i deres beskæftigelsesstatus, hvor halvdelen er medlemmerne enten er folkepensionister eller efterlønsmodtagere (se figur 92 i bilag 2). Det samme gælder medlemmernes husstandssammensætning, hvor tre fjerdedele af medlemmerne i undersøgelsen enten bor alene eller sammen med en ægtefælle uden børn (se figur 93 i bilag 2). Ses der i stedet på medlemmernes etniske herkomst, er 95 pct. af udøverne etniske danskere, mens kun 2,5 pct. er fra andre europæiske lande, og 1 pct. er fra lande udenfor Europa (se figur 94 i bilag 2).

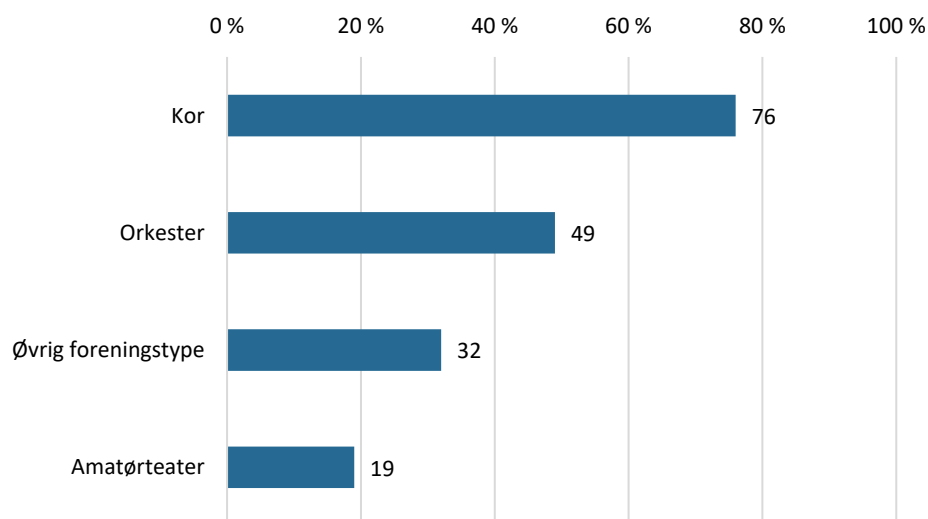
¹⁴ www.danskernessundhed.dk

Rekrutteringen af medlemmer og brugen af adgangskrav

Tæt relateret til foreningernes medlemssammensætning er rekrutteringen af medlemmer. Amatørkulturen adskiller sig fra mange andre aktiviteter ved, at der ofte er behov for specifikke funktioner såsom særlige stemmer eller instrumenter. Derudover er den kunstneriske kvalitet – som det vil fremgå senere – central for mange foreninger og medlemmer.

Disse forhold er medvirkende til, at mange foreninger arbejder med forskellige former for adgangskrav. Gennemsnitligt set har 55 pct. af foreningerne adgangskrav, men som figur 29 viser, er der store forskelle på tværs af foreningstyper. Brugen af adgangskrav er mest udbredt blandt kor og orkestre, mens kun 19 pct. af amatørteatrene benytter det. Som det kvalitative materiale viser, har nogle teatre dog auditions i forbindelse med specifikke roller i de enkelte forestillinger, selvom der ikke er nogen adgangskrav for at blive medlem af foreningen (interview med foreningsleder, lokalforening 4).

Figur 29: Foreninger med adgangskrav – fordelt på foreningstyper (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Er der adgangskrav for at blive optaget i foreningen" – fordelt på foreningstyper. n: 434 (Kor: 228, Orkester: 71, Øvrig foreningstype: 50, Amatørteater: 85).

De uddybende svar viser, at mange forskellige typer af adgangskrav er i spil blandt foreningerne. Mange foreninger – især kor – opererer med en decideret optagelsesprøve. For korene er det typisk stemmepøver og for teatrene auditions – f.eks. som i de følgende eksempler:

"Anbefaling og optagelsesprøve."

"En stemmepøve, klang, stemmeomfang, kvartetsang, bladsang. Normalt får nye sangere mulighed for at deltage i tre prøver inden optagelsesprøve. Vi gennemfører normalt kun optagelsesprøve, hvis vi har ledig plads."

"En audition, hvor de unge fremfører en monolog og improviserer. Af tilmeldte bliver 7 - 12 elever udtaget"

"Beståelse af sangprøve, hvor egnethed vurderes af dirigent og bestyrelse."

"Kravene vedrører evnen til at holde egen stemme i kvartetsang, intonation og klang samt afklaring af, hvilken stemmegruppe der er tale om (otte stemmegrupper i koret). Efter det fyldte 55. år, er der prøve hvert år."

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeningerne

Andre foreninger opererer med prøveperioder eller andre former for godkendelse af nye medlemmer:

"Alle kan blive såkaldt interessemedlem og snuse til det at spille teater, men for at blive aktivt medlem skal man accepteres."

"Man skal stemmes enstemmigt igennem ved en generalforsamling. Man kan kun blive medlem, hvis man har været med på et MAGMA-projekt inden afstemning."

"Både-og. Man skal kunne godtgøre, at man mestrer sit musikinstrument til et vist niveau, der matcher orkestrets. I praksis har vi en prøveperiode på ca. tre måneder".

"Nye medlemmer får et års gratis prøvetid, hvorefter orkestrets bestyrelse tager stilling til, om det nye medlem kan optages som fast medlem i orkestret."

"Evnerne som visesanger vurderes, inden man kan optages som aktiv, udøvende visesanger. Men vennekredsen, dvs. vores lyttende medlemmer, kan blot melde sig ind i foreningen."

"Man gennemgår en tremåneders prøveperiode med henblik på at få at vurderet musikalsk niveau, samspilsevner og fremmødedisciplin."

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeninger

Som det fremgår, er der mange forskellige procedurer i spil og mange forskellige niveauer i kravene til medlemmerne, hvilket givetvis også afspejler forskelle i, hvilket niveau de enkelte foreninger opererer på. Flere af de foreninger, der ikke har nogen specifikke krav, oplever dog, at sammenhængen mellem medlemmernes niveau og foreningens ønskede niveau regulerer sig selv, fordi det ikke er sjovt at være i en forening, hvor niveauet ikke passer til ens eget niveau:

"Men altså, vi har faktisk ikke rigtigt haft nogle problemer med det. Jeg tror også, at fordi vi er så åbne omkring det, så tror jeg også folk, de ser meget indad. Og overvejer, om de føler, at de kan være med her. Uden at jeg tror, at det på en dårlig måde har sorteret nogen fra, hvor de har følt, at de ikke var gode nok til det der. "

Interview med foreningsleder, lokalforening 1

Samme informant nævner, at den kunstneriske leder også ofte kan være med til at løfte medlemmer uden så meget erfaring op på et højere niveau i løbet af en produktionsproces.

Det er vigtigt at understrege, at der også er mange foreninger, som mere uformelt har som adgangskrav, at medlemmerne skal kunne synge rent eller spille på et instrument, uden der nævnes specifikke krav eller procedurer. Endelig uddyber nogle foreninger alderskrav – f.eks. i form af minimumsalder på børn og unge, eller at foreningen henvender sig til medlemmer 60+.

De forskellige krav, som nogle foreninger har til deres medlemmer, er interessante i lyset af, at mange foreninger oplever udfordringer med at rekruttere medlemmer (se kapitel 9). Ud fra foreningernes svar i spørgeskemaet er det ikke muligt at afgøre, om det handler om generelle udfordringer, eller om det knytter sig til rekrutteringen af specifikke typer af stemmer, instrumenter eller lignende.

Det kvalitative materiale tyder på, at det varierer meget på tværs af foreningerne, hvorvidt – og i givet fald på hvilken måde – de oplever rekrutteringsudfordringer, og hvordan de generelt arbejder med at tiltrække nye medlemmer. Nogle foreninger holder auditions, nogle prikker de potentielle medlemmer, mens andre rekrutterer via opslag på Facebook. På tværs af foreningstyper i de kvalitative interviews er det desuden tydeligt, at nogle medlemsprofiler er sværere at rekruttere end andre – især yngre – og i nogle tilfælde mandlige medlemmer – nævnes af flere informanter som en mangelvare:

”Ligesom i de andre kor er der udfordringer med at få tenorer og basser. Dem kunne vi godt bruge nogle flere af. For der skal jo være en balance i koret. Det duer ikke, at vi har en for stor overvægt af kvindestemmer, der skal ligesom nogle mænd. Det lykkes os at få nogle nye mænd, men vi kan godt bruge flere.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 2

”Og det er jo en udfordring, vi alle sammen kæmper med, det er at få de unge med. Hvad gør vi? Det er ikke sjovt at komme som 25-årig i et orkester, hvor den yngste er 60. Vi prøver at få grupper ind. Og så har vi jo nogle ungdomsorkestre. Men det er en svær balance, fordi hvad skal vi gøre for at få dem ind? Og det skal jo heller ikke være sådan, så det grå guld ikke har lyst til at være med. Så vi ved ikke rigtig helt, hvordan vi skal håndtere det. Og der har vi lavet et samarbejdsprojekt med blæseorkestrene og med Musik og Ungdom. Fordi Musik og Ungdom jo har fat i målgruppen, så vi ser, om vi kan finde ud af et eller andet.”

Interview med repræsentant for landsorganisation 4

Rekruttering inden for orkesterområdet kan desuden være særlig kompleks, fordi der er brug for en bestemt kombination af forskellige instrumenter. Så på den ene side kan et orkester være udfordret, hvis det ikke er muligt at skaffe medlemmer, der spiller et bestemt instrument. Men på den anden side kan det også være en udfordring, at man nogle gange må sige nej til nye medlemmer, fordi der ikke er brug for f.eks. flere fløjter eller fagotter. Det kan give særlige udfordringer, hvis orkestre vælger at slå sig sammen – f.eks. for at få strygere nok:

”Der er færre og færre, der spiller. Og folk har travlt, specielt dem, der arbejder og har børn. Så derfor er det svært at få fyldt orkestrene, og det er især strygernes. Det vil sige, at der bliver meget tyndt besat på strygernes. Så er der nogle, der tænker, skal vi så ikke slå

os sammen? Fordi så har vi en rigtig stor strygerbesætning. Det betyder jo så bare, at der er nogle blæsere, der bliver tilovers. Fordi der er så få blæserpladser i forhold til strygerpladser. Så blæserne vil helst ikke have, at man slår sig sammen. Fordi så bliver de pludselig orkesterløse. Men for strygerne vil det give mening. Altså, vi sidder jo 10-12 celli, men der skal jo kun bruges to eller tre fløjter.”

Interview med repræsentant for landsorganisation 4

Spørgsmålet om rekruttering og oplevede udfordringer hermed kan dermed se meget forskellig ud på tværs af foreningstyper.

Medlemmernes engagement og deres tilknytning til foreningen

Den følgende analyse dykker ned i medlemmernes tilknytning til foreningen, og hvordan de engagerer sig i foreningens aktiviteter. Analysen vil både belyse medlemmernes og foreningernes perspektiv. Først belyses medlemmernes tilknytning til foreningen, dernæst deres tidsforbrug på aktiviteterne, og endelig belyses foreningernes syn på medlemmernes engagement.

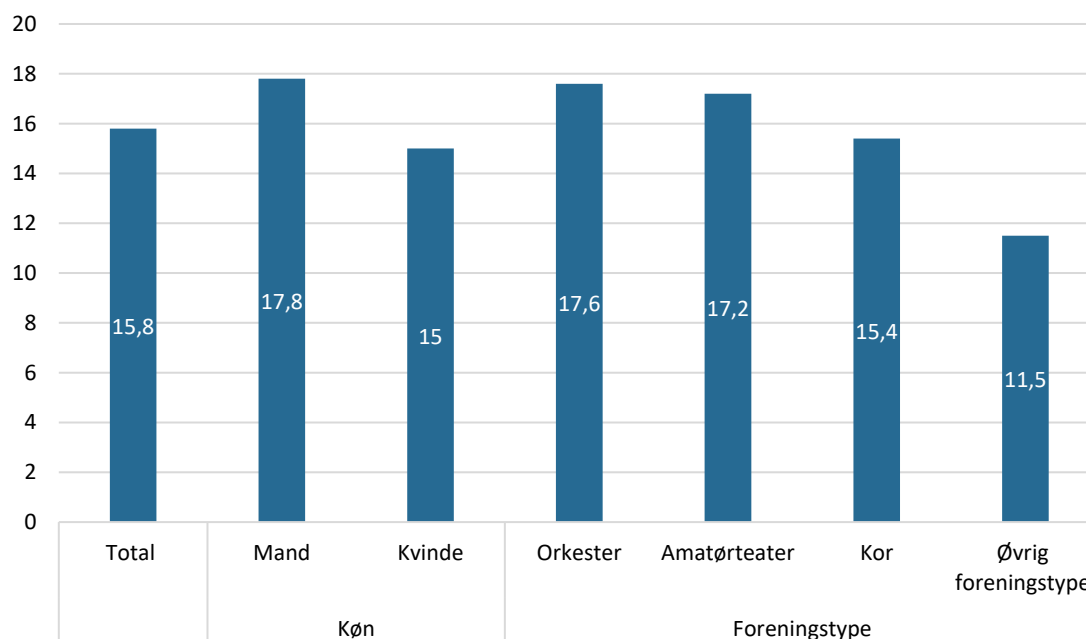
Medlemmernes engagement i foreningen belyses her ved at se på deltagelsen i kunstneriske aktiviteter, sociale arrangementer og i det formelle foreningsdemokrati, mens medlemmernes involvering i frivillige opgaver belyses i et senere kapitel. De tre fokuspunkter i denne del af analysen er dermed:

- Medlemmernes tilknytning til foreningen
- Medlemmernes tidsforbrug på aktiviteter
- Foreningernes syn på medlemmernes engagement

Medlemmernes tilknytning til foreningen

Et af pejlemærkerne for, hvor stor en tilknytning medlemmerne har til foreningen, er, hvor længe de har været medlem. Som figur 30 viser, har medlemmerne gennemsnitligt været medlem af foreningen i knap 16 år, hvilket vidner om en stærk tilknytning og en stor tilfredshed blandt medlemmerne. Figuren viser derudover, at særligt orkestre og kor har en medlemskare, som har været med i mange år.

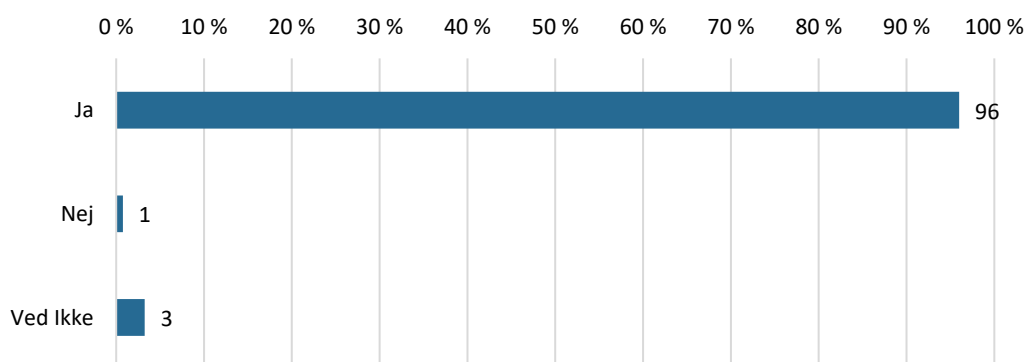
Figur 30: Gennemsnitlig antal år som medlem – samlet og fordelt på køn og foreningstype



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvor mange år har du været medlem af foreningen?" n: 1137 (Mænd: 406, Kvinder: 522. Orkester: 221, Amatørteater: 187, Kor: 623, Øvrig foreningstype: 106). Kønsategorien 'andet' er udeladt i denne figur grundet meget få respondenter.

Medlemmernes tilknytning til foreningen ses også ved, at langt størstedelen af medlemmerne (96 pct.) giver udtryk for, at de forventer at forsætte som medlem i foreningen i næste sæson (se figur 31).

Figur 31: Forventer du fortsat at være medlem af foreningen i næste sæson?



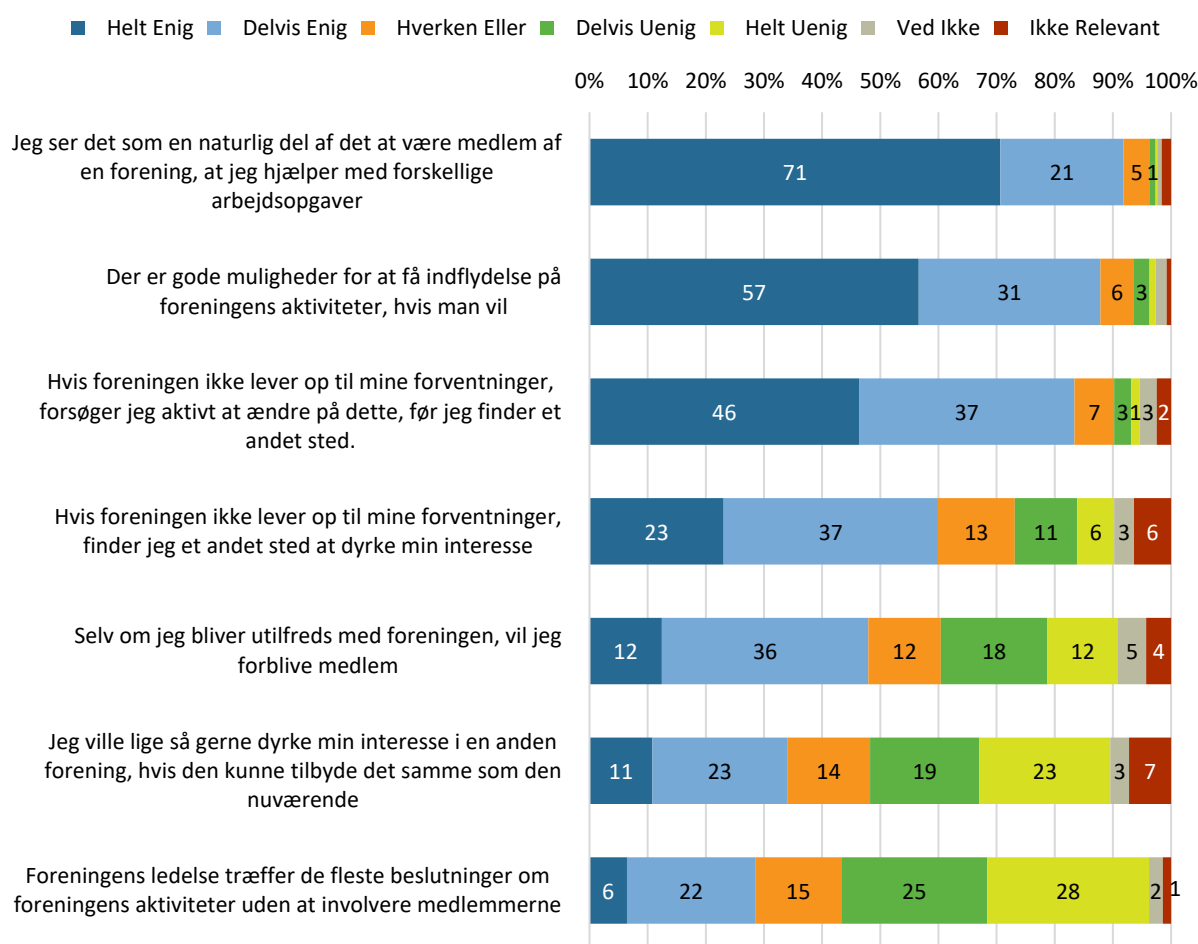
Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Forventer du fortsat at være medlem af foreningen i næste sæson?". n: 925.

De få udøvere, som angiver, at de ikke forventer at være medlem af foreningen næste sæson, nævner mange forskellige begrundelser – f.eks. høje omkostninger, tidspres, flytning fra området, utilstrækkeligt fællesskab i foreningen, lavt niveau, underviserens manglende kompetencer, eller at målet med deltagelsen er nået.

Også holdningsmæssigt føler de fleste medlemmer en stærk tilknytning til foreningen. Som figur 32 viser, erklærer 92 pct. af medlemmerne sig 'helt enig' eller 'delvist enig' i, at det er naturligt for dem at hjælpe med opgaver, når de er medlem af en forening.

På samme måde har medlemmerne en meget positiv vurdering af indflydelsesmulighederne. 88 pct. oplever, at de har gode muligheder for indflydelse på foreningens aktiviteter. Endelig angiver langt de fleste (83 pct.), at de aktivt vil forsøge at forbedre forhold i foreningen, før de overvejer at skifte til en anden. Dog ville 60 pct. af medlemmerne søge andre muligheder, hvis foreningen ikke lever op til deres forventninger, mens en tredjedel angiver, at de lige så gerne ville dyrke deres aktiviteter i en anden forening, hvis den kunne tilbyde det samme. Trods den stærke tilknytning tyder medlemmernes svar dermed på, at det fortsat er vigtigt for foreningerne at holde sig attraktive for medlemmerne.

Figur 32: Medlemmernes tilknytning til foreningen (pct.)



Figuren viser medlemmernes svar på spørgsmålet: "I det følgende bedes du angive, hvor enig eller uenig du er i en række udsagn om det at være medlem af din forening.". n: 1.053.

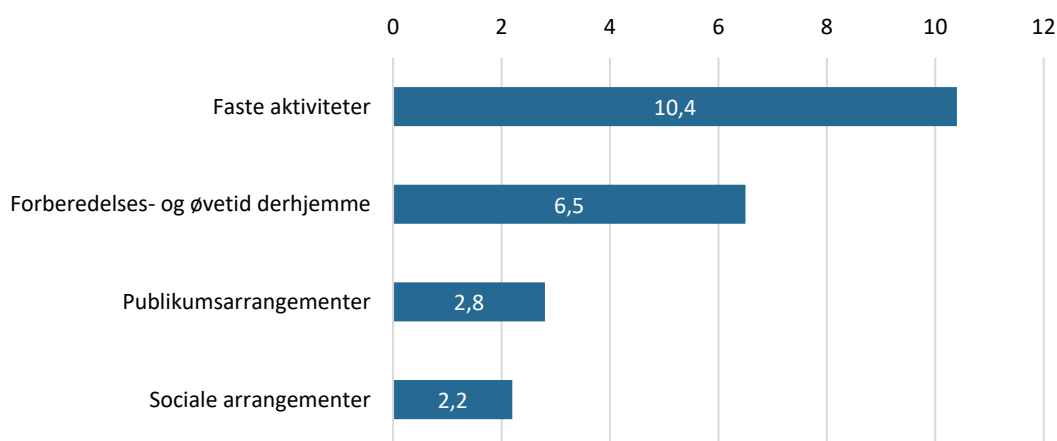
Medlemmernes tidsforbrug på aktiviteter i foreningen

Som beskrevet tidligere er det mest udbredte, at medlemmerne deltager i foreningens faste kunstneriske aktiviteter én gang om ugen, og næsten alle medlemmer angiver derudover, at de deltager i publikumsarrangementer. Derudover deltager 90 pct. af medlemmerne i planlagte sociale arrangementer i foreningen (figur 95 i bilag 2).

Alene det ovenstående billede vidner om aktive medlemmer, mens et andet interessant parameter er at se nærmere på, hvor meget tid medlemmerne bruger på de forskellige aktiviteter. I spørgeskemaundersøgelsen er medlemmerne blevet bedt om at angive, hvor mange timer de bruger om måneden på hhv. faste aktiviteter i foreningen, øvetid derhjemme, publikumsarrangementer og sociale arrangementer.

Som figur 33 viser, bruger medlemmerne mest tid på faste medlemsaktiviteter med et gennemsnit på 10,4 timer om måneden. Dernæst følger aktiviteter relateret til forberedelses- og øvetid derhjemme, som medlemmerne i gennemsnit bruger 6,5 timer på om måneden. Endelig bruger medlemmerne gennemsnitligt hhv. 2,8 og 2,2 timer om måneden på publikumsarrangementer og sociale arrangementer. Samlet bruger medlemmerne i gennemsnit 21,9 på alle de forskellige medlemsaktiviteter.

Figur 33: Gennemsnitlig antal timer medlemmerne bruger om måneden på medlemsaktiviteter



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvor mange timer bruger du i gennemsnit om måneden på medlemsaktiviteter i foreningen?". n: 1.075.

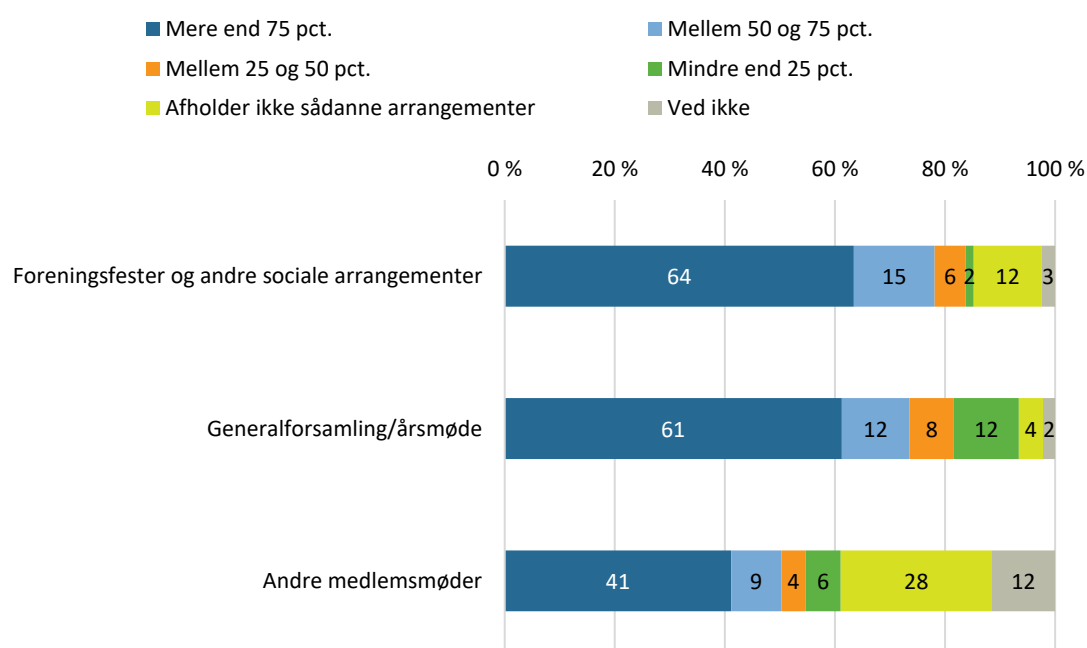
Analysen viser, at tidsforbruget på de forskellige medlemsaktiviteter varierer en anelse på tværs af foreningstyper. Det peger på, at aktiviteter i en orkesterforening er særlig tidskrævende for medlemmerne, da de i gennemsnit bruger 12,4 timer om måneden på faste aktiviteter og 11,7 timer på forberedelses- og øvetid derhjemme. Derudover er det interessant, at medlemmer af teaterforeninger gennemsnitligt bruger mere tid på publikumsarrangementer og sociale arrangementer end medlemmer i andre foreningstyper (se figur 96 i bilag 2).

Foreningernes syn på medlemmernes engagement

En anden vinkel på medlemmernes engagement og tilknytning er foreningernes perspektiv på fremmøde. I foreningsundersøgelsen er foreningerne blevet bedt om at vurdere, hvor stort fremmødet har været til forskellige typer af arrangementer i foreningen. Som figur 34 viser, oplever de fleste foreninger, at en stor del af deres medlemmer deltager. 64 pct. angiver, at mere end 75 pct. af medlemmerne deltager i foreningsfester og andre sociale arrangementer i foreningen.

Endnu mere interessant er det dog, at næsten lige så mange foreninger – 61 pct. – vurderer, at mere end 75 pct. deltager i foreningens årsmøde eller generalforsamling. Det viser, at der i de amatørkulturelle foreninger er en høj deltagelse i det formelle foreningsdemokrati – også når man sammenligner med undersøgelser af andre typer af foreninger (Rask et al. 2021, 20; Ibsen et al. 2013, 46). Det kan tyde på en stærk foreningskultur, hvor medlemmerne føler en tæt tilknytning til foreningen, og det er samtidig en tendens, der er set i en tidligere undersøgelse af området (Haberman & Ibsen 2006).

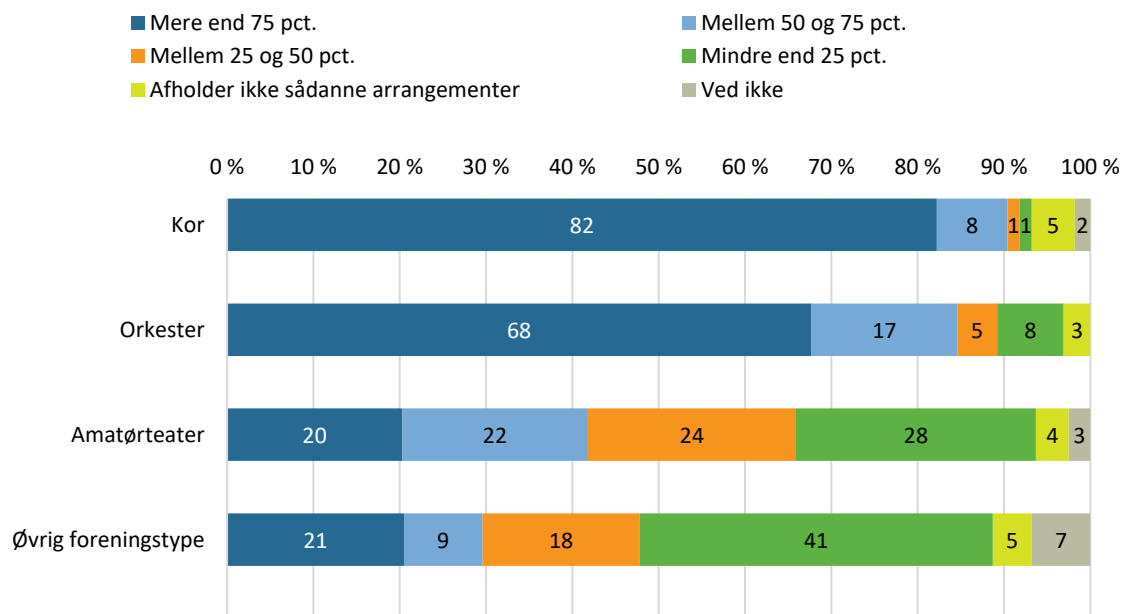
Figur 34: Foreningernes syn på medlemmernes engagement (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stort har fremmødet været til de følgende møder og arrangementer i foreningen inden for de seneste 12 måneder?" n: 408.

På tværs af foreningstyper er deltagelsen i foreningsarrangementer særligt højt blandt korene. Det gælder på tværs af arrangementstyper, men er særlig udpræget, når det gælder medlemmernes deltagelse i årsmøde/generalforsamling. Som figur 35 viser, vurderer 82 pct. af korene, at mere end 75 pct. af deres medlemmer deltager i foreningens generalforsamling. Andelen er også høj blandt orkestrene og lavere blandt amatørteatre og 'øvrige foreninger'.

Figur 35: Medlemmers deltagelse i generalforsamling – fordelt på foreningstyper (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stort har fremmødet været til de følgende møder og arrangementer i foreningen inden for de seneste 12 måneder? – Årsmøde/generalforsamling". n: 408 (Kor: 220, Orkester: 65, Amatørteater: 79, Øvrig foreningstype: 44).

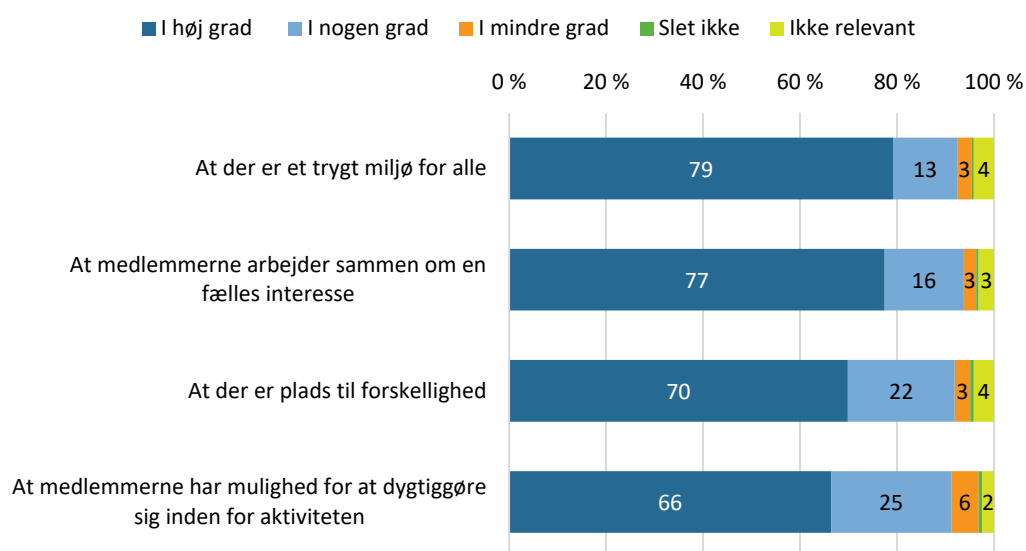
En mulig forklaring på disse forskelle kan være, at kor og orkestre gennemsnitlig set har færre medlemmer end teatre og 'øvrige foreninger'. Den begrænsede størrelse kan gøre det lettere for foreningen at give medlemmerne et medejerskab – ligesom medlemmerne kan føle en større grad af forpligtelse, når de er i et miljø, hvor alle kender alle. Det kan dog også handle om forskellige foreningskulturer eller praktiske greb – f.eks. i forhold til, om generalforsamlingen finder sted i umiddelbar forlængelse af en øveaften.

Kapitel 5: Værdier og holdninger i amatørkulturen

Dette kapitel sætter fokus på værdier og holdninger i de amatørkulturelle foreninger – herunder det potentielle skisma mellem at tiltrække en bred målgruppe og at have en høj kunstnerisk kvalitet i aktiviteterne.

Ses der indledningsvist på foreningernes overordnede fokus i arbejdet med medlemmerne, viser figur 36, at flertallet af foreningerne 'i høj grad' har fokus på, at der er et trygt miljø for alle, og at medlemmerne arbejder sammen om en fælles interesse. Derudover har 70 pct. 'i høj grad' fokus på, at der er plads til forskellighed, og lidt færre, at medlemmerne har mulighed for at dygtiggøre sig. Disse tal tyder overordnet set på, at foreningerne gerne både vil have et stærkt fokus på den faglige og læringsmæssige del af aktiviteten og være et rummeligt fritidstilbud med plads til forskellighed.

Figur 36: Foreningernes fokus i arbejdet med medlemmerne (pct.)



Figuren viser foreningers svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er de følgende forhold noget, I arbejder aktivt med i jeres forening?". n: 408.

Selvom analysen overordnet viser, at foreningerne prioriterer et trygt miljø og samarbejde blandt medlemmerne, er der forskelle mellem foreningstyperne (se tabel 24-29 i bilag 2). Teaterforeninger lægger stor vægt på forskellighed og inklusion, mens kor og orkestre har et stærkere fokus på dygtiggørelse. Det kan afspejle forskellige mål og værdier i arbejdet med amatørkulturen.

I det følgende vil der være en nærmere analyse af de potentielle skismaer i foreningernes fokus, og af hvorvidt der er forskelle på tværs af de forskellige dele af amatørkulturen. Dette sker først gennem en analyse af hhv. foreningers og medlemmers prioriteringer, når det gælder en række holdningsmæssige udsagn omkring foreningens aktiviteter. Dernæst sættes der fokus på medlemmernes syn på kunstnerisk kvalitet og deres tilfredshed med dette i foreningen. Aktivitetslederen spiller en central rolle i forhold til den kunstneriske

kvalitet – f.eks. som instruktør eller dirigent. Derfor belyses det afslutningsvist, hvilke parametre ved en aktivitetsleder medlemmerne lægger vægt på, og hvordan de ser på deres nuværende aktivitetsleder. Kapitlets undertemaer er således de følgende:

- Foreninger og medlemmers værdimæssige prioriteringer
- Medlemmernes syn på kunstnerisk kvalitet
- Medlemmernes tilfredshed med det
- Medlemmernes syn på aktivitetslederens rolle

Foreninger og medlemmers værdimæssige prioriteringer

Som tidligere beskrevet omfatter foreningernes aktiviteter mange forskellige former for amatørkultur, og samtidig foregår aktiviteterne på mange forskellige kunstneriske niveauer. Disse forskelle kan igen spille ind på, hvorvidt der benyttes lønnede dirigenter og instruktører, eller om arbejdet i foreningen udelukkende foregår på frivillig basis (se kapitel 8). Foreningernes forskellige profiler kan også forventes at have betydning for de værdimæssige prioriteringer blandt foreninger og medlemmer.

I både foreningsundersøgelsen og medlemsundersøgelsen er respondenterne blevet bedt om at forholde sig til tre forskellige modsatrettede udsagn om deres værdimæssige prioriteringer i deres aktivitetsfokus. Der var tale om næsten enslydende udsagn på tværs af foreninger og medlemmer, som fremgår nedenfor. I den følgende analyse belyses først foreningernes og derefter medlemmernes perspektiver.

A		B
Vi lægger vægt på, at alle kan være med uanset kunstnerisk niveau (foreninger)		Vi lægger vægt på, at vores medlemmer udøver aktiviteten på et højt kunstnerisk niveau (foreninger)
Det er vigtigt, at alle kan være med i aktiviteterne uanset kunstnerisk niveau (medlemmer)		Det er vigtigt, at aktiviteterne er på et højt kunstnerisk niveau (medlemmer)
Det er vigtigt, at alt arbejdet i foreningen foregår på frivillig basis (foreninger/medlemmer)		Det er vigtigt, at foreningens aktiviteter ledes af professionelle, lønnede instruktører/ledere
Det primære formål med aktiviteterne er, at medlemmerne har det sjovt (foreninger)		Det primære formål med aktiviteterne er, at medlemmerne lærer noget (foreninger)
Det primære formål med aktiviteterne er, at vi som medlemmer har det sjovt (medlemmer)		Det primære formål med aktiviteterne er, at vi som medlemmer lærer noget (medlemmer)

Foreningernes perspektiver

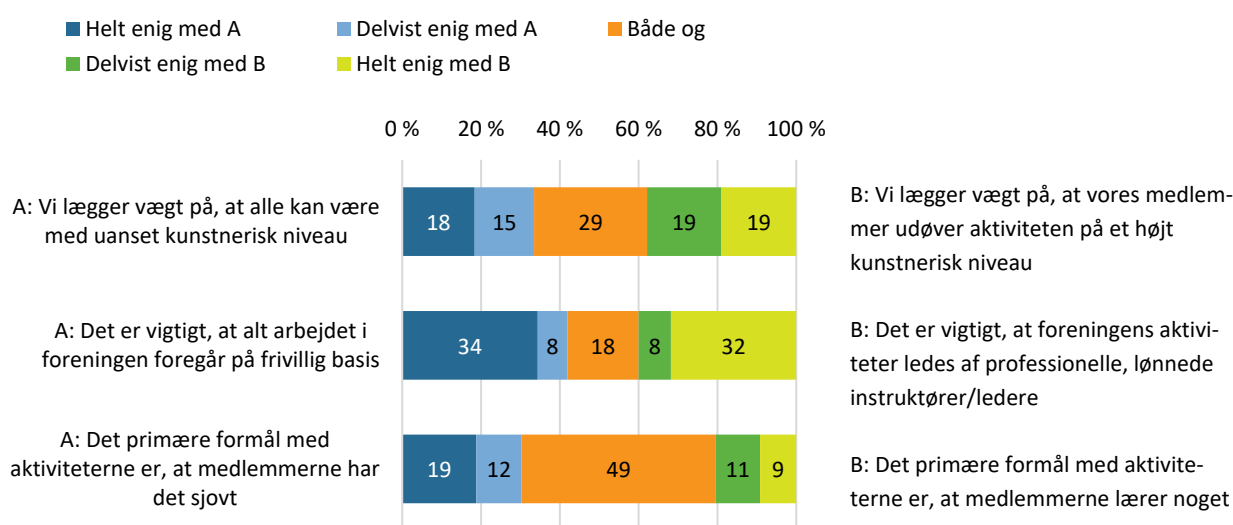
Figur 37 viser, i hvilken grad foreningerne er mest enige med udsagn A eller B for hvert af de tre temaer.

Det første udsagn handler om foreningernes syn på, om det er vigtigst, at alle kan være med, eller om det er vigtigst, at aktiviteten udøves på et højt kunstnerisk niveau. Som figur 37 viser, fordeler foreningernes svar sig relativt jævnt på tværs af de to udsagn – med en lille overvægt til fokus på et højt kunstnerisk niveau.

Det andet udsagn handler om foreningens syn på vigtigheden af frivilligt arbejde kontra vigtigheden af, at aktiviteterne ledes af professionelle, lønnede ledere. Også her fordeler svarene sig næsten ligeligt på tværs af de to modpoler – med en meget lille overvægt på vægtlægningen af det frivillige arbejde.

Det tredje udsagn handler om, hvorvidt det at have det sjovt, kontra det at lære noget, er det primære formål med foreningens aktiviteter. Her har næsten halvdelen af foreningerne placeret sig midt imellem de to udsagn, hvilket kan ses som et udtryk for, at begge dele ses som lige vigtigt. Samtidig er der flere foreninger, som primært lægger vægt på, at medlemmerne har det sjovt, end foreninger, der primært lægger vægt på det læringsmæssige.

Figur 37: Foreningernes aktivitetsmæssige fokus (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "De følgende tre spørgsmål handler om, hvad foreningen lægger vægt på i foreningens arbejde og de aktiviteter, der foregår i foreningen. Sæt et kryds i hver linje ud fra, hvilket udsagn du er mest enig i." n: 425.

Der er nogle interessante forskelle på tværs af foreningstyper, når det gælder holdninger til aktiviteter (se tabel 30 i bilag 2). Det overordnede billede er, at amatørteatrene – og i nogen grad de øvrige foreninger – adskiller sig holdningsmæssigt fra kor og orkestre. Amatørteatrene og de øvrige foreninger lægger i noget højere grad vægt på, at alle kan være med, at arbejdet foregår på frivillig basis, og at det primære formål er, at medlemmerne har det sjovt. Omvendt lægger orkestre og i særdeleshed kor større vægt på, at aktiviteterne

foregår på et højt kunstnerisk niveau, og at aktiviteterne ledes af lønnede professionelle. Når det gælder det sidste udsagn om 'sjov' kontra 'læring', skyldes forskellene primært, at mange kor og orkestre har placeret sig midt imellem de to udsagn, men korene er den foreningstype, som i størst grad lægger vægt på læring.

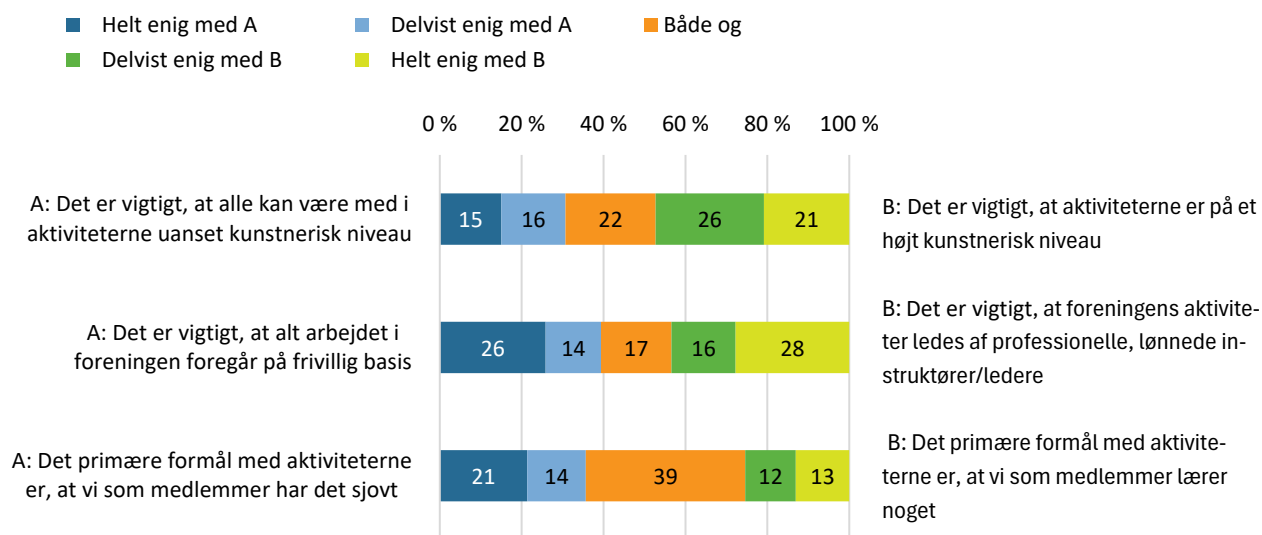
Medlemmernes perspektiver

Ses der på medlemmernes perspektiver på de samme udsagn, viser resultaterne lignende mønstre (figur 38). Ligesom på foreningsniveau vægter medlemmerne et højt kunstnerisk niveau lidt højere end vigtigheden af, at alle skal kunne deltage i aktiviteterne uanset kunstnerisk niveau.

Vurderingen af, om aktiviteterne bør være frivillige eller ledes af lønnede, professionelle instruktører, viser mere tvetydige resultater, hvilket ligeledes er i god overensstemmelse med foreningernes perspektiv. Næsten lige mange (26 pct. og 28 pct.) er helt enige i henholdsvis vigtigheden af frivillige eller lønnede, mens en stor andel har placeret sig imellem de to udsagn. Det kan indikere, at det måske ikke er afgørende, om lederen er frivillig eller professionel, så længe lederen lever op til medlemmernes forventninger.

Det tredje udsagn handler om, hvorvidt det at have det sjovt kontra det at lære noget er det primære formål for medlemmerne. Også her minder medlemmernes prioriteringer om foreningernes, da rigtig mange medlemmer har placeret sig imellem de to yderpunkter. Dog er der flere medlemmer, der prioriterer at have det sjovt, end medlemmer, der prioriterer det læringsmæssige.

Figur 38: Medlemmernes syn på foreningens aktiviteter (pct.)



Figuren viser medlemmernes syn på foreningens aktiviteter. Figuren illustrerer svarene på spørgsmålet: "De følgende tre spørgsmål handler om, hvad du lægger vægt på i forhold til de aktiviteter, der foregår i foreningen. For hvert emne vil vi bede dig om at tage stilling til to modstridende udsagn og sætte kryds ud for det udsagn, du er mest enig i." n: 1.012-1.013.

Når det gælder forskelle på prioriteringer mellem køn, alder og foreningstype, ses samme tendenser, som vil blive belyst i næste kapitel om motivation og udbytte, hvor kvinder

f.eks. prioriterer det høje kunstneriske niveau højere end mænd, og teatre har større fokus på det sociale element end kor og orkestre. For en uddybning af forskelle i medlemmernes prioriteringer på tværs af foreningstyper henvises til tabel 31 og figur 97-99 i bilag 2.

Kvalitative nuancer på de værdimæssige prioriteringer

På tværs af foreningernes og medlemmernes perspektiver ses en tendens til, at der i kor og orkestre lægges større vægt på den kunstneriske kvalitet og det professionelle aspekt end i teaterforeninger og øvrige foreninger, som er mere tilbøjelige til at prioritere frivillighed og inklusion. Det kvalitative materiale uddyber og nuancerer dette billede og viser igen variationen i foreningernes forskellige fokus. Hvor nogen har stor fokus på en høj kunstnerisk kvalitet, har andre en mere åben tilgang til, at interesserede bare kan kigge forbi:

”Idéen med det er at samle, sådan lidt flot sagt, de bedste amatørmusikere, strygere og så gerne med den ambition, at vi så vidt muligt kommer lidt rundt i landet, så det ikke bare er Storkøbenhavn. Og hvis vi også kan opdrive nogle tidligere professionelle, som enten er stoppet med at spille professionelt og er blevet amatører, eller er blevet pensionerede, og så have dem med. Vores ambition er at spille musik på højest mulig plan samtidig med, at vi har det sjovt og rart sammen.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 3

”Altså igen, folk kan gå ind og se i vores kalender, hvornår vi øver hernede. Der er de jo mere end velkommen til at komme ned og se, ’kunne det være noget for mig?’ Og så vidt muligt prøver vi jo at bruge de nye medlemmer på den ene eller den anden måde. De kan altid få en tjans bag scenen. Fordi skuespillerne og holdet er som sådan sat. Men man kan altid bruge et ekstra sæt hænder bagved. Og vi skal også lige lære dem at kende, og de skal også mærke efter, om det er et sted, de kan lide at være. Er det en gruppe af mennesker, de vil føle sig trygge ved med at stå på scenen og udfolde sig. Fordi det kræver det jo alligevel også.”

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 5

Informant 1: ”Det er jo ikke en bestemt type mennesker, der går til kor. Det er alle mulige forskellige uddannelser og baggrunde og personligheder og sådan [...] Hvis man vælger at gå til kor, og man bliver optaget, så bliver man bare inviteret ind. Og det betyder ikke så meget, hvad man kommer af [...]”

Informant 2 (bryder ind): ”Men det er jo en forudsætning at kunne læse noder.”

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 2

Som citaterne illustrerer, kan der være en spænding mellem vægtningen af fællesskab, inklusion og opretholdelsen af høj kunstnerisk kvalitet. Nogle medlemmer fremhæver dog, at disse ikke nødvendigvis er modsætninger, da det at skabe kunstnerisk kvalitet med ligsindede i sig selv kan være fællesskabende. Som det sidste eksempel viser, oplever kor-medlemmerne, at der er mangfoldighed og et godt sammenhold, men hvis man vil være med, er det dog en forudsætning, at man kan læse noder. Den afgrænsning gør, at dem, der kommer ind, kan skabe noget i fællesskab. Som tidligere beskrevet benytter over halvdelen af foreningerne forskellige typer af adgangskrav, mens andre ikke stiller nogen særlige

krav. Der er dermed forskellige tilgange til håndteringen af spændingen mellem inklusion og kunstnerisk kvalitet.

Det perspektiverende interview med undersøgelsens styregruppe viser ligeledes, at diskussionen om forholdet mellem den kunstneriske kvalitet og en bred adgang til aktiviteterne langt fra er ligetil, og der er enighed om, at ønsket om at gøre det godt og blive bedre er en iboende del af foreningernes fokus:

”Jeg vil sige, at inden for teater, der er det jo de store egnsspil, som har nogle produktioner, der koster spidsen af en jetjager, og det gør, at de er nødt til måske at være mere kritiske med, hvem de har på scenen. Hvor os ude på de små scener og de små steder er mere gearret til, at alle er med på lige fod. Vi gør selvfølgelig alle sammen noget, det tror jeg alle amatørscener vil hævde, vi gør alt for, at det er så højt et niveau, vi kan nå. Det er jo også en betingelse for, at vi kan blive ved med at få publikum til at komme.”

Perspektiverende interview, styregruppemedlem 1

”Hvis man tager det ude omkring i grupper og scener og kor og orkestre osv., så synes jeg aldrig nogensinde, jeg har mødt nogen, som ikke gerne vil være gode til det, de gør. Jeg tror jeg aldrig, der er nogen, som stræber efter, at det halter over scenen på bedste beskub. Man stræber efter at gøre det godt.”

Perspektiverende interview, styregruppemedlem 2

”Det er sådan, at alle samstemmigt siger, at forudsætningen for at kunne slappe af og gøre noget mere uformelt, det er faktisk, at man kaster sig over det på så højt et kvalificeret niveau, man kan. Så det er jo ikke sådan, at man ligesom slækker på sine krav til, hvad det er, man skal yde i sådan et ensemble af hensyn til hyggen. Det fungerer faktisk omvendt, at der opstår mere hygge, når man får gode resultater.”

Perspektiverende interview, styregruppemedlem 3

En pointe i amatørkulturen er, at så godt som alle medlemmerne selv er udførende, og at de lægger en stor indsats i at opnå kvalitet i deres eget kunstneriske bidrag til den samlede kunstneriske kvalitet, selvom det er i deres fritid. Det gør de, fordi de kan lide det. Derfor er der ikke nødvendigvis en modsætning mellem ”kunstnerisk kvalitet/læring” og ”adgang for alle/sjov”.

Undersøgelsens resultater kan i hvert fald tyde på, at medlemmerne – som styregruppen beskriver – har svært ved at skille det ad. I interviewene lægger medlemmerne meget vægt på at opnå høj kvalitet, men de adskiller det ikke fra at opleve glæde, og at det er rart at være mange sammen om aktiviteten.

En teori, der kan bidrage til at forstå, hvorfor sjov og kvalitet måske er én og samme ting i amatørkulturen, er Robert Stebbins teori om ’serious leisure’ (Stebbins 2009). Her beskriver han, at der er noget særligt på spil, når en amatør forpligter sig i en aktivitet, som på den ene side kræver særlige kompetencer og viden og på den anden side opleves så meningsfuld og udviklende for deltageren, at man næsten kan sammenligne det med en slags

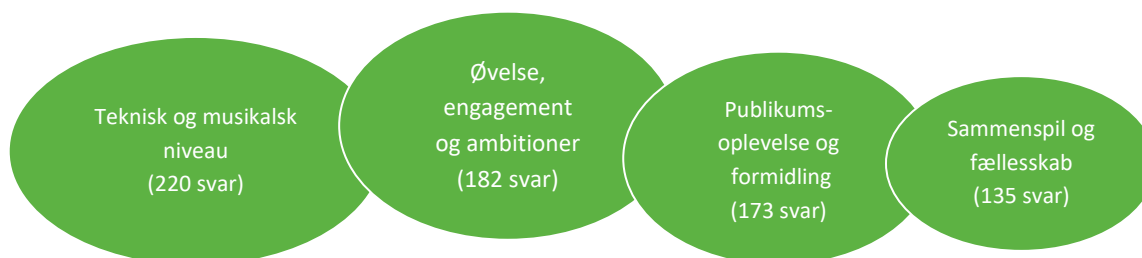
karriere. Det er netop i kategorien *serious* leisure (ikke *casual* eller *project-based* leisure), at Stebbins fremhæver amatørbegrebet og kunsten og kulturen. Han skriver blandt andet, at et kerneelement i det amatørkulturelle er, at man deltager for at blive *udfordret* i noget, man i forvejen er kompetent indenfor, og som man brænder stærkt for. At lade sig udfordre og gå efter kvalitet er med andre ord 'det sjove' for deltagerne (Stebbins 2009).

Trods disse nuancer, er der – som det kvantitative datamateriale viser – nogle forskelle i foreningernes fokus på tværs af foreningstyper, hvor det gennemsnitlige billede er, at amatørteatrene har et større fokus på bredde og frivillighed end især kor og orkestre, hvor den kunstneriske kvalitet og professionelle dirigenter vægtes særlig højt.

Medlemmernes syn på kunstnerisk kvalitet

Kvalitet i aktiviteterne er dermed et fælles fokuspunkt på tværs af langt de fleste foreninger og medlemmer. I det følgende ses der nærmere på begrebet 'kunstnerisk kvalitet' ved at dykke ned medlemmernes forståelser af, hvad kunstnerisk kvalitet er for dem.

I spørgeskemaundersøgelsen er medlemmerne blevet bedt om at uddybe deres forståelse af begrebet med deres egne ord. Der er modtaget 577 svar, som efter kodning fordeler sig på de følgende fire kategorier.



Nedenfor uddybes de fire kategorier. Det er værd at bemærke, at nogle svar falder inden for flere kategorier, hvilket afspejles i den samlede procentfordeling, der overstiger 100 pct.

- **Teknisk og musikalsk niveau**

Teknisk præcision og musikalsk kvalitet er kerneelementer for mange medlemmer. Hele 38 pct. af svarene (220 i alt) fremhæver dette, hvilket gør det til den største kategori. Medlemmerne lægger stor vægt på at arbejde mod et færdigt resultat, som f.eks. en optræden, og sætter pris på den konstante udfordring og forbedring af det kunstneriske niveau. Som et medlem beskriver det: "Kunstnerisk kvalitet er, når vi i koret hele tiden arbejder med nye værker og satser af høj musikalsk og teknisk kvalitet." Flere medlemmer påpeger også, at der i både øvesituationer og optrædener er fokus på at opretholde en konstant høj kunstnerisk kvalitet, ofte forbundet med variation og udfordring i aktiviteter samt professionel styring. Det viser, at mange medlemmer har høje forventninger til deres præstationer og arbejder målrettet for

at opnå og bevare et højt niveau af musikalsk kvalitet.

- **Øvelse, engagement og ambitioner**

Tæt relateret til den ovenstående kategori er seriøsitet, engagement og ambitioner afgørende for mange medlemmer. Dette fremhæves i 182 svar (32 pct.), hvor medlemmerne giver udtryk for, at de sætter pris på forventningen om, at man øver sig derhjemme og yder sit bedste, både for egen udvikling og i det fælles arbejde. Som en respondent skriver: "At man øver sig og gør sig umage." En anden skriver: "Der er ambitioner, og vi udvikler os." Fokus på øvelse og engagement viser, at mange medlemmer anser vedholdenhed og personlige ambitioner som nøglen til at opnå en høj kunstnerisk kvalitet.

- **Publikumsoplevelse og formidling**

For mange medlemmer er evnen til at skabe en engagerende og kvalitetsfyldt optræden for et publikum en vigtig del af den kunstneriske kvalitet. Dette aspekt fremhæves i 173 svar (30 pct.), hvor medlemmerne understreger betydningen af at levere en præsentation, der både glæder og rører publikum. Som et medlem formulerer det: "At kunne glæde og røre andre." Dette viser, at mange medlemmer betragter publikums oplevelse som en central målestok for deres kunstneriske succes og præstation.

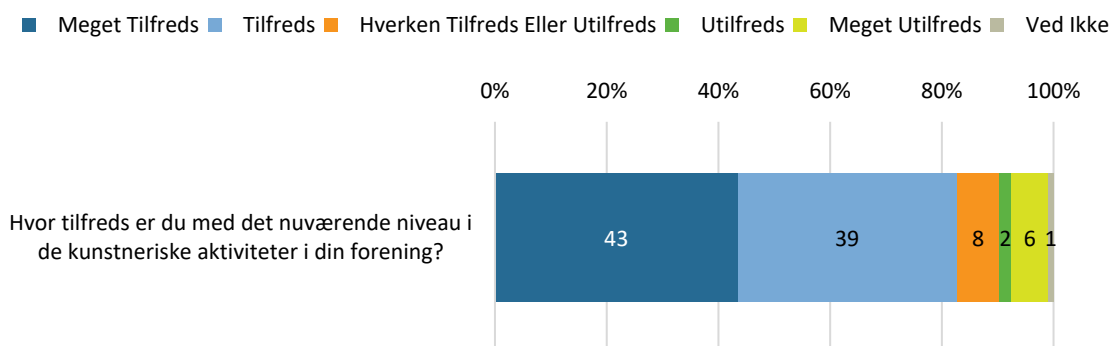
- **Sammenspil og fællesskab**

Endelig fremhæver nogle medlemmer vigtigheden af fællesskab og samspil mellem medlemmerne i amatørkulturforeningerne. De understreger, at den kunstneriske kvalitet ikke kun ligger i det individuelle bidrag, men også i samskabelsen mellem udøverne, når de fungerer i en større sammenhæng. 135 svar (23 pct.) understøtter dette synspunkt. Som et medlem formulerer det: "At vi udvikler os sammen og får musikken til at lyde godt og sjovt." Denne vægtning af fællesskabet viser, at mange medlemmer ser den sociale dimension som en integreret del af deres kunstneriske oplevelse og udvikling.

Tilfredshed med kunstnerisk niveau

Generelt er der blandt medlemmerne en stor tilfredshed med det kunstneriske niveau i foreningerne. Som figur 39 viser, svarer 44 pct. af medlemmerne, at de er meget tilfredse, og 39 pct., at de er tilfredse med det kunstneriske niveau i deres forening.

Figur 39: Tilfredshed med kunstnerisk niveau (pct.)



Figuren viser medlemmernes svar på spørgsmålet: "Hvor tilfreds er du med det nuværende niveau i de kunstneriske aktiviteter i din forening?" n: 1.010.

Der er begrænsede forskelle i tilfredsheden på tværs af alder og køn (se figur 100-101 i bilag 2), og det ovenstående billede er samtidig repræsentativ for de fleste foreningstyper (se figur 102 i bilag 2). Det overordnede billede er, at størstedelen af foreningerne har et stort fokus på den kunstneriske kvalitet og samtidig er tilfredse med niveauet af den kunstneriske kvalitet i deres respektive foreninger.

Medlemmernes syn på aktivitetslederens rolle

Aktivitetsledere spiller en central rolle i mange amatørkulturelle foreninger, idet de ofte står for både daglig ledelse og kunstnerisk kvalitet. Denne del analyserer aktivitetsledernes betydning, de faktorer der påvirker deres arbejde, og hvordan de bidrager til at sikre høj kunstnerisk kvalitet i foreningernes aktiviteter.

De kvalitative interviews viser, at forskellige foreninger har forskellige tilgange til aktivitetsledelse. For eksempel går instruktørrollen i en af teaterforeningerne på tur mellem medlemmerne, mens en korforening har en professionel dirigent, der modtager betaling fra foreningen. Begge foreninger peger dog på, at det er vigtigt at have en aktivitetsleder, der kan skabe et trygt og støttende miljø for deltagerne. En deltager fra den pågældende teaterforening understreger vigtigheden af instruktørens rolle i at tage hånd om den enkelte deltager:

"Og det er jo meget instruktørens arbejde også, at få det finpudset. Instruktøren skal jo også være pædagog, fordi enhver person skal tages på en speciel måde. Der er nogle, der er lidt mere tyndhudede end andre."

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 5

I koret fremhæves betydningen af en god atmosfære for det kunstneriske niveau og sammenholdet i koret:

"Vi har haft en dirigent (...) Man vidste aldrig, hvor man havde ham. Så folk blev nogle gange lidt bange for ham. Og han var jo ansat af orkestret, så på den måde kunne vi jo ikke gøre så meget ved det. Og derfor valgte vi heller ikke at ansætte ham, da vi blev et

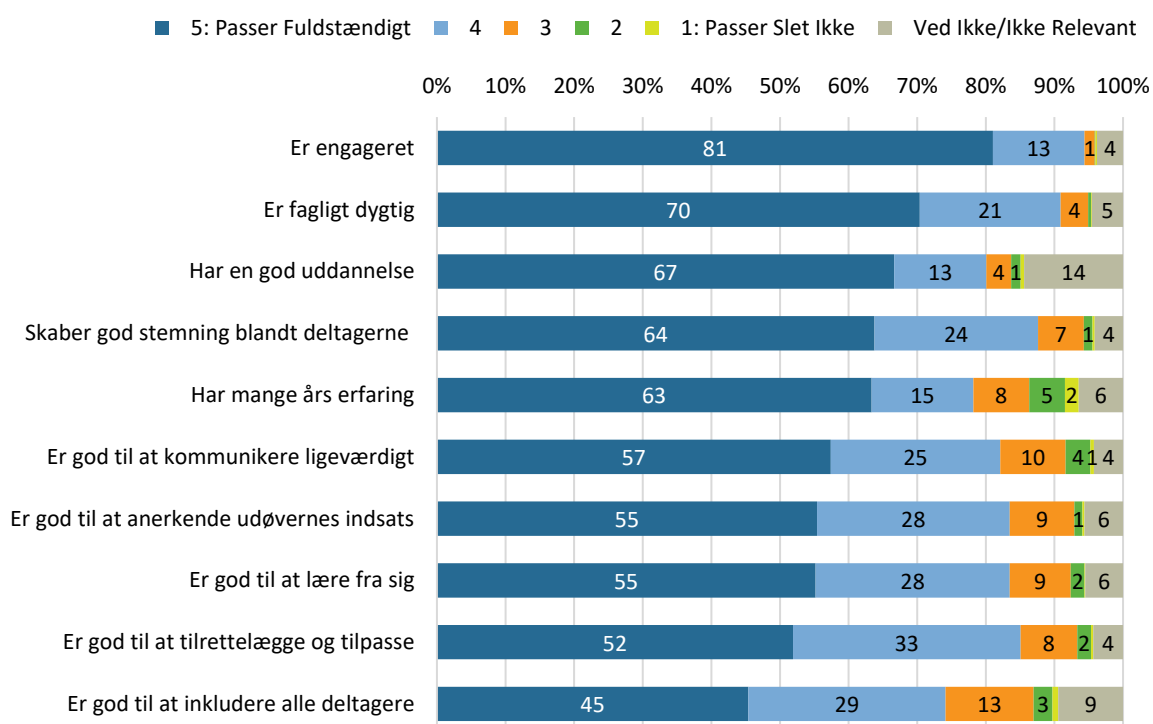
selvstændigt kor. Derfor er det så vigtigt - altså man kan synge meget bedre, når man har det godt sammen. Det går vi meget op i."

Interview med foreningsleder, lokalforening 2

Medlemmernes vurdering af aktivitetslederen

I spørgeskemaundersøgelsen blev medlemmerne bedt om at vurdere, i hvilken grad forskellige karakteristika passer på deres nuværende aktivitetsleder (figur 40). Resultaterne viser generelt en meget positiv opfattelse af aktivitetslederne. Hele 81 pct. af medlemmerne vurderer, at deres aktivitetsleder er engageret, og de fleste ser også deres leder som fagligt dygtig og i stand til at skabe en god stemning. Dog er færre (45 pct.) fuldstændig enige i, at lederen er god til at inkludere alle.

Figur 40: Medlemmernes syn på nuværende aktivitetsleder (pct.)



Figuren viser medlemmernes svar på spørgsmålet: "Vurder, hvordan beskrivelserne herunder passer på din nuværende aktivitetsleder, instruktør, dirigent" n: 945.

Der er begrænsede forskelle på tværs af køn, alder og foreningstype. Dog har medlemmer i kor og orkestre generelt en lidt mere positiv opfattelse af deres aktivitetsleder end de øvrige foreningstyper.

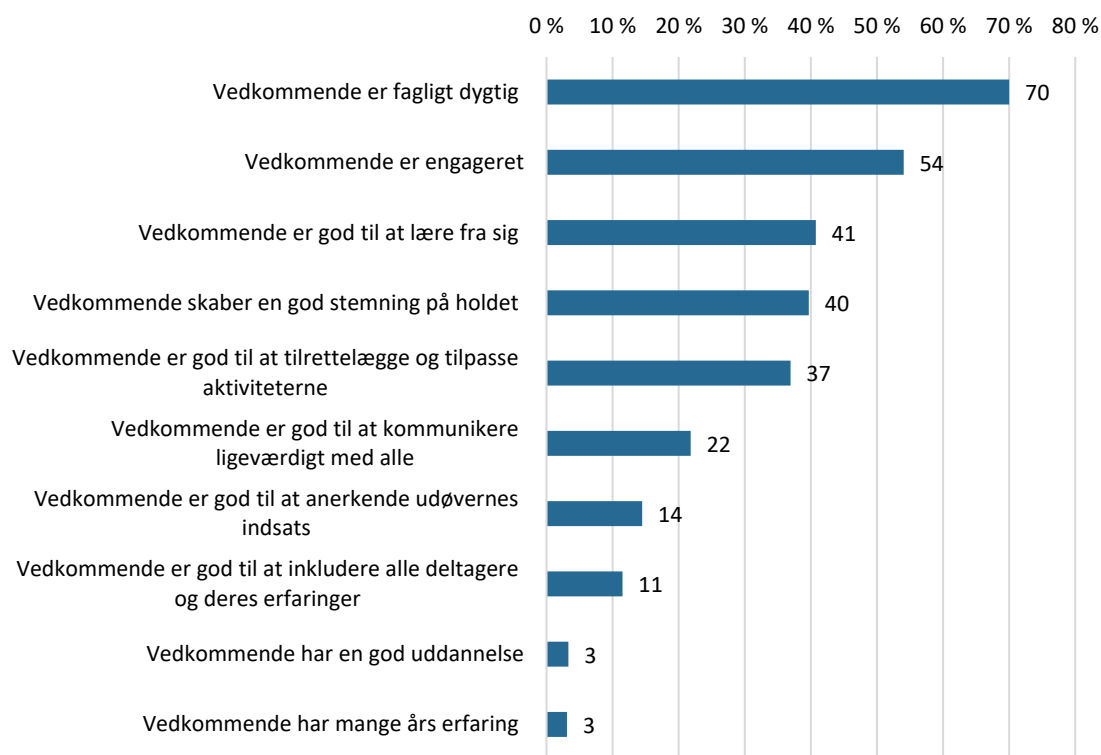
De vigtigste egenskaber for en aktivitetsleder

I et andet spørgsmål i undersøgelsen blev medlemmerne bedt om at prioritere, hvilke egenskaber de anser som vigtigst for en god aktivitetsleder, dirigent eller instruktør. Medlemmerne havde mulighed for at vælge op til tre svar (figur 41). Her vægter flest medlemmer faglig dygtighed (70 pct.) og engagement (54 pct.).

På disse overordnede parametre er der dermed god overensstemmelse mellem medlemmernes vurdering af deres nuværende aktivitetsleder, og hvilke egenskaber de generelt anser for at være vigtigst.

Der er dog også nogle interessante forskelle. Mens mange medlemmer vurderer, at deres nuværende aktivitetsleder har en god uddannelse og mange års erfaring, er der kun få medlemmer – hhv. 11 og 3 pct. – som fremhæver disse parametre som værende blandt de tre vigtigste parametre. Det antyder, at evnen til at skabe kunstnerisk kvalitet og engagement er vigtigere end formelle kvalifikationer. En anden interessant forskel er, at mange medlemmer vurderer aktivitetslederens evne til at lære fra sig som vigtig, men det er ikke et parameter, der scorer højt i medlemmernes vurdering af deres nuværende aktivitetsleder.

Figur 41: Hvilke egenskaber ses som vigtigst hos en aktivitetsleder? (pct.)



Figuren viser medlemmernes svar på spørgsmålet: "Hvilke egenskaber er efter din mening de VIGTIGSTE egenskaber hos en aktivitetsleder, dirigent, instruktør?". Medlemmernes har haft mulighed for at sætte op til tre kryds. n: 940.

Medlemmerne har også haft mulighed for at svare åbent på, hvad en god aktivitetsleder er for dem. Her fremhæves aktivitetslederens kunstneriske dygtighed og engagement ligeledes:

"At være god til at lede og gå efter en særlig lyd og klang og at være ambitiøs."

"Naturlig autoritet, overblik, tydelig instruktion, er dedikeret."

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, medlemmer

Men udsagnene viser også, at fagligheden ikke kan stå alene – f.eks. som i de følgende uddybende svar:

”Faglig dygtighed må suppleres med engagement og stor pædagogisk sans, så der etableres et fællesskab.”

”Det er vigtigt, at aktivitetslederen kan skabe en god stemning og motivere alle medlemmer, så vi føler os inkluderede og engagerede i aktiviteterne.”

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, medlemmer

Der er bemærkelsesværdige forskelle i medlemmernes besvarelser afhængigt af, hvilken type forening de er medlem af (se tabel 32 i bilag 2). Blandt medlemmer af amatørteatre vælger kun 24 pct. faglig dygtighed som en af de tre vigtigste egenskaber for en aktivitetsleder, mens 82 pct. af orkestermedlemmerne og 79 pct. af kormedlemmerne anser dette som centralt. Omvendt prioriterer flere medlemmer af amatørteatre, at aktivitetslederen er god til at inkludere alle (23 pct.), mens betydeligt færre kormedlemmer og orkestermedlemmer vægter dette højt. Amatørteatermedlemmer vægter også i højere grad end kor- og orkestermedlemmer, at aktivitetslederen kan kommunikere ligeværdigt med alle (44 pct.).

For medlemmer af orkestre og kor er det faglige kompetenceniveau dermed særligt afgørende, mens medlemmer af amatørteaterforeninger i højere grad prioriterer lederens evne til inklusion og ligeværdig kommunikation. Disse forskelle kan afspejle forskelle i de krav og forventninger, som de forskellige typer af foreninger stiller til lederskab, og hænger desuden godt sammen med, at kor og orkestre lægger særlig stor vægt på den kunstneriske kvalitet i aktiviteterne.

Kapitel 6: Motivation og udbytte

Det foregående kapitel har givet indsigt i både foreningsledernes og medlemmernes værdier, prioriteringer og holdninger i relation til kvaliteten af aktiviteterne i de amatørkulturelle foreninger. I dette kapitel skiftes fokus til at se mere konkret på, hvorfor medlemmerne deltager i de amatørkulturelle foreninger, og hvad de oplever at få ud af det, og om der er forskelle på deltagernes motivation og udbytte på tværs af medlemmernes og foreningernes profiler.

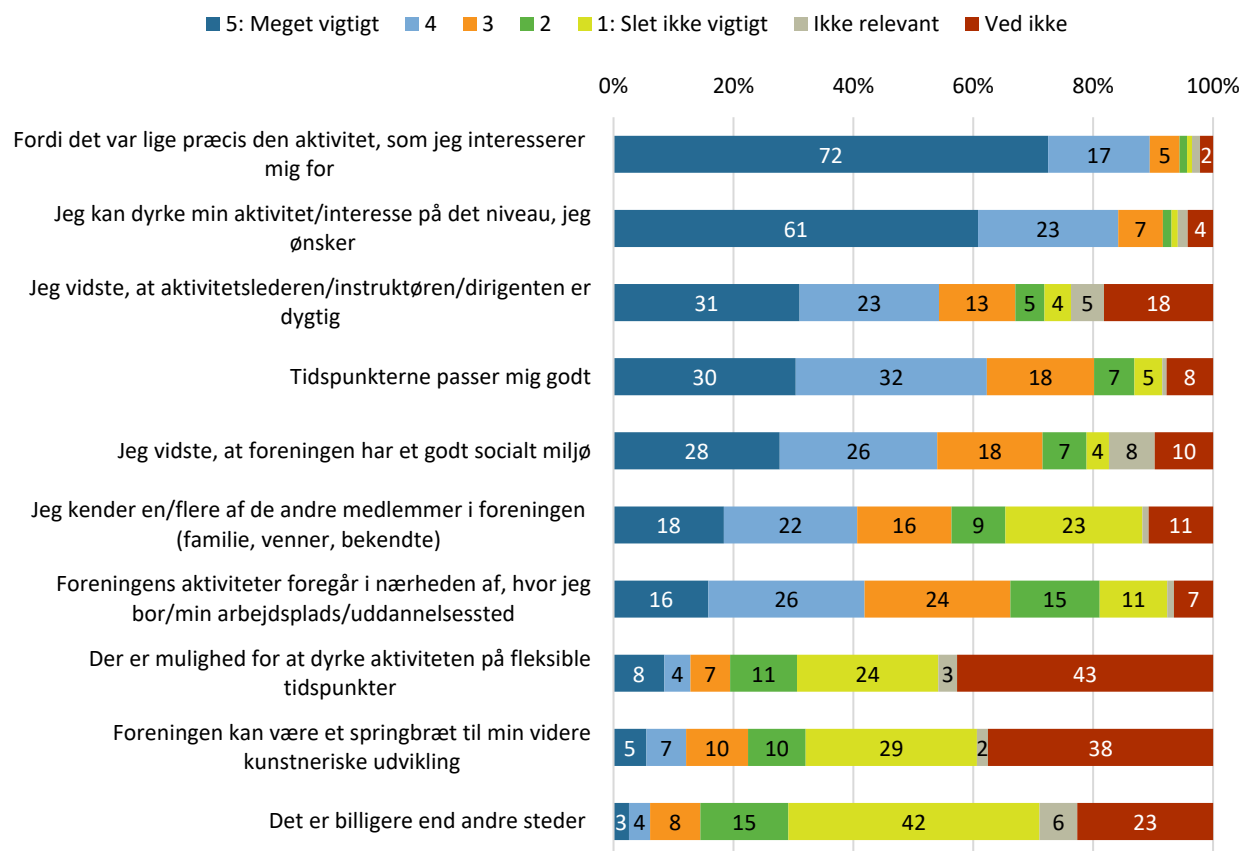
Disse spørgsmål kan give indsigt i, hvad det er ved de amatørkulturelle foreninger, som tiltrækker medlemmerne, hvilket kan være interessant viden i relation til tiltrækning af medlemmer i fremtiden, men også for at sætte ord og tal på mere civilsamfundsorienterede dele af medlemmernes oplevelse. Hvad bidrager medlemskabet med i menneskers liv? Dertil giver medlemmernes selvvaluerede udbytte af deltagelsen indsigt i, amatørkulturens rolle i det samlede fritidsliv. De to hovedtemaer i kapitlet er dermed de følgende:

- Medlemmernes motivation
- Medlemmernes selvvaluerede udbytte

Medlemmernes motivation

Amatørkulturudøvere er i meget høj grad motiveret af netop den kulturaktivitet, som de brænder for, og det er det primære udgangspunkt for deres valg af forening. Det viser resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, hvor medlemmerne har skullet forholde sig til ti forskellige faktorer i forhold til valg af forening. Figur 42 viser, hvordan respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen vægter de enkelte faktorer. Først og fremmest markerer 89 pct. selve aktiviteten som vigtig eller meget vigtig, mens 84 pct. er motiveret af at dyrke deres interesse på et niveau, der passer til dem selv.

Figur 42: Medlemmernes begrundelser for valg af forening (pct.)



Figuren viser medlemmernes svar på spørgsmålet "Vurder, hvor vigtige følgende grunde var for valget af lige præcis denne forening?". n: 967.

Kulturaktiviteten er altså en hobby, der har medlemmernes egen personlige interesse, og typisk er det en aktivitet, de har en vis erfaring med. Helt tydeligt er det, at man skal kunne spille et instrument for at være en del af et orkester eller have noget talent for at være med i et kor eller en teatertrup. Adgangskravene er, som tidligere beskrevet, forskellige fra forening til forening, så i nogle foreninger kan man også melde sig til uden meget erfaring. Dermed er der i amatørkulturen flere niveauer at dygtiggøre sig på, afhængigt af hvilken forening man vælger/bliver optaget i – men når det kommer til motivation, gælder det i høj grad for medlemmerne, at de gerne vil levere noget kvalitet, hvilket igen er i overensstemmelse med det tidligere nævnte begreb, 'serious leisure' (Stebbins 2009). Det er fint at hygge sig, men motivationen er centreret omkring, at aktiviteten tages seriøst:

"Jeg har været med siden 1992, og jeg har aldrig prøvet, at vi har sluppet på noget. (...) Dengang hyggede vi os også rigtigt meget, men det skulle eddermame være i orden, det vi lavede, når vi gik på scenen."

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 4

Undersøgelsen viser, at amatørkulturen især samler borgere, der har en særlig kærlighed til en bestemt aktivitet, og at de motiveres af at udøve den i samklang med andre. Som figuren også viser, er det dog ikke det sociale miljø, som er medlemmernes primære

motivation. For de fleste er aktiviteterne i fokus, og så er det sociale i højere grad noget, der også følger med:

Informant 1: "Men når jeg tænker på det som en forening, så er det jo en forening, der har fokus på en opgave. At lave de store værker, eller lave nogle koncerter. Og træne til det, selvfølgelig. Men det sociale er jo i virkeligheden meget begrænset, fordi der er en 15 minutters pause hver aften, vi mødes. Så du kan jo ikke nå så vældig meget. Så er der nogle fester, og hvis vi har koncerter i Christiansfeld, så kan man pludselig sidde to timer og snakke sammen i en bus. Men det er jo i virkeligheden en gave. Det er jo egentlig ikke det, vi kommer for. Altså, vi kommer for det med musik. Og så er det andet lidt en side-ting, som også kan være rigtig hyggelig."

Informant 2: "Jeg ved ikke, om jeg vil acceptere din præmis om, at enten er vi sociale, eller også synger vi. Jeg synes, det er forkert. Jeg synes altså også, det er en social aktivitet at synge."

Informant 3: "Men det er jo ikke for at få stillet sit behov for samtale og interaktion og nye venner, at man går til kor. Fordi, ja, så er der måske lige nogle stykker, hvor man lige kan mærke, at man klikker og får lyst til at drikke en god kaffe en anden dag. Men det er jo ikke derfor, man kommer."

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 2

Som citaterne viser, kan der være forskellige opfattelser af, hvornår det sociale element er i spil. Men der er generelt i interviewene enighed om det motiverende i at dygtiggøre sig og at spille med andre, som er på nogenlunde samme niveau som én selv. Ofte er det også vigtigt med særligt kvalificerede aktivitetsledere og deltagelse i forestillinger, som er ambitiøse.

Desuden er det for en del medlemmer væsentligt, at de tidspunkter, foreningens medlemmer samles på, passer i den enkeltes hverdag. Prisen på et medlemskab vurderes sjældent som motivationsfaktor, og der er ligeledes kun en lille andel, som vægter foreningens evne som springbræt i egen karriere.

I interviewene ses det også, at der lægges vægt på kvalitet i aktiviteten, og at man får mulighed for at udfolde sig og dygtiggøre sig inden for sit felt. Uanset om det gælder kor, musik eller teater, fortæller medlemmerne, at aktiviteten dels er deres hobby, og at de synes, det er sjovt – men også at de har ambitioner om, at det, de laver i foreningen, udvikler dem og giver dem mulighed for at samarbejde med andre, som også er dygtige inden for aktiviteten. Der er altså en kobling mellem egne drømme og at lære af andre, uanset om man er en del af en vækstlagsforening eller en veletableret forening.

En informant fra en nyere forening repræsenterer de 12 pct., der har et ønske om, at foreningen også er et springbræt til mere netværk og måske en (semi-)professionel fremtid:

"Og så er målet og forhåbningen jo også, at teatret bliver anerkendt nok, så det faktisk er en god nok bund at have. At man kan sige, 'jamen, jeg har siddet i bestyrelsen i så og så mange år. Jeg har lavet de og de projekter. Derfor er jeg kvalificeret og god til det, jeg

laver'. Så det ikke bare er en forening og noget, som folk ser på som sådan et amatørteater. 'Åh, en sød lille hobby, du har', men det er anerkendt. Det kunne være fedt, hvis vi kunne nå dertil!"

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 1

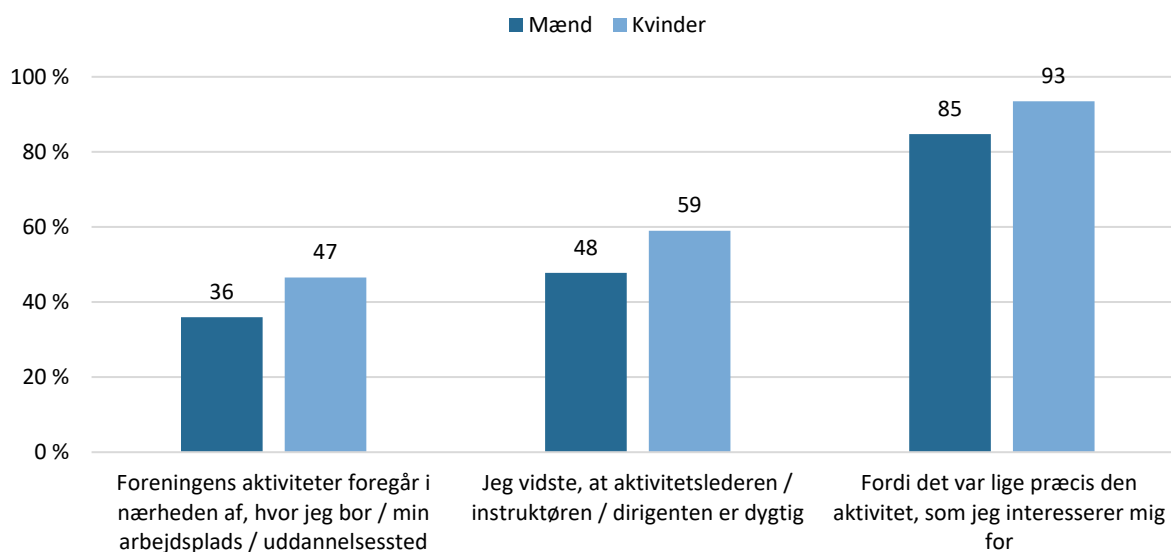
En anden motivation, der kommer til udtryk i interviewene, er, at amatørforeningerne indimellem kommer ud og optræder på nye steder eller med store navne, som medlemmerne ser op til. På tværs af foreningstyper går det igen som noget, man er stolt af. Rejserne med foreningen og de andre medlemmer og det sociale element fremhæves, fordi det er sjovt, og anerkendelsen fra særlige professionelle kunstnere kan man leve længe på. Undersøgelsens informanter har blandt andet oplevet at optræde for Dronningen, at være på turné i Tyskland, at blive rost af en anerkendt dirigent udefra og at varme op for Metallica.

Mønstre i motivation på tværs af medlemsprofiler og foreningstyper

Som beskrevet ovenfor er det klare billede, at selve aktiviteten og muligheden for at dyrke den på et passende niveau er de to vigtigste begrundelser for medlemmernes valg af forening. Dykkes der længere ned i resultaterne, er der imidlertid en række interessante forskelle i motivationen på tværs af medlemsprofiler og foreningstyper. I det følgende gennemgås udvalgte nedslag i de forskelle.

Figur 43 viser de tre motivationsfaktorer, hvor der ifølge medlemsundersøgelsen er størst forskel på tværs af køn. Som det fremgår, vægter kvinder i højere grad end mænd, at foreningen ligger i nærheden af deres hjem/arbejdsplads, ligesom de orienterer sig mere imod en dygtig aktivitetsleder/dirigent. Begge køn er en del af foreningen, fordi de går særligt op i den aktuelle aktivitet, men for kvinderne gælder det, at tæt på alle synes, at selve aktiviteten er særdeles vigtig.

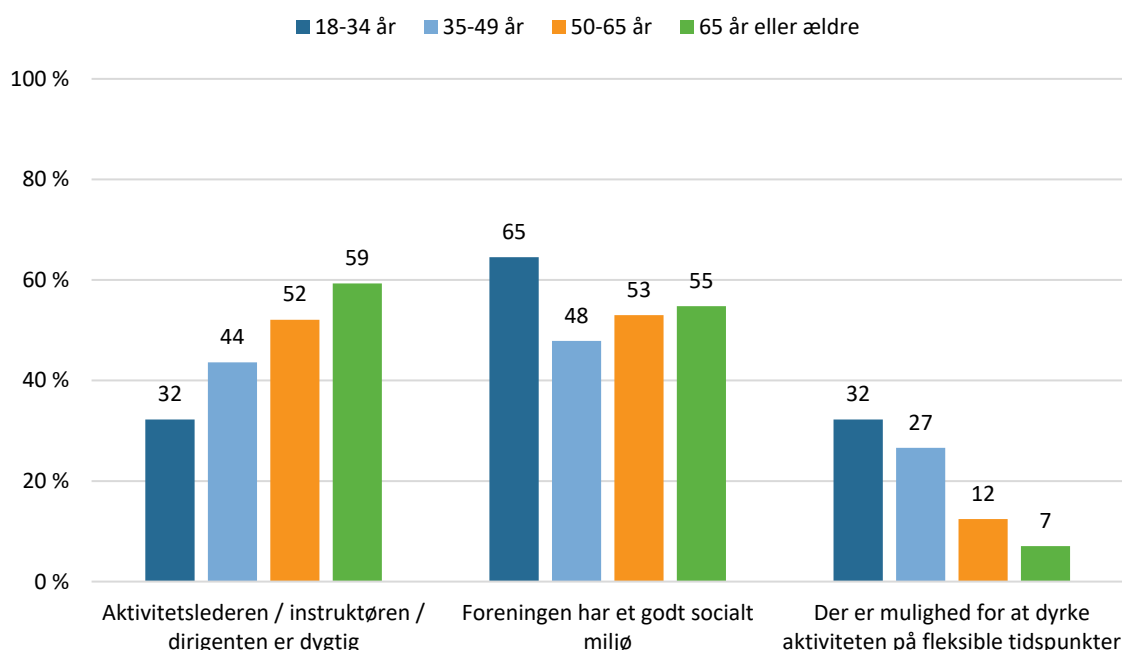
Figur 43: Udvalgte motivationsfaktorer – fordelt på køn (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Vurder, hvor vigtige følgende grunde var for valget af lige præcis denne forening?", og viser andelen, der har svaret 'Vigtigt' eller 'Meget vigtigt' til de tre udsagn. n: 967 (Mænd: 406, Kvinder: 522).

Figur 44 viser, at der også på tværs af aldersgrupper er forskel i motivationen for at vælge en forening. Figuren viser de tre svarmuligheder, hvor de tydeligste forskelle fremgår. For alle aldersgrupper gælder det, at aktiviteten er det vigtigste, men aktivitetslederens niveau vægtes højere, jo ældre medlemmerne er. Det sociale miljø er særligt vigtigt for unge medlemmers motivation og ser ud til at blive vigtigere igen, når man nærmer sig pensionsalderen. De yngre medlemmer og børnefamilie-generationen lægger også vægt på fleksibilitet i forhold til deres foreningsdeltagelse, hvilket er en tendens, der også er tydelig i andre undersøgelser af deltagelsen i idræts- og fritidslivet (se f.eks. Pilgaard & Rask 2016, 70).

Figur 44: Udvalgte motivationsfaktorer – fordelt på aldersgrupper (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Vurder, hvor vigtige følgende grunde var for valget af lige præcis denne forening?", og viser andelen, der har svaret 'Vigtigt' eller 'Meget vigtigt' til de tre udsagn, fordelt på alder. Udøvere under 18 år er udeladt, da der kun er tre respondenter i denne gruppe. n: 967 (18-34 år: 62, 35-49 år: 94, 50-65 år: 217, 65 år eller ældre: 553).

At yngre vægter behovet for et socialt holdepunkt relativt højest og ældre vægter professionel ledelse relativt højest, kan måske forklares gennem følgende citat fra en amatørkulturudøver, som har været med i en del år:

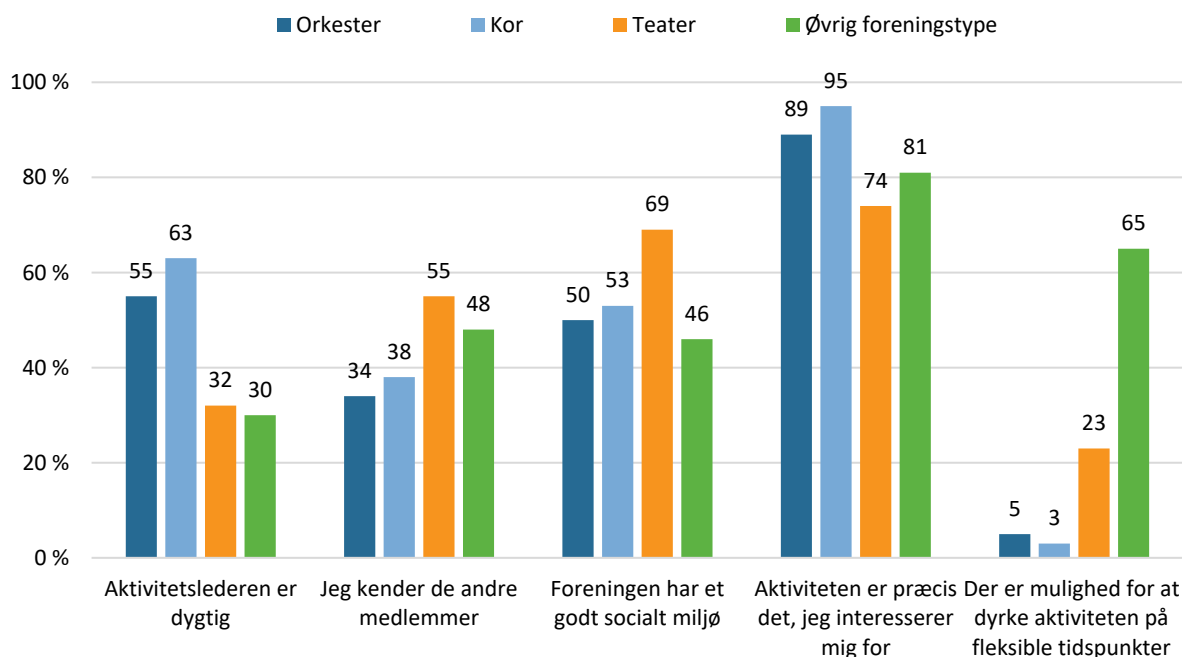
"Fordi jeg har spillet, fra jeg var ung, kan jeg se, at der var forskel på, hvad motivationen var dengang og nu. Da jeg var ung, handlede det jo enormt meget om fællesskabet og at være sammen med andre unge. (...) Samtidig havde jeg ikke så gode muligheder for at øve, fordi jeg boede i en lejlighed, hvor man kunne høre alt, hvad der foregik hos naboen. Men jo ældre jeg er blevet, jo mere er det egentlig blevet musikken, der har taget over som den primære drivkraft. Ikke at fællesskabet ikke er vigtigt, men nu har jeg også mulighed for at øve, og når man kan sine ting, så har man også overskud til at høre, hvad der foregår rundt omkring, og det er jo en langt større tilfredsstillelse end i gamle dage, hvor det egentlig handlede om at hænge på hele tiden."

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 3

På tværs af orkestre, kor, teater og øvrige foreningstyper ses det – både i det kvalitative og det kvantitative materiale – at alle typer foreninger engagerer medlemmer, som holder af at 'nørde' netop den aktuelle aktivitet. Der er en grund til, at medlemmerne har valgt at synge, spille et instrument eller spille teater. Derudover er det en udbredt oplevelse på tværs af foreningstyper, at deltagelsen for alvor får værdi, når man er aktiv sammen med andre. Det er i samspillet, de oplever den højere mening, hvilket belyses nærmere i et senere afsnit om udbytte.

Men undersøgelsen viser alligevel forskelle på motivation til at vælge forening afhængigt af foreningstype. Figur 45 viser de fem mest markante eksempler på det. Det er f.eks. især blandt orkestre og kor, at den dygtige aktivitetsleder er en motivationsfaktor, og som tidligere i rapporten ses det, at teatrene i højere grad end de andre foreninger er centreret omkring det sociale og relationer til de andre medlemmer. Blandt foreninger fra kategorien 'øvrige foreningstype', og til en vis grad teaterforeningerne, vægtes de fleksible tidspunkter meget højere end i kor og orkestre. Det giver god mening, da øvrige foreninger f.eks. består af øvelokaleforeninger, hvor man booker et lokale med sit band, og at man på teatre f.eks. også kan bygge kulisser og sy kostumer på selvvalgte tidspunkter og stadig være en del af det aktive medlemskab.

Figur 45: Udvalgte motivationsfaktorer – fordelt på foreningstype (pct)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Vurder, hvor vigtige følgende grunde var for valget af lige præcis denne forening?", og viser andelen, der har svaret 'Vigtigt' eller 'Meget vigtigt' til de tre udsagn, fordelt på foreningstyper. n: 967 (Orkestre: 186, Kor: 558, Amatørteater: 140, Øvrig foreningstype: 83).

Også i det kvalitative materiale ses det, at teaterforeningerne lægger særligt høj vægt på næsten familiære sammenhold, og at det er en motivation for medlemmerne. Selvom der også her kan være optagelsesprøver og forventninger om at levere kvalitet, så står aktiviteten på mange forskellige typer bidrag og opgaver, som løses på tværs:

”Jeg er jo ikke på scenen, men min glæde ved det er en eller anden stolthed af, at jeg har været med til at skabe noget stort, som gør folk glade. At være med til at skabe den allerbedste forestilling og den bedste oplevelse.”

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 4

Nogle af medlemmerne i teaterforeningerne fortæller også, hvordan de skal stille sig sårbart frem og turde spille helt nye roller. Her vælger man ofte teaterstykker i fællesskab og øver sig sammen undervejs, men der er sjældent et ’rigtigt’ svar på, hvordan rollen spilles. Derfor leger man sig frem med tilhørende kritik fra holdet, ligesom man som syerske bag kulissen må finde ud af, hvordan man laver et kostume, hvor armen skal falde af. Måske understøtter det i særlig grad behovet for et godt socialt miljø, der kan rumme feedback fra flere kanter i fællesskabet.

I orkestre og kor er det sociale også væsentligt, men her er dirigenten eller korlederen den, der kan lede vejen og give kritik, og derfor bliver hans/hendes rolle særligt vigtig. Flere af medlemmerne fortæller, at det giver dem et frirum, at man i store træk ved, hvad der forventes af ens præstation, fra hvem man kan forvente at få kritik, og at man kan øve sig og dygtiggøre sig hjemmefra, selvom det for alvor først går op i en større enhed, når koret og orkestret samles, og de fælles skaber harmoni:

”Altså, vi behøver jo ikke at diskutere, hvad vi skal lave, for det er jo givet. Det er konceptet, at vi synger kor på højt niveau [...] Jeg har tænkt en del over, at selvom det jo ikke er en regel, der er skrevet ned, så kommenterer man ikke på hinandens sang. Det er kun dirigenten, der må kommentere på, hvordan man synger [...] Der er meget faste rammer for, hvordan man gebærder sig, hvor man skal sidde, og endda hvilket tøj man skal have på, men som vi snakkede om før, så er det faktisk meget rart at komme ind i dét.”

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 2

Medlemmernes selvvurderede udbytte

I spørgeskemaundersøgelsen er medlemmerne blevet spurgt om, hvad de oplever at få ud af deltagelsen i de amatørkulturelle aktiviteter i foreningen. Som figur 46 nedenfor viser, er det største udbytte glæde. Amatørkultur gør 69 pct. af medlemmerne glade, hver gang de har været samlet.

”Jeg får fyldt mine lattermuskler totalt meget op, hver eneste gang jeg er her. Jeg synes, det er sjovt! Jeg føler jo lidt, det er min anden familie.”

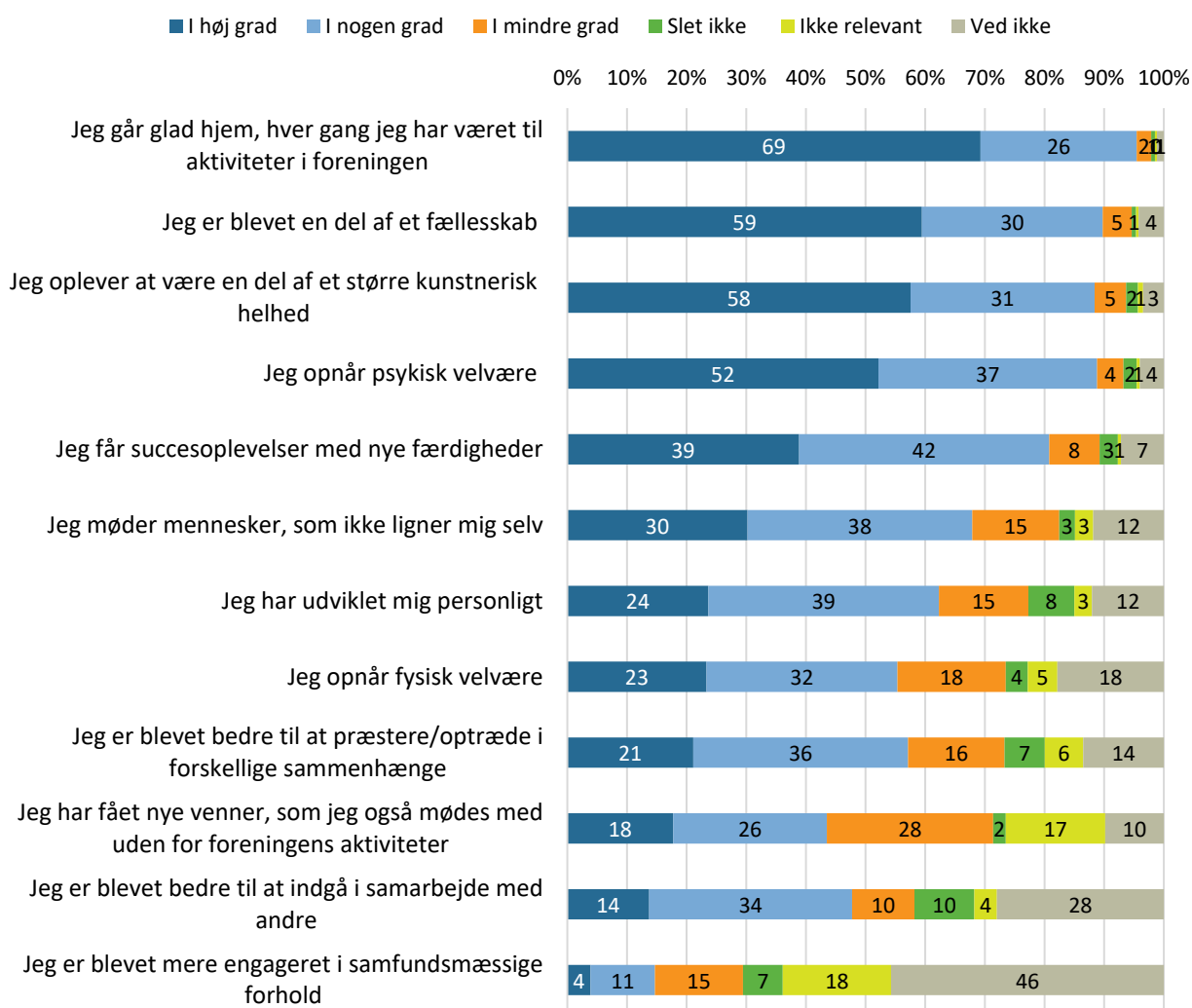
Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 4

Tæt relateret hertil oplever over halvdelen af deltagerne, at de ’i høj grad’ opnår psykisk velvære gennem deres deltagelse. Der er dermed noget i de amatørkulturelle aktiviteter, som både gør deltagerne glade, når de har været afsted, men som også i et bredere perspektiv får dem til at føle sig godt tilpas. Det er tendenser, der også er fundet i andre undersøgelser af deltagelsen i musik og sang (Daykin et al. 2016).

Fællesskabet og det at være en del af en større kunstnerisk helhed opleves ligeledes som et væsentligt udbytte for de fleste amatørkulturudøvere. For mange er deltagelse dermed ikke bare en aktivitet, men også et holdepunkt, der både giver en følelse af tilhørsforhold og en oplevelse af at være en del af noget større.

I den anden ende af skalaen er der en meget begrænset andel af medlemmerne, som oplever, at deltagelsen i de amatørkulturelle aktiviteter har givet dem et større samfundsmæssigt engagement. Her er der samtidig en meget stor andel, som har svaret 'ved ikke' og 'ikke relevant', hvilket indikerer, at mange ikke ser amatørkultur og samfundsmæssigt engagement som en naturlig kobling. Det selvvalgte udbytte knytter sig dermed primært til aktiviteterne og samværet i foreningerne – og i mindre grad til øvrigt samfundsmæssigt engagement. Dog er der en del medlemmer, som angiver, at de generelt er blevet bedre til at samarbejde – og at de har fået venner, som de også ser uden for foreningen.

Figur 46: Medlemmernes selvvalgte udbytte (pct.)



Figuren viser medlemmernes svar på spørgsmålet: "Det følgende spørgsmål handler om, hvad du får ud af at deltage i aktiviteter i din forening. I hvor høj grad er du enig i følgende udsagn?". n: 947

Kvalitative dimensioner i medlemmernes udbytte

Ud over de kvantitative resultater, som viser medlemmernes udbytte af deres deltagelse i amatørkultur, giver det kvalitative materiale et mere nuanceret billede af, hvad medlemmernes oplevede udbytte er.

Interviewene afslører dybere dimensioner af deltagelsen, hvor tre centrale temaer træder tydeligt frem. Udbyttet af deltagelsen kan være oplevelsen af at have et 'pusterum', at have et rum for 'læring og anerkendelse' og at have mulighed for 'at give glæden videre'. Disse tre dimensioner udfoldes nedenfor med eksempler fra det kvalitative materiale. Efterfølgende dykkes der længere ned i det kvantitative materiale med fokus på forskelle i det selvvaluerede udbytte på tværs af medlemsprofiler og foreningstyper.

Et pusterum der giver glæde og stolthed

De kvalitative interviews viser, at aktiviteterne for mange amatørkulturudøvere fungerer som et pusterum, hvor fællesskabet og den kreative udfoldelse skaber en særlig form for glæde og stolthed. Dette fællesskab gør det muligt at tage et mentalt og følelsesmæssigt afbræk fra hverdagens udfordringer.

Flere interviewpersoner i undersøgelsen fortæller, at det især giver en særlig stærk oplevelse af glæde, når alle stemmer eller bidrag samles, og det går op i en højere enhed. Yderligere italesættes den fysiske oplevelse af at synge eller den intense oplevelse af at koncentrere sig om at spille noget svært – eller den sjove oplevelse af at lege. Denne form for pusterum kan manifestere sig både kropsligt og følelsesmæssigt, især når aktiviteterne når et højt niveau af samklang og kunstnerisk succes:

"At være en lille brik i den her kæmpestore organisatoriske opførelse af et værk med dirigent, solister, musikere, og praktiske grise og så sådan et kor på 50-60 mennesker... Det er jo helt enormt. Når det går op i en højere enhed, er det jo lykke! Og det er kropsligt. Det er gåsehud. Det er glæde. Det er stort!"

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 2

Det er især i fokusgruppeinterviewene, at medlemmerne har fortalt om, hvad de får ud af at være en del af foreningen. Det betyder, at der som regel var flere amatørkulturudøvere i rummet under samtalen, hvilket gjorde det tydeligt, at der i foreningerne er et fælles sprog, måder at udtrykke sig på og et fælles projekt. Medlemmerne lader til at være trygge og glade og fortæller åbent om deres engagement.

Flere fortæller f.eks. – på tværs af foreningstyper – at foreningen er en slags 'helle' for dem. De kalder det for et pusterum, en legeplads eller et frirum, hvor "man får sine tanker væk fra hverdagen". Her hænger det også sammen med, at det er intellektuelt udfordrende at spille, synge eller optræde, så det er et krævende frirum, der samtidig giver en forankring, der kan mangle i det daglige. En interviewperson, som har spillet både professionelt og i sin fritid, sætter ord på, hvordan amatørkulturforeningen er et særligt udviklingsrum:

"Jeg elsker at spille, nærmest uanset hvilket niveau, og jeg synes bare altid at mærke den der glæde og entusiasme. Det giver mig virkelig meget at mærke, at folk gør sig umage,

og man ligesom løfter noget. Fordi jeg synes da også, jeg har oplevet nogle gange, at man mødes fredag aften på de her projekter og tænker 'oh my god, hvordan skal vi nogen-sinde få det til at hænge sammen?' Og så sker der bare sådan nogle helt magiske ting un-dervejs, hvor det er virkelig fantastisk. Og det synes jeg, der er længere imellem i den professionelle verden, fordi der forventes, du leverer på et andet niveau. Så jeg nyder meget det der med bare at hvile i mig selv, egentlig, og nyde musikken og ikke have den der præstationsangst, eller hvad man nu skal kalde det."

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 3

Flere nævner også, at man er sammen om noget andet end erhvervsstatus, og det er bl.a. befriende for et medlem, som er læge af profession, og som har været med i mange år, men hvor vedkommendes erhvervsstatus ikke har været en del af samtalen. Man møder folk med et ligeværdigt afsæt uanset profession, og især når man optræder eller er på tur, får man et afbræk fra hverdagen:

"Jeg er simpelthen i en tidsboble. Altså, jeg er et helt andet sted, hvor jeg kan lægge alt væk. Mit arbejde, problemer med familien, alting. Og så er jeg bare inde i det der univers og laver musik sammen med andre mennesker, som jeg kender godt og har tillid til."

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 2

Sommetider skal man dog bruge sine erfaringer fra hverdagen for at præstere, men her bliver kulturen også et frirum:

"Jeg synes jo, det er megafedt at få lov til at spille skuespil. Fordi man kommer ind i nogle andre følelseskamre, synes jeg, end man normalt plejer at gøre i sin hverdag. Så hvis jeg skal spille en rolle, hvor jeg er megaked af, at min kæreste er gået fra mig, så kan man trække på nogle ting i sit eget liv, hvor man kan mærke, at man har været ked af det. Og så har jeg pludselig et space her, hvor jeg kan for udløb for det."

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 1

Aktiviteten i foreningen kan meget vel være adskilt fra resten af ens liv. Det er ikke noget, man udfolder sammen med sine kollegaer fra jobbet, sin nabo eller sin nærmeste familie; til gengæld opstår der personlige fællesskaber omkring selve hobbyen. Indimellem er hele familien med, og det ses også i amatørkulturen, at glæden ved aktiviteten og kompetencerne gives videre til egne børn, hvilket vil blive uddybet i det følgende.

At give det videre

For mange amatørkulturudøvere handler engagementet ikke kun om personlig glæde og læring, men også om at videregive erfaringer og se andre blomstre. Det kommer blandt andet tydeligt til udtryk i en øvelokaleforening, hvor alle interviewpersonerne spontant fortæller, hvor meget de glæder sig over, når nye bands kommer ind, og de unge medlemmer starter en rejse, som de selv har været igennem, hvor netop det at lære mere autodidakt, finde sin egen stil og spille sin første koncert er vigtigt. For interviewpersonerne hænger det at byde nye velkommen også sammen med at lægge en frivillig indsats:

"At få nye musikere i gang med at spille er næsten til grunden, at vi er her. Ja, og så er der lige et lokale at øve i. Men det er ikke det, der er hovedkernen, tror jeg. Det er også

bare fedt at se nye bands komme og spille. Fordi det er også der, vi alle sammen har været.”

De fortæller videre om et af de lokale bands, som:

”... startede for nogle år siden. Og så de skiftede lidt ud og har ikke rigtig fundet sig selv. Men så for måske to og et halvt år siden, der har fandt de et fast line-up og har prøvet at lave noget nyt med en kvindelig forsanger og opera og sådan noget. En meget speciel sanger. Og de spiller hammergodt!”

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 6

Denne oplevelse af at kunne støtte nye udøvere, mens man selv forbliver en aktiv del af fællesskabet, deles også i andre foreninger. En informant i en helt anden type forening binder selv en sløjfe imellem at være tiltrukket af at stå i rampelyset som individ og at være med til at skabe noget for andre:

”Til at begynde med, der var det for mit eget vedkommende det dér med at stå på en scene. Altså, føre sig lidt frem i virkeligheden, ikke? Der er ikke mange, der spiller teater uden at have et eller andet element af ekshibitionisme over sig, for hvis du ikke har lyst til at blive set, så fungerer det ikke så godt at stå på en scene, så... Men jeg vil sige, at det har faktisk ændret sig for mit eget vedkommende, for nu om dage så er det mere det dér med at skabe ting for andre mennesker. Jeg synes faktisk, at det er fedt, at man har en produktion, og så stå og se på det færdige resultat. Det er altså en stor fornøjelse for mig, og nu om dage kan jeg faktisk bedst lide ikke at stå på scenen.”

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 5

Fortællingerne viser, hvordan det, at bane vej for at nye kan lege og lære, er en del af foreningens DNA. Det er væsentligt her, fordi interviewpersonerne selv er dygtige udøvere, som selv har en ambition om at udvikle sig, men de italesætter samtidig glæden ved at ”se de nye blomstre” som et udbytte for dem selv.

Læring og anerkendelse

Den tredje og sidste dimension af udbyttet, som uddybes med det kvalitative materiale, er læring og anerkendelse. Det hænger godt sammen med de kvantitative resultater, som viser, at 81 pct. af medlemmerne i høj eller nogen grad oplever, at de får succesoplevelser med nye færdigheder. For mange medlemmer er det dermed ikke kun aktiviteten, der er vigtig, men også muligheden for at udvikle sig og blive anerkendt for indsatsen. Interviewene viser, at der især er to former for læring i spil.

Den første form for læring findes i den del af amatørkulturen, hvor man kan prøve sig frem og udvikle formater undervejs. Det er især i øvelokaleforeningerne og i teatrene, hvor det italesættes. I disse typer af foreninger kan man – ud over at dygtiggøre sig gennem kendte manuskripter eller etablerede kunstners musik – ofte selv skrive teaterstykker eller lave sin egen musik.

Den anden form for læring er, at man lærer af en professionel eller af andre særligt dygtige medlemmer, hvilket især er i spil i kor og orkestre. I et orkester fortæller en stryger f.eks., at

”Det er en supergod dirigent, vi har. Han er selv stryger. Det er en stor tilfredsstillelse for en stryger at have en strygerdirigent. Vi får undervisning i teknik osv., samtidig med at vi lærer musikken”

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 3

Uanset om læringen er professionel eller mere autodidakt, så er oplevelsen af at udvikle sig et essentielt udbytte:

”Det er mere det med at være til kor hver uge, at synge mere, lære flere sange, flere af de store værker, prøve mere og blive bedre. Der er ikke noget, hvor jeg tænker, at når jeg kan det der, så er jeg god, og så er det fint. Det er fordi, det er sjovt hele tiden.”

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 2

Som tidligere beskrevet er de store opsætninger noget, de fleste medlemmer stolt fortæller om. Her får de oplevelsen af storhed, og de møder anerkendelse fra folk, som er kommet for at blive underholdt. Det sker, når der er solgt mange billetter, og hele salen klapper, og det sker, når forsamlingen er lille og intim:

”Publikum elskede den forestilling, vi har lavet. Vi har fået så meget god feedback. Det er fandme kvalitet, det vi laver. Og det er jo – egoistisk som det nu kan lyde – megafedt at få anerkendelse. At få at vide, at man er god, og at man kan noget, der er nogens tid værd.”

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 1

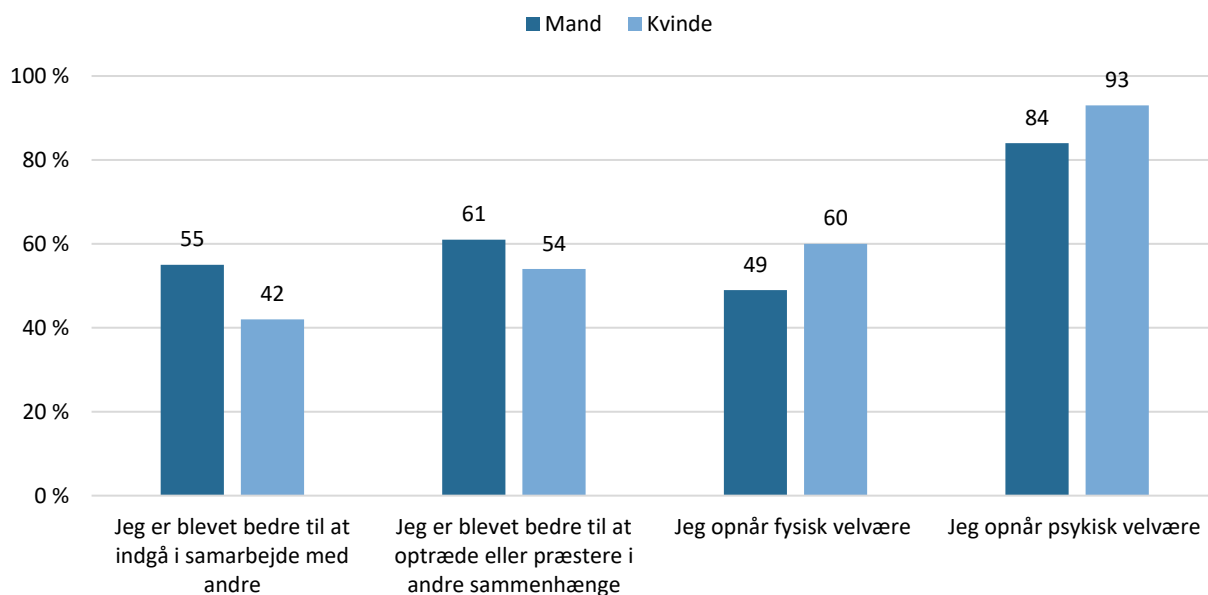
Mens nogle foreninger lægger størst vægt på autodidakt læring og kreativ udforskning, vægter andre dermed den faglige sparring og udvikling i samspil med professionelle dirigenter og instruktører.

Mønstre i medlemmernes udbytte på tværs af medlemsprofiler og foreningstyper
Samlet set viser de kvalitative temaer, at den kreative proces, som amatørkulturen danner rammen om for deltagerne, har sidegevinster både i form af personlig trivsel, udvikling, anerkendelse og oplevelsen af at bidrage til fællesskabet.

Ovenpå disse kvalitative uddybninger, vendes der i det følgende tilbage til den kvantitative analyse af medlemmernes selvvaluerede udbytte. Ligesom det var tilfældet med medlemmernes motivation, er der også, når det gælder udbytte, nogle interessante forskelle på tværs af medlemmernes profiler og foreningstyper. Herunder uddybes de mest markante forskelle.

Når det kommer til køn, viser figur 47, at mænd i højere grad end kvinder oplever at være blevet bedre til at samarbejde og optræde i andre sammenhænge. Omvendt oplever kvinder oftere end mænd fysisk og/eller psykisk velvære som et udbytte af aktiviteten.

Figur 47: Selvvurderet udbytte – udvalgte faktorer fordelt på køn (pct.)



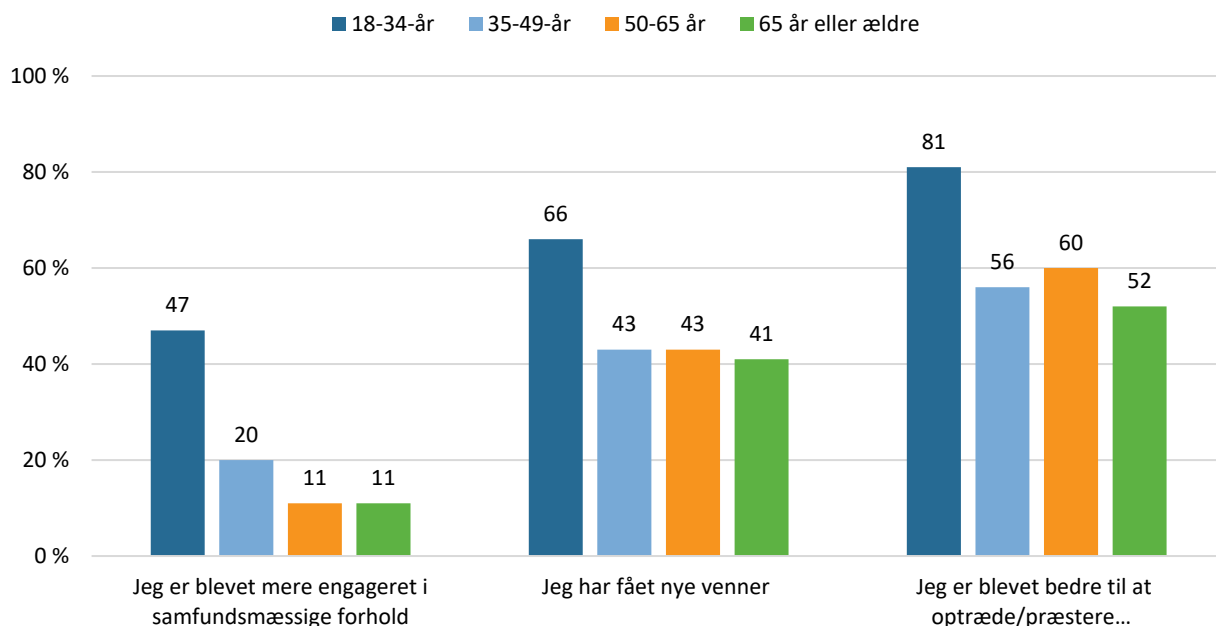
Figuren viser svar fra de medlemmer, der har svaret 'i høj grad' eller 'i nogen grad' på spørgsmålet: "Det følgende spørgsmål handler om, hvad du får ud af at deltage i aktiviteter i din forening. I hvor høj grad er du enig i følgende udsagn?" fordelt på køn. N:947 (Mænd: 406, Kvinder: 522).

Der er også forskel på, hvordan de forskellige aldersgrupper vurderer deres udbytte af at være medlem af foreningen. Figur 48 viser de tre parametre, hvor der er størst forskel på tværs af alder, og en gennemgående indsigt er, at de yngre medlemmer i højest grad oplever udvikling på både personlige og relationelle parametre.

Ligesom i afsnittet om motivation kan resultaterne om oplevet udbytte ses som et udtryk for, at den yngre generation i høj grad er i færd med at danne sig erfaringer på mange fronter, og at de sociale relationer er vigtige. Den yngste aldersgruppe føler i højere grad end andre, at de gennem deres deltagelse i amatørkulturen har fået nye venner, og at deltagelsen bidrager til, at de engagerer sig mere i samfundet. Det er en særlig interessant pointe, hvis det ses i lyset af de amatørkulturelle foreningers folkeoplysende rolle, da formålet med støtten til de folkeoplysende foreninger netop er at gøre deltagerne i stand til at tage aktivt del i samfundslivet. Derudover oplever de 18-34-årige også i højere grad end andre, at de er blevet bedre til at stille sig frem i andre sammenhænge.

Det er vigtigt at understrege, at også mange medlemmer i de øvrige aldersgrupper oplever at kunne præstere bedre og at få nye venner, men det fylder betydeligt mindre i deres vurdering. En mulig forklaring kan være, at mange af dem har været med længe, og at det derfor fylder mindre i deres umiddelbare vurdering af udbyttet. Endelig skal forskellene på tværs af aldersgrupper tages med det forbehold, at der er relativt få respondenter i den yngste aldersgruppe, og at der også er forskelle i medlemmernes profiler på tværs af foreningstyper.

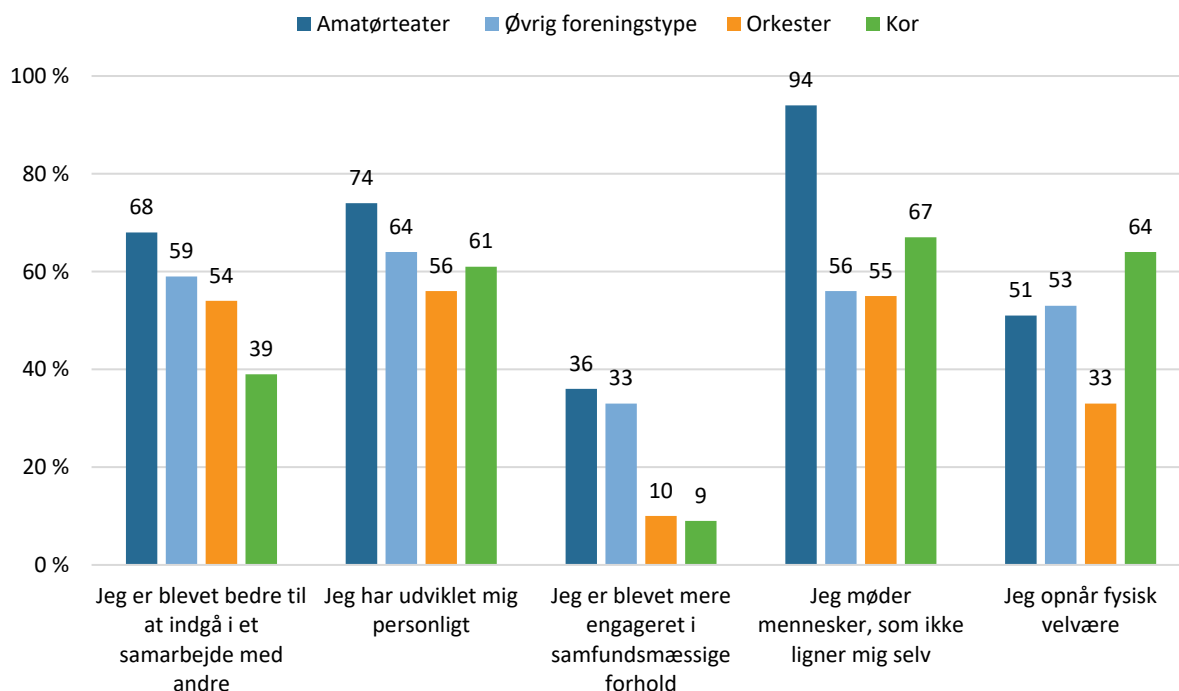
Figur 48: Selvurderet udbytte – udvalgte faktorer fordelt på alder (pct.)



Figuren viser svar fra de medlemmer, der har svaret 'i høj grad' eller 'i nogen grad' på udsagnene fra spørgsmålet: "Det følgende spørgsmål handler om, hvad du får ud af at deltage i aktiviteter i din forening. I hvor høj grad er du enig i følgende udsagn?" fordelt på køn. Medlemmer under 18 år er udeladt, da der kun er tre respondenter i denne gruppe. n: 947 (18-34 år: 62, 35-49 år: 94, 50-65 år: 217, over 65 år: 553).

Figur 49 viser de fem parametre, hvor der er størst forskel i det selvurderede udbytte på tværs af foreningstyper. Som det fremgår, skiller særligt teatrene sig ud ved, at flere oplever forbedrede samarbejdsevner som et vigtigt udbytte, og det er også i teatrene, at flest oplever at blive mere samfundsmæssigt engageret. Endelig er der ligeledes flest teatermedlemmer, som oplever, at de udvikler sig personligt og møder mennesker, der ikke ligner dem selv. Hele 94 pct. af teatermedlemmerne oplever sidstnævnte i høj eller i nogen grad. Det hænger godt sammen med, at teatrene som tidligere nævnt – i hvert fald aldersmæssigt – har en mere blandet medlemsskare end de øvrige foreninger.

Figur 49: Selvvurderet udbytte – udvalgte faktorer fordelt på foreningstyper (pct.)



Figuren viser svar fra de medlemmer, der har svaret 'i høj grad' eller 'i nogen grad' på udsagnene fra spørgsmålet: "Det følgende spørgsmål handler om, hvad du får ud af at deltage i aktiviteter i din forening. I hvor høj grad er du enig i følgende udsagn?" fordelt på foreningstype. n: 947 (Amatørteater: 140, Øvrig foreningstype: 83, Orkester: 186, Kor: 558).

Flere af de ovenstående elementer kommer også til udtryk i det kvalitative materiale fra teaterforeninger. Det er f.eks. tydeligt i den senere case-beskrivelse af børn og unges motivation og udbytte, men også i det følgende citat fra et voksent foreningsmedlem:

"Altså, jeg er normal meget introvert, men hernede er jeg mere åben, fordi jeg føler mig ekstremt tryk hos de her mennesker. (...) Det har givet mig enormt meget, at jeg også er blevet mere udadvendt til hverdag på grund af det her."

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 1

Samlet set er det især teatermedlemmernes oplevede udbytte, der skiller sig ud i den samlede undersøgelse. Oplevelsen af fysisk velvære er dog en undtagelse, da det er særligt fremtrædende blandt kormedlemmerne, hvor hele 64 pct. oplever fysisk velvære ved at synge. Det er en pointe, som også ses i det kvalitative materiale:

"Der er noget fysisk træning i det, og det giver et velbefindende at arbejde med sin vejrtrækning. Det er helt tydeligt! Og jeg er overbevist om, at hvis man kommer med hovedpine, så kan man gå hjem med mindre eller måske slet ingen hovedpine."

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 2

Som afrunding på kapitlet om de voksne medlemmers motivation og oplevede udbytte kan analysen sammenfattes i hovedpointer om, at aktiviteten er omdrejningspunkter i de amatørkulturelle foreninger. Det er den særlige aktivitet – musik, sang, teater – der tiltrækker medlemmerne og motiverer dem til fortsat at deltage. Her kan de udfolde sig inden for et

felt, de brænder særligt for, og de oplever, at det bliver 'større end dem selv', når de kan skal få deres bidrag til at indgå i en større sammenhæng med andre, der har samme hobby. Samtidig er det motiverende at udvikle sig personligt og fagligt. Vendes blikket mod medlemmernes oplevede udbytte, går flere af de samme temaer igen: Læring og samklang, men også den mere umiddelbare og udefinerbare oplevelse af 'glæde'. Medlemmerne går ganske enkelt meget ofte hjem fra amatørkulturen med en følelse af glæde og velvære i kroppen.

Case: Børn og unge i amatørkulturforeninger – motivation og udbytte

Der er naturligvis også en del børn tilknyttet de amatørkulturelle foreninger. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at 25 pct. af foreningerne har aktiviteter for unge, mens 13 pct. har for børn under 15 år. 21 pct. af foreningernes medlemmer er under 25 år.

Case-fremstillingen her giver indsigt i, hvad syv børn fra amatørkulturen fortæller om at være medlem af henholdsvis en teaterforening og en garderforening – med særlig fokus på deres motivation og udbytte.

Hvem, hvordan og hvornår

Både teaterforeningen og garderforeningen har hjemme i Region Sjælland, men ikke alle børnene er fra samme by som foreningen. Teaterforeningen har ca. 16 børn som medlemmer. De er mellem 12 og 16 år, og teaterlederen er en voksen instruktør med teatererfaring. De tre unge, vi interviewer, er 13-16 år.

I garden, som kun er for drenge, er der 40-45 medlemmer mellem 8 og 23 år. Her sidder en håndfuld forældre i bestyrelsen og hjælper med det praktiske, og der er en voksen leder, som underviser. De fire børn i interviewet er 10-12 år.

I begge foreninger er flere af børnene kommet med uden at have en stærk tilknytning til foreningen eller området i forvejen. I teatertruppen er det almindeligt, at man kommer sammen med en ven eller søskende og prøver at snuse til teaterlivet. Det sker også, at man bliver, selvom de oprindelige venner ikke nødvendigvis gør, fordi der opstår et nyt fællesskab omkring aktiviteten.

"Det er også bare virkelig spændende at møde forskellige folk, som er interesserede i den samme ting. Og de er fra alle mulige steder og er forskellige, og så ligesom lave noget fælles."

Interview med ung i teaterforening

I garden fik drengene øje for foreningen, fordi de var bevidste om, hvad en garde var – typisk har de være fascineret af det som små børn – og senere er foreningen blevet introduceret for dem i skolen, hvorefter de selv er mødt op med en forælder. En af drengene er fra en anden by og opsøgte garden, fordi hans søster er medlem af en pigegarde.

I begge foreninger er aktiviteten en relativt krævende fritidsbeskæftigelse for børnene – særligt i perioder op til forestillinger. De går f.eks. fast til teater én gang om ugen, eller til garde to dage om ugen. Én dag hvor de øver march sammen hele holdet, og én dag hvor de øver deres instrument. Cirka hver anden lørdag har garden også optog i byen.

Men i begge foreninger er der flere forestillinger i løbet af et år, og op til det øves der mange dage om ugen, både i samlet flok og individuelt derhjemme. Teatret har typisk to opsætninger, og garden har adskillige arrangementer, hvor der skal øves mere eller mindre op til, mens det helt store årlige højdepunkt i følge drengene i garderforeningen er Danmarksmesterskaberne den første uge i sommerferien. Der øver de virkelig meget op til. Det betyder, at de er nødt til at prioritere deres medlemskab meget højt i perioder, hvilket stemmer godt med de voksne medlemmers fortællinger om engagementet op til forestillinger:

”Der var f.eks. en fødselsdag, jeg ikke kom til, og et andet arrangement, som jeg egentlig havde glædet mig til.”

Interview med ung i teaterforening

Teatret har lokaler, hvor de kan øve sig, men de har ikke et stort budget, og de unge beskriver det som et ”ret lille teater”, som typisk sælger flest billetter til venner og familie, og som har fokus på skuespillerne og ikke så meget på kulisser.

Garderforeningen har adgang til aflåste lokaler under en skole samt en hal, de kan øve i på faste tidspunkter. I de aflåste lokaler har garden adskillige instrumenter – nogle af dem imponerende store – og plads til at spise sammen og samles. Foreningen låner instrumenterne ud til medlemmerne, så der er ikke en forventning om, at man skal kunne købe dem selv. Der er også en fast aftale om pris på uniform og sko, der – vist nok – går i arv, så man kun skal investere helt eller delvist i det første sæt. Til gengæld skal man passe godt på det hele, og børnene fortæller bl.a. om at ”gejle støvler”, der skal være så blanke, at man kan se sin egen øjenfarve i dem.

I garden er der optagelsesprøver, når man har været med i nogle måneder og har lært at marchere:

”Så får man et gevær, og så lærer man kommandoerne med geværet. At få det op på skuldrene og præsentere det og på den anden skulder og...”

Interview med barn i garderforening

Efter lidt mere tid får man tildelt et instrument. Ofte kan man ønske selv, men i starten er det typisk tromme eller fløjte. Efter yderligere en årrække kan man komme til at spille et andet instrument. Man skal ikke kunne spille et instrument for at melde sig ind, hvilket er en forskel i forhold til de orkesterforeninger, der henvender sig til voksne.

I begge foreninger hjælper forældrene med det praktiske. I teatertruppen virker det meget ad-hoc-baseret, hvor man f.eks. skal give en hånd med at sætte stole op til en forestilling. Der er også en ’kostumedame’. I garderforeningen skal der arrangeres både mad og

transport, og der skal støttes op om flere årlige arrangementer inkl. en udenlandsrejse – og så selvfølgelig vedligehold af tøj, så det er klar til arrangementerne.

Det er sjovt og lidt grænseoverskridende at lave amatørkultur

Når man spørger børnene i begge foreninger, hvorfor de bruger deres fritid dér, svarer de helt umiddelbart, at det er sjovt. Garderbørnene siger, at de godt kan lide at være "ude at gå" – det vil sige, når de marcherer gennem byen og spiller musik. Det er sjovt, selvom det er i al slags vejr, og selvom det kan være drøjt at skulle op og afsted en weekendmorgen. Det er også sjovt at være sammen med vennerne, at lære disciplinen og at spille musik. De helt store højdepunkter er de store stævner, hvor det er fedt at klare sig godt, men det er endnu sjovere, at det er en lejr for børn fra hele landet. Her ses, at det sociale element spiller en stor rolle for amatørkulturens børn, hvilket det også gør for de yngste voksne i medlemsundersøgelsen. Det sociale er dog alle steder centreret omkring foreningens kerneaktivitet.

Spørger man til, hvordan det er at optræde for et publikum, bliver følelserne mere komplicerede, for så indebærer 'det sjove' både at være nervøs og overvældet, men også oplevelsen af at lykkes og have succes:

"Det er skræmmende, men også fedt."

Interview med barn i garderforening

De unge i teatret sætter endnu flere ord på. Også her har de det sjovt til hverdag og oplever de helt store følelser i spil, når de skal på scenen:

"Jeg kan huske første forestilling. Jeg var SÅ skræmt! Ej, jeg stod omme bagved og ventede bare på, at den der musik gik i gang, og vi skulle på scenen. Jeg stod nærmest og ry-stede. Og så, så snart jeg kom ind og fik sagt mine replikker og kom ud igen, så havde jeg det sådan: 'Det er faktisk ret fedt!'"

Interview med ung i teaterforening

En fortæller, at følelsen af at optræde var så berusende, at den gjorde, at hun for et par år siden blev i foreningen, selvom hun havde en fornemmelse af, at fællesskabet var ved at smuldre:

"Det er virkelig, virkelig nervepirrende, og man bliver virkelig nervøs, men alligevel er det også ufatteligt fedt. Jeg kan huske, at jeg havde en periode, hvor jeg ikke følte fællesskabet var så stort, og vi var lidt ved at falde fra hinanden, og jeg tænkte på at stoppe. Fokuser på noget andet – for jeg har mange ting at fokusere på. Jeg havde nærmest besluttet at jeg ville stoppe. Og så til forestillingen, der går det hele bare fantastisk. Det føles HELT fantastisk. Det føles helt mærkeligt at tænke på. Det føltes som magi. Det var HELT vildt!"

Interview med ung i teaterforening

Fællesskaber og stærke relationer

Som afsnittet ovenfor lægger op til, fortæller både teater- og garderbørn, at de lægger meget vægt på at være en del af fællesskaberne i foreningerne. De oplever, at de går til amatørkultur *i stedet for* at gå meget op i en sport, og aktiviteterne her passer dem bare meget bedre:

”Jeg tror, det er fordi, der er mange unge, der ikke passer så meget ind. Som har haft den dér følelse af, at de vil prøve at finde et sammenhold et andet sted. Sådan havde jeg det i hvert fald. Og så når man kommer derind, så indser man, at det er virkelig fedt, og så bliver man ved.”

Interview med ung i teaterforening

”Jeg synes, det er det hele værd. Specielt hvis man ikke rigtigt har noget i sin fritid, så er det en rigtig god ting at starte i.”

Interview med barn i garderforening

I teaterforeningerne faciliteres fællesskaberne bl.a. ved at lege meget. Det er typisk lege, hvor man skal bruge sig selv en del og skeje ud, hvilket hænger sammen med, at man senere skal turde spille en rolle. Her er man et lille, men meget tæt knyttet fællesskab.

”Det er ligesom ikke særligt svært at varme op til hinanden, fordi teatret ER ligesom at lave noget underligt. Det gør også noget.”

Interview med ung i teaterforening

I garden er der mange fællesskabende traditioner året igennem. Der arrangeres fællesspisning hver onsdag og en halvårlig trutbold-turnering (fodbold), som de store garderbørn står for. De mange ture og ’spil-sammen-dage’ i indland og udland skaber fællesskab internt i gruppen, men også med andre garderforeninger.

Det lader til, at der er et virkelig veletableret netværk blandt danske garderforeninger, hvor man mødes, ’går’ (i optog) og stiger i graderne på bestemte måder, ligesom der er bal og et helt indforstået sprog, som minder om det militære. Det minder om nogle af fortællingerne fra landsorganisationerne, der arrangerer årlige, samlende øveweekender for deres medlemmer.

Til årsparaden med garderforeningerne kan man få medaljer, og i løbet af sæsonen er der nogle på holdet, der bliver udvalgt til forskellige roller såsom major, tamburmajor og sergent, ligesom der er en fast kaptajn og dirigent. Her er med andre ord en etableret form, som drengene kan træde ind i, og det kan de godt lide, hvilket også er en pointe, der bliver nævnt af de voksne medlemmer – især i orkestre og kor. Det føles på en måde frigørende, at der er så faste rammer og forventninger.

Ligesom det ses i undersøgelsen som helhed, virker teaterfællesskabet til at have mindre faste rammer og strukturer. Her når alle også i mål med at lære deres rolle inden en forestilling, men hvor nogle kan det hele fire uger inden, er der andre, der får det klaret i sidste

øjeblik. I teatret ses en mere løssluppen blanding af forpligtelse, plads til at slå sig løs og prøve sig frem, og det kan også mærkes i interviewet, hvor de unge har mange ord at sætte på deres oplevelser, viser et stort overskud og henvender sig naturligt og med stor humor og omsorg til hinanden. De fortæller om at lege og at skulle være åbne for at "være underlige sammen", og at de kan også selv komme med forslag til, hvordan en rolle kan spilles. Det er ikke små ord, børnene sætter på deres fællesskaber.

I garden bruger børnene ikke så mange ord, men de kalder deres tilknytning til hinanden "venner for livet", og til spørgsmålet om det allerbedste ved at være med i garden, siger én af dem:

"Det er 1: fællesskabet. 2: musikken. Det er sådan alt det, der gør én glad i livet. Det indeholder garden."

Interview med barn i garderforening

De andre istemmer og lægger stor vægt på ord som "vennerne", "fællesskabet" og "ven-skaberne".

I teatrene går de unge skridtet videre og siger:

"Jeg tror, det er den dér familie, man ligesom får. Det er virkelig fedt at stå på scenen og være sig selv og ikke være nervøs – men der ER også noget med familien. Jeg har altid været en outsider og ikke passet ind, men lige dér i teatergruppen, der passer alle ind, hvis man giver det en chance."

Interview med ung i teaterforening

Det er bemærkelsesværdigt, at det netop er ordet familie, de vælger, da det går igen blandt de voksne informanter i undersøgelsen som helhed, hvor netop teatermedlemmerne også bruger dét ord. Det samme ord går igen, når engagerede festivalfrivillige skal beskrive, hvorfor de bruger meget tid på at lave festival, hvor der også er brug for mange forskellige kompetencer før, under og efter en intens afvikling (Johansen 2024).

I familien handler det om at have et sted at gøre noget andet end i hverdagen og at være sammen på en intens måde i en periode, hvilket gør, at man får skrællet noget af det overfladiske af. I teaterinterviewet konstaterer de unge, at de kender hinanden bedre end de kender klassekammerater, som de har kendt siden børnehaven. Helt tydeligt bliver det intense fællesskab, da det går op for de tre, vi interviewer, at de faktisk kun har kendt hinanden i hhv. ti og tre måneder:

"Jeg har jo kun været med i tre måneder!!! Ej, hvor vildt. Jeg startede jo i marts. Nej-nej-nej!"

Interview med ung i teaterforening

Ambitioner

Alle børnene er ambitiøse med deres indsats i foreningen, men der er forskel på, hvad de drømmer om. Hos garderne slår de tydelige traditioner igennem og den

forventningsafstemning, der er i hele konceptet omkring en gardereforening, når samtalen falder på ambitioner. Her svarer drengene:

"A: Efter tromme – jeg spiller nok i tre år med tromme – så vil jeg gerne op på baryton. Og hvis jeg kan, så vil jeg rigtig gerne op på trækbasun."

"B: Jeg vil gerne blive major."

"C: Det vil alle, tror jeg [de andre istemmer, red.]"

"D: Jeg vil gerne på horn eller kornet."

Interview med børn i gardereforening

De ved alle, hvad næste og potentielle kommende skridt er, og forventer alle at blive ved med at spille instrumenter resten af livet. En af drengene vil gerne være musiker, og en anden fortæller, at han gerne vil være politibetjent:

"Jeg tror godt, jeg vil være i politiet. Mest fordi, at altså her i garden, der lærer man jo også om ansvar og alt det dér. Og derfor i politiet, der lærer man jo noget af det samme."

Interview med barn i gardereforening

I teaterforeningen synes de alle tre, at det kunne være sjovt at blive ved med at spille teater, men de deler en oplevelse af, at det er urealistisk at tænke det som en karrierevej.

Læring

Der er ingen tvivl om, at børnene i begge foreninger både lærer om forpligtelser og 'leger' sig frem til nye færdigheder. I garden fortæller drengene selv, at de lærer noget om disciplin, og at de overkommer oplevelsen af at være nervøs. De fortæller også, at de, når de er på rejser, lærer noget om at være afsted uden familien, og at de bliver oplært af de ældre drenge i f.eks. at binde slips. Det ligger også iboende i traditionerne, at man tager mere og mere ansvar, jo ældre man bliver. Det ser drengene frem til.

I teatret er de unge meget specifikke, når de fortæller, hvilke kompetencer de får i forhold til livet uden for teatret:

"Det har hjulpet mig til eksamener f.eks.! Min nervøsitet over at gå på scenen er den samme som til en eksamen, men fordi jeg nu er vant til at lave skuespil, og jeg er vant til at tage en maske på, så er det meget nemmere for mig både at fremstå, men også føle mig mere klar."

Interview med ung i teaterforening

De er også enige om, at det er befriende at lære at "*the show must go on*". Der sker fejl, men så må man bare videre, og det hele behøver ikke være perfekt hver gang.

En af pigerne i interviewet fortæller, hvordan hun først prøvede at spille teater i sin skoleklasse, og at den øvelse ændrede dynamikken i klassen, som før var mere delt op i klier.

”Jeg tror, det var fordi, vi alle sammen skulle være underlige oppe på scenen. Spillede underlige roller. Og at stå omme bagved og heppe på folk og sige ’du gjorde det SÅ godt’ og stå klar med kostumer til dem, der hurtigt skulle skifte. Det var i hvert fald meget, meget fedt.”

Interview med ung i teaterforening

Interviewet afsluttes med en snak om værdien af at have noget fælles at lykkes med, og i virkeligheden er det en underliggende præmis for begge børneinterviews – og de voksne – at der er en enorm styrke i at samles om at skabe et kulturelt udtryk. Uanset om det er et stringent format eller et mere udefinerbart produkt, der kommer ud i sidste ende, så finder både børn og voksne glæde i at bidrage til et samlet udtryk. Processen derhen lader for børn og unge under 18 år til at være ladet med personlig interesse, fællesskab og intens øvelse – og at der er nogle voksne, der giver sig tid til at skabe nogle inkluderende rammer, børnene kan træde ind i.

Kapitel 7: Rammer, organisering og samarbejde

Dette kapitel ser nærmere på rammerne for de amatørkulturelle foreninger, hvordan foreningerne organiseres og ledes, og hvordan de indgår i eksterne samarbejdsrelationer. Kapitlet består af tre dele. Først ses der nærmere på foreningernes rammer og økonomi med fokus på både den offentlige støtte til foreningerne, deres generelle økonomi samt deres brug af lokaler. Derefter belyses foreningernes organisering og ledelse, samt hvordan der bliver truffet beslutninger i foreningen. Endelig afsluttes kapitlet med at se nærmere på foreningernes eksterne relationer i form af deres samarbejde med andre aktører og deres syn på egen rolle i lokalsamfundet. Kapitlets fokus er dermed de følgende punkter:

- Foreningernes rammer og økonomi
- Foreningens organisering og ledelse
- Foreningernes eksterne relationer

Foreningernes rammer og økonomi

Lokalforeningerne har forskellige rammer og vilkår, de arbejder under. I det følgende ses der nærmere på disse rammer med fokus på, hvilke former for støtte foreningerne modtager fra kommunen, hvilke indtægtskilder de generelt har, og hvilke lokaler og faciliteter de benytter. Foreningernes tilfredshed med rammerne uddybes i kapitel 9 og er således ikke i fokus her.

Foreningernes mulighed for at få kommunal støtte og adgang til lokaler afhænger i nogen grad af, hvorvidt de er godkendt som folkeoplysende forening i den kommune, de er hjemmehørende i. Derfor indledes analysen med et overblik over, hvor mange foreninger der er godkendt som folkeoplysende foreninger, og hvordan billedet ser ud på tværs af foreningstyper.

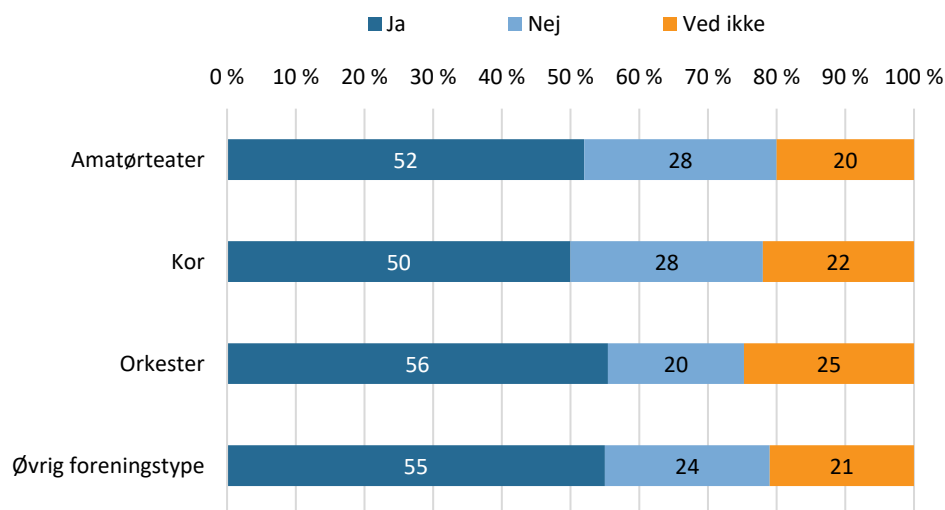
Godkendelse under folkeoplysningsloven

Folkeoplysningslovens formål er at sikre kommunale tilskud til folkeoplysende foreninger, der har aktiviteter for børn og unge, og til foreninger, der udbyder folkeoplysende voksenundervisning. Garderforeninger, der har aktiviteter for børn og unge, vil typisk være godkendt under den førstnævnte kategori, mens mange voksenkor vil være godkendt under den anden kategori. Som godkendt under folkeoplysningsloven er en forening berettiget til tilskud til foreningsaktiviteter for børn og unge – eller til tilskud til voksenundervisning. Derudover vil foreningen være berettiget til at få anvist ledige offentlige lokaler eller alternativt til at få et tilskud til foreningens egne udgifter til lokaler (folkeoplysningsloven § 21-26).

Det er dog langt fra alle de amatørkulturelle foreninger, som er godkendt som folkeoplysende foreninger. Undersøgelsen viser, at det er tilfældet for 52 pct. af foreningerne. Hver fjerde forening – 26 pct. – er ikke godkendt som folkeoplysende forening. Endelig er det interessant, at hele 22 pct. af foreningerne ikke er klar over, om de er en folkeoplysende

forening eller ej. Som figur 50 viser, er der begrænsede forskelle på tværs af foreningstype, når det gælder godkendelsen som folkeoplysende forening.

Figur 50: Andel foreninger, der er godkendt som folkeoplysende forening (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Er foreningen godkendt som en folkeoplysende forening?" n: 391.

De foreninger, som er godkendt som folkeoplysende foreninger, er blevet spurgt om, hvorvidt der har været udfordringer i processen med at blive det. Resultaterne viser, at det kun er tilfældet for ganske få foreninger. Samlet set har 5 pct. i høj eller nogen grad oplevet udfordringer, 15 pct. i lav grad, mens de resterende 81 pct. ingen udfordringer har haft. På tværs af foreningstyper er det blandt orkestrene, at flest har oplevet udfordringer, men det er stadig i begrænset grad (se figur 103 i bilag 2).

Undersøgelsen tyder dermed på, at langt de fleste af de godkendte foreninger overvejende har haft let ved at blive det. Dog viser de uddybende svar, at det for flere foreninger er længe siden, foreningen blev godkendt, og der er derfor ingen i organisationen, som kan huske eventuelle udfordringer – f.eks. som i de følgende eksempler:

"Ingen nulevende i koret har oplevet det."

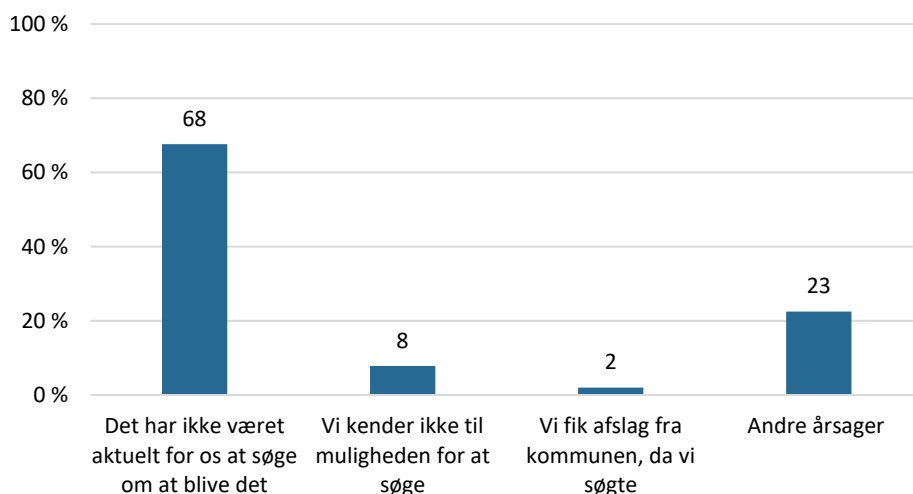
"Det fortaber sig i historien – jeg ved det ikke."

"Det ligger langt før min tid, så der kan have været udfordringer, jeg ikke har hørt om."

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeninger

De foreninger, som ikke er godkendt som folkeoplysende forening, er blevet spurgt om årsagen til det. Som figur 51 viser, er den mest udbredte årsag, som to tredjedele af disse foreninger har valgt, at det ikke har været aktuelt for dem at søge. Derudover har 8 pct. angivet, at de ikke kendte til muligheden, mens kun 2 pct. har fået afslag.

Figur 51: Årsager til ikke at være godkendt som folkeoplysende forening (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvorfor er foreningen ikke godkendt som folkeoplysende forening?". n: 102.

23 pct. af foreningerne – hvoraf hovedparten er kor og 'øvrige foreningstyper' (se figur 104 i bilag 2) – har svaret, at der er andre årsager til, at de ikke er godkendte som folkeoplysende foreninger. For de fleste handler det om, at de er organiserede via en anden organisation (f.eks. en aftenskole eller en kirke) og får støtte den vej igennem, men der er også mange andre begrundelser i spil:

"Vi har større frihed som selvstændig forening."

"Vi har tidligere, for mere end 20 år siden, været under folkeoplysningen, men fandt det administrativt meget besværligt og tidskrævende."

"Vi er et kor og ønsker derfor at kunne afvise mennesker, som ikke kan synge."

"Lønniveauet i folkeoplysningen er noget lavere end korlederens aftale honorar. Vi kan ikke se fordele ved det – ser nærmere mere administration, end vi har nu."

"Det er for bøvl, og vi får for lidt ud af det."

"Ikke godt samarbejde med kommune tidligere, derfor ophørt."

"Øver og holder koncerter i hele landet."

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeninger

Som eksemplerne viser, spænder begrundelserne vidt, men et gennemgående tema er en oplevelse af, at foreningerne undgår administrativt bøvl og har en større frihed, når de ikke er registreret som folkeoplysende forening. Blandt andet nævnes friheden til at kunne afvise medlemmer. Deri ligger det implicit, at disse foreninger ikke mener, at de lever op til åbenhedskriterierne i folkeoplysningsloven, hvor det fremgår, at aktiviteterne som udgangspunkt skal være åbne for alle. Andre foreninger er dog godkendte, selvom de har optagelsesprøver, og det er således et punkt, hvor loven fortolkes forskelligt. Blandt

foreningerne i denne undersøgelse er der ingen forskelle i andelen, der er godkendt som folkeoplysende, på tværs af foreninger med og uden adgangskrav.

Kommunal støtte til de amatørkulturelle foreninger

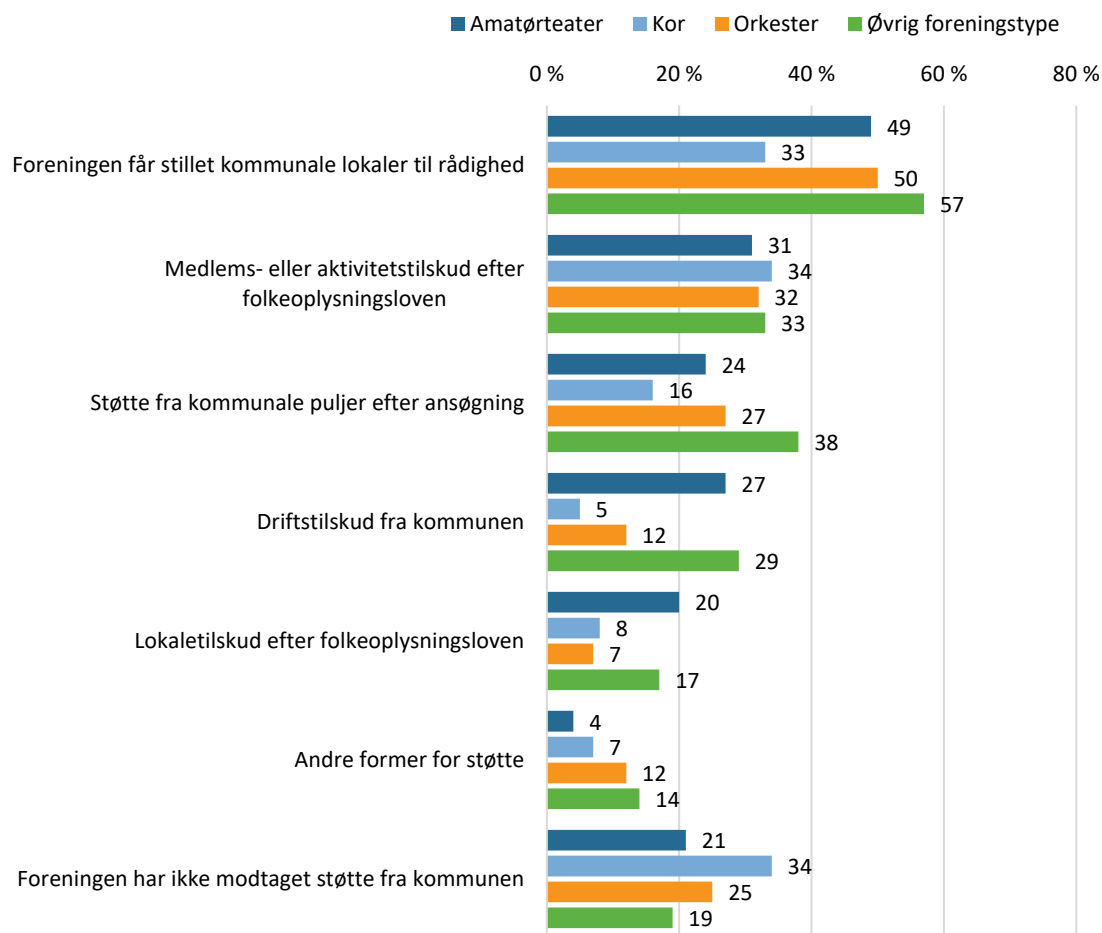
Selvom kun 52 pct. af foreninger er godkendt som folkeoplysende foreninger, er det ikke ensbetydende med, at de slet ikke får støtte fra kommunen. Som figur 52 viser, kan der være mange forskellige former for kommunal støtte i spil, og hovedparten af foreningerne modtager en eller flere af disse, mens 29 pct. har angivet, at de slet ikke modtager støtte fra kommunen.

Den mest udbredte form for støtte er, at kommunen stiller lokaler til rådighed (41 pct.), mens en tredjedel modtager støtte til aktiviteter efter folkeoplysningsloven¹⁵. Derudover har 22 pct. modtaget støtte gennem kommunale puljer. Endelig er der en mindre andel af foreningerne, som har modtaget driftstilskud og lokaletilskud.

De 8 pct., der har svaret, at de modtager 'andre former for støtte', har haft mulighed for at skrive et uddybende svar. Her nævnes andre tilskuds- og puljeordninger af mere specifik karakter. F.eks. en facilitetspulje til indretning af nye lokaler med 50 pct. egenbetaling eller indirekte tilskud via en kultur/musikskole.

¹⁵ I spørgeskemaet er der ved en fejl ikke blevet sondret mellem tilskud til folkeoplysende voksenundervisning og tilskud til folkeoplysende foreningsarbejde. Foreningernes svar tyder dog på, at kategorien 'medlems- eller aktivitetstilskud efter folkeoplysningsloven' er blevet tolket som tilskud efter loven i bred forstand og dermed også inkluderer tilskud til folkeoplysende voksenundervisning.

Figur 52: Støtte fra kommunen fordelt på foreningstyper (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvilke former for støtte har foreningen modtaget fra kommunen i det seneste regnskabsår?" – fordelt på foreningstyper. n: 389 (Amatørteater: 75, Kor: 212, Orkester: 60, Øvrig foreningstype: 42).

På tværs af foreningstyperne er der nogle forskelle på karakteren af den støtte, de får fra kommunen. Som figur 52 viser, er andelen, som får støtte til aktiviteter efter folkeoplysningsloven, næsten ens på tværs af foreningstyper, men der er forskelle ved flere af de andre støtteformer. Korene skiller sig generelt ud ved, at de i mindre grad end de øvrige foreningstyper får støtte fra kommunen. Det kan blandt andet hænge sammen med, at mange kor benytter lokaler i kirker og derfor – i mindre grad – har behov for støtte til lokaler. Omvendt er det især amatørteaterforeninger og 'øvrige foreningstyper', som modtager driftstilskud og lokaletilskud fra kommunen, ligesom det også især er foreninger under 'øvrig foreningstype', der har modtaget kommunale puljemidler.

Som det vil blive uddybet i afsnittet om foreningernes brug af lokaler, oplever nogle af foreningerne dog begrænsede muligheder for at få støtte til deres aktiviteter og lokaler og at kulturlivet underprioriteres – f.eks. i forhold til idrætten:

”Kommunen giver ikke sådan ved dørene til kulturelle ting eller til foreningslivet. Jo, måske. Jeg ved ikke, hvad de giver til fodboldforeninger eller sådan noget, men det er i hvert fald ikke til det kulturelle for voksne mennesker. Og det synes jeg er trist.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 5

Derudover nævner flere, at det tilskud, foreningerne kan få til dirigenthonorar gennem folkeoplysningsloven, ligger lavt i forhold til det niveau, der kræves for at kunne tiltrække dygtige dirigenter.

Foreningernes indtægtskilder

Ses der i stedet på foreningernes indtægtskilder i bredere forstand, viser figur 53, at den kommunale støtte langt fra står alene. Som det fremgår, er indtægter fra medlemskontingent den mest udbredte indtægtskilde – efterfulgt af indtjening gennem egne aktiviteter – som f.eks. koncerter eller forestillinger. F.eks. som det beskrives af en foreningsleder:

”Det er medlemskontingent. Og der har vi aktive medlemmer, som er dem, der render rundt dernede, og så har vi interessemedlemmer, som kommer gratis ind til vores forestillinger. Og så er det ellers billetsalg. Så det er billetsalg og kontingenter, vi lever af.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 5

Endelig er det interessant, at mere end en tredjedel af foreningerne har modtaget fondsstøtte inden for det seneste regnskabsår. Det kvalitative materiale understøtter, at netop arbejdet med at søge fondsmidler fylder meget i nogle af foreningerne, at det er ressourcekrævende, og at det kan være en udfordring, at fondene ikke støtter til drift. Fondene anvendes derfor primært til specifikke enkeltstående forestillinger, mens foreningerne har varierende succes med at få fondsstøtte til udstyr:

”Men det er bare så svært at få støtte til faste udgifter. Og vi gør jo for det meste det der med at leje teknik og sådan noget. Selvom det jo egentlig er helt tosset, fordi det ville være 100 gange billigere at købe det. Men vi kan ikke søge penge til det. Fordi så søger vi penge et eller andet sted til en produktion og siger, at vi gerne vil købe den her lampe for et par tusind kroner, og så er de sådan, ’kan I ikke bare leje den i stedet for?’ Fordi det er billigere for dem på kort sigt. Men det er mange flere penge på lang sigt.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 1

”Det faktisk til nogle meget specifikke ting, vi har søgt. En fra bestyrelsen, han er sindsygt hård til at søge fonde og penge og sponsorater og sådan noget der, som vi virkelig har brugt meget. Og der har vi for eksempel fået sponsoreret et helt nyt højtalersystem til vores koncertsal. Og det var jo næsten 100.000 dengang, de gav os det. Som har åbnet en kæmpe dør for os, fordi når vi har noget ordentligt grej, så kunne vi holde nogle lidt større koncerter. Og få nogle lidt større navne på, for eksempel. Og de bands fra vores forening havde jo lige pludselig mulighed for at lave nogle større koncerter nogle andre steder og låne de højtalere der. Så det har været en kæmpe, kæmpe gevinst for os.”

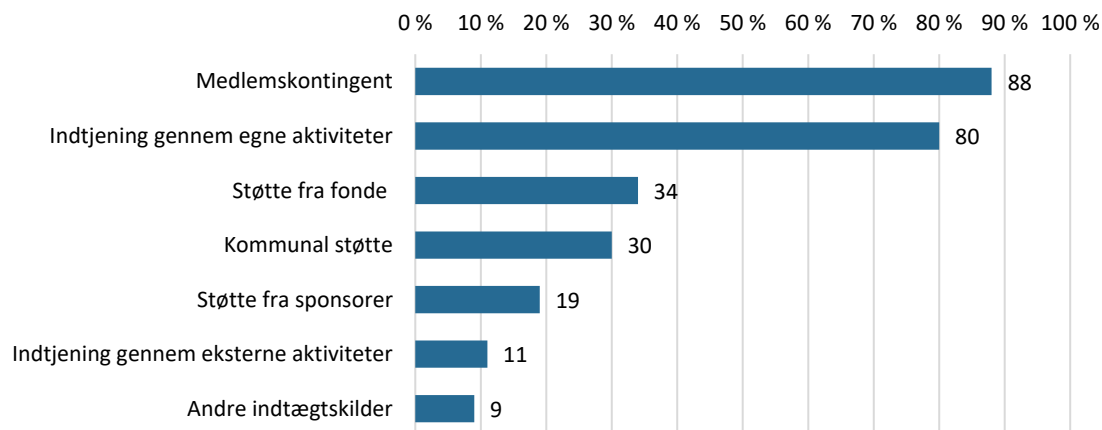
Interview med foreningsleder, lokalforening 6

”Vi har ikke så meget overskud til at søge fonde og ting og sager. Vi gør det ind imellem, hvis vi har en, for eksempel, jubilæumsforestilling, det har vi jo hver femte år, så forsøger vi at få skaffet nogle penge på den måde. Men ellers har vi ikke overskud til det, fordi

stort set alle sammen har arbejde, og vi har meget andet at lave. Så vi kæmper os lidt igennem livet.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 5

Figur 53: Foreningernes indtægtskilder (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvilke indtægtskilder havde foreningen i det seneste regnskabsår?" n: 388.

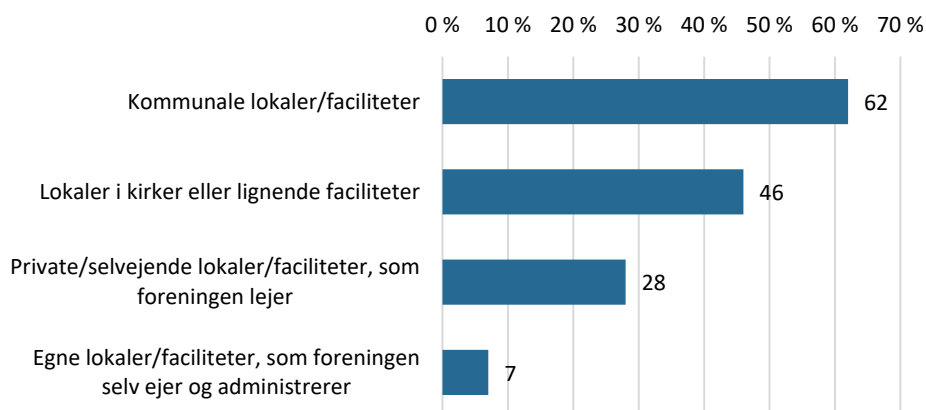
De uddybende svar viser, at 'andre indtægtskilder' blandt andet dækker over støtte fra landsorganisationer, udlejning af lokaler og udstyr mv. Der er begrænsede forskelle i foreningernes indtægtskilder på tværs af foreningstyper. Dog har korene i mindre grad end de andre foreninger modtaget støtte fra kommune, fonde og sponsorer. Derudover skiller kategorien 'øvrige foreninger' sig ud ved, at særligt mange foreninger af denne type modtager støtte fra kommunen, fra sponsorer og fra indtjening gennem eksterne aktiviteter (se figur 105 i bilag 2).

Foreningernes brug af lokaler

Adgangen til lokaler er en væsentlig forudsætning for, at foreningerne kan gennemføre deres aktiviteter. Samtidig er det forskelligt på tværs af foreningerne, hvilke typer af lokaler og faciliteter de har brug for. I det følgende belyses ejerformen i de lokaler, foreningerne benytter, og hvilke rammer foreningerne har for brugen af dem.

Som figur 54 viser, er det mest udbredt at benytte kommunale lokaler, hvilket 62 pct. af foreningerne gør. Dernæst benytter knap halvdelen af foreningerne kirker eller lignende faciliteter. 28 pct. af foreningerne lejer sig ind i private eller selvejende lokaler, mens kun 7 pct. af foreningerne selv ejer deres lokaler.

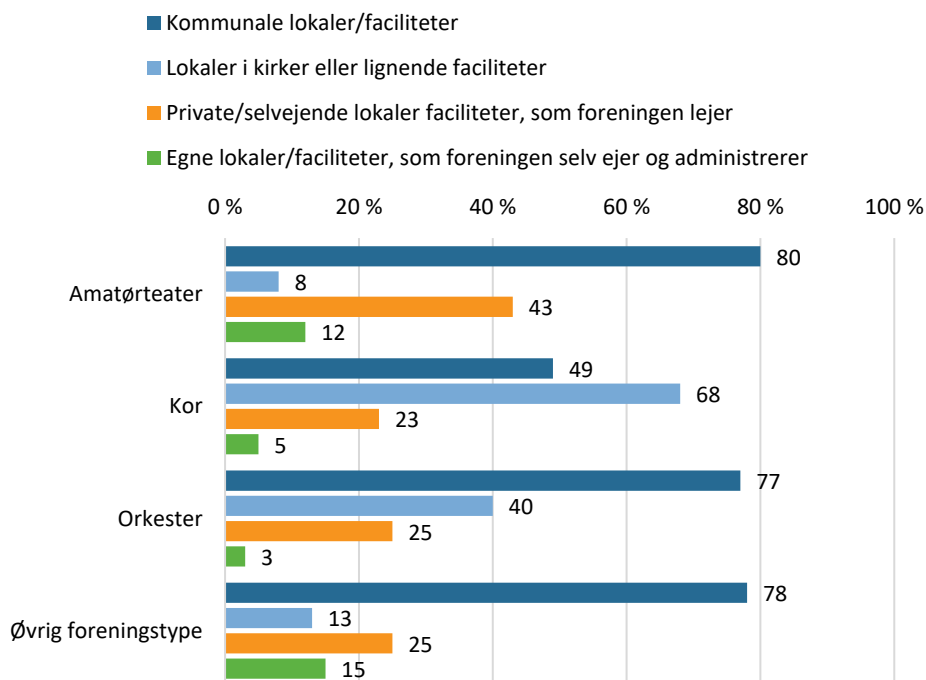
Figur 54: Foreningernes brug af lokaler (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Benytter foreningen nogen af de følgende lokale- og facilitetstyper til sine aktiviteter?". n: 380.

Som figur 55 viser, skiller teaterforeningerne sig ud ved, at 43 pct. lejer sig ind i private eller selvejende lokaler. Dette mønster kan skyldes, at teaterforeningerne har behov for scener og derfor lejer sig ind i andre teatre, som råder over disse faciliteter. Det er også blandt teaterforeningerne, at den største andel med egne lokaler findes, mens mange kor og orkestre benytter lokaler i kirker. Samlet set afspejler disse mønstre i høj grad aktiviteterens forskellige karakter.

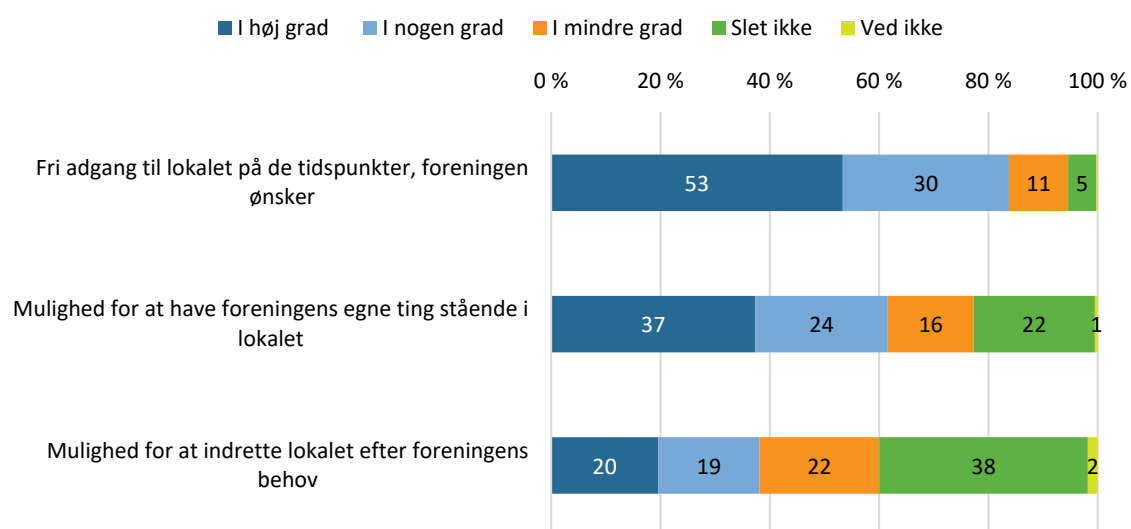
Figur 55: Foreningernes brug af lokaler – fordelt på foreningstyper (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Benytter foreningen nogen af de følgende lokale- og facilitetstyper til sine aktiviteter?" – fordelt på foreningstyper. n: 380 (Amatørteater: 74, Kor: 205, Orkester: 60, Øvrig foreningstype: 40)

Ud over selve ejerformen er det interessant at se nærmere på, hvilke rammer foreningerne har for brugen af lokalerne. Som figur 56 viser, har langt de fleste foreninger – enten i høj eller i nogen grad – fri adgang til lokalerne på de tidspunkter, de ønsker, mens kun 5 pct. slet ikke har. Det indikerer, at selve adgangen til lokalet ikke er en generel udfordring på området. Cirka halvdelen af foreningerne har i høj eller nogen grad mulighed for at have foreningernes egne ting stående i lokalet, mens 22 pct. slet ikke har. Når det gælder muligheden for at indrette lokalet efter foreningens behov, angiver 38 pct., at de slet ikke har mulighed for det.

Figur 56: Foreningernes muligheder i lokalet (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvilken udstrækning har foreningen: Fri adgang til lokalet/lokalerne på de tidspunkter, foreningen ønsker? Mulighed for at have foreningens egne ting stående i lokalet/lokalerne? Mulighed for at indrette lokalet/lokalerne efter foreningens behov?" n: 388.

Mange af foreningerne benytter flere forskellige lokaletyper. Undersøgelsen kan derfor ikke vise en direkte sammenhæng mellem ejerform og foreningens rammer for brugen af lokalet. Dog ses det, at de foreninger, som har deres egne lokaler, også er de foreninger, som vurderer, at de har størst frihed til at benytte og indrette deres samlingssted. Derudover er der nogle forskelle på tværs af foreningstyper, hvor amatørteatrene overordnet set har de mest frie rammer for brugen af lokalet (se figur 106 i bilagsmaterialet).

De kvalitative interviews bekræfter den store variation, der er i foreningernes lokalesituation, og uddyber, hvordan foreningernes udfoldelsesmuligheder hænger sammen med adgangen til lokaler – f.eks. som i de følgende citater:

"Vi er simpelthen så heldige, at vi får lov til at være gratis i [kirkens navn] i deres sognehus, deres store mødelokale, tror jeg, de kalder det. Der er god akustik, og der er et lækkert flygel, og der er god plads. Og der er nogle af os, der har nøgle og alarmbrik til at kunne komme ind og ud. De er utroligt gæstfri. Og til gengæld for det, så har vi en aftale om, at vi skal lave noget, noget som vi kalder huslejekoncerter. Det vil sige gratis koncerter, hvor vi optræder i kirken. Og kan invitere publikum fra området. Så det er et rart

sted at være, og der er rum, og der er hjertevarme. Så der er vi forkælet. Men når de så skal bruge lokalet, så må vi ud at finde andre steder.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 2

”I bund og grund skal kommunen jo stille lokaler til rådighed, men for mit eget kors vedkommende, betaler vi selv for lokaler. Den lokale skole kan desværre ikke stille et velegnet lokale til rådighed, så derfor har vi lejet os ind i den lokale sognegård. Og det koster over 3.000 kr. om året. Og der tænker jeg: hvor er det sted, man kunne søge noget tilskud til det?”

Interview med repræsentant for landsorganisation 3

”Altså, dem, som har deres eget sted. Ja. Altså, de får jo meget bedre muligheder. De får meget mere produceret. De bliver meget bedre, og de får mange flere medlemmer. Og det som vi jo virkelig kæmper med, det er det der med, at man kan få nogle bedre forhold ude i kommunerne. Eller i hvert fald nogle mere ens forhold.”

Interview med repræsentant for landsorganisation 1

”Men alt sådan noget bøvl der, det er der kommet meget mere af. De sidste par år, du ved. Ja. Og de [kommunen] har prøvet nogle gange også, hvor de har sådan: Hvad med koncertsalen? Står den ikke tom til daglig? Jo, nogle gange gør den. Jamen, så kan vi jo godt leje den ud til en kortklub om onsdagen, du ved. Jo jo, men altså, hvad så med alt det musikgrej der står dernede? Ja, det skal I så lige flytte inden. Vi kan jo ikke bruge fire timer på at flytte musikgrej, for at der skal sidde nogen og spille kort i en halv time. Eller du ved sådan. Ja, det er svært nogle gange at overbevise dem om, hvad det egentlig er, man bruger det til.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 6

Samtidig illustrerer eksemplerne også, at rammerne varierer betydeligt på tværs af kommunerne, og at flere understreger, at der kan være store fordele ved, at foreningerne kan have deres eget sted. Det gælder ikke mindst for teatrene, hvor der kan være meget udstyr, og hvor der er et stort arbejde i at opsætte scener. Men også orkestre og øvelokaleforeninger kan have behov for opbevaringsplads til instrumenter mv., hvilket kan gøre det svært at dele lokalerne med andre brugere. Som en teaterforening beskriver, er der dog en bevidsthed om skismaet mellem gratis lokaler og råderetten over lokalerne, og den pågældende forening har valgt at betale sig til at få nogle lokaler, der lever op til foreningens standarder:

”Men det er sjovt, at du siger det på den måde. Fordi jeg har engang været med i en improvisationsgruppe, da jeg var meget ung. Og der fik vi jo heller ikke støtte af dem. Men vi fik lokaler stillet til rådighed. Men det er jo så vores valg, at vi siger, vi skal fandme ikke spille i medborgerhuse. For det kan vi ikke bare. Vi vil have vores eget. Og det koster. Så er det, det bliver dyrt. Det er noget med, om man har en høj eller lav barre.”

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 5

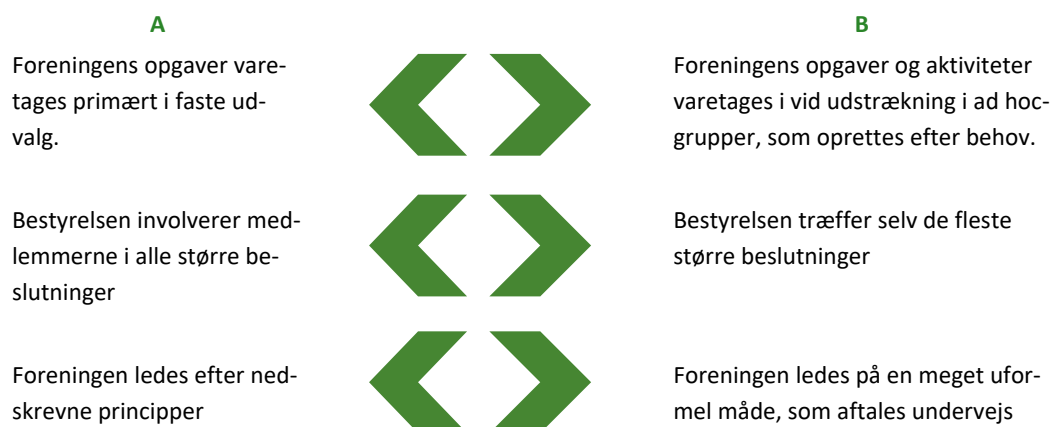
Samlet set befinder de amatørkulturelle foreningers lokalesituation sig i et skisma mellem foreningernes behov på den ene side, og kommunernes prioriteringer og begrænsede ressourcer på den anden side. En situation, der også kendes fra andre områder – f.eks. aftenskoleområdet – hvor der ligeledes ofte er et behov for relativt specialiserede faciliteter, og

hvor der kan være et behov for mere dialog på tværs af foreninger og kommuner omkring hvad et 'egnet' lokale indebærer (Thøgersen et al. 2023).

Foreningens organisering og ledelse

I kapitel 3 blev foreningens overordnede organisering uddybet. Her fremgik det, at størstedelen af foreningerne er organiseret som selvstændige foreninger, men at der også er en del med andre organiseringsformer – især er der en del, som hører under en aftenskole, men som har selvstændige bestyrelser. I det følgende ses der nærmere på foreningernes interne organisering. Der vil være fokus på, hvordan foreningen ledes, og hvordan foreningen involverer medlemmerne i beslutninger.

Til at undersøge temaet, er der udviklet en række spørgsmål med modstridende udsagn, som foreningerne i spørgeskemaundersøgelsen har besvaret. De tre modstridende udsagn ses nedenfor:



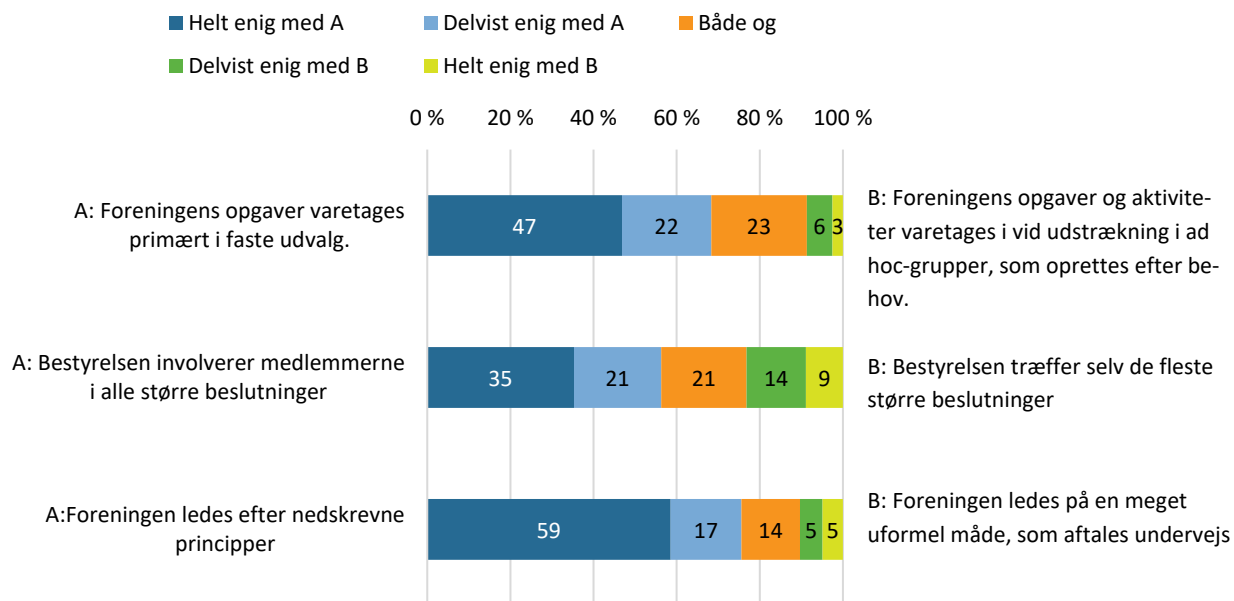
Foreningerne har svaret på spørgsmålene ud fra en skala med valgmulighederne: Helt enig med A, delvist enig med A, både og, delvist enig med B og helt enig med B.

Som figur 57 viser, erklærer 47 pct. sig helt enige i udsagnet om, at opgaver primært varetages i faste udvalg, mens yderligere 22 pct. er delvist enige. Dermed er hovedparten af foreningerne i høj grad organiseret med faste udvalg, mens kun 9 pct. af foreningerne placerer sig i den anden ende af skalaen og dermed overvejende organiserer sig gennem ad-hoc grupper.

Når det handler om de store beslutninger i foreningerne, svarer lidt over halvdelen, at bestyrelserne involverer medlemmerne, mens 23 pct. modsat har tradition for at holde den slags internt i bestyrelsen.

Overordnet ser det ud til, at foreningerne har nogle formaliserede strukturer, som de læner sig op ad i foreningens dagligdag. 59 pct. erklærer sig helt enige i, at deres forening ledes efter nedskrevne principper, og 17 pct. er delvist enige heri. Kun 10 pct. af foreningerne svarer, at foreningen primært ledes ad hoc.

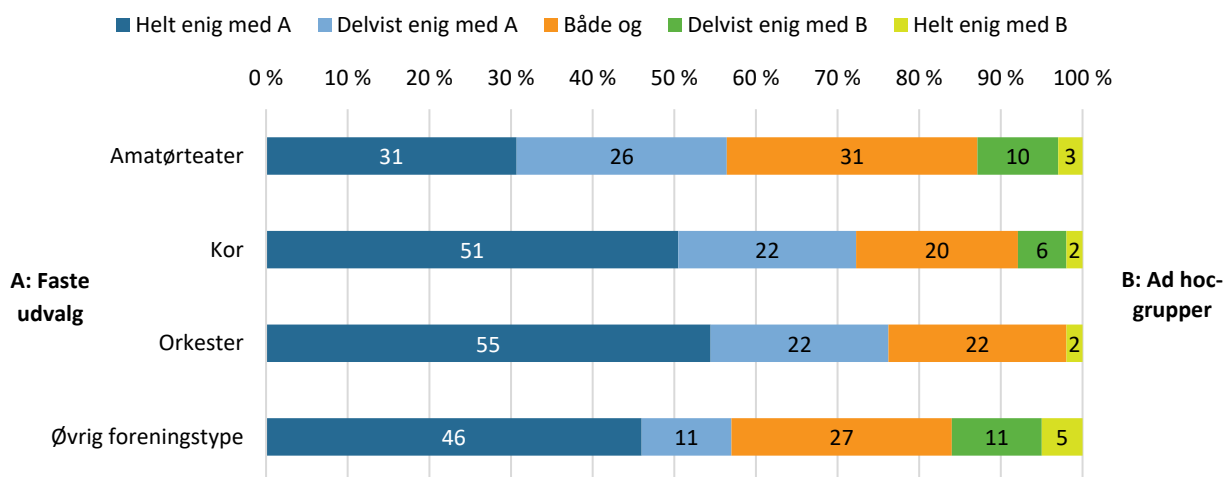
Figur 57: Foreningens ledelse (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I den følgende serie af spørgsmål beder vi dig vælge mellem to modstridende udsagn, der handler om, hvordan foreningen ledes. Du bedes sætte kryds ud fra det udsagn, du er mest enig i (sæt ét kryds i hver linje)." n: 405.

Det er især orkestre og kor, som har tradition for at have faste udvalg. Selvom det også er det mest udbredte blandt amatørteatre og foreninger under 'øvrige foreningstyper', er der flere af disse foreningstyper, som bruger ad-hoc grupper (figur 58).

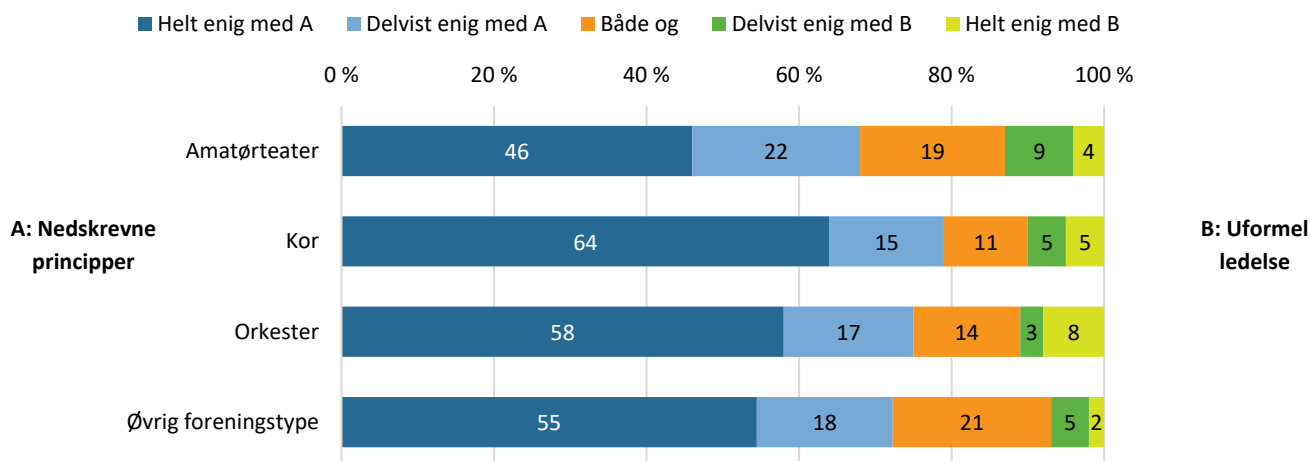
Figur 58: Varetagelse af opgaver i foreningen - fordelt på foreningstyper (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I den følgende serie af spørgsmål beder vi dig vælge mellem to modstridende udsagn, der handler om, hvordan foreningen ledes. Du bedes sætte kryds ud fra det udsagn, du er mest enig i (sæt ét kryds i hver linje)" A = Foreningens opgaver varetages primært i faste udvalg. B = Foreningens opgaver og aktiviteter varetages i vid udstrækning i ad hoc-grupper, som oprettes efter behov. n: 405 (Amatørteater: 78, Kor: 219, Orkester: 64, Øvrige foreningstyper: 44).

Også når det gælder foreningernes ledelsesprincipper, tyder resultaterne på, at kor og orkestre har en mere traditionel/formel måde at drive forening på end teatrene. Som figur 59 viser, er det korene, som i højest grad leder foreningen efter nedskrevne principper. Det er dog denne arbejdsform, som er mest udbredt på tværs af foreningstyperne.

Figur 59: Ledelsesprincipper – fordelt på foreningstyper (pct.)

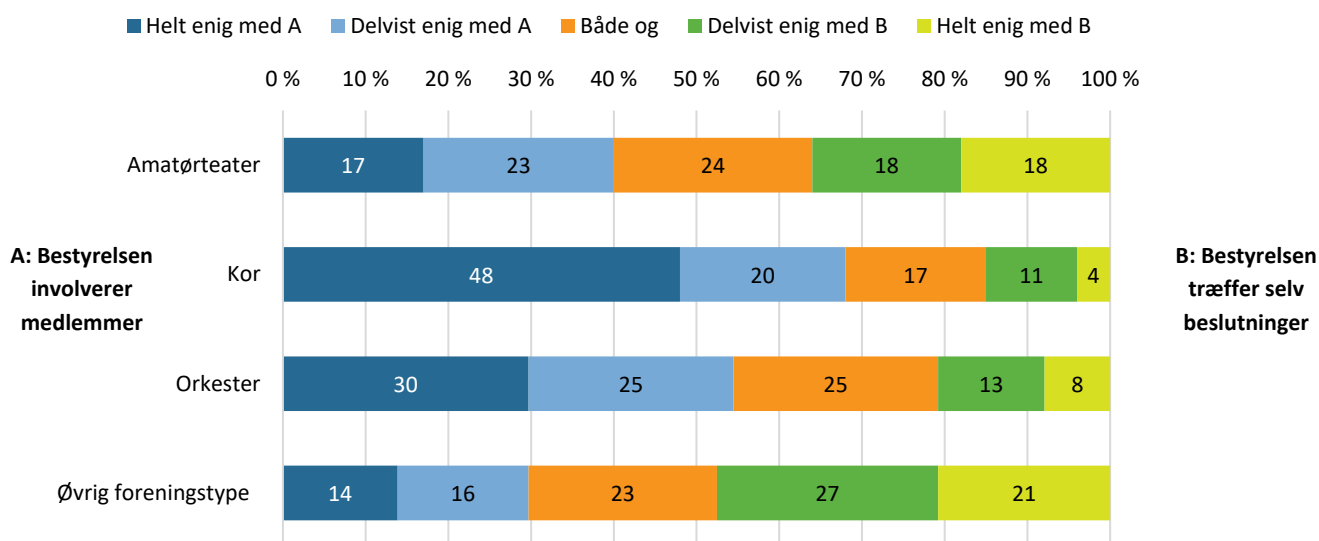


Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I den følgende serie af spørgsmål beder vi dig vælge mellem to modstridende udsagn, der handler om, hvordan foreningen ledes. Du bedes sætte kryds ud fra det udsagn, du er mest enig i (sæt ét kryds i hver linje)." A = Foreningen ledes efter nedskrevne principper. B = Foreningen ledes på en meget uformel måde, som aftales undervejs. n: 405 (Amatørteater: 78, Kor: 219, Orkester: 64, Øvrig foreningstype: 44).

Ses der på inddragelse af medlemmer i større beslutninger, er det igen korene, der er højespringerne (figur 60). Det kan hænge sammen med, at korene er den foreningstype i undersøgelsen, der gennemsnitligt set har færrest medlemmer. Få medlemmer giver også få hænder at fordele arbejdsopgaverne på, og det kan medføre en højere grad af forpligtigelse. I hvert fald er der sammenfald med, at der særligt blandt korene også er en meget høj deltagelsesgrad i generalforsamlingerne (se kap. 4). Der er dermed også et formelt forum for involvering af medlemmerne, som der er stor opbakning til.

Blandt amatørteatrene er der mange foreninger, hvor større beslutninger træffes i bestyrelsen. Det kan muligvis skyldes, at mange teatre selv råder over lokaler, som skal vedligeholdes, og at de opbevarer materialer, som skal passes på. Der er således ansvar for fysisk materiel og økonomi, som en del af arbejdsopgaven. Dertil er der mange valg i forbindelse med en opsætning, hvor det kan være svært at involvere medlemmerne i det hele.

Figur 60: Involvering af medlemmer i beslutninger – fordelt på foreningstyper (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I den følgende serie af spørgsmål beder vi dig vælge mellem to modstridende udsagn, der handler om, hvordan foreningen ledes. Du bedes sætte kryds ud fra det udsagn, du er mest enig i (sæt ét kryds i hver linje)." A = Bestyrelsen involverer medlemmerne i alle større beslutninger. B = Bestyrelsen træffer selv de fleste større beslutninger. n: 405 (Amatørteater: 78, Kor: 219, Orkester: 64, Øvrig foreningstype: 44).

Foreningernes eksterne relationer

Som det sidste tema i analysen af foreningernes rammer, organisering og samarbejde, sættes der fokus på foreningernes eksterne relationer. De amatørkulturelle foreninger indgår på forskellige måder i et samspil med deres omgivelser – både i form af konkrete samarbejdsrelationer og i form af deres tilknytning til det lokalsamfund, de er en del af. I det følgende vil der være fokus på de følgende to temaer:

- Foreningernes samarbejdsrelationer
- Foreningernes syn på deres egen rolle i lokalsamfundet

Foreningernes samarbejdsrelationer

Foreningernes aktiviteter er primært rettet mod medlemmerne, men samarbejdsrelationer spiller – ikke mindst i kraft af de mange publikumsarrangementer – også en central rolle for mange foreninger på området. I det følgende belyses det, hvilke samarbejdspartnere foreningerne har.

Ses der først på de formelle relationer og foreningernes deltagelse i råd, nævn og udvalg, angiver 12 pct. af foreningerne, at de er repræsenteret i et kommunalt nedsat råd: 5 pct. i kommunens folkeoplysningsudvalg og resten i andre typer af råd. Selvom 52 pct. af foreningerne er godkendt som folkeoplysende foreninger, er det dermed ganske få, som formelt set er repræsenteret i det kommunale udvalg på området. Det kan dog ikke ses som et udtryk for, at kulturområdet slet ikke er repræsenteret i de kommunale folkeoplysningsudvalg. I en kortlægning fra 2018 angav 47 pct. af kommunerne, at de har repræsentanter fra

kulturelle foreninger eller øvrige kulturelle aktører i deres folkeoplysningsudvalg (Thøgersen 2021, 36).

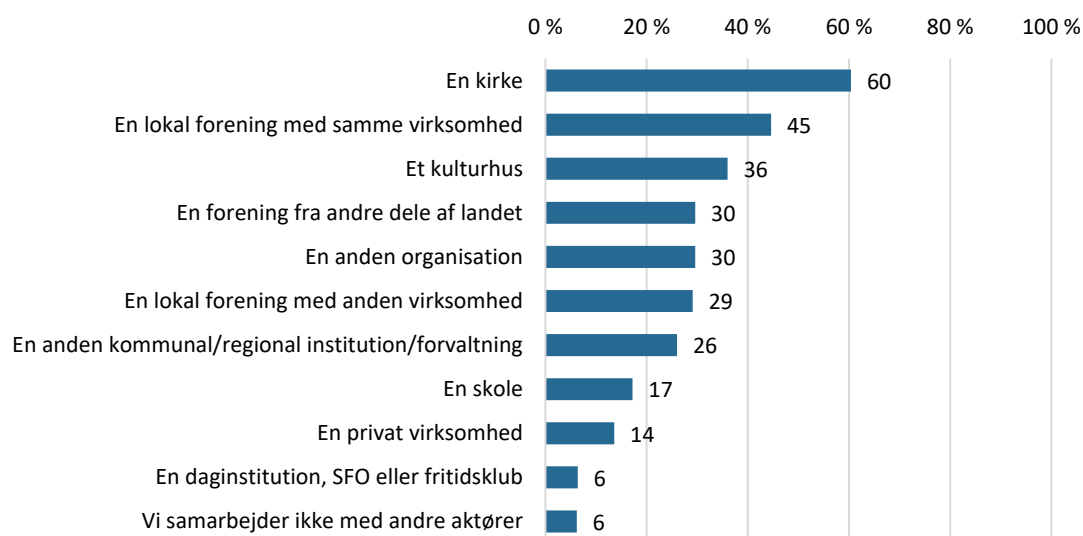
De uddybende svar viser, at de øvrige råd, nævn og udvalg blandt andet omfatter kultur-netværk, musikråd, brugerråd eller husråd for kulturhuse – eller kulturelle samråd, som dog typisk ikke er kommunale. På tværs af foreningstyper er der ingen klare mønstre i andelen, som er repræsenteret i de formelle råd og nævn.

40 pct. af foreningerne har derudover angivet, at de er medlemmer af en sammenslutning eller et netværk af foreninger i kommuner. De uddybende svar viser, at det især omfatter kulturelle samråd – men der er også eksempler på medlemskab af sangkraftcentre, foreningsunioner mv. Endelig har nogle foreninger nævnt deres landsorganisation, hvorfor den reelle andel, som er tilknyttet organisationer på lokalt plan, må forventes at være noget lavere end de 40 pct.

Ses der i stedet på foreningernes samarbejdsrelationer om konkrete aktiviteter, arrangementer og projekter, viser figur 61, at langt de fleste amatørkulturelle foreninger har en eller flere samarbejdsrelationer. Kun 6 pct. af foreningerne samarbejder ikke med andre aktører. Til sammenligning viste en landsdækkende undersøgelse blandt aftenskoler i 2018, at 19 pct. af aftenskolerne ikke samarbejder med andre aktører (Bjerrum & Thøgersen 2018, 108), og samarbejde er således et udbredt fænomen blandt de amatørkulturelle foreninger.

Som figuren viser, samarbejder mange foreninger med kirker. Derudover er andre foreninger – enten lokale foreninger eller foreninger fra andre dele af landet – nogle af de mest udbredte samarbejdspartnere. Det samme gælder for kulturhuse, som 36 pct. af foreningerne samarbejder med. Samarbejde med skoler og daginstitutioner er mindre udbredt, men finder dog sted i hhv. 17 og 6 pct. af foreningerne, mens 14 pct. samarbejder med private virksomheder. Derudover er det interessant, at 26 pct. har angivet, at de samarbejder med en anden offentlig institution eller forvaltning. Ud fra svarene er det ikke muligt at se, hvilke typer af institutioner, der er tale om, men det er sandsynligt, at det bl.a. omfatter musikskoler og kulturskoler

Figur 61: Foreningernes samarbejdsrelationer (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Har foreningen inden for de seneste 5 år haft et samarbejde om aktiviteter, arrangementer eller projekter med en eller flere af nedenstående aktører?" n: 419.

Foreningerne har gennemsnitligt set 2,8 samarbejdsrelationer, men på tværs af foreningstyper er der stor variation i, hvor mange foreninger der samarbejder, og hvilke typer af samarbejdspartnere der er mest udbredte. Amatørteatre har gennemsnitligt set færrest samarbejdsrelationer.

Tabel 8 viser top-3 i typen af samarbejdspartnere for de enkelte foreningstyper. Som det fremgår, er kirker den mest udbredte samarbejdspartner for både kor og orkestre. Amatørteatre samarbejder oftest med andre foreninger – både med foreninger af samme slags og med andre typer af foreninger. Kulturhuse indgår i top-3 for alle tre foreningstyper og ser dermed også ud til at være en vigtig samarbejdspartner på området. Ses der ud over top-3, er det interessant, at næsten en fjerdedel af amatørteaterforeningerne og næsten lige så mange orkestre har et samarbejde med en skole. Det kan tyde på, at mange foreninger er opmærksomme på fødekæden til de amatørkulturelle aktiviteter.

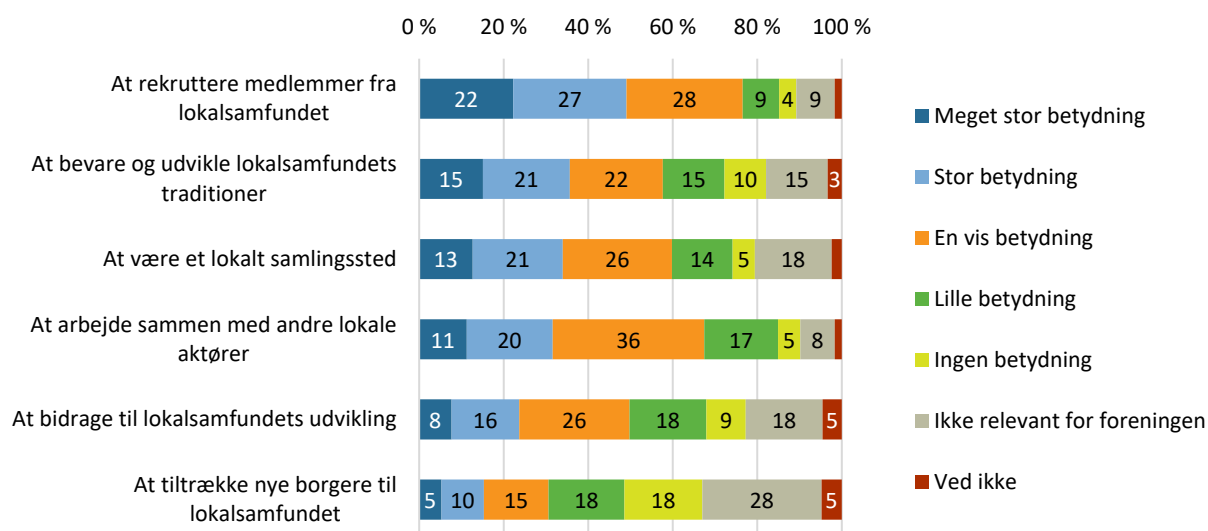
Tabel 8: Top-3 samarbejdspartnere på tværs af foreningstyper

Amatørteater	<ul style="list-style-type: none"> • Forening med samme virksomhed (34 pct.) • Forening med anden virksomhed (29 pct.) • Kulturhus (27 pct.)
Orkester	<ul style="list-style-type: none"> • Kirke (65 pct.) • Kulturhus (45 pct.) • Forening med samme virksomhed (34 pct.)
Kor	<ul style="list-style-type: none"> • Kirke (83 pct.) • Forening med samme virksomhed (52 pct.) • Kulturhus (34 pct.)

Tabellen viser, hvor stor en andel af foreningerne inden for de respektive typer, som samarbejder med de tre mest udbredte samarbejdspartnere.

Ses der i stedet på, hvordan foreningerne ser på deres egen rolle i lokalsamfundet, viser figur 62, at rekruttering af medlemmer fra lokalsamfundet er det, der fylder mest. Derudover er det interessant, at hele 36 pct. af foreningerne tillægger det stor eller meget stor betydning at bidrage til at bevare og udvikle lokalsamfundets traditioner, og næsten lige så mange lægger vægt på at være et lokalt samlingssted.

Figur 62: Foreningernes syn på deres egen lokale rolle (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Det følgende spørgsmål handler om, hvordan I som forening ser på jeres egen rolle i lokalsamfundet: Hvor stor betydning har de følgende forhold for foreningen, når det gælder foreningens relationer til lokalsamfundet?" n: 418.

Tidligere foreningsundersøgelser har vist en tæt sammenhæng mellem størrelsen på det lokalsamfund, foreningen tilhører, og foreningens lokale engagement, hvor tendensen er, at foreninger i mindre lokalsamfund engagerer sig mere end foreninger i større byer (Ibsen & Iversen 2023, Ibsen et al 2013). Samme tendens gælder, når det gælder borgernes frivillige engagement (Ibsen 2024). Mønsteret kan også bekræftes her, hvor foreninger i mindre byer og lokalsamfund lægger større vægt på deres lokale rolle end foreninger i større byer (se tabel 33 i bilag 2).

Derudover er der nogle interessante forskelle i de forskellige foreningstypers lokale orientering (se tabel 34-43 i bilag 2). Det overordnede billede er, at amatørteaterforeninger på langt de fleste parametre tillægger deres lokale rolle større betydning end kor og orkestre. For eksempel tillægger 57 pct. af amatørteatrene det 'stor' eller 'meget stor' betydning at være et lokalt samlingssted mod 34 pct. blandt foreningerne generelt. På samme måde finder 40 pct. af amatørteatrene det vigtigt at bidrage til lokalsamfundets udvikling mod 24 pct. blandt foreningerne generelt. Foreningerne i kategorien 'øvrige' har også en høj grad af lokal orientering, hvilket ikke mindst skyldes svarene fra øvelokaleforeninger og garderforeninger. Særligt øvelokaleforeningerne har ofte et bredt netværk i lokalsamfundet, fordi de har lokaler, som andre også kan inviteres ind i, ligesom de kan lave arrangementer og koncerter i samarbejde med andre lokale aktører – f.eks. som i det følgende citat:

"Og på kryds og tværs i byen har vi jo også et godt samarbejde med for eksempel den teaterforening, der er inde ved siden af os. De har lånt vores koncertsal, og de har også noget lysgrej og sådan noget, vi har lånt ved dem, hvor der er et megagodt samarbejde. Så har vi hjulpet til ved nogle andre koncerter – hvor for eksempel [det lokale fritidscenter] skulle bruge nogle hænder til at stå i bar og sådan noget, og der har vi også nogle gange været med. Og så har vi tjent nogle penge til foreningen den vej igennem. Så du ved, der er sådan på kryds og tværs et rigtig godt samarbejde imellem foreningerne."

Interview med foreningsleder, lokalforening 6

Samlet set tyder resultaterne på, at tilknytningen til lokalsamfundet er vigtig for mange foreninger, men at det varierer på tværs af både foreningstyper og forskellige typer af lokalsamfund.

Kapitel 8: Frivillige og lønnede i foreningerne

Aktiviteterne i de amatørkulturelle foreninger afhænger af, at der er folk, der engagerer sig i foreningen. Det gælder både i forhold til bestyrelsesarbejdet, i forhold til gennemførelsen af de specifikke aktiviteter og i forhold til alle de praktiske opgaver i forbindelse med både de daglige aktiviteter og foreningens publikumsarrangementer. Ligesom i andre dele af foreningslivet har det frivillige engagement dermed stor betydning for de amatørkulturelle foreningers virke, men ud over det frivillige engagement benytter mange amatørkulturelle foreninger sig også af lønnede ansatte. Det kan hænge sammen med det store fokus på kunstnerisk kvalitet, som tidligere er beskrevet.

I dette kapitel sættes fokus på både frivilligheden og det lønnede arbejde i foreningerne. Først belyses foreningernes holdninger til frivilligt arbejde i foreningerne. Derefter belyses det – ligeledes fra foreningernes perspektiv – hvor mange frivillige og lønnede ansatte foreningerne har, og hvilke opgaver de løser.




Efterfølgende flyttes fokus til resultaterne fra medlemsundersøgelsen og medlemmernes perspektiver på deres frivillige engagement. Det gælder både omfanget og karakteren af medlemmernes engagement, men også hvad det er, der motiverer dem til at engagere sig i frivilligt arbejde i foreningen. Det er dermed de følgende temaer, som er kapitlets omdrejningspunkt:

- Foreningernes holdninger til frivilligt arbejde
- Oplevede udfordringer med rekruttering af frivillige
- Omfanget og karakteren af frivilligt arbejde i foreningerne
- Omfanget og karakteren af det lønnede arbejde i foreningerne
- Medlemmernes frivillige engagement
- Medlemmernes motivation for frivillighed

Holdninger til frivillige opgaver

Som indledning til temaet om frivillige og lønnede ansatte i de amatørkulturelle foreninger, belyses først foreningernes holdninger til det frivillige arbejde. Disse holdninger kan give indblik i, hvor stor betydning foreningerne tillægger det frivillige arbejde.

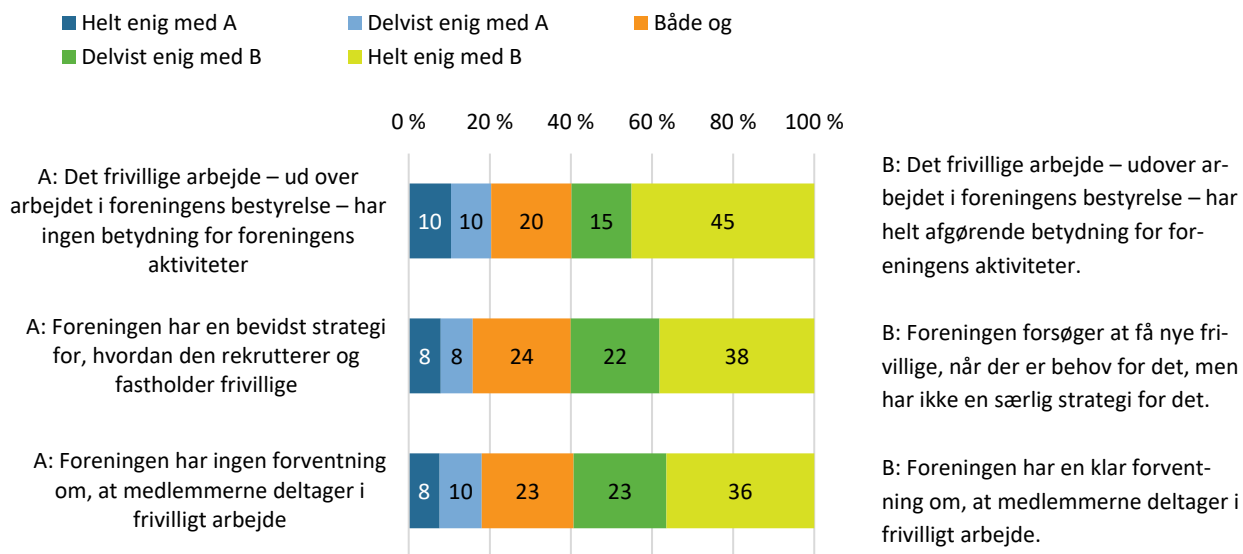
I foreningsundersøgelsen er respondenterne blevet bedt om at forholde sig til en række modstridende udsagn om det frivillige arbejde i deres forening. Udsagnene fremgår nedenfor.

A		B
Det frivillige arbejde – ud over arbejdet i foreningens bestyrelse – har ingen betydning for foreningens aktiviteter		Det frivillige arbejde – udover arbejdet i foreningens bestyrelse – har helt afgørende betydning for foreningens aktiviteter
Foreningen har en bevidst strategi for, hvordan den rekrutterer og fastholder frivillige		Foreningen forsøger at få nye frivillige, når der er behov for det, men har ikke en særlig strategi for det
Foreningen har ingen forventning om, at medlemmerne deltager i frivilligt arbejde		Foreningen har en klar forventning om, at medlemmerne deltager i frivilligt arbejde

Foreningerne har således forholdt sig til betydningen af og forventningerne til det frivillige arbejde i foreningen. Besvarelserne fremgår af figur 63, som viser, at flertallet af foreningerne finder det frivillige arbejde vigtigt. Det forventes af medlemmerne, at der løftes et frivilligt ansvar, og 60 pct. af foreningerne ser det som helt afgørende for foreningens aktiviteter. Det er dog kun 16 pct. af foreningerne, som arbejder strategisk med at rekruttere frivillige, mens det for de fleste foreninger sker mere løbende, når behovet opstår.

Det er samtidig interessant, at der også er foreninger i den anden ende af skalaen, hvor sammenlagt 20 pct. er helt eller delvist enige i, at det frivillige arbejde ikke har nogen betydning for foreningens arbejde (figur 63). Næsten lige så mange har ingen forventninger om, at medlemmerne deltager i frivilligt arbejde. Selvom det frivillige arbejde overordnet set tillægges stor værdi, er der dermed variation i holdningerne til frivillighed.

Figur 63: Holdninger til frivillige opgaver (pct.)



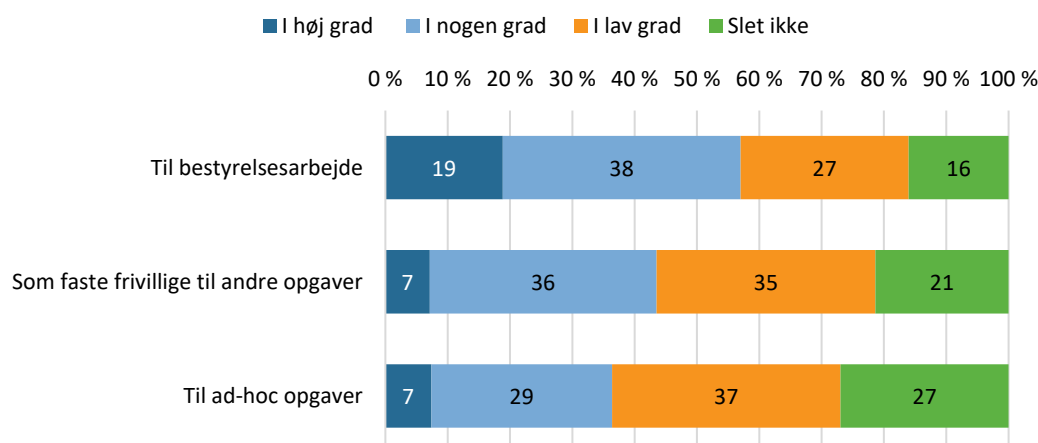
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I den følgende serie af spørgsmål beder vi dig vælge mellem to modstridende udsagn, der handler om det frivillige arbejde i foreningen. Du bedes sætte kryds ud fra det udsagn, du er mest enig i (sæt ét kryds i hver linje)" n: 393.

På tværs af foreningstyper ser amatørteatrene i størst grad det frivillige arbejde som helt afgørende for foreningens aktiviteter. Hele 72 pct. af teaterforeningerne erklærer sig helt eller delvist enige i det udsagn. Det er i god overensstemmelse med, at mange amatørteatre, som det vil fremgå senere, benytter frivillige til at stå for aktiviteterne. Derudover er der ikke nævneværdige forskelle på tværs af foreningstyperne (se figur 107 i bilag 2).

På trods af nogen variation tyder holdningerne på, at det frivillige engagement betyder meget for de fleste foreninger. Derfor er det interessant at se på, i hvilken udstrækning foreningerne oplever udfordringer med at engagere de frivillige til forskellige typer af opgaver.

Som figur 64 viser, oplever flere foreninger udfordringer i takt med, at karakteren af opgaverne bliver mere forpligtende. Således oplever sammenlagt 57 pct. af foreningerne udfordringer med at engagere frivillige til bestyrelsesarbejde, mens betydeligt færre oplever det som svært at engagere frivillige til ad hoc-opgaver.

Figur 64: Oplevede udfordringer med engagement af frivillige (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvilken grad oplever I udfordringer med at engagere frivillige til de følgende opgaver?" n: 393.

Den relativt høje andel af foreninger, som oplever udfordringer, er interessant i lyset af, at det samtidig er få foreninger, som har en strategi for rekrutteringen af frivillige. En større undersøgelse blandt idrætsforeninger har tidligere vist, at en klar frivillighedsstrategi kan bidrage til at afhjælpe rekrutteringsudfordringer (Laub 2012, 9). Der kan derfor være et potentiale i at arbejde mere bevidst med rekrutteringen.

På tværs af foreningstyper oplever amatørteaterforeningerne – og i nogen grad orkestrene – i højere grad end de øvrige foreninger udfordringer med at rekruttere frivillige (se figur 108 i bilag 2). For orkestrene gælder det især frivillige til bestyrelsesarbejdet, mens det for amatørteatrene også gælder frivillige til faste opgaver og ad hoc-opgaver. Det kan hænge sammen med, at frivilligt arbejde – som nævnt ovenfor – ser ud til at spille en større rolle for amatørteatrene end for de øvrige foreningstyper.

Medlemmernes motivation for frivillighed

Den ovenstående analyse har vist, at det frivillige engagement er vigtigt for langt de fleste af de amatørkulturelle foreninger. Analysen har imidlertid også vist, at en del af foreningerne oplever udfordringer med at engagere frivillige til opgaver i foreningerne. Derfor er det væsentligt at se nærmere på, hvad det er, der motiverer medlemmerne til deres frivillige engagement.

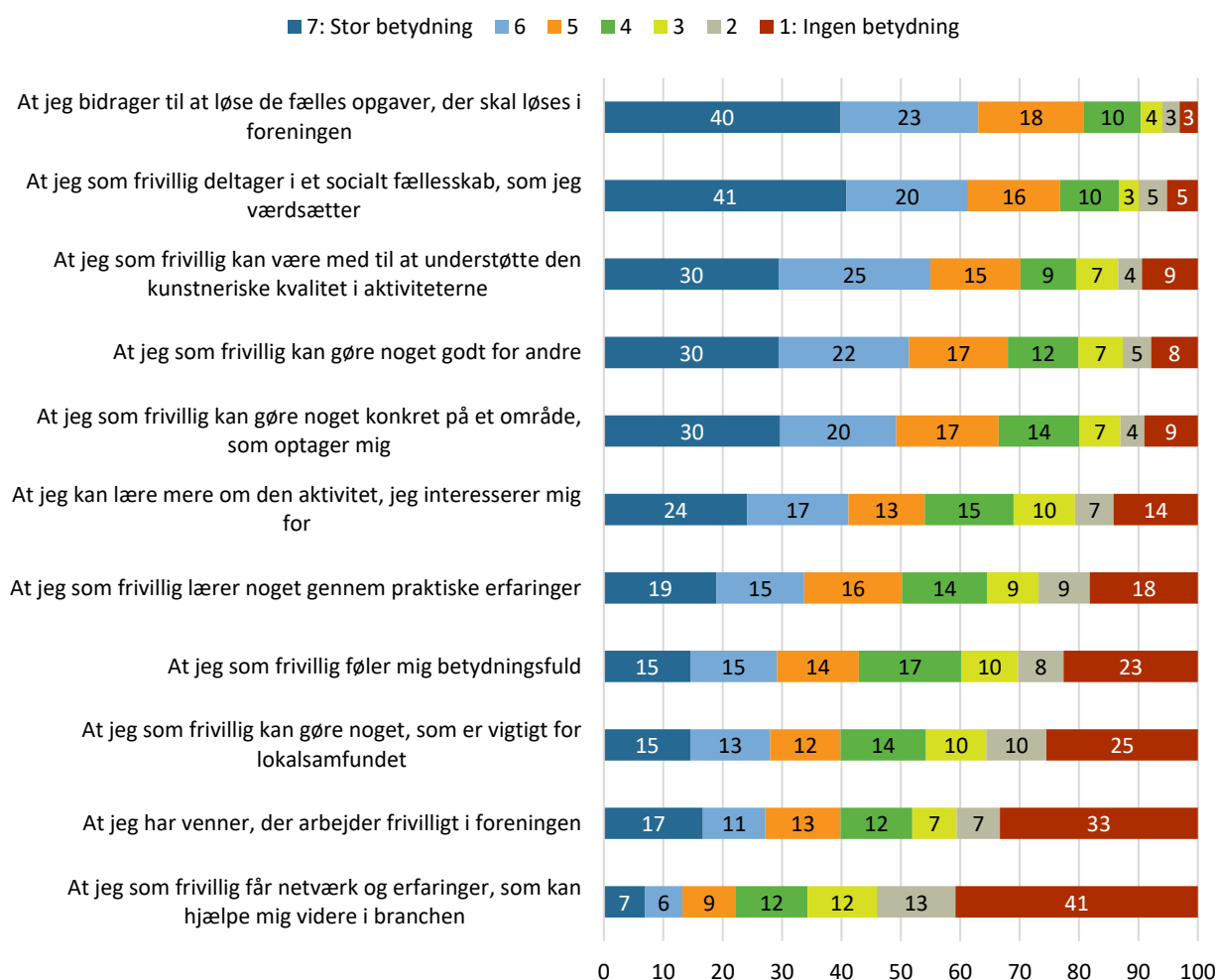
I spørgeskemaet bliver foreningsmedlemmerne spurgt til deres motivation for at påtage sig frivillige roller i foreningen. Resultaterne viser, at de medlemmer, der også er frivillige, især er motiveret af at få foreningen til at løbe rundt, af det sociale fællesskab, som den frivillige del af foreningen repræsenterer, og af at understøtte foreningens kunstneriske kvalitet (figur 65).

Sidstnævnte har stor betydning for næsten hver tredje, og lige så mange svarer, at det har stor betydning, at de gør noget godt for andre og kan bidrage med noget konkret. For

mange medlemmer er der dermed også en altruistisk dimension i deres motivation for det frivillige arbejde i foreningen.

Det læringsmæssige aspekt af frivilligheden fylder mindre, men tillægges dog stor betydning af hhv. 19 og 24 pct. af medlemmerne, afhængig af hvilken læringsdimension der er tale om. I den anden ende af skalaen svarer hele 41 pct. af de frivillige, at motivationen overhovedet ingen sammenhæng har med at skabe netværk, der kan føre til mere i branchen. Om det skyldes, at denne undersøgelse netop har med amatørfeltet at gøre, er ikke muligt at afgøre her. Derudover spiller det sandsynligvis ind, at medlemmerne i undersøgelsen har en relativ høj gennemsnitsalder og dermed typisk ikke er på vej fremad i branchen.

Figur 65: Motivation for frivillighed (pct.)



Figuren viser medlemmernes svar på spørgsmålet: "Nu kommer nogle grunde til at være frivillig. Disse grunde kan være mere eller mindre vigtige for dig og din frivillige indsats i foreningen. Vi beder dig angive, hvor stor betydning de har for dig på en skala fra 1 til 7, hvor 1 betyder, at grunden ikke har betydning for dig, og 7 betyder, at denne grund har stor betydning. På en skala fra 1 til 7, hvor stor betydning har det...". Kun de medlemmer, der har svaret, at de udfører frivilligt arbejde i foreningen, har fået spørgsmålet. n: 542.

Der er ikke nogen klare mønstre i de frivilliges motivation på tværs af køn og alder, men der er nogle interessante tendenser på tværs af foreningstyper (se tabel 44-54 i bilag 2).

Særligt interessant er det, at frivillige i amatørteatre i højere grad end i de øvrige foreninger er motiveret af læring og socialt fællesskab. Det kan afspejle forskelle i frivilligkulturene, men kan også hænge sammen med de forskellige typer af opgaver, frivillige løser i forskellige typer af foreninger.

Ud fra den ovenstående analyse er det ikke muligt at sige noget om, hvilke typer frivillige der er motiveret af hvad. Er der f.eks. forskel på at være bestyrelsesmedlem året rundt eller at gå til hånde ved forestillinger en gang imellem? Undersøgelsen viser dog, at der er en bevidsthed om og en forventning til – både blandt foreninger og medlemmer – at medlemmerne skal engagere sig for at få en forening til at løbe rundt.

Det kvalitative materiale giver mulighed for at tilføje nogle nuancer til billedet af medlemmernes motivation for frivillighed. Ud over at der opstår endnu et fællesskab omkring frivillige indsats, og at det er meningsfuldt at bidrage til både den kunstneriske kvalitet og til praktisk og administrativ opgaveløsning, viser interviewene, at der også kan være læring i at løfte de frivillige opgaver. Som frivillig skal man f.eks. finde ud af at oprette en forening, lave bestyrelsesarbejde og afholde generalforsamlinger. Det er en kompetence i sig selv og med det følger ofte, at nogen bliver gode til at søge fonde, hvilket er væsentligt for flere af foreningerne. Ofte er der også frivillige opgaver i at kommunikere med kommunen om f.eks. lokaler og i at få nye med i foreningen og oplære dem til at blive trygge i frivilligroller og foreningsmedlemskab:

“Vi har prøvet hele tiden at få nogle nye unge med. Helt fra start af! Du ved, at få dem med i en bestyrelse for at se, hvordan man laver det. Alt fra at der skal laves et regnskab, der skal godkendes, til en generalforsamling, til en skraldespand, der skal tømmes. Det kan jo være alt mellem himmel og jord. Og så når de er nye, så har vi prøvet at give dem noget ansvar. Så de får noget, som de selv står for [...] Vi har f.eks. én, som fik opgaven at stå for lys og lyd, og han fik noget ejerskab og en fornemmelse af, at han gjorde en forskel. Og han er jo vokset helt sindssygt med opgaven.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 6

At have et fysisk sted lader også til at kunne skabe rum for, at frivilligheden kan blomstre. Det viser sig både i teatre og øvelokaleforeninger, hvor der skal udbedres vandskader, bygges rekvisitrum og arrangeres både små og store koncerter og forestillinger, udarbejdes how-to-manualer og drives sociale medier, ligesom der skal være en plan for baren, hvordan man får udleveret nøgler, og hvem der kan have sit trommesæt stående hvor, så der er plads til alle. Flere af de interviewede medlemmer fortæller, at foreningen – hvis der er rart at være – næsten kan blive ens andet hjem, hvor man dukker op, hvis man har ekstra tid, og giver en hånd med:

“Så for mig, der er det sådan en oase, der er konstant, selvom den er i udvikling. Altså, jeg har et sted, jeg kan tage hen. Noget, jeg kan regne med.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 4

Samlet kan der dermed være mange forskellige former for både motivation og læring i det frivillige engagement, der finder sted i de amatørkulturelle foreninger.

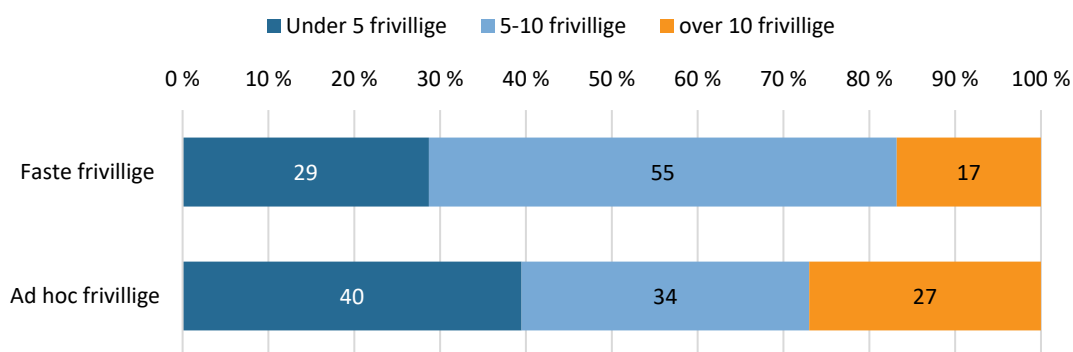
Omfanget og karakteren af det frivillige arbejde i foreningerne

I kapitel 7 om foreningernes organisering er det beskrevet, at mange foreninger opererer med faste udvalg, der varetager opgaver i foreningen. Dertil har næsten alle foreningerne bestyrelser, som varetager en række opgaver. At bruge frivillige til at løse opgaver i foreningen er således udbredt, og ovenfor blev det tydeligt, at mange foreninger også tillægger det frivillige arbejde stor betydning.

Dette afsnit sætter fokus på omfanget og karakteren af det frivillige arbejde: Hvor mange frivillige er der i foreningerne, og hvilke opgaver løser de? Efterfølgende belyses de samme spørgsmål for foreningernes brug af lønnede ansatte.

Samlet set angiver 88 pct. af foreningerne, at de har faste frivillige, mens 87 pct. har ad hoc-frivillige. Som figur 66 viser, er det mest udbredt at have fem-ti faste frivillige, men der er også mange foreninger, der har enten flere eller færre. Når det gælder ad hoc-frivillige er der større spredning på tværs af kategorierne, men der er flest med under fem ad hoc-frivillige.

Figur 66: Faste og ad hoc frivillige (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvor mange frivillige, ulønnede har foreningen haft det seneste år? (Godtgørelse af udgifter til telefon, reduktion i medlemskontingent, kørsel mv. betragtes IKKE som løn). Skriv cirka antal. Antal faste frivillige til den løbende drift (som løser faste opgaver på regelmæssig basis). Antal ad hoc-frivillige (som løser enkeltstående opgaver ved behov – f.eks. ved arrangementer)". n: 400.

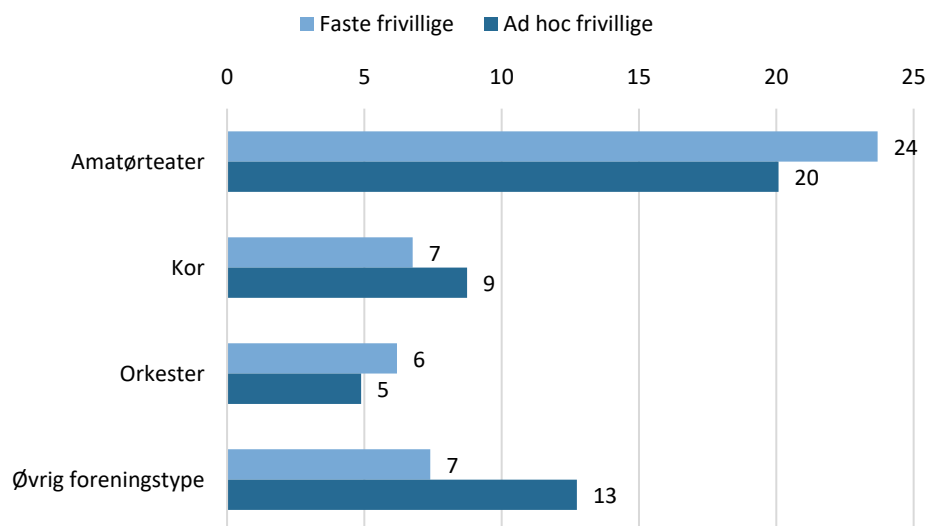
De ovenstående intervaller dækker dog over store forskelle, og enkelte foreninger har et meget stort antal frivillige tilknyttet¹⁶. Det afspejler sig i det gennemsnitlige antal frivillige, som på tværs af alle foreninger er på ti faste frivillige og 11 ad hoc-frivillige.

På tværs af foreningstyper ser amatørteatrene ud til at engagere flest frivillige pr. forening (figur 67). I gennemsnit har amatørteatrene 24 faste frivillige og 20 ad hoc-frivillige, mens antallet er noget lavere blandt kor og orkestre. Figuren viser også, at amatørteatre og

¹⁶ Den forening, der har angivet at have flest frivillige, har angivet 350 faste frivillige. Da det er flere frivillige, end der er medlemmer i den pågældende forening, kan der være tale om en fejl.

orkestre har flere faste frivillige end ad hoc-frivillige, mens kor og især foreninger under 'øvrige foreningstype' har flere ad hoc-frivillige end faste frivillige.

Figur 67: Faste og ad hoc-frivillige fordelt på foreningstype (antal i gennemsnit)

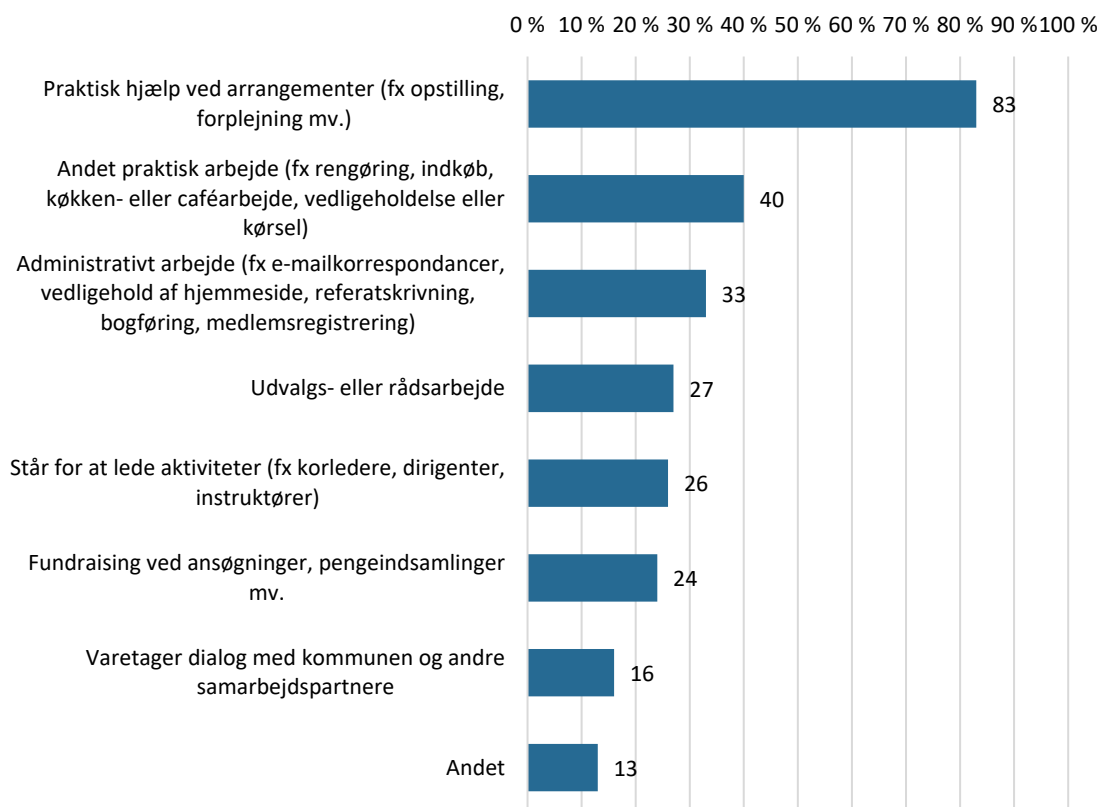


Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvor mange frivillige, ulønnede har foreningen haft det seneste år? (Godtgørelse af udgifter til telefon, reduktion i medlemskontingent, kørsel mv. betragtes IKKE som løn). Skriv cirka antal. Antal faste frivillige til den løbende drift (som løser faste opgaver på regelmæssig basis). Antal ad hoc-frivillige (som løser enkeltstående opgaver ved behov – f.eks. ved arrangementer)". n: 400 (Amatørteater: 77, Kor: 217, Orkester: 64, Øvrig foreningstype: 42).

Figur 68 viser foreningernes svar på, hvilke typer af opgaver de frivillige varetager. Som det fremgår, er praktisk hjælp ved arrangementer særligt udbredt. Hele 83 pct. af foreningerne angiver, at frivillige varetager denne opgave. Det hænger godt sammen med, at forskellige typer af publikumsarrangementer fylder meget i de amatørkulturelle foreninger.

Godt hver tredje forening har frivillige, der løser andre praktiske og administrative opgaver, mens hver fjerde forening har frivillige, der bidrager til aktivitetsledelse og fundraising. Dialog med kommunen og andre samarbejdspartnere fylder mindre, og endelig har 13 pct. af foreningerne angivet, at foreningens frivillige varetager andre opgaver. De uddybende svar viser, at det blandt andet omfatter PR, sociale medier, repertoire, scenografi, no-dearkivering samt planlægning af rejser, sociale arrangementer eller koncerter.

Figur 68: Opgaver, som varetages af frivillige (som ikke er i bestyrelsen) (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvilke opgaver løser de frivillige (som ikke er i bestyrelsen)" n: 399.

På tværs af foreningstyper skiller amatørteatrene sig ud fra de øvrige foreningstyper, når det gælder to typer af opgaver (se figur 109 i bilag 2). For det første angiver næsten to tredjedele af amatørteaterforeningerne, at de har frivillige, der løser andre praktiske opgaver som f.eks. rengøring, indkøb, køkken- eller caféarbejde, vedligeholdelse eller kørsel. Det understreger den tidligere pointe om, at teatrene har mange forskelligartede praktiske opgaver, der skal løses, og at det ofte forventes af medlemmerne, at de hjælper til. F.eks. som i det følgende citat:

"Det, at vi gør det frivilligt, det er vores benzin, det er vores nerve. Det er det, der gør, at vi er venner, og vi ikke er konkurrenter. Altså, fordi jeg skal ikke konkurrere med nogen. Vi er alle sammen i samme båd. Det er vitterligt kun vores orkester, der får løn."

Interview med foreningsmedlemmer, lokalforening 4

For det andet angiver over halvdelen af amatørteatrene, at de har frivillige, som står for aktivitetsledelse, mens det kun gør sig gældende for hhv. 19 og 18 pct. af korene og orkestrene. I teaterforeningerne er det dermed udbredt, at frivillige er instruktører på en forestilling. Det kommer også til udtryk i det kvalitative materiale, der viser, at instruktørrollen ofte går på skift:

"Måske har vi fire, der kan instruere. Eller har lyst til at instruere. Og det er jo så ikke altid, man har det. Eller man er måske endda med i en forestilling som skuespiller på et af

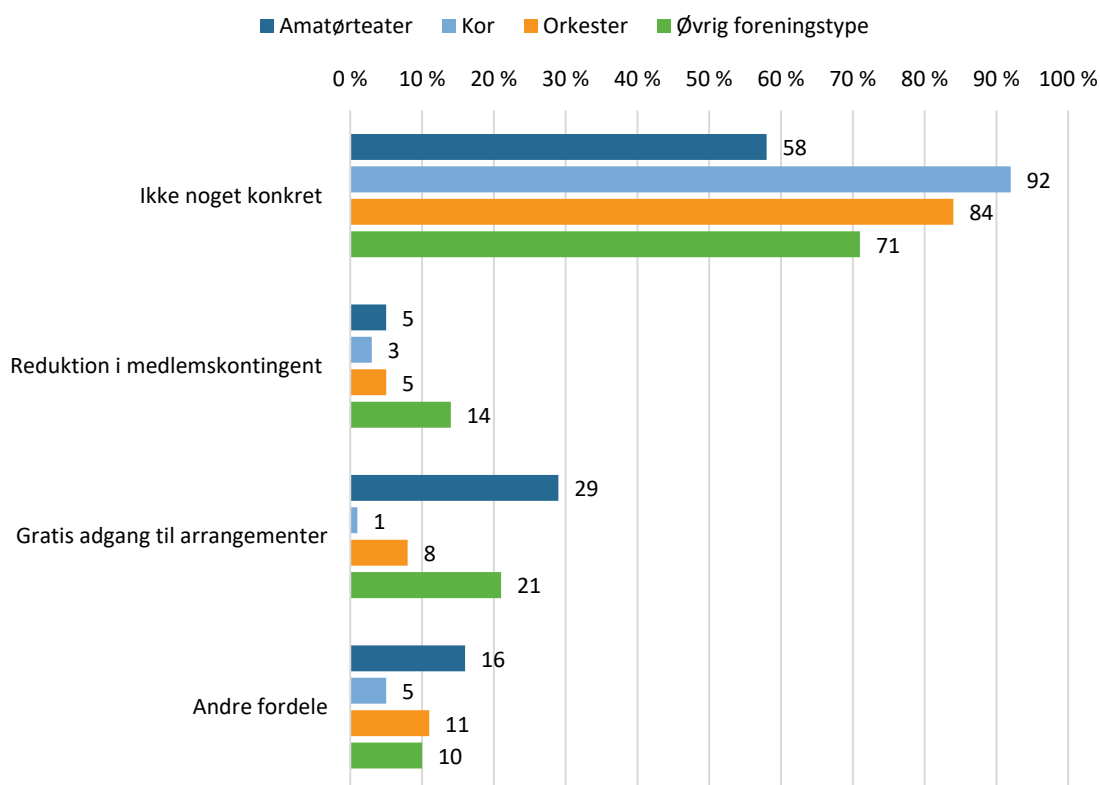
årene. Eller en af gangene. Og så har man ikke overskud til også at være instruktør og så videre. Så det er også det, vi mangler rigtig meget.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 5

Det står i modsætning til situationen i kor og orkestre, hvor der typisk er én fast korleder eller dirigent, som ofte er lønnet.

Det varierer på tværs af foreningerne, hvorvidt de frivillige får nogle særlige goder til gengæld for deres frivillige indsats (figur 69). I langt de fleste foreninger – 82 pct. – er det ikke tilfældet, mens de resterende foreninger enten belønner deres frivillige med gratis adgang til arrangementer, reduktion i medlemskontingent eller andre påskønnelser – som f.eks. en flaske vin til en frivilligfest eller gratis forplejning til arrangementer. Igen skiller amatørteatrene sig ud ved, at de i højere grad end de øvrige foreninger benytter forskellige former for goder til de frivillige. Det gælder især gratis adgang til arrangementerne.

Figur 69: Frivillige goder, fordelt på foreningstyper (pct.)



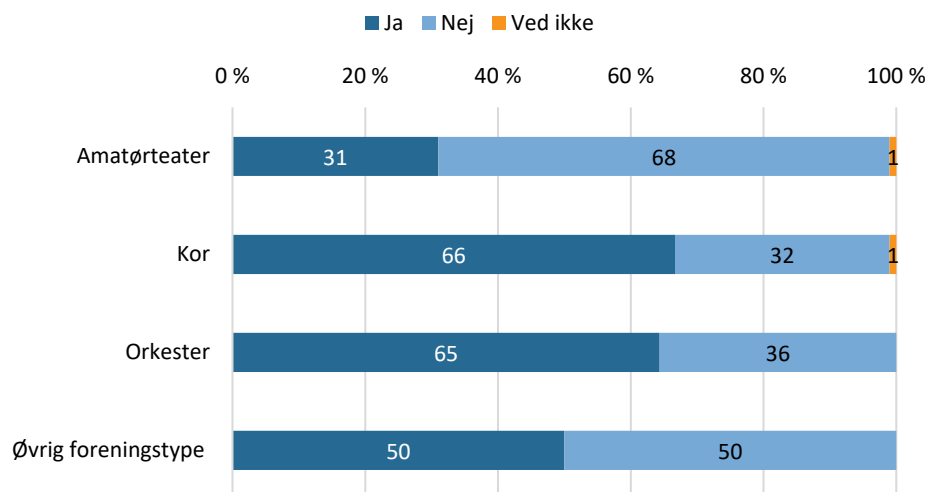
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvad får jeres frivillige i bytte for deres indsats? (sæt gerne flere kryds)". n: 401 (Amatørteater: 77, Kor: 218, Orkestre: 64, Øvrig foreningstype: 42).

Omfanget og karakteren af det lønnede arbejde i foreningerne

Foruden de frivillige har nogle af foreningerne en eller flere lønnede ansatte. I alt har 58 pct. af foreningerne lønnede ansatte, og som figur 70 viser, er det især blandt kor og orkestre, at dette er udbredt. Her har næsten to tredjedele af foreningerne lønnede ansatte.

Omvendt er lønnede ansatte mindst udbredte blandt amatørteatrene, hvilket hænger godt sammen med teatrenes udbredte brug af frivillige, som er beskrevet ovenfor.

Figur 70: Lønnede ansatte i foreningen (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Har foreningen haft lønnede medarbejdere det seneste regnskabsår? (som modtager skattepligtig honorar/løn fra foreningen)" n: 393 (Amatørteater: 75, Kor: 214, Orkester: 62, Øvrig foreningstype: 42).

Som tabel 9 viser, har kun ganske få foreninger ansatte på fuld tid. Det ses mest hos kor og orkestre, og de fleste af disse har én fuldtidsansat. Langt størstedelen af foreningerne med ansatte har således deltidsansatte, og det er mest almindeligt med en enkelt ansat, hvilket 132 foreninger har.

Tabel 9: Fuldtid- og deltidsansatte

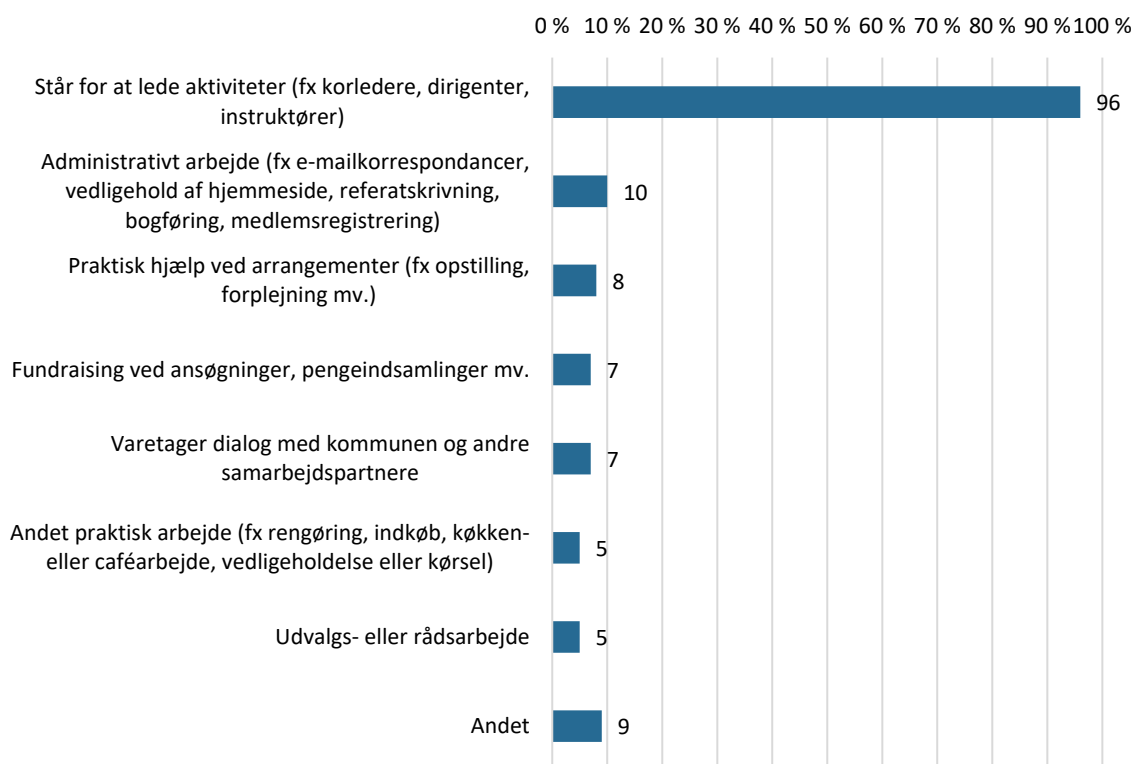
Fuldtidsansatte		Deltidsansatte	
Antal fuldtidsansatte	Antal foreninger med det givne antal fuldtidsansatte	Antal deltidsansatte	Antal foreninger med det givne antal deltidsansatte
0	200	0	24
1	20	1	132
2	4	2	33
3	1	3	10
8	1	4 eller flere	25

Ses der nærmere på, hvilke typer af opgaver de lønnede ansatte varetager i de amatørkulturelle foreninger, er det tydeligt, at foreningerne helt overvejende ansætter dem til at lede aktiviteterne. Hele 96 pct. af de foreninger, der har lønnede ansatte, angiver det som en opgave, de varetager (figur 71). Derudover spreder de lønnede ansattes arbejdsopgaver sig jævnt ud på de andre opgavetyper.

Sammenlignet med den tidligere beskrivelse af, hvilke opgaver der varetages af frivillige, ser det ud til, at foreningerne bruger de lønnede ansatte til mere afgrænsede

arbejdsopgaver, mens frivillige samlet set varetager flere forskellige opgavetyper.

Figur 71: Lønnede ansattes opgaver i foreningerne (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvilke opgaver løser de lønnede medarbejdere?" Kun foreninger, der har angivet, at de har lønnede ansatte, har fået spørgsmålet. n: 226.

Som beskrevet ovenfor er brugen af lønnede ansatte særligt udbredt i kor og orkestre, hvor det typisk handler om en korleder eller en dirigent. Denne forskel på tværs af foreningstyper kan dels hænge sammen med, at disse foreninger lægger særlig stor vægt på den kunstneriske kvalitet, men det kan også skyldes forskellige traditioner og kulturer for frivillighed, og at aktiviteterens karakter varierer. Som en formand for en teaterforening beskriver det, forsøger foreningen at løse de fleste opgaver internt, men de har også brug for at hyre lønnede ind til specifikke opgaver, afhængig af den enkelte forestillings karakter:

"Når musikken skal ind, så er det professionelle musikere, som bliver lønnet efter tariffen. Og nogle gange er vi også nødt til at lønne vores lydmand og lysmand. Men vi har ellers vores egne, som kan, og vi vil gerne spare de 50-70.000 på den konto. Altså, hvis de er lige så gode."

Interview med foreningsleder, lokalforening 4

Når det gælder kor, viser det kvalitative materiale, at nogle kor – ud over korlederen – har en lønnet pianist tilknyttet, mens det i andre tilfælde er korlederen, som også akkompagnerer til korprøverne. Det kan være omkostningseffektivt, men ifølge informanterne er det ikke altid det mest optimale for kvaliteten. Som en foreningsleder fortæller:

”Da vi hørte under orkesteret, der havde vi en fast pianist. Det koster det jo ekstra. Så i forbindelse med de store korværker med orkester, så sætter vi plads i budgettet til, at vi kan tilbyde to timers pianist til en tre timers prøve. Og det har vi lige i øjeblikket. Men igen kræver det, at budgettet tillader det, så det er ikke bare til hver korprøve. Vi er heldige, at vores dirigent er god til at spille selv. Men det er jo ikke meningen, at han skal sidde og spille hele tiden. Det er jo meningen, at han skal dirigere. Det er det, vi savner allermost.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 2

Eksemplet viser, at det for nogle foreninger kan være en økonomisk overvejelse, at man på den ene side gerne vil honorere folk for deres arbejde og samarbejde med dygtige dirigenter, men at det også skal kunne hænge sammen økonomisk. Flere understreger derudover, at selvom korledere typisk får løn, så er det en lav løn, og det fordrer dermed også, at der er tale om folk, som brænder for aktiviteten og gør det, selvom det ikke er en stor indtægtskilde:

”Det er typisk folk, der får penge for det. Ikke særlig meget. Jeg ved ikke, om I ville stille op og arbejde tre timer i noget, I skulle være velforberedte i, for 1.000 kr. for en aften. Jeg ville ikke gøre det i min branche...”

Interview med repræsentant for landsorganisation 2

Ofte løses mange opgaver gennem netværk, hvor man hjælper hinanden uden betaling eller for beskedent betaling.

”Vi har indimellem haft en, som godt kan finde på at hjælpe os med et stykke. Et større stykke. Han har ikke fået penge for det, men han har så gjort det, fordi han gerne vil hjælpe os en gang imellem. Men ellers så er han sådan også professionel instruktør.”

Interview med foreningsleder, lokalforening 5

Selvom brugen af lønnede ansatte er udbredt, er det samlede billede, at de lønnede ansatte kan ses som et element, der understøtter foreningens øvrige frivillige aktiviteter.

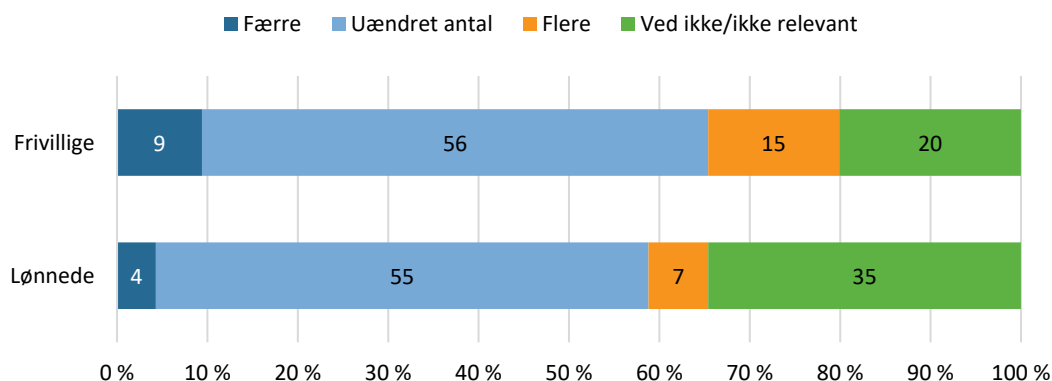
Udviklingen i frivillige og lønnede ansatte

Figur 72 viser foreningernes vurdering af udviklingen i antallet af frivillige og lønnede i foreningen siden 2018. Overordnet set oplever foreningerne en vis stabilitet, både når det gælder frivillige og lønnede, hvor mere end halvdelen af foreningerne har samme antal i dag som i 2018¹⁷. Derudover er der flere foreninger, der har oplevet fremgang i antallet af frivillige og lønnede, end foreninger, der har oplevet nedgang. Særligt for lønnede ansatte er der dog mange foreninger, der har svaret ’ved ikke’/’ikke relevant’ på spørgsmålet om udviklingen i antallet. Det kan både omfatte foreninger, som ikke har lønnede ansatte, og foreninger, som er etableret siden 2018¹⁸.

¹⁷ Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført i 2023, hvorfor der er spurgt til udviklingen over en periode på fem år. Dette giver desuden et billede af, om der er sket en udvikling, fra før coronapandemien brød ud til efterfølgende.

¹⁸ Ses der kun på de foreninger, der har lønnede ansatte i dag, har kun 7,5 pct. af foreningerne svaret ’ved ikke/ikke relevant’ på spørgsmålet om udviklingen i lønnede ansatte.

Figur 72: Udviklingen i antallet af foreningernes frivillige og lønnede medarbejdere (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Har foreningen fået flere eller færre frivillige og lønnede medarbejdere siden 2018?" n: 393.

På tværs af foreningstyper har kor og orkestre oplevet en høj grad af stabilitet i antallet af frivillige, mens der blandt amatørteatrene har været større udsving. Også når det gælder lønnede ansatte, er der stor stabilitet – igen især blandt kor og orkestre (se figur 110 i bilag 2).

Medlemmernes frivillige engagement

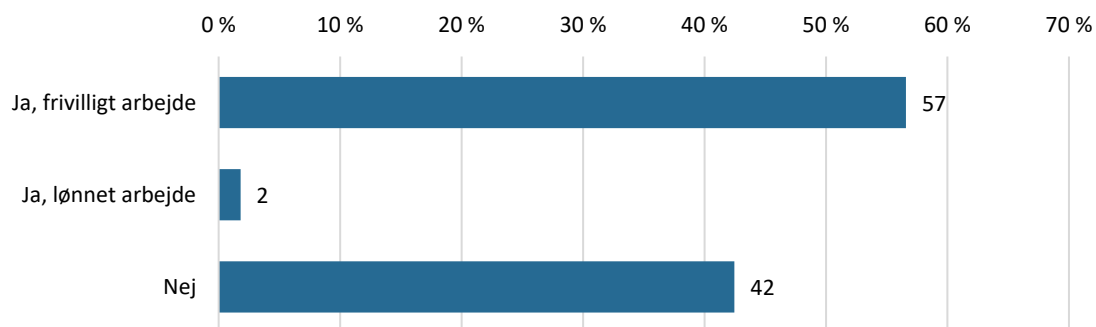
Efter den ovenstående analyse af foreningernes holdninger til frivillighed og deres konkrete brug af både frivillige og lønnede ansatte, vendes blikket nu mod medlemmernes perspektiv. I det følgende vil det blive belyst, hvor stor en andel af medlemmerne der udfører frivilligt arbejde, hvilke opgaver de løser, og hvor lang tid de bruger på deres frivillige engagement i foreningen.

Omfanget af medlemmernes frivillige engagement

Resultaterne fra medlemsundersøgelsen viser, at 57 pct. af medlemmerne udfører frivilligt arbejde i deres forening (figur 73). Det tyder på et højt engagement blandt medlemmerne¹⁹. Kun en meget begrænset andel – 2 pct. – udfører lønnet arbejde.

¹⁹ F.eks. har en undersøgelse blandt medlemmer i foreninger på kultur- og fritidsområdet i Aarhus Kommune vist, at 23 pct. af medlemmerne i idrætsforeningerne og 47 pct. af medlemmerne i øvrige foreninger på området – herunder kulturelle forening – udfører frivilligt arbejde i deres forening (Rask et al. 2021, 100). En ny analyse af befolkningens deltagelse i frivilligt arbejde finder ligeledes en særlig stærk sammenhæng mellem deltagelsen i udøvende kultur – som musik og teater – og frivilligt arbejde på kulturområdet (Ibsen 2024b).

Figur 73: Medlemmernes frivillige og lønnede arbejde i foreningen (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Udfører du frivilligt ulønnet arbejde (enten på fast basis eller enkeltstående opgaver ved behov) eller lønnet arbejde i din forening? (Arbejdet kan enten omfatte faste opgaver eller enkeltstående opgaver ved behov)". n: 942.

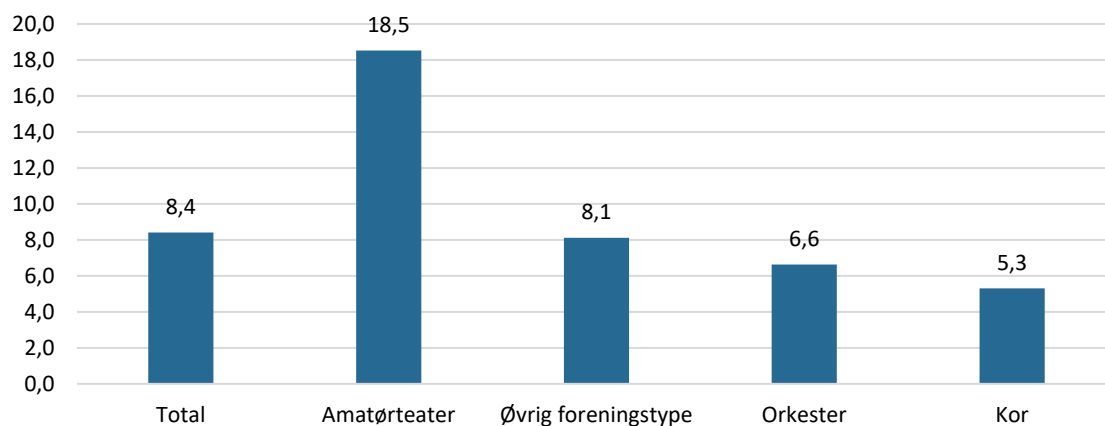
Det frivillige engagement er især stort blandt medlemmer af amatørteaterforeninger. Her udfører hele 81 pct. af udøverne frivilligt arbejde i deres forening. Engagementet er noget lavere, men stadig højt blandt medlemmer af kor og orkestre. Her angiver 53 pct., at de udfører frivilligt arbejde, mens andelen er på 44 pct. i de øvrige foreninger (se figur 111 i bilagsmaterialet). Dette billede hænger godt sammen med resultaterne fra foreningsundersøgelsen, som ligeledes viser et større fokus på frivillighed i amatørteatrene end i kor og orkestre.

Ses der på medlemmernes tidsforbrug på det frivillige arbejde, viser analysen, at de frivillige udøvere i gennemsnit bruger otte timer om måneden på deres frivillige arbejde i foreningen²⁰. Det mest udbredte blandt medlemmerne er dog at bruge mellem nul-fem timer om måneden (59 pct), men der er også en gruppe, som bruger en del mere tid. 13 pct. af medlemmerne angiver således, at de bruger 20 timer eller mere om måneden på frivilligt arbejde i deres forening (se figur 112 i bilag 2).

Også når der ses på tidsforbruget, er det især amatørteaterforeningerne, der skiller sig ud. Her bruger medlemmerne i gennemsnit 19 timer om måneden på at arbejde frivilligt i deres foreninger, hvilket er mere end dobbelt så meget som i de øvrige foreninger (se figur 74).

²⁰ Gennemsnittet er udelukkende beregnet blandt de respondenter, der angav at udføre frivilligt arbejde. Ses der i stedet på de 2 pct. af medlemmerne, som udfører lønnet arbejde i foreningen, er det gennemsnitlige tidsforbrug noget højere – nemlig 13,9 timer om måneden. Dette tal baserer sig dog kun på otte respondenter, hvorved tallet bør tages med forbehold.

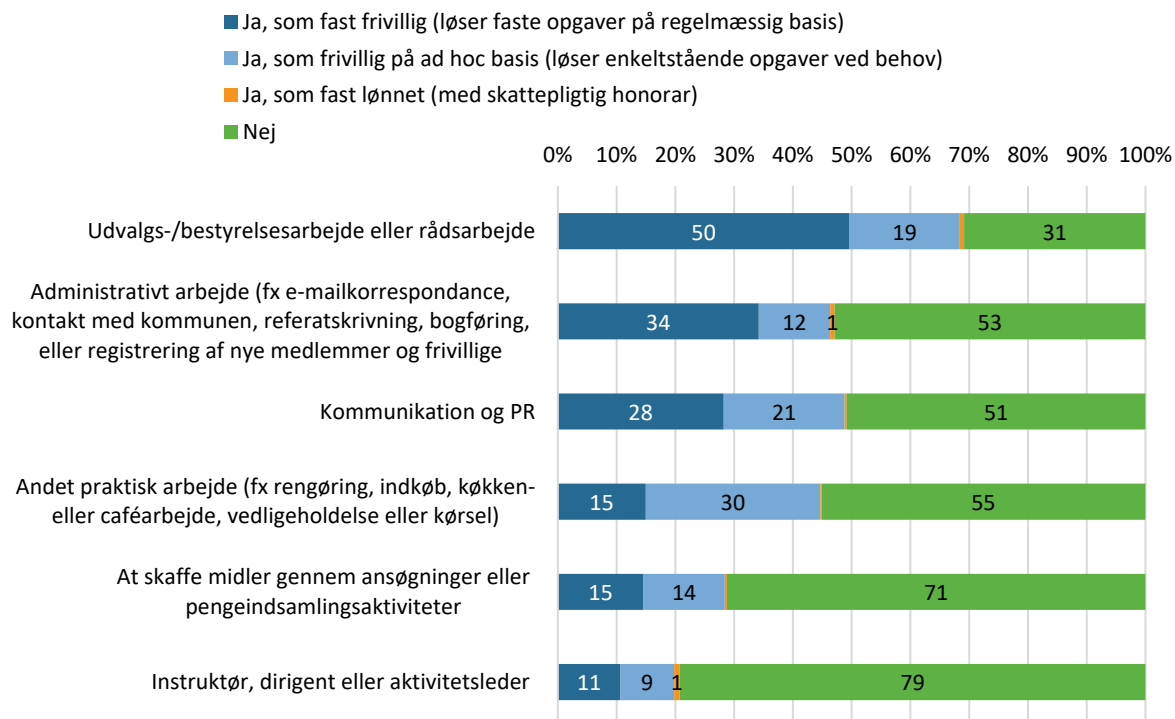
Figur 74: Gennemsnitlig antal timer brugt om måneden på frivilligt arbejde i foreningen



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvor meget tid bruger du gennemsnitligt på dit frivillige eller lønnede arbejde i din forening om måneden?" Spørgsmålet er besvaret af de udøvere, som har angivet, at de arbejder som frivillig. n: 531.

De medlemmer, der har angivet, at de udfører frivilligt eller lønnet arbejde i foreningen, er blevet spurgt om, hvilke opgaver de løser. Som figur 75 viser, er der flest medlemmer, der bidrager til bestyrelses- eller udvalgsarbejde, men mange bidrager også til administrative opgaver, kommunikation og praktiske opgaver. Særligt i forhold til sidstnævnte foregår det ofte på ad hoc-basis.

Figur 75: Opgaver, som foreningernes frivillige medlemmerne og ansatte varetager



Figuren viser medlemmernes svar på spørgsmålet: "Udfører du nogen af de nedenstående opgaver i din forening?" Spørgsmålet er besvaret af de udøvere, som angiver, at de enten udfører frivilligt eller lønnet arbejde i foreningen. n: 535-538.

Kapitel 9: Lokalforeningerne – hvordan har de det?

Tidligere i rapporten er foreningernes organisering og praksis blevet beskrevet, og det er blevet uddybet, hvordan foreningerne ser på deres egen rolle. Det følgende har fokus på foreningernes egne vurderinger af, hvordan de har det, og hvordan de oplever muligheden for at udbyde aktiviteter til deres medlemmer på den måde og på det niveau, de ønsker.

Først belyses foreningernes svar på, hvilke faktorer de oplever udfordringer med i det daglige foreningsarbejde. Derefter dykker analysen længere ned i et specifikt tema – nemlig foreningernes tilfredshed med de rammer og vilkår, de arbejder under. Efterfølgende skiftes fokus til foreningernes egne vurderinger af, hvilke udviklingspotentialer de ser på området, hvilke konkrete udviklingstiltag de har, og hvordan de ser på fremtiden. Temaerne for kapitel 9 er dermed de følgende:

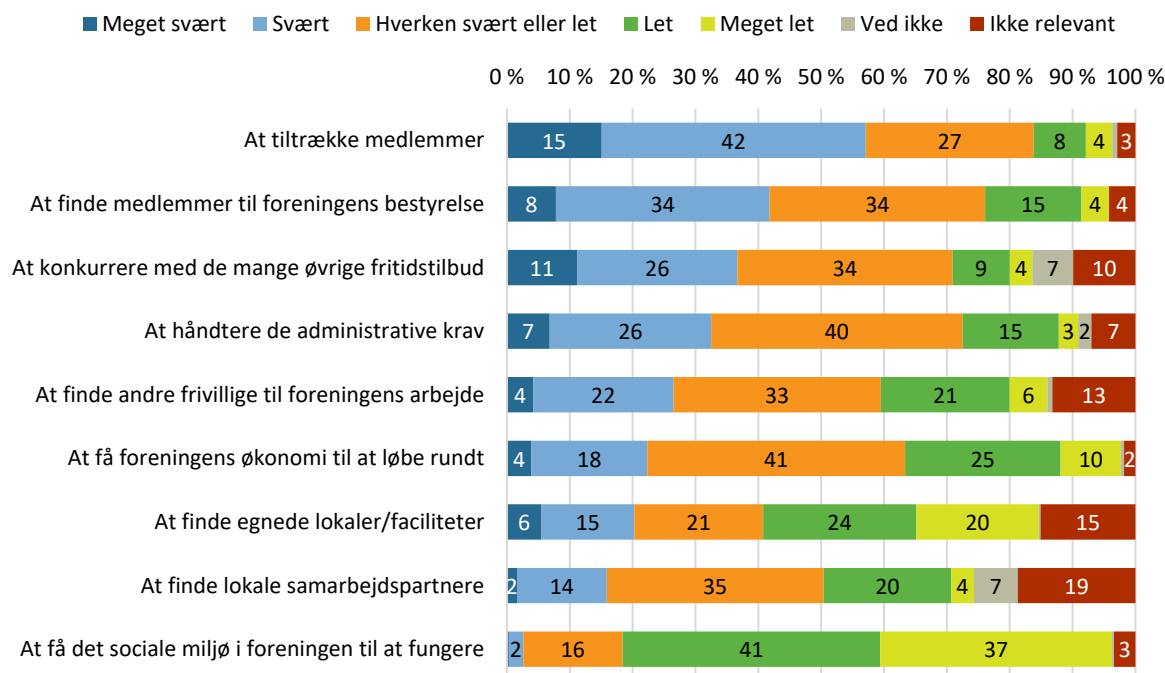
- Oplevede udfordringer i lokalforeninger
- Lokalforeningernes tilfredshed med rammer og økonomi
- Oplevede potentialer i lokalforeningerne
- Lokalforeningernes syn på fremtiden

Oplevede udfordringer i lokalforeningerne

I spørgeskemaundersøgelsen er foreningerne blevet bedt om at forholde sig til, i hvilken grad de oplever en række elementer i deres daglige virke som let eller svært. Som figur 76 viser, oplever foreningerne størst udfordringer med at tiltrække medlemmer til deres foreninger. Over halvdelen af foreningerne (57 pct.) har svært eller meget svært ved dette, mens 42 pct. har svært eller meget svært ved at finde bestyrelsesmedlemmer, og 37 pct. oplever betydelig konkurrence med andre fritidstilbud. Lidt færre foreninger har udfordringer relateret til lokaler, økonomi og administrative krav, mens kun 2 pct. oplever udfordringer med det sociale miljø i foreningen.

De fleste foreninger har således en udmærket drift og et godt socialt sammenhold, men de vil gerne have flere til at tage del i deres forening, både som medlemmer og som frivillige – især til bestyrelsesarbejdet.

Figur 76: Foreningernes oplevede udfordringer (pct.)

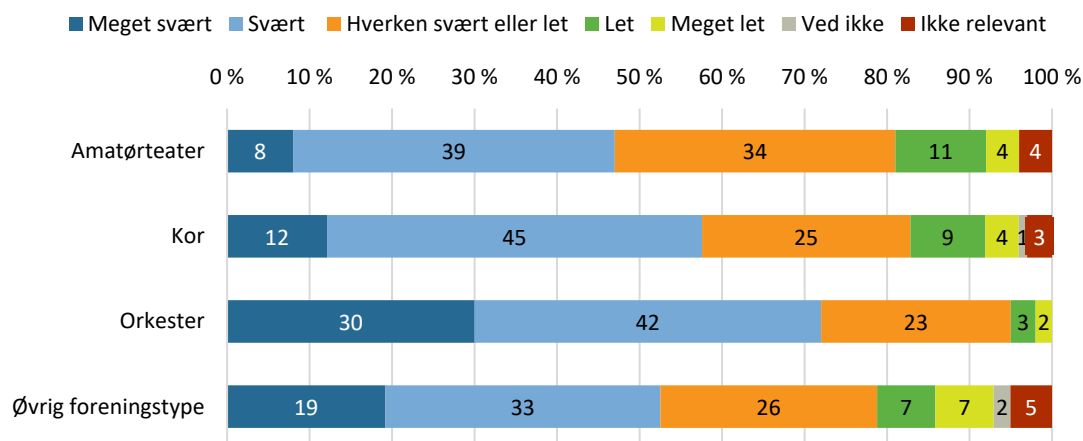


Figuren viser foreningernes svar på det følgende spørgsmål: "Oplever I de følgende elementer i foreningens daglige virke som let eller svært?" n: 385.

Der er nogle interessante forskelle i foreningernes svar på tværs af foreningstyper. En samlet oversigt over forskellene på tværs ses i tabel 55-61 i rapportens bilagsmateriale, mens det følgende vil fokusere på nedslag i nogle af de mest markante forskelle.

Tiltrækningen af medlemmer er et af de temaer, hvor der er størst forskelle på tværs. Som figur 77 viser, finder hele 72 pct. af orkestrene det enten svært eller meget svært. Ud fra tallene er det ikke muligt at afgøre, hvorvidt det er en generel udfordring at tiltrække nok medlemmer, eller om det i højere grad handler om, at det kan være svært at udfylde pladserne til de rigtige instrumenter i orkestret. Som tidligere beskrevet er der nogle instrumenttyper, som der er behov for mange af, mens der er behov for færre af andre typer. Det kan gøre det ekstra udfordrende for orkestrene at få medlemspuslespillet til at gå op. Den samme udfordring kan i nogen grad også ses hos korene, hvor der gerne skal være en god balance mellem de forskellige stemmer.

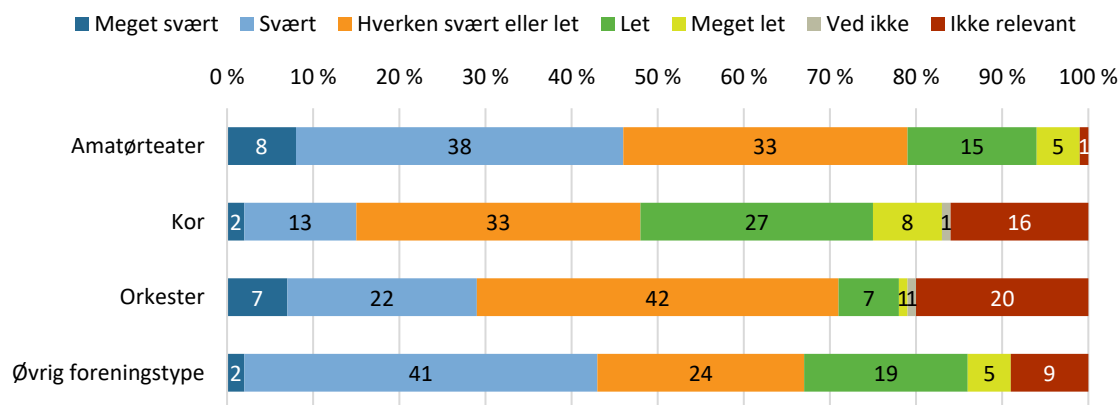
Figur 77: Udfordringer med tiltrækning af medlemmer – fordelt på foreningstype (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på det følgende spørgsmål: "Oplever I de følgende elementer i foreningens daglige virke som let eller svært? Ift. at tiltrække medlemmer." n: 385 (Amatørteater: 74, Kor: 209, Orkester: 60, Øvrig foreningstype: 42).

Også når det gælder tiltrækningen af frivillige, er der store forskelle på tværs af foreningstyper. Her er det amatørteatrene og de øvrige foreninger, der især finder det svært. Som figur 78 viser, oplever 46 pct. af amatørteatrene det svært eller meget svært at tiltrække frivillige til andre opgaver end bestyrelsesarbejdet, hvilket er betydeligt flere end i kor og orkestre. Disse forskelle kan hænge sammen med, at amatørteatrene som tidligere nævnt har brug for mange frivillige og tillægger det frivillige arbejde stor betydning.

Figur 78: Udfordringer med at finde andre frivillige – fordelt på foreningstype (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på det følgende spørgsmål: "Oplever I de følgende elementer i foreningens daglige virke som let eller svært? Ift. at finde frivillige til andre opgaver". n: 385 (Amatørteater: 74, Kor: 209, Orkester: 60, Øvrig foreningstype: 42).

Blandt øvrige interessante mønstre er det også især teaterforeningerne og orkestrene, der oplever det svært at tiltrække frivillige til bestyrelsen (hhv. 52 og 50 pct.). Endelig har orkestrene i lidt højere grad end øvrige foreninger udfordringer med at finde egnede lokaler (se tabel 59 i bilag 2).

Uddybende beskrivelser af oplevede udfordringer

Foreningerne er også blevet bedt om med egne ord at uddybe, hvad de ser som foreningens største udfordring i de kommende fem år, og 361 foreninger har benyttet sig af muligheden. Flere foreninger har dog nævnt mere end én ting, og derfor er der samlet set 423 svar. Svarene er blevet kodet og inddelt i en række temaer, som fremgår af tabel 10.

Tabel 10: Foreningernes største udfordringer

Udfordring/ tema	Undertemaer
Medlemstal (57 pct.)	Rekruttering af og efterspørgsel på unge medlemmer. Rekruttering af og efterspørgsel på herrestemmer inden for kor. Fastholdelse af antal medlemmer og niveau i foreningen under et generationsskifte. Frafald blandt unge, der flytter til by med ungdomsuddannelser. 53 foreninger nævner aldersgennemsnittet som den direkte årsag til udfordringer med fastholdelse og kontinuerlig rekruttering.
Økonomi (9 pct.)	Økonomi til daglig drift herunder høj egenbetaling blandt medlemmer. Midler til udvikling/events så som koncerter/forestillinger, projekter, uddannelse og ture.
Lokaler (6 pct.)	At finde nye/få lov at blive i egnede lokaler med plads til instrumenter og med god klang. Usikkerhed om fremtiden og samarbejde med kommunen om lokaler.
Korleder/dirigent (6 pct.)	At finde/fastholde korleder/dirigent, herunder at det for nogen er svært at få en dygtig dirigent til lav aflønning.
Forestillinger /publikum (4 pct.)	At lave indtægtsgivende arrangementer. At tiltrække og fastholde et publikum (der også bliver ældre).
Bestyrelse (3 pct.)	At motivere medlemmer til at indgå i bestyrelsesarbejdet.
Frivillige (2 pct.)	Mangel på frivillige generelt. Et ønske om faste frivillige, der vil løfte driftsopgaver over en længere periode (frem for ad hoc).
Medlemsengagement (1 pct.)	At opgaverne løses af få ildsjæle. At medlemmerne har svært ved at prioritere tid til foreningen.
Konkurrence (1 pct.)	Der opleves en kamp om tiden med andre fritidstilbud og øvrigt privatliv.
Administration (1 pct.)	Bøvl og besvær med forenings-bankkonto, gebyrer, godkendelser, MitID Erhverv og GDPR-regler
Øvrig foreningsudvikling (5 pct.)	Relaterer sig blandt andet til foreningens organisering, udvikling af foreningen, at bevare kvaliteten, mangel på udstyr.
Ingen udfordringer (4 pct.)	Foreninger, der svarer blankt/ingen udfordringer.

Tematiseret oversigt over foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvad ser I som foreningens største udfordring i de kommende fem år?" (åben svarkategori). Nogle foreninger har skrevet flere ting, og der er derfor 423 svar. Derudover har to foreninger angivet i uddybningen, at de er på vej til at lukke. Disse svar indgår ikke i optællingen. Procenttallene angiver andelen af foreninger, der har oplevet den pågældende udfordring. n=361

Også i de åbne besvarelser er det udfordringer med rekruttering, som optager flest foreninger. Det hænger sammen med, at mange af foreningerne har et højt aldersgennemsnit.

Disse foreninger beskriver et betydeligt frafald blandt medlemmer, der stopper på grund af alder og sygdom, og det kræver rekruttering af nye medlemmer. Samtidig kan det være svært at rekruttere unge til foreninger, der har et høj aldersgennemsnit.

Der er størst efterspørgsel på unge medlemmer, mens der blandt korene også er mangel på herrestemmer. Blandt orkestre nævnes enkelte specifikke instrumenter, men ikke i samme grad. Her er det også unge, der efterspørges, hvilket blandt andet hænger sammen med oplevelsen af en manglende fødekæde af unge, der kan spille. En forening beskriver deres udfordring således:

”At få børn og unge i lokalområdet til at starte til begynderundervisning på blæseinstrument på den lokale skole, sådan så de efter et par år kan få mulighed for at komme og spille med os. De stopper, inden de når at blive egnede til at spille med os.”

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeninger

Blandt foreninger i provinsen er der ligeledes en oplevelse af, at placeringen kan gøre det sværere at rekruttere og fastholde medlemmer. F.eks. fortæller en orkesterforening:

”Placeringen af vores øvelokale i [anonym] Kommune gør, mener vi, at mange yngre musikere ikke kommer til orkestret på grund af den lidt lange afstand fra København. Det kan virke svært at finde dygtige musikere, der har mulighed for at bruge den nødvendige transporttid.”

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeninger

En anden forening beskriver også, at mange af byens unge flytter, fordi der ingen ungdomsuddannelser er i området. Derfor har de særligt svært ved at fastholde de unge medlemmer.

Mangel på medlemmer har konsekvenser for foreningernes økonomi og for flere også deres aflønning af dirigent/korleder, hvor de enten må sætte kontingentet op eller få en dirigent, der er villig til at modtage en lavere løn. Et eksempel på denne sammenhæng af udfordringer beskrives af en forening:

”Da de fleste medlemmer er noget oppe i alderen, oplever vi, at der ikke er megen interesse fra unge. Det er naturligt, at de fleste unge med unge stemmer ønsker at være sammen med jævnaldrende til en fritidsaktivitet som korsang. Jeg ser i øjnene, at vi med årene bliver færre sangere. Det vil give udfordringer med kontingentforhøjelser, da vi bliver færre til at betale til dirigentens aflønning.”

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeninger

Et andet kor oplever, at deres adgangs- og kompetencekrav er medvirkende til deres udfordringer med at rekruttere nye medlemmer. Den kunstneriske kvalitet er de dog ikke villige til at gå på kompromis med:

”Det lave medlemstal, vores krav til sangerne og de eksisterende medlemmers relativt høje alder. Det er umuligt at rekruttere nye, unge medlemmer. Vi kunne måske tiltrække

et par nye medlemmer, hvis vi slækkede på kravet om en vis musikalitet, men vi har ikke lyst til at blive et kor 'for alle'. Så det ender nok med, at vi lukker og slukker.”

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeninger

Samlet set er det tydeligt, at det er forhold tæt knyttet til foreningernes aktiviteter og medlemmer, som fylder mest, når de med egne ord skal beskrive den største udfordring, mens forhold, der vedrører foreningernes drift og økonomi, fylder betydeligt mindre. Det betyder dog ikke, at det ikke er relevant at se nærmere på foreningernes syn på de rammevilkår, de arbejder under. I det følgende vil der være fokus på foreningernes tilfredshed med rammer og økonomi.

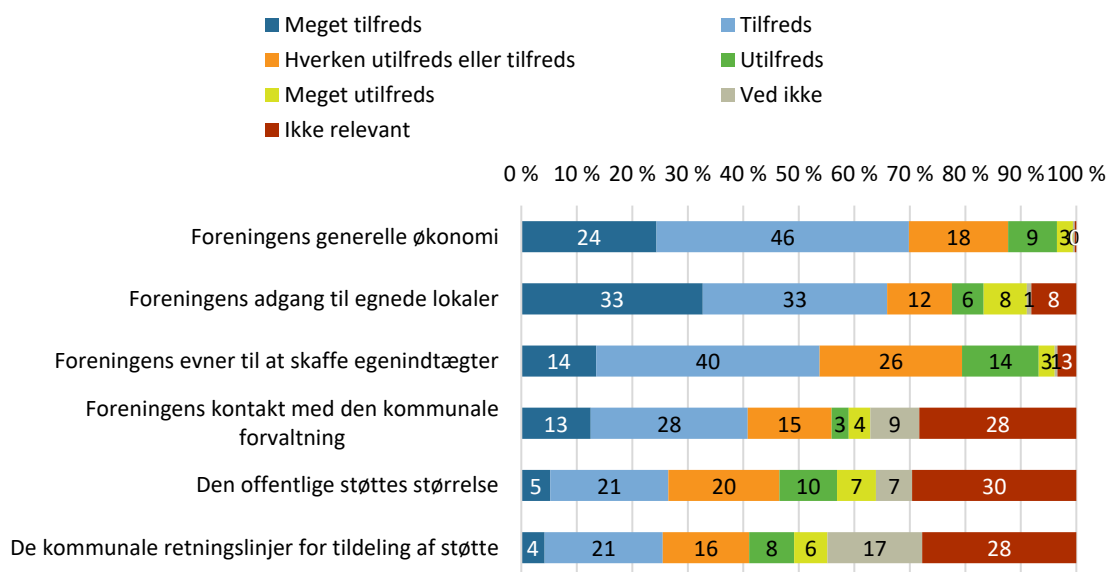
Lokalforeningernes tilfredshed med rammer og økonomi

I spørgeskemaet er foreningerne blevet spurgt om deres tilfredshed med en række parametre, der vedrører rammer og økonomi. Som figur 79 viser, er mere end to tredjedele af foreningerne enten 'tilfredse' eller 'meget tilfredse' med foreningens generelle økonomi, mens 12 pct. er utilfredse.

Det tyder på, at størstedelen af foreningerne ikke oplever de helt store udfordringer med at få økonomien til at løbe rundt. Flertallet er også godt tilfredse med evnen til at skaffe egenindtægter, mens færre er tilfredse med den offentlige støttes størrelse. Det er også i forhold til sidstnævnte, at flest foreninger – 17 pct. – er direkte utilfredse, hvilket er i god overensstemmelse med andre foreningsundersøgelser (Ibsen et al. 2013; Rask et al. 2021).

Ud over økonomien er også adgangen til lokaler en central del af foreningernes rammevilkår. Her viser figuren, at to tredjedele af foreningerne er tilfredse med adgangen til egnede lokaler, mens 14 pct. er utilfredse.

Figur 79: Foreningernes tilfredshed med rammer og økonomi (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er foreningen tilfreds med følgende forhold?" n: 385.

Resultaterne viser desuden nogle forskelle på tværs af foreningstyper, når det gælder tilfredsheden med rammer og økonomi (se tabel 62-67 i bilagsmaterialet). Forskellene er begrænsede, når det gælder tilfredsheden med foreningens generelle økonomi, mens der er flere nuancer, når det gælder tilfredsheden med de kommunale retningslinjer for støtte og foreningens adgang til egnede lokaler. Særligt i forhold til sidstnævnte skiller orkestrene sig ud med 25 pct., der er utilfredse (se tabel 67 i bilag 2).

De uddybende svar omfatter både uddybende beskrivelser af foreninger, som er godt tilfredse med deres rammevilkår, og foreninger, der oplever udfordringer. Langt de fleste uddybende svar omfatter foreningernes lokalesituation – f.eks. som i de følgende svar:

”Aftalt adgang til lokaler bliver ofte ’afbooket’ af kommunen, hvilket nødvendiggør at finde andre lokaler, nogle gange for penge.”

”Alle mellemstore til store amatørorkestre i [kommunens navn] savner egnede øvelokaler med mulighed for opbevaring af slagtøj i umiddelbar nærhed. Vi er bestemt ingen undtagelse. Vores nuværende øvelokale bremser helt konkret vores mulighed for at vækste og udvikle orkestret, som vi ønsker, og som vi mener, vi har potentiale til.”

”Det er svært at finde egnede lokaler til et kor på 39 medlemmer, hvor det er muligt at opbevare lydudstyr.”

”Det er svært at finde et godt lokale, som man ikke skal søge om hvert halve år, når det også skal være i centrum.”

”Mangler lokale til opbevaring.”

”Lokalets akustik, ingen praktisk opbevaring af effekter.”

”Lokalet, som vi har adgang til, er ikke særlig velegnet til et stort kor. Vanskeligt at finde forståelse for, at et stort kor må have stabile øveforhold.”

”Vi har adgang til egnede lokaler, men ikke mulighed for at lade vores instrumenter osv. blive stående fra gang til gang.”

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeninger

Som det fremgår, oplever flere foreninger det svært at få adgang til lokaler, der egner sig til de specifikke aktiviteter, og at have stabile lokaleforhold – en problemstilling, der også er set i andre undersøgelser (Dodd et al. 2008; Thøgersen et al. 2023). Derudover nævner flere specifikt, at de savner plads til opbevaring af instrumenter og andet udstyr. Det kan være en særlige udfordring, når flere forskellige aktører skal bruge det samme lokale, hvilket ofte er tilfældet ved brugen af kommunale lokaler.

Også når det gælder økonomien i bredere forstand, er der variation på tværs af foreningerne. Nogle oplever at have en god økonomi, mens andre oplever, at det kniber at få økonomien til at løbe rundt. Derudover nævner flere, at økonomien kan svinge meget alt efter, hvor mange tilskuere der kommer til foreningens publikumsarrangementer. En anden

forening nævner afhængigheden af fondsmidler som en udfordring. Dermed er der mange forskellige forhold, der kan spille ind på foreningernes økonomi.

"Vi har god økonomi ved kontingenter, dækning af omkostninger ved koncerter 'ud-af-huset'. Kommunens støtte med øvelokale går via [navn på musikskole]. Vi har ideelt øvelokale."

"I år har det været svært at skaffe tilstrækkelig mange koncerter med honorar."

"Økonomien er helt afhængig af, hvor mange tilskuere der kommer til vores forestillinger. Så det svinger meget."

"Medlemstilbagegang efter coronaepidemi mærkes økonomisk."

"Vi er afhængige af at få søgt og bevilget midler fra fonde for at kunne igangsætte og udvikle aktiviteter og projekter. Det kræver et kæmpearbejde for bedre økonomi, der går fra det primære at spille musik sammen og gøre andre mennesker glade med vores musik. Medlemskontingentet har sine naturlige begrænsninger. Det ville være skønt at kunne opnå et fast tilskud til projekter og aktiviteter."

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeninger

Foreningernes uddybende syn på de kommunale rammevilkår

Som afslutning på temaet om foreningernes rammevilkår har foreningerne haft mulighed for at tilføje yderligere bemærkninger om, hvordan de oplever vilkårene for foreningen i kommunen. Her viser de uddybende svar igen en stor variation – både når det gælder den oplevede lydhørhed over for foreningens behov og de konkrete økonomiske og lokalemæssige rammer, der er i spil.

Nogle foreninger er godt tilfredse med samarbejdet med kommunen og oplever en høj grad af lydhørhed:

"Vi har ikke tidligere søgt aktivitetstilskud af kommunen, da ugentlige aktiviteter er nyt for os, men vi har tænkt os at søge fremover. Vi ved, vi holder til i en god kommune, der værdsætter frivilligt foreningsarbejde og vil give en høj støtte, når vi søger. Vi bliver også årligt inviteret til kommunens 'tak-til-de-frivillige-fest'."

"Vi har et rigtigt godt samarbejde med kommunen – og både det politiske system og forvaltning er både lydhør og støtter os i vores arbejde."

"Positiv holdning til orkestret fra kommunen. Vi omtales ofte som kommunens 'husorkester'. Ud over øvelokaler stiller kommunen rådhuset til rådighed for os til koncerter. Det er meget værdifuldt. Det er også positivt at være en del af et kulturhus med aktiviteter og forening, som vi er medlem af. Orkestrets økonomi er nok den største udfordring."

"Vi har de bedste forhold, og hvis det ikke var for kommunen, havde vi haft svært ved at overleve og have de mange medlemmer – og særligt børn med. Kommunens tilskud gør det bl.a. muligt at holde kontingent på et meget lavt niveau. Dermed kan alle være med."

”Vi er generelt heldige i vores kommune. Gratis lokale med opbevaringsmuligheder og klaver. Cafe til pausen. Rimelige tilskud til drift og aflønning af dirigent.”

Uddybede svar i spørgeskemaundersøgelsen

Andre foreninger har en mindre positiv vurdering af vilkårene i kommunen og savner både lydhørhed og konkret hjælp – især til lokaler. Som det også fremgår, har flere foreninger en oplevelse af, at kommunerne har stor fokus på sporten, mens de kulturelle aktiviteter får mindre opmærksomhed:

”Vi har eksisteret siden 1953, men har en klar fornemmelse af, at kommunen er komplet ligeglade med os, selv om vi synes, vi har et godt tilbud til ældre mennesker en søndag eftermiddag i den kolde og mørke tid. Der er meget forskel fra kommune til kommune. I nogle kommuner har viseforeningerne flotte vilkår og får stillet gratis lokaler til rådighed til deres aktiviteter. Men [kommunens navn] føler ikke trang til at ’forære os noget’.

”Vi har altid måttet klare os selv. Kommunen interesserer sig kun for sport, ikke for foreninger og virksomheder som vores med kultur som interesse og drivkraft.”

”[...] Vi oplever heller ikke, at kommunen interesserer sig for at støtte sådan nogle som os. Sporten har stor opmærksomhed og forståelse, mens kulturen er en slags stedbarn, hvis behov man ikke kan eller vil forholde sig til.”

Uddybede svar i spørgeskemaundersøgelsen

Tæt relateret hertil er der flere eksempler på foreninger, som oplever, at deres forening ikke passer ind i de eksisterende kasser, og at der er en manglende fleksibilitet i det kommunale system i forhold til at se på de helt specifikke behov, de enkelte foreninger og aktiviteter har:

”Koret ville kunne spille en langt større rolle i kommunen, og vi ønsker en tættere dialog med kommunalpolitikere og lokale aktører. Men det er ikke let, når koret (et klassisk kor med et bredt repertoire – synger a cappella såvel som med orgel eller orkester) betragtes på lige fod med aktiviteter som skakklub, porcelænsmaling, etc. Den begrænsede kommunale støtte betyder, at vi skal hente fondsstøtte på 200.000-300.000 kr. om året for at kunne bidrage til musiklivet med de planlagte projekter i samarbejde med professionelle musikere.”

”Vi oplever et stort problem med at anvende idrætsfaciliteter, når vi hører til ’kulturområdet’. Vi har brug for idrætsfaciliteter, når vi træner exercits, tattoo og shows, og her har vi brug for store haller (1000+ m²) og det kan man ikke forstå, fordi vi jo i kommunens hoveder er en forening, der spiller musik.”

Uddybede svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeninger

Også de kvalitative interviews viser, at foreningerne oplever store forskelle i rammevilkårene på tværs af kommuner. Som en informant fra en landsorganisation uddyber i et interview, kan forskellene skyldes mange forskellige ting:

”Nu slår jeg mine daglige folder i en anden kommune, dog ikke indenfor kultur. Der er ikke nogen musikforeninger med fokus på amatørmusik i den kommune, som får støtte. Hvis man er amatørmusiker i [kommunens navn], så skal man øve i en kælder eller en

garage. I den kommune, hvor jeg bor, er der øvelokaler, så på den måde er der stadigvæk forskel.”

Interviewer: ”Er det fordi, der er modstand på det, tror du? Eller er det fordi, der ikke er nogen, der spørger ind til, om de kan få det?”

”Det kan være, at der ikke er nogen, der efterspørger. Det kan også nogle gange have noget at gøre med nærheden til større byer. Så søger man der ind i stedet for. Og så simpelthen historik. Men igen kan det nogle gange godt være svært lige at gennemskue ting. Når jeg har talt med folk på tværs af landet, så er jeg jo blevet overrasket over de kampe, folk skal kæmpe nogle steder. Fordi der hvor jeg kom ind i musikmiljøet i [byens navn], der var der allerede etableret et ret stærkt sammenhold på tværs af kommunens forskellige musikaktører. Det vil sige, at det står et meget stærkere sted, end man måske gør andre steder.”

Interview med repræsentant for landsorganisation 4

Inden for denne undersøgelses rammer er det ikke muligt at koble foreningernes erfaringer med de faktiske vilkår i kommunerne, og det er en vigtig pointe, da forskelle i tilfredshed også kan hænge sammen med forskelle i de forventninger, der kan være til rammerne. Ikke desto mindre illustrerer de uddybende svar vigtigheden af en god dialog med kommunen – og en opmærksomhed på de forskellige typer af behov, foreningerne har, alt efter hvilken specifik aktivitet de beskæftiger sig med.

Oplevede potentialer i lokalforeningerne

Efter den ovenstående analyse af foreningernes oplevede udfordringer og deres tilfredshed med rammevilkårene, vendes blikket nu mod, hvilke potentialer foreningerne selv ser for deres forening, og hvorvidt de har nogle konkrete udviklingstiltag i støbeskeen.

327 foreninger har besvaret spørgsmålet ”Hvad ser I som de største udviklingspotentialer for foreningen i fremtiden?”. Nogle foreninger har fremhævet deres største forcer, mens andre har fokus på, hvordan de kan arbejde med deres udfordringer. Svarene er tematisk kodet og inddelt i temaerne nedenfor.

Tabel 11: Foreningernes største potentialer

Potentialer	Undertemaer	Andel foreninger (pct.)
Medlemstal	Potentialer i forhold til rekruttering og fastholdelse af medlemmer eller særlige målgrupper.	27
Udvikling af foreningens kunstneriske niveau	Foreninger med talentmasse og/eller foreninger, som ønsker at udvikle den kunstneriske kvalitet i foreningen (evt. som potentialer for at tiltrække flere/de rette medlemmer til foreningen).	21
Samarbejder	Samarbejde med andre foreninger, kulturinstitutioner og kommunen. Samspil med lokalområdet og musikskoler for at opretholde en fødekæde til foreningen.	11
Forestillinger /publikum	At få opmærksomhed og anerkendelse fra lokalområdet/tilflyttere/bestemte musikere, at få flere (betalte) koncerter og finde gode lokationer hertil.	9
Korleder/dirigent	Korleder/dirigenten ses som en nøgleperson i forhold til foreningens udviklingspotentialer, kan eksempelvis højne niveauet.	7
Udvikling af repertoire/ stil	At turde bevæge sig nye veje eller fastholde et bredt repertoire (som en måde at tiltrække nye medlemmer)	5
Samvær og oplevelser i foreningen	Et godt socialt miljø, fællesskabsfremmende og kunstneriske oplevelser, udenlandsture.	4
Samfundsendagement	Foreninger, der oplever, at de har et potentialer for at fremme en bestemt genre eller ønsker at bidrage til øget glæde og trivsel gennem deres aktivitet.	3
Samfundsinteresse	Foreninger, der oplever enten en øget eller dalende interesse for deres felt på et samfundsmæssigt plan som afgørende for deres fremtidspotentialer. Øget interesse for fællessang efter covid-19 har givet nogle kor optimisme for fremtiden.	2
Lokaler og økonomi	Ønsker om større og bedre faste lokaler samt økonomiske tilskud.	2
Øvrig foreningsudvikling	Udvikling i forhold til organisering, aktiviteter, bestyrelse og specifikt i forhold til PR og sociale medier.	9

Tematiseret oversigt over foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvad ser I som de største udviklingspotentialer for foreningen i fremtiden?" Enkelte foreninger har skrevet flere ting, og der er derfor 329 svar fordelt på 327 foreninger. Derudover har 36 foreninger svaret 'ved ikke'. Disse svar er sorteret fra og fremgår ikke af tabellen.

Som tabellen viser, har mange foreninger fokus på potentialer i forhold til foreningens medlemstal. Det hænger godt sammen med det tidligere beskrevne udfordringsbillede, hvor netop tiltrækningen af medlemmer opleves som svært for mange foreninger. Derfor er det naturligt, at rekruttering af medlemmer også ses som et udviklingspotentialer.

Flere af de øvrige potentialer beskrives enten direkte som et udviklingspunkt for at tiltrække og fastholde medlemmer, eller også har de en indirekte effekt herpå. Når foreningerne arbejder med PR, udvikler deres repertoire og stil, eller får en ny dirigent, kan det være måder at tiltrække nye målgrupper på.

En ny dirigent kan bidrage til at udvikle stilen eller højne niveauet og dermed tiltrække nye dygtige medlemmer. En forening beskriver også, at de forventer, at en ung dirigent kan hjælpe dem til at tiltrække yngre sangere:

”Der skal en ny og yngre dirigent til koret. Derved vil der komme nye, yngre sangere til. Det er den fremtid, vi håber for koret.”

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeninger

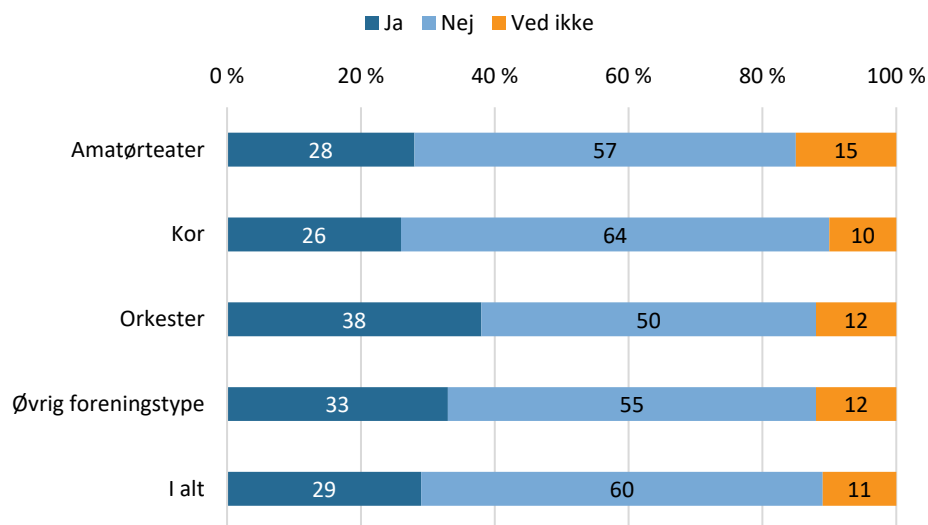
Flere foreninger fremhæver, at de vil satse på mere populære værker, som folk kender, for at tiltrække opmærksomhed og medlemmer. At udvikle stil og repertoire er for nogle foreninger et spændende udviklingspotentiale, mens det for andre kan opleves som et nødvendigt onde for at tiltrække medlemmer. Det kan kræve en stor indsats fra foreningernes nuværende medlemmer at forholde sig åbent overfor forandringer:

”I et kor med så lang en historie og så garvede sangere kræver det stor åbenhed og lyst til at forny sig, når koret bliver præsenteret for nye måder at arbejde på.”

Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelse, lokalforeninger

Flertallet af foreningerne har ingen konkrete planer for deres kommende udvikling, men 29 pct. af foreninger har konkrete udviklingstiltag. Som figur 80 viser, er det særligt orkestre (38 pct.), som har lagt konkrete udviklingsplaner for de kommende to år.

Figur 80: Har foreningen konkrete planer om udviklingstiltag? Fordelt på foreningstyper (pct.)



Foreningernes svar på spørgsmålet: ”Har I som forening konkrete planer om særlige udviklingstiltag inden for de kommende to år?”. n=385 (Amatørteater: 74, Kor: 209, Orkester: 60, Øvrig foreningstype: 42).

Foreninger, der har svaret, at de har udviklingstiltag, har haft mulighed for at uddybe deres svar. Det har 113 foreninger gjort, og de har tilsammen beskrevet 164 udviklingstiltag, der er kondenseret i de temaer, som fremgår i tabel 12.

Som det fremgår, nævner flest foreninger udviklingstiltag relateret til samarbejde og rekruttering, hvilket er i god overensstemmelse med de udfordringer og potentialer, der er beskrevet ovenfor. Gennem samarbejde kan foreningerne potentielt nå ud til nye målgrupper og styrke fødekæden til foreningerne, og det samme gælder for de tiltag omkring nye aktiviteter, PR og synlighed, som andre foreninger beskriver. Derudover nævnes der også

konkrete tiltag rettet mod rammerne – både ift. økonomi og fundraising og ift. praktiske tiltag omkring forbedring af lokaler.

Tabel 12: Foreningernes udviklingstiltag

Udviklingstiltag	Undertemaer	Andel foreninger (pct.)
Samarbejder	Allerede eksisterende samarbejder eller ønske om samarbejde med musikskoler, andre foreninger og aktører i lokalområdet.	21
Rekruttering	Tiltag til rekruttering af flere medlemmer, i nogle tilfælde af bestemte målgrupper.	20
Opgradere lokaler (og udstyr)	Flere/bedre lokaler, scener, tilskuerpladser samt lys og lyd.	10
Forestillinger som PR	Bruge koncerter og forestillinger til at skabe opmærksomhed om foreningen.	10
Nye typer af aktiviteter	Eksempelvis lave kurser/workshops for andre, tage på turné og indspille.	10
Økonomi	Især tiltag vedrørende fundraising.	5
Udvikling af foreningens kunstneriske niveau	Eksempelvis undervisningsdage og stemmetræning.	5
Udvikling af repertoire/stil	Fornyelse, tilpasning af repertoire til foreningens størrelse og stemmefordeling, at balancere fornyelse med traditioner.	4
Synlighed	Skabe opmærksomhed gennem PR, hjemmeside, sociale medier og videomateriale.	4
Korleder/dirigent	Rekruttering af ny korleder/dirigent/instruktører og videre udvikling i samarbejde med nuværende.	4
Øvrig foreningsudvikling	Sociale tiltag samt intern organisering i foreningerne herunder uddelegere opgaver til flere hænder, eksempelvis gennem nye udvalg.	7

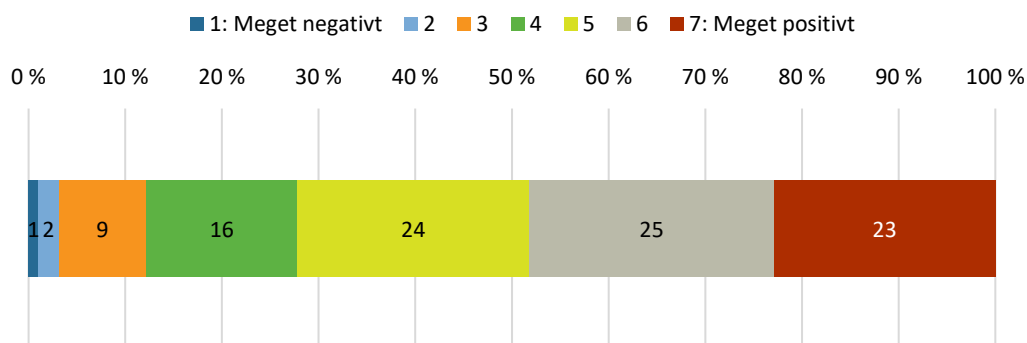
Tabellen viser en tematiseret oversigt over foreningernes uddybninger til spørgsmålet: "Har I som forening konkrete planer om særlige udviklingstiltag inden for de kommende to år? Hvis ja, uddyb gerne hvilke udviklingstiltag I har planer om (åbent svar)". Nogle foreninger har skrevet flere ting, mens én forening har skrevet, at de lukker. Denne er sorteret fra og fremgår ikke af tabellen. Der er derfor 164 svar fordelt på 113 foreninger.

Samlet set er der god overensstemmelse mellem de udfordringer, foreningerne beskriver, og de konkrete tiltag, nogle af foreningerne har planer om at sætte i værk.

Lokalforeningernes syn på fremtiden

Ses der i stedet mere bredt på foreningernes syn på fremtiden, viser resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, at de generelt ser positivt på foreningens fremtid (figur 81). 72 pct. af foreningerne placerer sig i den positive ende af skalaen.

Figur 81: Foreningernes syn på fremtiden (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på det følgende spørgsmål: "På en skala fra 1-7, hvor 1 er meget negativt, og 7 er meget positivt, hvordan ser du så på foreningens fremtid?" n: 384.

Selvom langt de fleste foreninger, dermed ser positivt på fremtiden, er der nogle nuancer på tværs af foreningstyper. Her viser svarene, at orkestrene er lidt mindre optimistiske om deres fremtid end de øvrige foreninger (se figur 113 i bilag 2). Det kan hænge sammen med, at de som tidligere nævnt oplever større rekrutteringsudfordringer, end de øvrige foreningstyper, og også i lidt højere grad end de øvrige foreningstyper oplever udfordringer med at finde egnede lokaler.

DEL 3: AFSLUTTENDE PERSPEKTIVER



Indledning til del 3

Som afslutning på rapporten sætter del 3 fokus på en række tematiske perspektiver, som rapportens resultater kan give anledning til at diskutere, og som kan benyttes som inspiration til det videre arbejde med at udvikle arbejdet i de amatørkulturelle foreninger. De fire udvalgte tematiske perspektiver er:

- De tre programområder: Livskvalitet, kompetencer og mangfoldighed
- Rekrutteringsudfordringer og fødekæden
- På kanten af folkeoplysningen
- Drømmen om politisk indflydelse

Kapitel 10: Afsluttende perspektiver

De tre programområder

Som beskrevet i rapportens kapitel 2 (afsnittet om 'hvad er svært, og hvad er let'), har AKKS inden for de senere år søgt at definere tre områder, hvor de mener, de bidrager i en større samfundskontekst, som de arbejder på at kortlægge og vidensopsamle omkring. I første omgang handler det om at kunne kommunikere klart og tydeligt om amatørkulturen som helhed, men formanden kalder også de tre områder for programområder. De tre områder er *livskvalitet, kompetencer og mangfoldighed*.

For AKKS er vigtigt, at de tre programområder vækker genklang hele vejen igennem organisationen. Den første del af perspektiveringens samler derfor op på, hvordan begreberne er forankret i værdi og praksis set gennem undersøgelsens resultater.

Livskvalitet

Der er ingen tvivl om, at livskvalitet som begreb og udbytte er en integreret del af amatørkulturen og aktørerne og udøvernes selvopfattelse. Kapitel 1 viser, at landsorganisationerne ser livskvalitet som en central del af deres potentialer. De nævner blandt andet øget livsglæde, selvværd, glæde og personlig udvikling.

Ser man på medlemmernes udbytte, understreges pointen. Medlemmerne oplever både, at de bliver glade af at være afsted, at de bliver en del af et fællesskab, og over halvdelen svarer, at de opnår psykisk velvære. Det er udbytte, som også andre, der er i aktive i deres fritidsliv, oplever²¹. Ifølge ABC for Mental Sundhed er netop det at gøre noget sammen med andre i forpligtende fællesskaber en af nøglerne til at øge trivsel²². Der er dog mange andre parametre, der spiller ind på både god mental sundhed og livskvalitet. Her peger undersøgelsen på, at amatørkulturen har noget særligt at byde ind med.

For korsangerne manifesterer livskvaliteten sig ofte rent fysisk. Hele 64 pct. af korsangerne opnår fysisk velvære. Koblingen mellem at bruge åndedrættet og kroppen i sangen kan give en effekt²³.

Hvad der er meget interessant i forhold til trivsel og livskvalitet er, at 89 pct. af respondenterne oplever at være blevet en del af en større kunstnerisk helhed. Det kvalitative materiale peger på, at det fælles skabende nærmest kan virke magisk. Medlemmer oplever, at der skabes en fælles livsudfoldelse. Det kan være, fordi man får lov til at øve, at alle gør sig umage, og at den fælles indsats bliver til noget langt større end en selv. Casene i kapitel 6

²¹ Det kan være blandt aftenskoledeltager (Bjerrum og Thøgersen 2016) eller i det almindelige foreningsliv (Rask et al. 2021)

²² ABC for mental sundhed: Mejlstrup et al. 2022.

²³ Se for eksempel Grape et al. 2003

om børn og unges oplevelser med amatørkulturen viser eksempler på, at stævner og fællesarrangementer tidligt kan være vigtige for lysten til at fortsætte.

De amatørkulturelle foreninger ser således ud til at have gode forudsætninger for at kunne bidrage til medlemmernes trivsel. Derfor kan det være interessant at se på, om sådanne fællesarrangementer kan gøres tilgængelige for flere potentielle målgrupper.

Undersøgelsen viser, at landsorganisationerne allerede har stort fokus på at give deres medlemmer erfaringer og oplevelser med store fællesprojekter på tværs af lokalforeningerne. Nogle landsorganisationer arrangerer også stævner og fællesarrangementer for en bredere målgruppe. Måske er der et potentiale for at få flere med gennem introduktionskurser for begyndere? Eller weekendevents for ikke-medlemmer? Eller kan man som i nogle områder, hvor man ikke er nok musikere til et lokalt orkester, blive inspireret af regionsstrukturen og samle amatørmusikere fra et større område?

Kompetencer

Læring og opøvelse af kompetencer bor også centralt i landsorganisationernes selvforståelse. Amatørkulturens læringsmæssige bidrag sker ifølge aktørerne selv på mange forskellige niveauer (kapitel 2). De nævner både den generelle introduktion til kultur og til foreningslivet og et deraf følgende engagement. Som de oplever det, sker der også meget på gruppeniveau, hvor medlemmer bliver bedre til at arbejde sammen og bedre til at indgå i forskellige sammenhænge. På individniveau fremhæver landsorganisationerne både 'hurtigere indlæring' og 'bedre forestillingsevne'.

På foreningsniveau tyder resultaterne på, at der er noget om snakken i forhold til den demokratiske dannelse og (op-)læring i foreningslivet. Der er en stor grad af opbakning til foreningsdemokratiet. I de små foreninger ser det ud til at være en naturlig ting at give et nap med, og der løses i fællesskab alt fra praktiske til kunstneriske opgaver. Teaterforeningerne har også store forventninger til et aktivt medlemskab, og samlet set svarer 59 pct. af medlemsrespondenterne, at de udfører frivillige opgaver i foreningen (kapitel 8). Der er således et stort engagement i foreningerne, selvom både lokal- og landsforeninger stadig oplever, at det er en udfordring af skaffe frivillige – især til de mere forpligtende opgaver, som for eksempel bestyrelsesposter.

En af folkeoplysningslovens ankerpunkter er at fremme det samfundsmæssige engagement. Ser man på det samlede udbytte blandt respondenterne, svarer 15 pct., at de i høj grad eller nogen grad er blevet mere samfundsmæssigt engagerede. Ser man nærmere på fordelingen af svarene, er det interessant, at det gælder hele 36 pct. blandt aktive i teaterforeningerne. Og zoomer man ind på aldersfordelingen, er det særligt de yngste medlemmer, der har dette læringsudbytte. 47 pct. af de 18-34-årige angiver således, at de i høj eller nogen grad er blevet mere samfundsmæssigt engagerede. Der er forholdsvis få respondenter i denne aldersgruppe, men det kunne være interessant at undersøge nærmere, om det er en mere generaliserbar erfaring i en tid, hvor mange unge tilkendegiver, at de mangler demokratisk selvtillid (DUF 2024).

På individniveau er selve det at lære at mestre et instrument og at blive dygtigere en vigtig del af det at være aktiv for mange amatørudøvere. Det afspejles i deltagerens tidsforbrug, og især orkestermedlemmerne bruger lige så meget forberedelsestid som aktivitetstid, hvor selve det tekniske øves, og de individuelle kompetencer trænes, før de sættes i spil i fællesskabet.

For læring på individniveau er resultaterne i kapitel 6 også relevante. 39 pct. af respondenter svarer, at de i høj grad får succesoplevelser med nye færdigheder, og 21 pct. svarer, at de i høj grad er blevet bedre til at præstere i forskellige sammenhænge. I den læringsproces tyder undersøgelsen på, at publikumsarrangementerne er helt centrale på tværs af amatørkulturen. Undersøgelsen viser, at disse oplevelser giver energi, som beskrevet i afsnittet ovenfor, men der er også meget læring at hente i at indtage en scene.

Casene med børn og unge, der er aktive i hhv. teater- og gardnerforeninger, viser fint, hvordan de i mødet med publikum først udfordres ("det er skræmmende"), og når de er i gang og færdige oplever en enorm følelse af succes ("men også fedt"). Her lærer de at sætte sig selv i spil og oplever, at deres bidrag til en fælles produktion modtages positivt.

Undersøgelsen ser således ud til at bekræfte, at mange deltagere oplever, at de lærer noget og får nye kompetencer, og de får samtidig lov til at bruge de kompetencer, de har. Som det også fremgår af undersøgelsen, er der forskel på udbytte på tværs af foreningstype og medlemsprofil, men det peger på, at begrebet både har resonans ned igennem organisationen og stort potentiale.

Mangfoldighed

Som behandlet ovenfor understøtter det store datamateriale på flere måder, at amatørkulturen i høj grad bidrager med livskvalitet og kompetencer hos de aktive medlemmer. Spørgsmålet er imidlertid, om det tredje programpunkt i højere grad er en værdi end en praksis? Man kan argumentere for, at amatørkulturen over en bred kam repræsenterer fællesskaber, hvor man kan være med på et niveau, der passer til ens kompetencer og interesser, fordi der er så mange forskellige typer foreninger. Men hvordan ser det ud i undersøgelsen og inden for de enkelte foreninger?

Kapitel 6 viser, at 68 pct. af de medlemmer, der har svaret på spørgeskemaet, oplever, at de i deres aktivitet og forening møder mennesker, der ikke ligner dem selv. Ser man på teatrene, er det 94 pct. af de aktive medlemmer, der i høj eller nogen grad oplever at møde folk, der ikke ligner dem selv. Medlemmernes egne vurderinger tyder således på, at amatørkulturen omfatter en forskelligartet gruppe, og flere af interviewene viser da også, at amatørkulturen f.eks. er et fællesskab for mange, der ikke føler sig hjemme i idrætsforeningerne, ligesom nogle nævner, at medlemmernes erhvervsituation ikke spiller en rolle. Det skiner igennem, at det er aktiviteten, som er vigtig, og derfor møder man f.eks. folk med andre faglige baggrunde end én selv.

Ses der på profilerne for de *aktive* medlemmer i de foreninger, der har medvirket i undersøgelsen, repræsenterer de dog ikke umiddelbart en meget bred del af den danske

befolkning. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at der blandt amatørkulturudøverne er en markant større andel, der har en mellemlang eller lang videregående uddannelse sammenlignet med resten af befolkningen. Der er også en markant større andel, der vurderer, at deres helbred er godt. Det høje uddannelsesniveau flugter som nævnt i rapporten med tendensen i andre kulturtilbud og aftenskoleaktiviteter (se f.eks. undersøgelsen af dansk korliv fra 2020-2021 (Sangens Hus 2021)).

Forskellen mellem 'oplevet mangfoldighed' og virkeligheden i de enkelte foreninger stemmer med undersøgelser af frivilligt foreningsengagement på det sociale område. Her beskriver Grubb et al., at der nok findes en vis udstrækning af mangfoldighed på tværs af organisationer, men ikke inde i de enkelte organisationer, selvom netop mangfoldighed ofte er en del af organisationernes selvforståelse²⁴. I sidste ende betyder det noget for repræsentation, og 'om man kan se sig selv i organisationen'.

I interviewene i denne undersøgelse er mangfoldighed ikke et tema, der for alvor dukker op. Tydeligt er det f.eks., at når der tales om 'udvikling' og 'indsatser', så bliver livskvalitet og kompetenceudvikling jævnlige nævnt i både spørgeskemasvar og interviews, mens mangfoldighed nævnes langt sjældnere. Som regel handler det, der trods alt beskrives, om køn og alder. Det vil sige, at man gerne vil have flere unge med. Eller i korene specifikt at man gerne vil have flere mænd med.

Fokus på mangfoldighed og inklusion i dagens Danmark spænder dog videre end køn og alder, og i undersøgelsens datamateriale ses der ikke et aktivt fokus på etnicitet, uddannelse eller socioøkonomiske forhold. Når det kommer til etnicitet, er der intet i undersøgelsen, der tyder på, at amatørkulturen har godt fat i den del af befolkningen, som har indvandrerbaggrund, og i flere interviews fortæller foreningsmedlemmerne, at de fleste typisk kommer fra "et hjem med klaver". Man ser det også, når der på den ene side tales om, at der er plads til alle – og på den anden side så er det en forudsætning, at man kan læse noter i kor og kan spille et instrument på et vist niveau i orkestrene. I teatrene skal man ikke have særlige kvalifikationer, men også her er der ambitioner om et højt niveau, og man finder typisk foreningerne ved, at man kender nogle, der er en del af foreningen i forvejen.

Kunstnerisk kvalitet, kulturel demokratisering og amatørbegrebet

Dette rejser et spørgsmål om betydningen af forholdet mellem fin- og breddekultur og kulturel demokratisering, hvor kunstens tilgængelighed og inklusion af alle brugergrupper står centralt, og hvordan dette kan forenes med ønsker om høj kunstnerisk kvalitet.

Breddekultur forstås her som en bred deltagelse i kulturelle aktiviteter uden fokus på en hierarkisk opdeling af kulturel værdi. Det indebærer, at både amatør- og professionelle niveauer af kulturelle udtryk værdsættes og anerkendes for deres bidrag til det samlede kulturliv.

²⁴ Grubb et al. 2022

Kulturel demokratisering refererer til processen med at gøre kulturelle aktiviteter og kunsttilbud tilgængelige for en bredere del af befolkningen. Dette indebærer at sikre, at forskellige grupper i samfundet kan deltage aktivt i kulturelle aktiviteter, uanset deres socioøkonomiske baggrund, alder eller andre faktorer. Målet er at fremme inklusivitet og diversitet ved at fjerne barrierer for deltagelse og skabe lige muligheder for alle (Hadley & Belfiore, 2018).

Her bidrager amatørkulturen med nogle af de foreningstyper, der er relevante for den del af samfundet, der interesserer sig for f.eks. sang, kammermusik og teater – og med fællesskaber, de ikke finder andre steder. Kulturel demokratisering er således et begreb, der på mange måder er indlejret i både AKKS' og landsorganisationernes værdier og formål, selv om det må være et opmærksomhedspunkt, at en bredere mangfoldighed ikke ses repræsenteret i foreningerne i denne undersøgelse. Her er plads til udvikling – måske ved at omfavne det 'amatøragtige' mere og give plads til alle de skæve toner, der måske ikke i første omgang bliver til dét, mange traditionelt forbinder med høj kunstnerisk kvalitet.

I rapporten her ses det dog, at det ikke er problemfrit eller let, at alle udøverniveauer tillægges en (ligeværdig) kunstnerisk værdi. For eksempel ønsker flere af informanterne ikke selv at bruge ordet 'amatør', eller de giver udtryk for, at de ikke bryder sig om det. De siger f.eks.: "*det må ikke blive for amatøragtigt*", eller én fortæller, at han aldrig bruger ordet 'amatør' i pressen, for så sælger de ikke nogen billetter. Til gengæld siger han, at de som en ulønnet forening kan nå ud til et bredere *publikum*, fordi det så ikke koster 800 kr. at købe en billet.

Adgang og repræsentation

På den måde kan kunstnerisk kvalitet, traditioner, optagelseskrav og den baggrund, man kommer med, have en uudtalt betydning for, hvem der opsøger de amatørkulturelle foreninger. Det kan have bidraget til, at foreningerne internt lader til at repræsentere en relativt snæver del af befolkningen. Her lader øvelokaleforeningerne dog til at være et eksempel på, at amatørkulturen også rummer de mere ustrukturerede legepladser, hvor man kan komme uden at kunne noder i forvejen, hvor rockmusik kan blandes med opera, og der ikke er lige så høje dørtrin i forhold til traditioner og adgangskrav. Det ses i de kvalitative interviews, men slår ikke igennem i det kvantitative materiale, da øvelokaleforeningerne ikke er stærkt repræsenterede i spørgeskemaundersøgelsen.

Et eksempel på, at amatørkulturen også når ud til f.eks. børn, der endnu ikke spiller et instrument, ses ved besøget hos garderforeningen, hvor medlemmerne selv fortæller, at de er blevet præsenteret for garderne i folkeskolen.

Samtidig viser undersøgelsen interessante forskelle i medlemmernes motivation, som også kan give inspiration til det videre arbejde med tiltrækning af flere typer af medlemmer. Her ses f.eks., at unge medlemmer i særlig høj grad motiveres af amatørkulturens sociale fællesskaber. Dermed er der en række forskellige indgange til at opnå bredere repræsentation, hvis man ønsker det, afhængig af om man er lokalforening eller landsforeningsrepræsentant.

Når det kommer til at skabe reel adgang for mange til amatørkulturen, er det en udfordring at skabe viden om og opmærksomhed på de indsatser, der er åbne for alle. I materialet til undersøgelsen fortæller lokalforeningerne, at de f.eks. skriver på hjemmesiden, hvornår de øver, og så kan man kigge forbi, eller at de annoncerer i aviser, når der er åbent for optagelse, men det lader ikke til, at mange er aktivt ude at opsøge eller understøtte nye målgrupper.

Hvis de amatørkulturelle lokalforeninger vil nå bredere ud, har AKKS allerede undersøgt de unge amatørkultur fællesskaber i projektet 'Spil med' og udgivet en rapport til inspiration, som blandt andet beskriver, hvad børn og unge tiltrækkes og motiveres af. AKKS fortæller også, at særligt Amatørmusik Danmark og DATS aktuelt arbejder aktivt med at udvikle værktøjer, der kan hjælpe lokalforeningerne til at synliggøre, at de findes og er åbne.

Andre oplagte veje er at få (gen)etableret et samarbejde med f.eks. folkeskoler, mangfoldige boligområder eller andre foreningstyper. 17 pct. af foreningerne har svaret, at de allerede har samarbejdsrelationer med skoler, og en mindre andel er allerede i gang med at opdyrke nye samarbejder, men måske er der potentiale for mere, hvis der ses på hele landskabet i AKKS? Hvis de amatørkulturelle foreninger skal nå ud til områder og foreninger, hvor en større mangfoldighed af mennesker (både i forhold til etnicitet og uddannelsesbaggrund) føler sig trygge og dermed modtagelige for at få smag for amatørkulturen, kræver det en vis åbenhed og plads og overskud i læreplanerne fra folkeskolernes side, samt at foreningerne formår at tænke i nye typer af samarbejder. Foreninger som Turning Tables (som dog ikke er en frivillig-drevet forening) har f.eks. succes med at skabe kultur ved at være fast til stede i socialt udsatte boligområder, og på samme måde kan man måske synge, spille musik eller øve teater hver tirsdag, der hvor byens forældre alligevel venter på, at storebror bliver færdig med fodboldtræningen? Hvis målet er at nå bredere ud blandt danskerne og især de yngre generationer, er der i hvert fald god grund til at tænke over, hvordan man kan bringe amatørkulturen derhen, hvor de i forvejen befinder sig.

Skal amatørkulturen bidrage til trivsel for en bredere del af befolkningen, er der formentlig også et behov for en bredere strukturel forståelse for, at glæden ved at udfolde sig inden for musik og teater ofte etableres tidligt i livet. Undersøgelsen viser, at de, som er medlemmer, finder stor glæde og udvikling ved at bruge deres fritid på at udøve amatørkultur, men i et samfundsperspektiv kommer foreningsdelen af de kulturelle fællesskaber ikke alle til gode. Vil man åbne den dør, kan det på lands- og lokalpolitisk niveau overvejes, om kulturel udfoldelse skal fylde mere i daginstitutioner og folkeskoler. Ikke som publikum, men som oparbejdelse af konkrete færdigheder ved f.eks. at spille et instrument eller lære at stå på en scene. Den tilgang slår Kommunernes Landsforening selv på tromme for i deres udgivelse 'KL's kulturpolitiske synspunkter', hvor de fremhæver, at der i alle områder af Danmark skal være adgang til at 'gå til kultur', men også at der mangler statslig støtte til undervisning på området i folkeskole/ dagtilbudsregi.

Bag tallene fra spørgeskemaundersøgelsen ser vi også, at der under 'øvrige foreninger' f.eks. gemmer sig teaterskoler og bandakademier, men de fylder ikke ret meget i de

samlede tal. Repræsentanter fra landsorganisationerne kan tilmed fortælle om konkrete projekter, der åbner op for flere. Nogle når så langt, at de skaber teater for hjemløse og kor for tonedøve. Det bidrager til, at amatørkulturen kan leve op til en del af deres mangfoldighedsfokus, men dog lader det til at findes i enkeltstående tiltag hist og her, hvor lokale har taget teten.

Her kan AKKS vælge at have mere fokus på at understøtte fælles indsætter lokalt eller på landsplan; både ved at dele eksisterende erfaringer med inklusion og facilitere faglige oplæg på f.eks. fællessamlinger. Man kan også vælge at iværksætte yderligere vidensindsamling. Det kræver selvfølgelig, at lokalforeningerne har lyst til at være med og lægge en frivillig indsats i at åbne fællesskaberne op – og kan se en værdi i det.

Vil man for alvor mangfoldigheden, er det måske en diskussion, som kan komme på dagsordenen, så man i praksis kan få taget livtag med en bredere repræsentation?

Rekruttering og 'fødekæden'

Blandt mange af landsorganisationerne i AKKS er der et udtrykt ønske om at udbrede kendskab til og deltagelse i amatørkulturen til flere. De vil gerne have flere med. Arbejdet med rekruttering kan ske på flere niveauer. For nogle landsorganisationer er indsatsen på det nationale politiske niveau i centrum. Her arbejdes for, at de kunstneriske fag og egenudøvelse skal fylde mere i både daginstitutioner, skoler og fritidsliv. Foreningsundersøgelsen peger på, at også lokalforeningerne har fokus på at rekruttere. Hvis landsorganisationerne ønsker at starte landsdækkende indsætter eller støtte lokalforeningerne på dette punkt, kan der være forskellige veje til at rekruttere, der kan være relevante, alt efter hvilken foreningstype der er tale om.

Gennem undersøgelsen tegner der sig et billede af forskellige foreningstyper. Trukket op i yderpoler har den ene foreningstype mest brug for at rekruttere efter (specifikke) behov, mens der i den anden ende af skalaen er foreninger, der har plads til et stort og varierende antal medlemmer med mange forskellige kompetencer og profiler.

Den første foreningstype er i undersøgelsen særligt repræsenteret blandt kor og orkestre. Undersøgelsen tyder på, at der kan være et loft for, hvor mange medlemmer der kan være i den enkelte lokalforening. Når det sammenholdes med den meget høje anciennitet, hvor respondenterne gennemsnitligt har været medlemmer i 16 år, kan det være en udfordring at have løbende fokus på rekruttering og mangfoldighed i den enkelte forening.

Mange teaterforeninger tilhører den anden foreningstype. Mange af dem er fleksible i forhold til at kunne inddrage flere på mange forskellige niveauer. Deres repertoire og indhold kan også skifte fra år til år. Deres medlemstal kan variere, og ofte vil der være mulighed for at inddrage rigtig mange. Ved denne foreningstype kan det give mening, at indsætter, der har fokus på at få flere med, tager udgangspunkt i de eksisterende lokalforeninger. Undersøgelsen peger på, at de har kulturen til det, og teaterforeningerne oplever i høj grad, at inklusion og et højt kunstnerisk niveau godt kan gå hånd i hånd. Ligesom de er den foreningstype, der har mest fokus på at bidrage til lokalsamfundet. For disse foreninger kan et

øget fokus på deres eksisterende samarbejder og netværksrekruttering være gode rekrutteringsstrategier.

For de landsorganisationer, der ønsker at arbejde med at få flere med, kan det derfor være vigtigt at tage højde for, hvilke foreningstyper deres lokalforeninger er. For kor og orkestre kan det være værd at overveje, om man skal tænke anderledes for både at sikre de eksisterende medlemmers tilfredshed og at nye kommer til. Skal man lave større landsdækkende indsats, kan man overveje, om vejen til mangfoldighed og flere medlemmer skal skabes gennem de eksisterende lokale foreninger eller ved at etablere nye. Enten ved at være ude på nye arenaer, som for eksempel SYNG er med gymnasieskolerne, eller det kunne være gennem at støtte de eksisterende lokalforeninger til at skabe 'begynderkor' eller lignende. For alle foreningstyper kan det imidlertid være nyttigt at komme tættere på det, man kan kalde fødekæden, hvilket vil blive uddybet nedenfor.

Amatørkulturen og 'fødekæden'

Foreningslivet i Danmark har stor tradition for at have fokus på børn og unge. Det gælder både i forhold til aktiviteter samt leder- og træneruddannelser for målgruppen. Som kapitel 2 viser, er det fem af de 18 landsforeninger, der har børn og unge som deres målgruppe. Bilag 3 'Amatørkulturen uden for AKKS' viser, at der er gode grunde til det billede, da foreningerne under AKKS indgår i et større 'amatørkulturelt økosystem'. Der er mange offentlige aktører, der har til opgave at introducere børn og unge til de amatørkulturelle områder, og der er således en arbejdsfordeling mellem flere andre aktører og de amatørkulturelle foreninger.

Det betyder dog også, at foreningerne under AKKS ikke har let adgang til selv at påvirke fødekæden. For at kunne styrke deres eget rekrutteringsgrundlag, er de i høj grad afhængige af, at der er fokus og høj kvalitet i de andre led. Det kan både afhænge af lærere, lokalpolitik og de nationale retningslinjer på området. Samtidig er der sket en udvikling, hvor de kunstneriske og musiske fag nedprioriteres i dagtilbud, folkeskoler, gymnasier og klubber, ligesom musik- og kulturskoler er udfordret mange steder, og der skæres ned på de relevante lærer- og pædagoguddannelser²⁵. Det kan skærpe den frustration, som mange af landsorganisationerne oplever, over ikke at have politisk gennemslagskraft og anerkendelse på lige fod med andre fritidsorganisationer, når man er helt afhængig af andre aktører for selv at kunne overleve.

Bilag 3 peger på nogle potentielle koblingspunkter til landskabet uden for AKKS, og kapitel 7 viser, at næsten hver fjerde teaterforening og orkester allerede arbejder sammen med en skole, som kan være en af fødekæderne ind i foreningslivet. En anden vej til tættere kontakt til den næste generation af amatørkulturelle udøvere kunne være et øget samarbejde mellem de landsorganisationer, der arbejder med børn og unge, og dem, der ikke gør det. Det kunne skabe flere broer mellem de forskellige arenaer. Andre muligheder kunne være,

²⁵ Nielsen, F. V. 2010 og Holgersen og Holst 2020

at lokalforeningerne i større omfang opdyrker tilbud, der er målrettet børn og unge, talenter eller begyndere.

På kanten af folkeoplysningen?

Fra AKKS og landsorganisationernes side har der været en oplevelse af, at de amatørkulturelle foreninger ikke bliver godkendt som folkeoplysende foreninger rundt om i kommunerne og dermed ikke er tilskudsberettigede efter folkeoplysningsloven. Resultaterne i kapitel 7 kunne umiddelbart tyde på, at bekymringen er begrundet. Kun 52 pct. af foreningerne i undersøgelsen er godkendte som folkeoplysende foreninger. Der er imidlertid en stor andel (22 pct.), der ikke ved, om de er godkendt. Blandt den del af foreningerne, der ikke er godkendte, har kun 2 pct. søgt og fået afslag. 8 pct af dem, der svarer, at de ikke er godkendt som folkeoplysende foreninger, var ikke bekendt med muligheden for at søge. Langt de fleste har imidlertid undladt at søge, fordi de ikke oplever det relevant for deres forening.

På plussiden kan det, at så forholdsvis mange lokalforeninger ikke er afhængige af kommunens tilskud og lokaler, vise hen til en bredere forankring af amatørkulturen i kirker, på skoler eller i kulturhuse.

Der kan imidlertid i nogle tilfælde være tale om en 'selvcensur', der ikke nødvendigvis vækker genklang i kommunerne, fordi foreningerne ikke oplever, at deres adgangsprøver kan kombineres med folkeoplysningslovens krav om at være 'åben for alle'. For nogle landsorganisationer kan der derfor være en pointe i at sætte fokus på lokalforeningernes muligheder i det kommunale system.

Når det er sagt, kan oplevelsen af at være på kanten af folkeoplysningen også være helt reel. De amatørkulturelle foreninger er ikke eksplicit nævnt i folkeoplysningsloven, som det gør sig gældende for idræt og idébestemt og samfundsengagerende børne- og ungdomsarbejde. Ifølge folkeoplysningsloven kan foreningerne typisk få tilskud til medlemmer under 25 år – eller på voksenundervisningsområdet et tilskud til at dække nogle af udgifterne til undervisernes løn. Aftenskolereglerne er administrativt tunge, og foreningsdelen er oftest ikke støtteberettiget for medlemmer over 25 år. At mange amatørkulturelle foreninger har fokus på tilbud til voksne betyder, at de ofte ikke vil være berettigede til medlemsstøtte, ligesom de i folkeoplysningslovens lys – og måske i den kommunalpolitiske virkelighed – kan virke som mindre centrale dele af fritidstilbuddene. Ser man på de konkrete aktiviteter i foreningerne og på medlemmernes udbytte, kan der dog ses mange koblinger til formålsbeskrivelserne i folkeoplysningslovens formålsparagraf – ikke mindst når det gælder målet om at øge deltagernes faglige indsigt og færdigheder.

Lokalerne og dialogen med kommunerne

For mange af lokalforeningerne i undersøgelsen kan det imidlertid være vigtigt med en tæt dialog med kommunen, hvis man ser nærmere på deres lokalebrug og behov. Kapitel 7 peger på, at langt de fleste lokalforeninger inden for alle foreningstyper bruger offentlige lokaler. Kor og orkestre bruger i stor udstrækning også kirkerne. 28 pct. af lokalforeningerne

lejer sig dog ind i private/selvejende lokaler, og det er klart mest markant for teaterforeninger, hvor hele 43 pct. lejer private lokaler, og 12 pct. har egne lokaler.

Undersøgelsen peger da også på, at der er noget helt særligt på spil for teatre, orkestre og øvelokaleforeninger. Alle tre aktivitetstyper er som hovedregel udstyrstunge. I forhold til at det i stigende grad forventes, at faciliteter – kommunale såvel som selvejende – er flerfunktionelle, kan det blive en udfordring for de tre foreningstyper at kunne bruge offentlige lokaler. Både åbne besvarelser i spørgeskemaerne og det kvalitative materiale viser, at foreningerne mange gange står med et stort praktisk arbejde for at kunne passe ind i de lokaler, de får stillet til rådighed. Som kommune kan det derfor være vigtigt kombinere idéen om flerfunktionalitet med gode opbevaringsmuligheder og mulighederne for at have ting stående.

For de kommuner, der har speciallokaler i deres lokalområde som kunst- og musikskoler, kunne det også være en overvejelse værd, om der kan skabes et tættere samarbejde mellem aktørerne på området, hvad angår lokalerne, som potentielt vil kunne bidrage til at styrke den kommunale kulturelle profil.

For foreningerne er dialogen vigtig, for eksempel for at kunne bidrage til at skabe gode faciliteter – også for denne del af foreningslivet. For de foreninger, der ønsker at gøre en forskel i lokalsamfundet, er dialogen med kommunen og de øvrige lokale foreninger desuden central for at få en central stemme i debatten om, hvad folkeoplysningen egentlig er og skal.

Drømmen om politisk indflydelse

En pointe, som amatørkulturens landsorganisationer selv tager op, er, at det svært at finde fælles fodslag. Det svarer 69 pct. af landsorganisationerne i spørgeskemaet, og hele 88 pct. svarer, at de synes, det er svært at få politisk indflydelse. Dermed er temaet for denne afsluttende del af perspektiveringens både kendt, anerkendt og erkendt i AKKS og medlemsorganisationerne, og der arbejdes allerede med det.

Ikke desto mindre er det værd at se nærmere på sammenhængen mellem 'fælles fodslag' og 'politisk indflydelse', og om undersøgelsen her kan bidrage med indsigter og nye veje. Formanden for AKKS fortæller selv, hvordan historikken i AKKS har været noget omskiftelig; f.eks. har teaterdelen gennem DATS været meldt ud i en periode, og Amatørmusik Danmark har skiftet organisering og navn. Han siger også, at de forskellige praksisser tidligere har gjort det svært at skabe en fælles fortælling. Derfor arbejdes der nu med de tre tidligere nævnte *programområder*: livskvalitet, kompetencer og mangfoldighed, netop for at kunne tale klart og tydeligt ind i en politisk dagsorden.

De menige medlemmer taler og skriver ikke så meget om politisk indflydelse, men frivillige og ansatte på bestyrelsesniveau i både lands- og lokalforeninger beskriver, at de ofte har svært ved at trænge igennem politisk. Det kan være på både nationalt og kommunalt niveau. Landsorganisationerne kan se, at adgangen til støtte og indflydelse i de enkelte kommuner kan variere meget, og nogle lokalforeninger beskriver, at det er svært at få

opmærksomhed lokalt. Analysen tyder også på, at der er store forskelle på foreningernes rammevilkår på tværs af kommuner (se kapitel 9 om Lokalforeningernes tilfredshed med rammer og vilkår).

Når man har gennemlæst empirien, lader det til, at den samlede fortælling netop er et udviklingspunkt for AKKS. Nok har de forskellige dele af amatørkulturen under AKKS enslydende formål, og glæden og stoltheden ved at være en del af amatørkulturen skinner også igennem hos medlemmer på tværs af foreningstyper, ligesom læring og udvikling gælder alle steder. Men praksis i de forskellige foreninger repræsenterer også nogle markante forskelle, hvilket kan være både en styrke og en udfordring, når det kommer til at skulle stå på nogle klare budskaber.

En ting, der går igen, er forskellen mellem på den ene side kor og orkestre og på den anden side teatre og til dels øvrige foreninger. F.eks. er der forskel på deltagelsesformerne, såsom hvilke roller man kan have som amatørkulturudøver, hvilke kompetencer der er vigtige, og om man indgår i en meget fast struktur, eller om aktiviteterne tager mere udgangspunkt i leg for at oparbejde kompetencer. Forskellene gælder også, når det kommer til, hvordan medlemmerne forholder sig til begrebet 'fællesskab' og den sociale del af foreningslivet.

Det lader f.eks. til, at det – udover glæde og selvværd – er ret forskellige *behov*, man får opfyldt i de to dele af amatørkulturen, selvom begge er gode og sunde for mennesker. I kor og orkestre opfyldes et behov for musikalsk kompetenceudvikling og samklang, og man er i højere grad optaget af, om dirigenten er dygtig. Man udvikler 'sin' musik og det instrument, man spiller på, og man bruger sin sanser og mærker en forbindelse til sig selv og andre. I teatrene fortæller medlemmerne om behovet for personlig udvikling gennem at lege, grine, skifte roller og føle sig hjemme. Det er dog vigtigt at fastholde, at glæden ved den aktive egendeltagelse er central, og begge steder kulminerer aktiviteterne med optrædener, som kræver dedikation fra alle og bringer kulturen ud til et publikum.

En væsentlig pointe, når det kommer til, hvilke behov der afdækkes for medlemmerne, er, at det i høj grad er individuelle behov, der tilfredsstilles gennem oplevelser. Det store egenfokus spiller muligvis også ind på, at lokalforeningerne og medlemmerne ikke forholder sig til det bredere foreningsliv eller de andre aktører, som de er i landsforening med. De er med andre ord fuldt opslugte af deres aktivitet, hvilket på den ene side er forståeligt for en fritidsaktivitet i en forening, som står med egne helt konkrete opgaver, udfordringer og glæder. På den anden side kan det være en udfordring for AKKS, hvis fortællingen om den samlede amatørkultur ikke for alvor lever ude i det foreningsliv, som *er* amatørkulturen, og at der derfor ikke er en stor motivation til at finde fælles fokuspunkter, måske indgå kompromisser eller oparbejde fælles måleenheder på for at fremstå i samlet flok.

En norsk undersøgelse fra 2024 tyder på, at kulturlivet i Norge har nogle af de samme udfordringer, og underbygger, at kulturlivet (ikke kun på amatørniveau) er fragmenteret og i høj grad hver for sig taler 'egen sag'. Den udgivne artikel baseres på 303 bidrag, der er kommet fra kulturlivet i Norge til The Culture Report, som udgives af Kulturdepartementet hvert årti. Gennemgangen viser, at kulturaktører typisk henvender sig til politiske

beslutningstagere gennem 'moral economy', hvor de i høj grad (næsten udelukkende) påpeger egen praksis og egen værdi. Værdien beskrives gennem positive udviklinger inden for aktørens felt, intrinsisk værdi ved kultur for mennesket, og kunsten og kulturen som uundværlig for demokrati. Der bruges meget værdiladede ord såsom *nødvendig*, *umistelig*, *uundværlig* og *fundament* til at beskrive den respektive forenings/organisations eksistensberettigelse. (Alt sammen udtryk, der understøttes af empirien i denne undersøgelse, der netop viser, at amatørkulturen har stor værdi for udøverne). Der er dog ingen konkrete bud på policy-anbefalinger eller forslag til The Culture Report, hvilket ellers er formålet med den åbne høringsproces. Bidragene viser et stærkt personligt engagement, men også hvordan feltet er fragmenteret og i høj grad taler ud fra hver organisations egeninteresser.

I artiklen beskrives også, hvordan interesseorganisationer og kommercielle kulturaktørers bidrag til The Culture Report viser, at mekanismen med at fokusere entydigt på sit eget område forstærkes, fordi de økonomiske tilskud genforhandles ofte. Det giver kulturlivet en stor sårbarhed, da de hver især er dybt afhængige af politisk velvilje for at overleve eller udvikle nye veje. Dermed er der også en strukturel barriere for at bruge energi på at samarbejde frem for at kæmpe for egen overlevelse, som muligvis også går igen i den del af dansk amatørkultur, der er afhængig af kommunal velvilje, fonds- eller statsstøtte.

De forskellige praksisser viser sig også på organisatorisk niveau. Hvor DATS har et sekretariat og direkte repræsenterer de forskellige amatørteatre, har Amatørmusik Danmark ikke et sekretariat og er en sammenslutning af 16 landsorganisationer, der så hver især repræsenterer amatørmusikforeninger inden for forskellige genrer eller typer. På den måde har de to 'nationale sammenslutninger' i AKKS også forskellige rammer og muligvis forskellige behov, når det kommer til AKKS' rolle.

AKKS er med de tre programområder godt på vej til at orientere sig mere mod et stærkere fælles ståsted, der kan markere amatørkulturens værdi i samfundet. Men kan man gøre mere? Evt. på kommunalt plan?

29 pct af lokalforeningerne svarer i undersøgelsen her, at de arbejder sammen med 'lokale foreninger med anden virksomhed', så et bud kunne være at udbygge den andel og have fokus på at samle AKKS' lokalforeninger på kommunalt eller regionalt niveau. Kan man lykkes med – på lokalt niveau – at få kor, orkestre og teatre til at arbejde mere sammen og skabe en fælles forståelse, og vil man stå stærkere lokalt ved at knytte de bånd? Kan man blive enige om at indsamle de samme typer data kontinuerligt på tværs af foreningerne, så man både i ord og tal kan slå dørene ind hos politikere?

Man kan også tænke over, hvad der er formålet med at opnå politisk indflydelse? At få flere lokaler? Flere penge? Mere anerkendelse? Mere medieomtale? Mere samarbejde med kommunale institutioner (skoler, musikskoler osv.)? Eller er det at arbejde med at forny sin egen praksis? Have adgang til at lære af andre? At arbejde med at finde ud af, hvordan man forbliver et attraktivt fællesskab og måske tiltrække flere? Og hvad er det konkret, man sammen har brug for set i en større kulturpolitisk sammenhæng? Kan man koble et tydeligt formål i AKKS med ejerskab for en fælles agenda i lokalforeningerne, er der måske

potentiale for, at amatørkulturens glæder i fremtiden kan nå ud til endnu flere nye medlemmer.

Litteraturliste

Amatørernes Kunst & Kultur Samråd (2019). *Vedtægter* (<https://akks.dk/moed-akks/vedtaegter/>) Besøgt 04.10.2024

Analyse & Tal (2022). *Danmarks Digitale Medborgerhuse*. Analyse og Tal

Aarhus Universitet, Via University College & Epinion (2021). *Kortlægning af folkeskolernes adgang til makerspaces*. Aarhus Universitet, Via University College & Epinion

Bifrost (2024) *Strategi* (<https://landsforeningenbifrost.dk/strategi/>) Besøgt 04.10.2024

Bjerrum, Henriette & Thøgersen, M. (2018) *Aftenskolerne – hvordan har de det?* Videncenter for Folkeoplysning

Børne- og Undervisningsministeriet (2024) *Den åben skole* (<https://www.uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/den-aabne-skole>) Besøgt 04.10.2024

Børne- og Undervisningsministeriet (2024). *Obligatoriske fag* (<https://www.uvm.dk/folkeskolen/fag-timetotal-og-overgange/fag-emner-og-tvaergaaende-temaer/faelles-maal/faelles-maal-for-folkeskolens-fag/obligatoriske-fag>) Besøgt 04.10.2024

Børne- og Undervisningsministeriet (2024). *Valgfag* (<https://www.uvm.dk/folkeskolen/fag-timetotal-og-overgange/fag-emner-og-tvaergaaende-temaer/faelles-maal/faelles-maal-for-folkeskolens-fag/valgfag>) Besøgt 04.10.2024

Dans Danmark (2023). *Beretninger 2023* (<https://dans-danmark.dk/wp-content/uploads/2024/06/Dans-Danmark-Beretninger-2023.pdf>) Besøgt 04.10.2024

Dansk Ungdoms Fællesråd (2024). *Demokratianalysen 2024*. Epinion for DUF – Dansk Ungdoms Fællesråd

Dodd, Fiona; Graves, A. & Taws, K. (2008) *Our creative talent: The voluntary and amateur arts in England*. Department for Culture, Media and Sports & Arts Council England

Efterskoleforeningen (2024) *Find en efterskole* (https://www.efterskolerne.dk/da/Schools?educational=&freeplaces=&schoolregion=&schooltype=&other-info=¢er=&distance=&sortfield=608_random&sortdirection=&ShowPrices=false&scrollPos=75&mapCenter=&mapZoom=) Besøgt 04.10.2024

Eske, Mette; Rask, S. & Thøgersen, M. (2022): *Danskernes fritidsvaner 2020*. Videncenter for Folkeoplysning

- Grape, C., Sandgren, M., Hansson, L., Ericson, M., & Theorell, T. (2003). *Does singing promote well-being? An empirical study of professional and amateur singers during a singing lesson*. *Integrative Physiological & Behavioral Science*, 38(1), 65-74
- Grubb, Ane; Holstein, E. L.; Qvist, H.P.; Henriksen, L. S. (2022): *Match: Rekruttering og fastholdelse af frivillige i civilsamfundsorganisationer*. Aalborg Universitetsforlag
- Haberman Ulla & Ibsen, B. (2006). *Kultur i lyst og nød – om det frivillige arbejde i amatørkulturen* i Undersøgelse af det frivillige kulturelle område. Kulturministeriet, Kommunernes Landsforening og Center for Idræt, Sundhed og Civilsamfund
- Hansen, Louise Ejgod & Nordentoft, K. (2020) *Kulturhuse i Danmark – Et koantitativt studie af et mangfoldigt felt. Kulturhusene i Danmark*. Institut for Kultur og Kommunikation og Center for Kulturevaluering, Aarhus Universitet
- Henningens, Erik & Røyseng, S. (2024). *The moral economy of the cultural sector*. *International Journal of Cultural Policy*, vol. 30, no. 2
- Holgensen, Sven-Erik & Holst, F. (2020). *Musikfaget i undervisning og uddannelse*. Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse, Aarhus Universitet
- Ibsen, Bjarne (2024) *Kommunale forskelle på frivilligt arbejdes udbredelse*. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet
- Ibsen, Bjarne (2024) *Kulturel kapital og frivilligt arbejde – Sammenhænge mellem deltagelse i kultur- og fritidsaktiviteter og deltagelse i frivilligt arbejde*. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet
- Ibsen, Bjarne & Iversen, E. B. (2023) *Foreningers involvering i at bevare og udvikle lokalsamfund i landdistrikter*. Politica
- Ibsen, Bjarne; Thøgersen, M. & Levinsen, K. (2013) *Kontinuitet og forandring i foreningslivet*. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet
- Jensen, Heidi Amalie Rosendahl; Møller, S.R.; Jazek, A.H.; Davidsen, M.; Ekholm O., Christensen A.I. (2024) *Danskerne sundhed 2023*. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet
- Johansen, Cecilie E.L. (2024) *Kulturfrivillighed på danske musikfestivaler*. Kulturens Analyseinstitut
- Kommunernes Landsforening (u.å.) *Musik- og kulturskoler* (<https://www.kl.dk/kultur-og-fritid/musik-og-kulturskoler>) Besøgt 04.10.2024

Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst (2021). *Billedskoler i Danmark. Billedskoleundersøgelse og kortlægning 2020*. Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst

KORLIV – folkekirkens kororganisation (2024). *Referat af repræsentantskabsmøde fredag d. 8. marts 2024* (https://korliv.dk/media/cecjr0ro/referat_korlivs_repraesentantskabsmoe_2024.pdf)

Kulturministeriet (2017). *Musikskolerne i Danmark*. Kulturministeriet

Laub, Trygve Buch (2012): *Fremtidens frivillige foreningsliv i idrætten*. Idrættens Analyseinstitut.

Meilstrup, Charlotte Bjerre; Nielsen L.; Nelausen M. K.; Kusier A. O.; Hinrichsen C.; Santini Z. I. & Schou-Juul F (2022) *ABC for mental sundhed – Mental sundhedsfremme for alle*. Syddansk Universitet

Nielsen, Frede V. (2010) (red.): *Musikfaget i undervisning og uddannelse. Status og perspektiv 2010*. Musikpædagogiske Studier – DPU. Bind 2

Pilgaard, Maja & Rask, S. (2016) *Danskernes motions- og sportsvaner 2016*. Idrættens Analyseinstitut

Rask, Steffen; Nygaard, A. & Bjerrum, H. (2021) *Foreningsliv i Aarhus Kommune*. Idrættens Analyseinstitut & Videncenter for Folkeoplysning

Retsinformation (2014) Bekendtgørelse af lov om musik (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2014/32>) Besøgt 04.10.2024.

Sangens Hus (u.å.) *Finansiering i Sangens Hus*. (<https://sangenshus.dk/om-sangens-hus/finansiering/>) Besøgt 04.10.2024

Sangens Hus (2021) *Kortlægning af dansk korliv 2020-2021*. Sangens hus

Sangens Hus (2020) *Vedtægter* (<https://sangenshus.dk/wp-content/uploads/2022/01/SangensHus-vedtaegter-23-1-2020.pdf>) Besøgt 04.10.2024

Slots- og Kulturstyrelsen (2019) *Folkebiblioteker i tal 2019*. Slots- og Kulturstyrelsen

Smyth, Emer (2020). *Arts and Cultural Participation Among 17-years-olds*. Economic and Social Research Institute (ESRI), Research Series Number 103.

Sundhedsstyrelsen (2017). *Guide til trivselsindekset: WHO-5*. Sundhedsstyrelsen

Thøgersen, Malene (2019). *Evaluering af hearts and minds 2015-2018*. Videncenter for folkeoplysning

Thøgersen, Malene (2021). *Folkeoplysningen i kommunerne, Delrapport 4, Tværgående temaer på folkeoplysningsområdet*. Videncenter for Folkeoplysning

Thøgersen, Malene & Bjerrum, H. (2024). *Local study associations and study circles in a Nordic perspective*. Videncenter for folkeoplysning

Thøgersen, Malene; Bjerrum, H. & Gydesen, J. (2018) *Folkehøjskolerne i Danmark – Hvordan har de det?* Videncenter for Folkeoplysning

Thøgersen, Malene; Jensen, M.E.N. & Bjerrum H. (2023) *Lokaler til aftenskoleundervisning*. Videncenter for Folkeoplysning

Ungdomsskoleforeningen (2019). *Ungdomsskolernes statistik. Synopsis af statistik for skoleåret 2018/19*. Ungdomsskoleforeningen

Ungdomsskoleforeningen (2022) *Ungdomsskolestatistik 2021-2022*. Ungdomsskoleforeningen

Videncenter for Folkeoplysning (u.å.) *Fakta om daghøjskoler* (<https://www.vifo.dk/om-folkeoplysning/daghoejskoler/>) Besøgt 04.10.2024

Bilag 1: Supplerende om metode og datagrundlag

Spørgeskema til landsorganisationer

Spørgeskemaet til landsorganisationerne har haft to formål: Dels at kortlægge organisationernes størrelse og karakter – og dels at spørge ind til landsorganisationernes syn på det amatørkulturelle område. Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført i perioden november 2023- januar 2024. Skemaet er sendt ud pr. mail til alle 18 landsorganisationer under AKKS: DATS, Visens Venner samt de 16 landsorganisationer under Amatørmusik Danmark. Ud af de 18 har 16 landsorganisationer gennemført spørgeskemaet – svarende til 89 pct.

Spørgeskema til lokalforeninger

Lokalforeningsundersøgelsen er en spørgeskemaundersøgelse, der er gennemført blandt de lokalforeninger, som er medlem af en af landsorganisationerne under AKKS. Det er ikke alle landsorganisationer, som har lokalforeninger som medlemmer, og undersøgelsen omfatter således foreninger i 11 ud af de 18 landsorganisationer under AKKS.

Spørgeskemaundersøgelsen omfatter i alt 912 lokalforeninger²⁶. Heraf har 382 lokalforeninger gennemført hele skemaet (42 pct.), mens yderligere 52 har besvaret delvist. Samlet har i alt 434 – svarende til 48 pct. af foreningerne – bidraget til undersøgelsen. De delvise besvarelser indgår i analysen²⁷. Undersøgelsen er gennemført i perioden november 2023-januar 2024.

Tabel 13 viser, hvordan det samlede antal foreninger i populationen og antallet af besvarelser fordeler sig på tværs af de 11 landsorganisationer. Som det fremgår, er der god spredning, men der er også relativt store forskelle i svarprocenten på tværs af landsorganisationer. Særligt blandt Dansk Sangerforbund, Visens Venner, DAFO, Dansk Amatør Orkesterforbund, Kor72 og SYNG er der en høj svarprocent, mens den laveste svarprocent findes blandt foreningerne under Landsgardeforeningen og DATS.

²⁶ Spørgeskemaet blev oprindeligt sendt ud til 943 lokalforeninger, men i løbet af processen blev 31 slettet fra populationen. Det skyldes enten forkert mailadresse, eller at respondenterne vendte tilbage med information om, at foreningen var nedlagt, eller at der ikke var tale om en forening. En enkelt respondent, som i spørgeskemaet angav at være en privat virksomhed, er ligeledes sorteret fra.

²⁷ Kriteriet for at indgå er dog, at foreningerne har besvaret til og med spørgsmålet om, hvorvidt de har faste kunstneriske aktiviteter for medlemmerne.

Tabel 13: Svarprocent blandt lokalforeninger – fordelt på landsorganisationer

Landsorganisation	Antal foreninger i population	Antal besvarelser	Svarprocent
DAFO (Danske Folkekor)	38	21	55
DAO (Dansk Amatør Orkesterforbund)	74	41	55
DSF (Dansk Sangerforbund)	25	17	68
DAOS (Dansk Amatør Orkester Samvirke)	58	29	50
DASOM (Dansk Arbejder Sanger Og Musik Forbund)	14	6	43
DATS (Dansk Amatør Teater og Scenekunst)	279	102	36
Kor72	303	165	54
LGF (Landsgardeforeningen)	46	13	28
ORA (Organisationen af Rytmske Amatørmusikere)	15	7	47
SYNG	34	18	53
Visens Venner	26	15	58
I alt	912	434	48

Spørgeskema til medlemmer

Spørgeskemaet til lokalforeninger er blevet benyttet som rekrutteringsgrundlag for medlemsundersøgelsen. I lokalforeningsundersøgelsen blev foreningerne spurgt om, hvorvidt de var interesserede i at bidrage til medlemsundersøgelsen.

I første omgang gav 23 pct. udtryk for, at de gerne ville bidrage og sende kontaktoplysninger på deres medlemmer, mens 38 pct. sagde 'nej', og 39 pct. gerne ville høre mere om det. I praksis var det dog kun 16 pct. (61 foreninger), som i sidste ende ønskede at sende kontaktoplysninger på deres medlemmer.

For at nå bredere ud blev det derfor besluttet at supplere den direkte udsendelse med muligheden for, at foreningerne selv kunne distribuere et link til spørgeskemaet blandt deres medlemmer. 21 foreninger gav aktivt udtryk for ønsket om at distribuere linket ud. Derudover blev linket også sendt til de øvrige foreninger – i tilfælde af at de havde takket nej, fordi de ikke ønskede at videreformidle kontaktoplysninger.

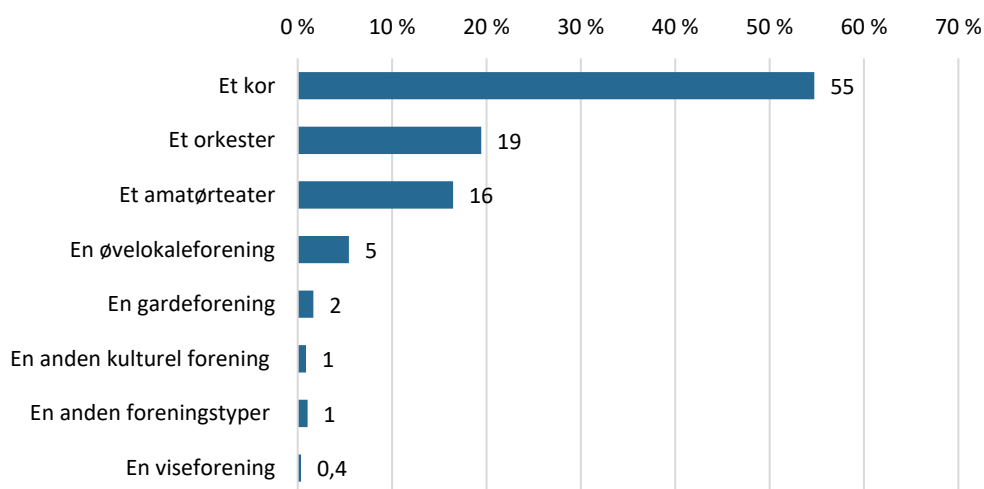
Medlemsundersøgelsen omfattede i udgangspunktet både voksenmedlemmer (16 år +) og børnemedlemmer (under 16 år), og der var udarbejdet to forskellige spørgeskemaer til formålet. Der kom imidlertid kun ganske få besvarelser ind fra børnemedlemmer, og derfor har det ikke været muligt at lave statistiske analyser på den målgruppe. Afrapporteringen af medlemsundersøgelsen omfatter derfor kun svar fra voksenmedlemmer.

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført i perioden marts-maj 2024. I alt modtog vi svar fra i alt 1.137 voksne medlemmer i 151 forskellige foreninger. 922 fulde besvarelser og 215 delvise.

På grund af de forskellige udsendelsesmetoder er det vanskeligt at beregne en samlet svarprocent. Blandt de 61 foreninger, hvor medlemmerne fik tilsendt spørgeskemaet direkte, var svarprocenten på 44,5 pct. Blandt de øvrige foreninger, som selv distribuerede links videre til deres medlemmer, er det mere vanskeligt at beregne svarprocenten, da foreningerne ikke har oplyst, hvor mange medlemmer de har sendt ud til, og i nogle tilfælde er linket i stedet blevet delt på foreningens Facebook-side eller lignende fora.

Når det gælder medlemmernes fordeling på foreningstyper, er der god overensstemmelse med fordelingen i lokalforeningsundersøgelsen. Som figur 82 viser, er halvdelen af de medlemmer, der har besvaret spørgeskemaet, medlem af et kor (55 pct.), mens knap en femtedel (19 pct) er medlem af et orkester, og lidt over en sjettedel (16 pct.) er medlem af et amatørteater. Kun en begrænset andel af medlemmerne er tilknyttet gardereforeninger, øvelokaleforeninger, viseforeninger samt andre kulturelle foreninger og andre foreningstyper. Derfor er det valgt at slå disse foreningstyper sammen i rapportens analyser, hvor de går under navnet 'øvrige foreningstype'.

Figur 82: Foreningstype, som udøverne er medlem af (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvilken af de følgende foreningstyper passer bedst på den forening, som du er medlem af?" n: 1.137.

De kvalitative interviews

37 personer har bidraget med nuancer og perspektiver gennem kvalitative interviews. Som i spørgeskemadelen er de kvalitative interviews gennemført med repræsentanter fra landsorganisationer samt foreningsledere og medlemmer i lokale foreninger. En samlet liste kan ses herunder.

Tabel 14: Oversigt over informanter og de kvalitative interviews

		Informant	Dato	Fysisk eller online
Lands-organisation	AKKS	Formand	5.9.2023	Fysisk
	DATS – Dansk Amatør Teater og Scenekunst	Generalsekretær	5.9.2023	Fysisk
	Amatørmusik Danmark	Kasserer	21.9.2023	Online
	Kor72	Forkvinde	12.10.2023	Fysisk
	DAOS - Dansk Amatørorkester Samvirke	Formand	04.10.2023	Fysisk
	ORA - landsorganisation for alle rytmiske amatørmusikere	Forperson	25.10.2023	Fysisk
Lokal-forening	Dagligstue teateret – formand	Formand	23.11.2023	Fysisk
	Dagligstue teateret – fokusgruppe	2 medlemmer	15.1.2024	Fysisk
	Filharmonisk kor Fyn – Formand	Formand	14.11.2023	Online
	Filharmonisk kor Fyn – fokusgruppe	4 medlemmer	04.01.2024	Fysisk
	Dansk Kammerensemble – kasserer	Bestyrelsesmedlem	06.12.2023	Online
	Dansk Kammerensemble (1 person)	1 medlem	12.03.2024	Online
	Dansk Kammerensemble (2 personer)	2 medlemmer	26.02.2024	Online
	Mastodonterne – formand	Formand	01.12.2023	Fysisk
	Mastodonterne – fokusgruppe	Formand + seks medlemmer (nogle også af bestyrelsen)	16.01.2024	Fysisk
	Teaterkatten – formand	Formand	04.12.2023	Online
	Teaterkatten – fokusgruppe	5 medlemmer	22.01.2024	Fysisk
	RIAMUF – formand	Formand	28.11.2023	Online
	RIAMUF – fokusgruppe	Formand + 2 bestyrelsesmedlemmer	28.02.2024	Fysisk
	Perspektiverende interviews	Styregruppen	3 deltagere	13.05.2024
Fokusgruppeinterview med unge i teaterforening		3 deltagere	20.06.2024	Fysisk
Fokusgruppeinterview med børn i garderforening		4 deltagere	04.09.2024	Fysisk

Undervejs i analysearbejdet er der gennemført et interview med medlemmerne i undersøgelsens styregruppe, som har bidraget til at perspektivere undersøgelsens fund og resultater.

Endelig er der i slutningen af empiriindsamlingen gennemført to fokusgruppeinterviews med medlemmer i hhv. en garderforening for børn og en teaterforening for unge for at få kvalitative indsigter fra disse målgrupper, som ikke er repræsenteret i det kvantitative materiale.

Landsorganisationer

I den kvalitative del af undersøgelsen er der udvalgt fem landsorganisationer, der sammen med et interview med AKKS' formand bidrager til at give nuancer på, hvordan landsorganisationerne arbejder, og hvordan de ser på områdets udfordringer og potentialer. Landsorganisationerne er udvalgt, så de repræsenterer både teatre, kor, orkestre og øvrige foreninger.

Lokalforeningerne

Til at repræsentere lokalforeningerne er udvalgt seks foreninger, hvori både foreningslederen og to-seks medlemmer er interviewet. Seks foreninger er ikke nok til at give et fyldestgørende billede af hele amatørkulturen, men de bidrager med mere dybdegående viden og forståelse for områdets karakteristika samt de oplevede udfordringer og potentialer på området.

I udvælgelsen af teatre og amatørmusikforeninger blev det i samarbejde med styregruppen valgt at fokusere på tre områder: Store forestillinger, klassiske med fokus på kvalitet og vækstlagsforeninger. Samtidig blev det tilstræbt at besøge foreninger fra flere forskellige dele af landet.

Der er udvalgt tre foreninger under DATS og tre under Amatørmusik Danmark. Under sidstnævnte findes tre forskellige underkategorier, hvorfor man kan argumentere for, at teatrene er overrepræsenterede i den kvalitative del af lokalforeningsundersøgelsen. Det omvendte gælder dog for landsorganisationer, hvor tre forpersoner inden for musikområdet er interviewet mod én fra teaterområdet.

De enkelte foreninger er udvalgt på baggrund af landsorganisationernes bud på, hvem der kunne repræsentere hhv. store foreninger, kvalitetsfokuserede foreninger og foreninger fra vækstlaget. Ud fra 24 bud, blev følgende matrix udarbejdet for også at tage hensyn til geografi og foreningsstørrelse.

Tabel 14a: Overblik over udvælgelsen af lokalforeninger til interviews

	Stor forestilling (én fra DATS + én fra kor eller orkester)	Klassiske m. fokus på kvaliteten (én fra DATS + én fra kor eller orkester)	Vækstlag (én fra DATS + én fra øvelokaler)
Lokalforening 1 under DATS	Mastodonterne (Hillerød)		
Lokalforening 2 under DATS		Teaterkatten (København)	
Lokalforening 3 under DATS			Dagligstueteatret (Aarhus)
Lokalforening – kor	Filharmonisk kor Fyn		
Lokalforening – orkester		Dansk Kammerensemble (Region Hovedstaden)	
Øvelokaleforening			Riamuf (Ribe)

Kodning af kvalitative data

Alle interviews er optaget, transskriberet og efterfølgende kodet. Kodningen er foretaget ud fra et kodetræ, der er udviklet på baggrund af en indledende åben kodning gennemført på seks interviews. Derefter er der foretaget en fokuseret kodning af alle 19 interviews, gennemført i NVivo (se kodetræ herunder). Herfra er kodeudtrækket for de enkelte koder gennemgået i de respektive temaer/kapitler, som rapportens analyser er inddelt i.

Tabel 15: Kodetræ anvendt i den kvalitative analyse

<p>Organisering Hvordan organiserer foreningen sig – og hvorfor gør de det sådan?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Formål Herunder organisationens rolle og arbejdsopgaver (faste puljer). • Landsdækkende organisering Herunder beskrivelser af organisationer, arbejdsgange, områdets historie. • Politik Herunder politiske dagsordner og eksempel på mangel på/behov for tal og data på området. • Medlemsdemokrati og indflydelse Herunder deltagelse, bestyrelsesarbejde, repræsentation. • Frivillighed Herunder hvem der varetager opgaverne. • Lønnede ansatte Herunder om der er lønnede ansatte i foreningen, f.eks. en dirigent. • Samarbejde mellem foreninger Herunder netværk mellem lokalforeninger og landsorganisationernes koordinerende rolle (lokalt + nationalt). • Organiseringsformer Herunder faste øvegange vs. periodisk arbejde. • Lokal forankring Herunder tilknytning til lokalområdet, land vs. by.
<p>Rammer og økonomi Hvilke eksterne rammer manøvrerer de i og samspillet med det professionelle.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lovgivning på området Herunder Folkeoplysningsloven og forskel på at være godkendt som folkeoplysende forening eller ej.

	<ul style="list-style-type: none"> • Fondsmidler og puljer Midler man får – herunder fonde, der giver støtte til projekter, men ikke drift. • Lokaler Herunder udfordringer med at finde en scene, samarbejde med kommunen/kirker/aftenskoler om lokaler.
Aktiviteter Hvad laver man som medlem i foreningen?	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivitetsbeskrivelse Forstået som beskrivelser af organisationens kerneaktiviteter. • Projekter Forstået som beskrivelser af periodiske/sekundære aktiviteter, f.eks. workshops og kurser med skiftende indhold og med projektmidler (fra fonde). • Folkeoplysning og foreningsliv Herunder foreningskultur (både helt bredt og lokalt), traditioner, samt at være et 'foreningsmenneske'/en del af 'Foreningsdanmark'. • Tidsforbrug Herunder udøvernes tidsforbrug på at øve hjemme, øve i foreningen og varetage frivillige opgaver i foreningen.
Medlemsprofiler Hvem er medlemmerne?	<ul style="list-style-type: none"> • Karakteristika Hvad kendetegner medlemmerne i den lokale forening såvel som på landsplan – herunder ildsjæle. • Motivation Herunder hvad betyder kunstnerisk kvalitet, ambitionsniveau, hvad er succes? • Rekruttering Hvor og hvordan rekrutteres medlemmer?
Udfordringer Hvad italesætter interview-personerne som udfordringer for foreningen?	<ul style="list-style-type: none"> • Administration og bureaukrati Herunder bankkonto, regler og gebyrer, medlemsadministration og GDPR. • Få aktive (ift. ønsket aktivitetsniveau) Herunder rekruttering af de rette stemmer/instrumenter/personer, samt at have ildsjæle med mange opgaver, der risikerer at brænde ud. • Forventningsafstemning Herunder manglende forventningsafstemning om ambitionsniveau, tidsforbrug og sjov vs. kvalitet i foreningen.
Potentialer Hvad kan aktiviteten og foreningen bidrage med til fremtidens samfund?	<ul style="list-style-type: none"> • Fremtid Herunder ønsker for fremtiden. • Kulturområdet Herunder om foreningen vil bevare kulturarv eller udfordre de eksisterende samfundsnormer med deres kunst/aktivitet, diskussion af kultur som middel vs. som mål, samt amatørkulturens samlede potentialer som kulturbærere – vækstlag. • Hvordan møder amatørkulturen resten af Danmark? Herunder hvordan foreningerne møder deres publikum, og hvordan landsorganisationerne agerer politisk ift. borgere.
Livskvalitet Når interview-personerne fortæller om, hvad aktiviteten giver dem personligt.	<ul style="list-style-type: none"> • Sundhed Både fysisk og mental sundhed relateret til stress, mindfulness, kropsholdning, osv. • Social sammenhængskraft Herunder fællesskab, at være en del af en større sammenhæng, at der er brug for mig.
Kompetencer Når de fortæller, hvad de konkret lærer.	<ul style="list-style-type: none"> • Læring og udvikling Herunder teknisk kunnen, personlig udvikling og viden om området, samt ift. dem, der er i proces fra amatør til professionel, talentudvikling af den enkelte (koden dækker både udsagn om sig selv og om andre).

Mangfoldighed

Hvordan får man adgang til fællesskabet? Hvem når de ikke ud til?

- **Adgang**

Herunder om optagelsesprøver, vejen ind i feltet (hjem med klaver?), og om børn og unges adgang/rekruttering til amatørkulturen eks. gennem forløb i folkeskolen.

Bilag 2: Supplerende tabeller og figurer

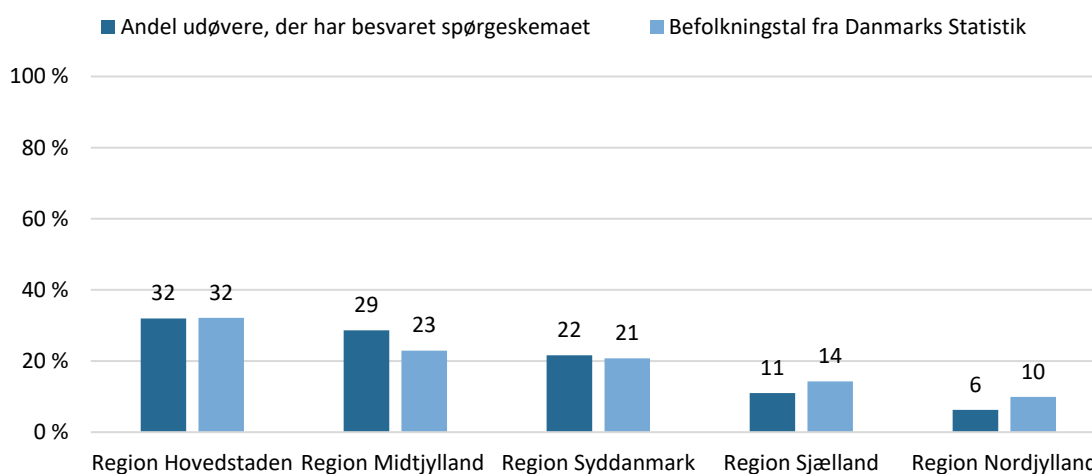
Figurer og tabeller til kapitel 3

Tabel 16: Typen af lokalsamfund, hvor foreningernes aktiviteter foregår (pct.)

Foreningstype	Landdistrikt/landsby	Mindre by	Mellemstor by	Større by	Storby	Ved ikke	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	1	29	35	11	20	4	100	82
Kor	1	14	32	16	36	2	100	222
Orkester	1	7	41	17	30	3	100	69
Øvrig foreningstype	0	4	47	20	24	4	100	45

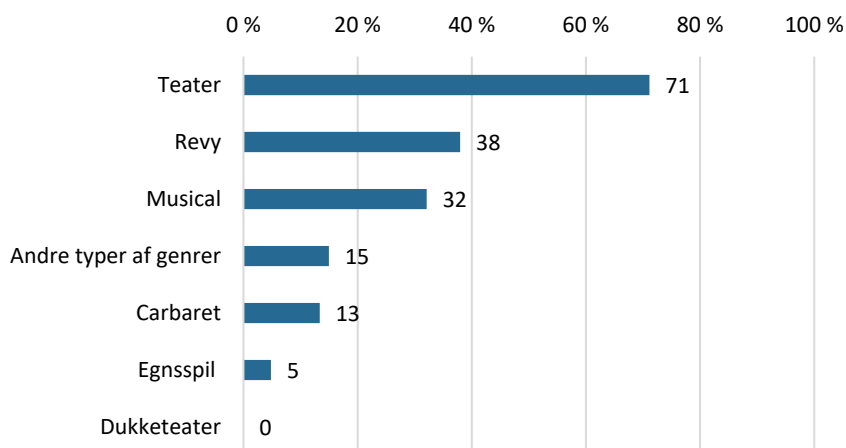
Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "I hvilken type af lokalsamfund foregår foreningens aktiviteter? (Sæt kun et kryds. Hvis foreningen har aktiviteter i flere typer af lokalsamfund, sættes kryds ved den type, hvor foreningen har de fleste af sine aktiviteter) n: 418

Figur 83: Udøvernes geografisk fordeling på tværs af regioner (pct.)



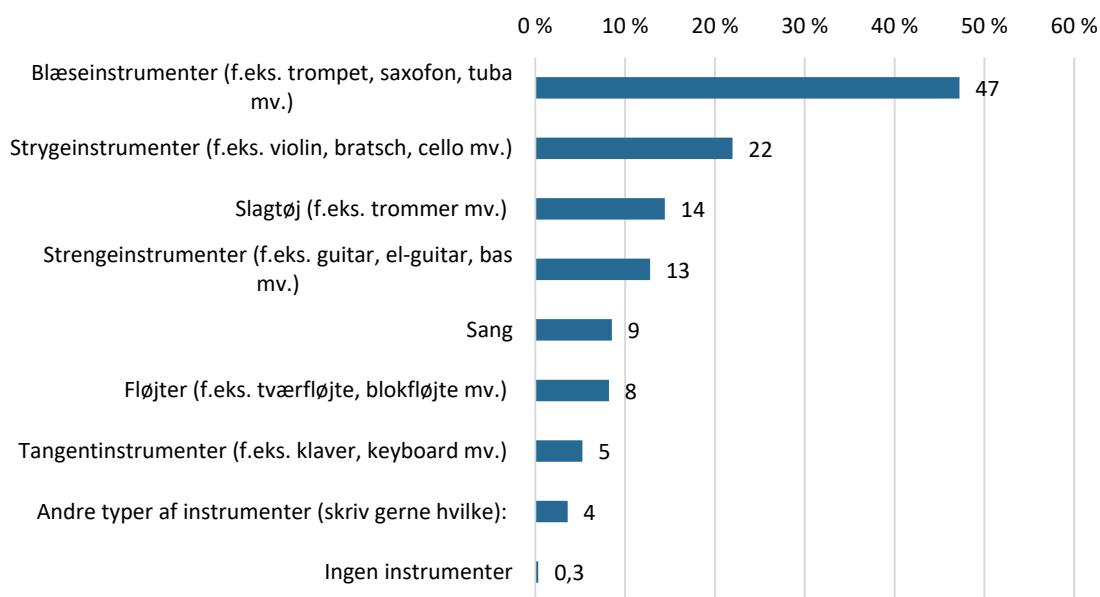
Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvilken kommune bor du i?", opdelt på regionsniveau. n: 927. Kilde: Danmarks Statistik – tabel FOLK1AM – tal fra måned 2024M05. Figuren viser fordelingen af udøvere på tværs af regionerne. Det er vigtigt at bemærke, at vi ikke har sammenlignet denne fordeling direkte med det faktiske antal udøvere i hver region. For sammenligning har vi anvendt den generelle befolkningsfordeling som reference, hvilket kan påvirke repræsentativiteten.

Figur 84: Genrer i amatørteaterforeninger (pct.)



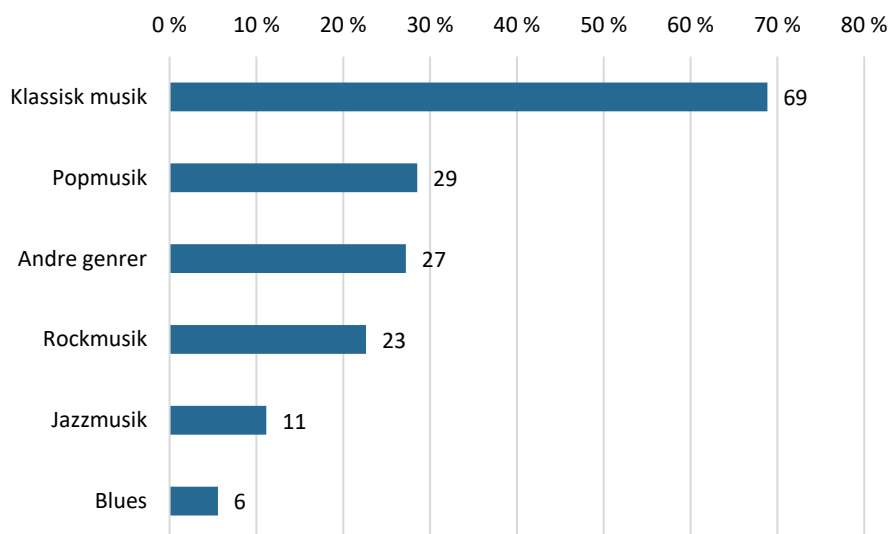
Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvilken teatergenrer er du involveret i, i jeres forening?" Kun udøvere, der har sat kryds ved, at de er medlem i et amatørteater, har fået spørgsmålet. n: 187.

Figur 85: Instrumenter i orkestre, gardereforeninger, viseforeninger og øvelokaleforeninger (pct.)



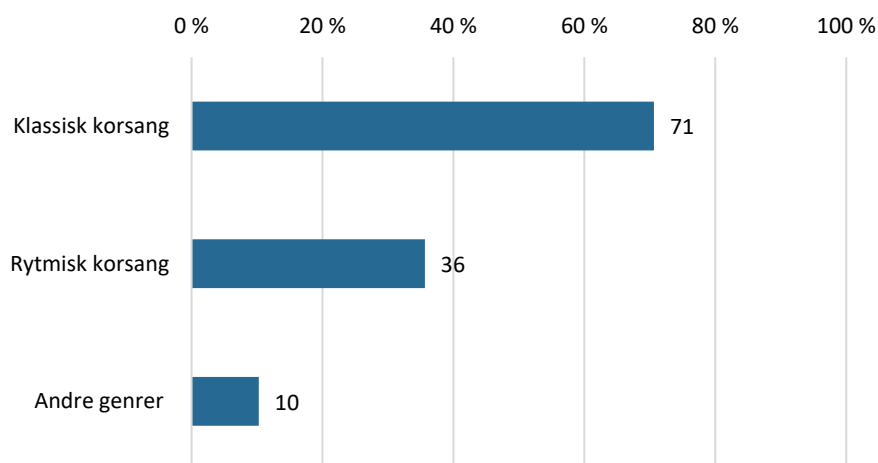
Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvilken type af instrument spiller du på i din forening?" Kun udøvere, der har sat kryds ved, at de enten er medlem af et orkester, en gardereforening, en viseforening eller en øvelokaleforening, har fået spørgsmålet. n: 305.

Figur 86: Musikgenrer i orkestre, gardereforeninger, viseforeninger og øvelokaleforeninger (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvilken musikgenre spiller du i jeres forening?" Kun udøvere, der har sat kryds ved, at de enten er medlem af et orkester, en gardereforening, en viseforening eller en øvelokaleforening, har fået spørgsmålet. n: 305.

Figur 87: Genrer i korforeninger (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvilken genre synger du i jeres kor?" Kun udøvere, der har sat kryds ved, at de er medlem af en korforening, har fået spørgsmålet. n: 623

Tabel 17: Hvorvidt foreningen har faste kunstneriske aktiviteter for medlemmerne (pct.)

Foreningstype	Ja, foreningen har faste kunstneriske aktiviteter	Nej, foreningen har ingen faste kunstneriske aktiviteter, da medlemmerne selv arrangerer, hvornår de mødes	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	79	21	100	85
Kor	97	3	100	228
Orkester	97	3	100	71
Øvrig foreningstype	78	22	100	50

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Har foreningen faste kunstneriske aktiviteter for medlemmer? (f.eks. øveaftener, undervisning mv.)". n: 434

Tabel 18: Antal måneder med aktivitet i lokalforeningerne

Foreningstype	Gennemsnit	Antal i alt
Amatørteater	8,9	66
Kor	10,1	222
Orkester	9,9	69
Øvrig foreningstype	8,7	39

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor mange måneder har foreningen aktiviteter i?" n: 396

Tabel 19: Hvor ofte foreningen har faste kunstneriske aktiviteter for medlemmerne (pct.)

Foreningstype	Sjældnere end 1 gang om ugen	En eller flere gange om måneden, men ikke ugentligt	1 gang ugentligt	2-3 gange ugentligt	4 eller flere gange ugentligt	Ved ikke	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	8	12	37	32	9	2	100	65
Kor	1	3	92	3	1	0	100	222
Orkester	4	6	84	4	1	0	100	69
Øvrig foreningstype	24	21	32	21	3	0	100	38

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor ofte har foreningen gennemsnitligt set faste kunstneriske aktiviteter for medlemmerne?" n: 394

Tabel 20: Foreninger med publikumsarrangementer – fordelt på foreningstype (pct.)

Foreningstype	Andel som deltager i festivaler	Andel som ikke deltager i festivaler	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	13	87	100	83
Kor	8	93	100	226
Orkester	9	92	100	71
Øvrig foreningstype	18	82	100	49

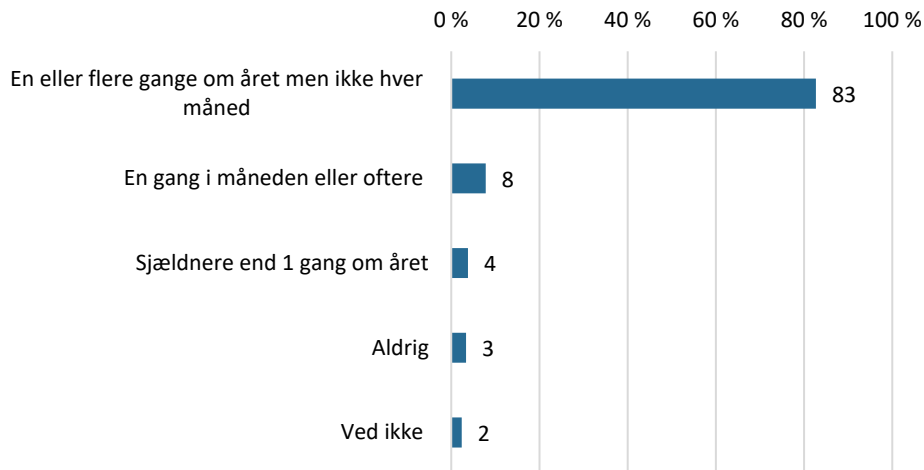
Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Arrangerer I som forening/optræder I som forening ved publikumsarrangementer? - Festivaler". n: 429

Tabel 21: Antal publikummer der deltager i foreningernes publikumsarrangementer

Foreningstype	Gennemsnit	Antal i alt
Amatørteater	237	80
Kor	82	218
Orkester	98	68
Øvrig foreningstype	155	42

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor mange publikummer deltager gennemsnitligt til disse publikumsarrangementer? Skriv det gennemsnitlige antal publikumsdeltagere". n: 408

Figur 88: Udøvernes deltagelse i publikumsarrangementer (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvor ofte medvirker du i forestillinger, koncerter eller andre publikumsarrangementer i regi af din forening?" n: 1.137.

Figurer og tabeller til kapitel 4

Tabel 22: Antal kontingentbetalende medlemmer i foreningen

Foreningstype	Gennemsnit	Antal i alt
Amatørteater	61	81
Kor	31	221
Orkester	30	69
Øvrig foreningstype	78	44
I alt	42	415

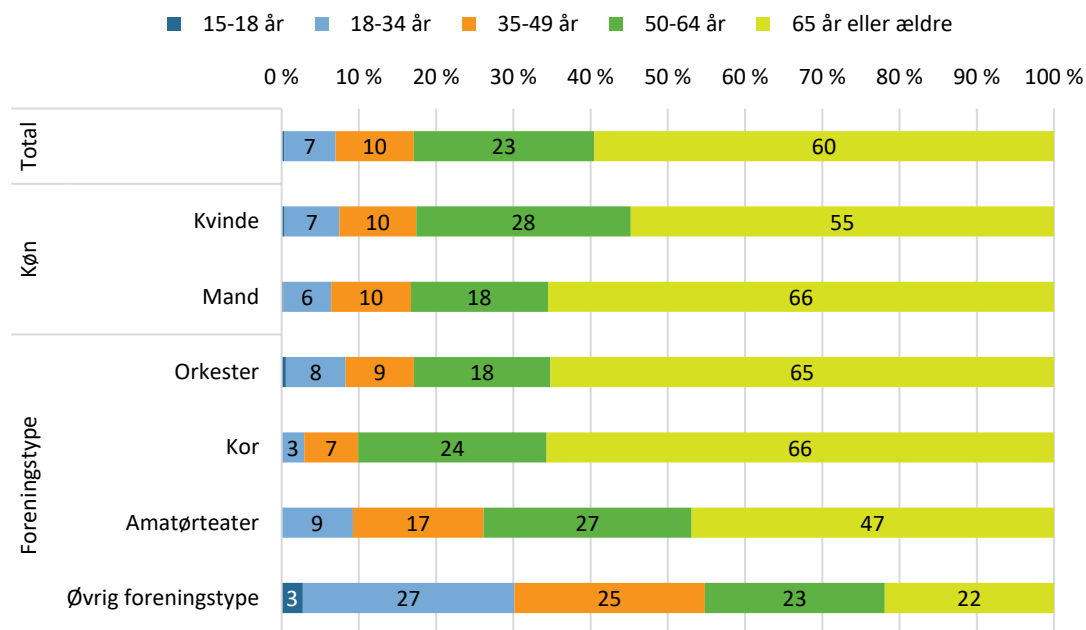
Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor mange kontingentbetalende medlemmer har foreningen pt. (efter året 2023) (skriv antal, hvis du ikke kender det præcise antal, beder vi dig oplyse et cirka tal)". n: 415

Tabel 23: Hvem retter foreningens aktiviteter sig mod (pct.)

Foreningstype	Børn (0-14 år)	Unge (15-24 år)	Voksne	Voksne og børn sammen	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	40	45	74	45	100	85
Kor	2	10	92	4	100	228
Orkester	11	30	87	16	100	71
Øvrig foreningstype	24	52	62	18	100	50

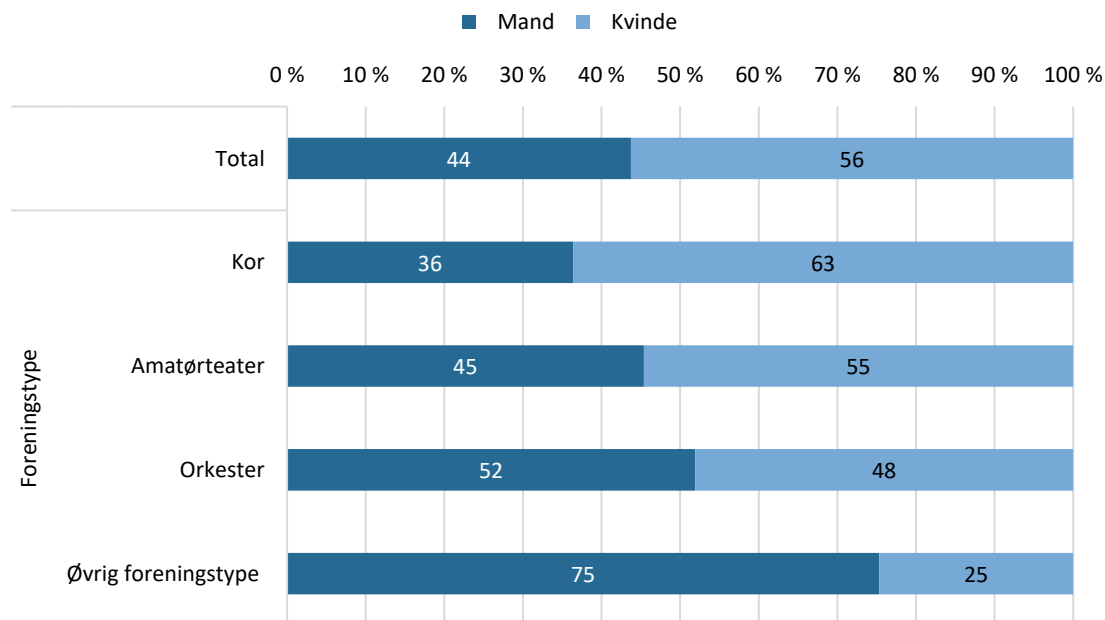
Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvem retter foreningens aktiviteter sig imod?" n: 434

Figur 89: Aldersfordeling blandt amatørkulturelle udøvere i medlemsundersøgelsen (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "I hvilket årstal er du født?" n: 929 (Kvinder: 522, Mænd: 406, Orkester: 181, Kor: 545, Amatørteater: 130, Øvrig foreningstype: 73). Køns-kategorien 'andet' er udeladt af denne figur grundet meget få respondenter.

Figur 90: Kønsfordeling blandt amatørudøvere i medlemsundersøgelsen (pct.)



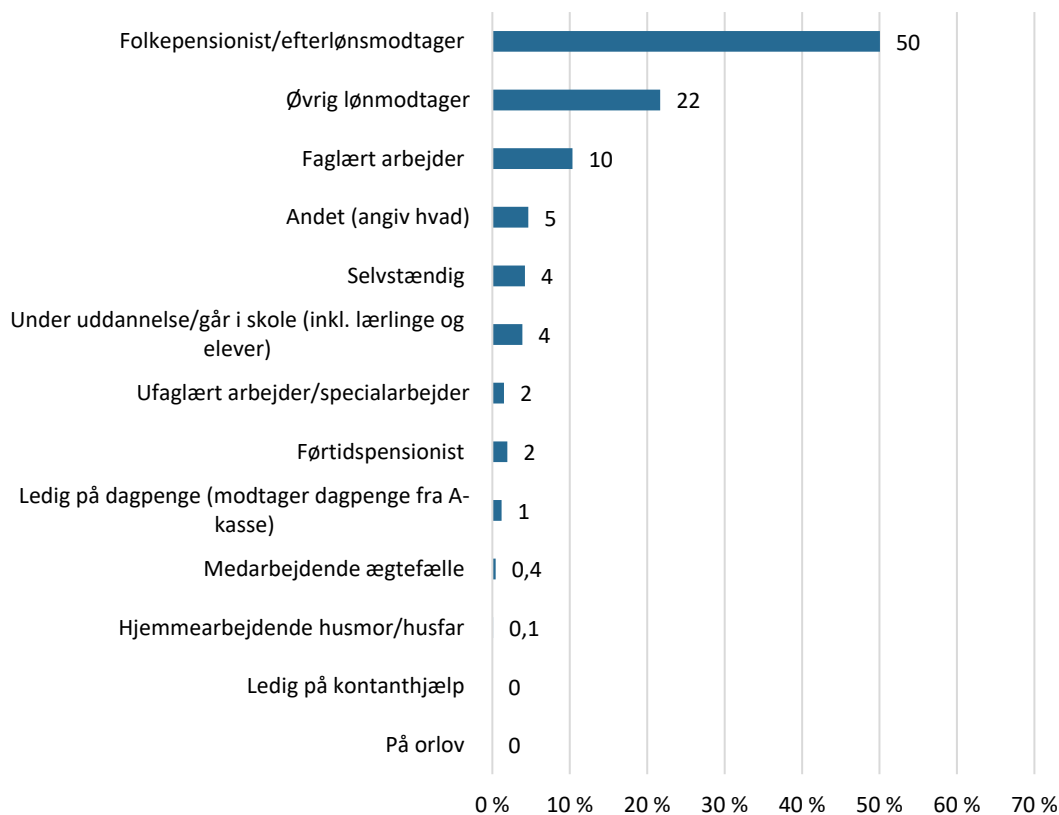
Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvad er dit køn?" Total og fordelt på alder. n: 929 (Mænd: 406, Kvinder: 522). Obs. Der er kun én respondenter i køns-kategorien 'Andet', hvorfor denne ikke er medtaget i figuren.

Figur 91: Andre faste fritidsaktiviteter blandt udøverne (pct.)



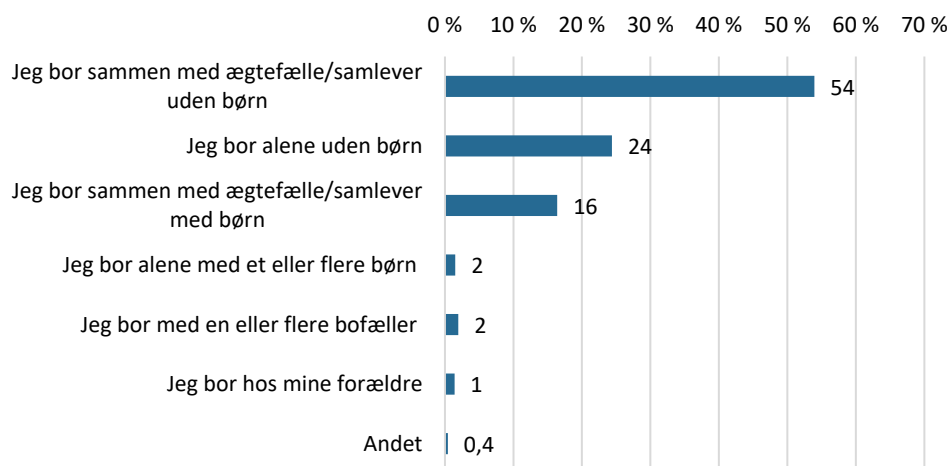
Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Dyrker du nogen af de følgende faste aktiviteter i din fritid – udover din deltagelse i foreningen?" n: 924.

Figur 92: De amatørkulturelle udøvers beskæftigelse (pct.)



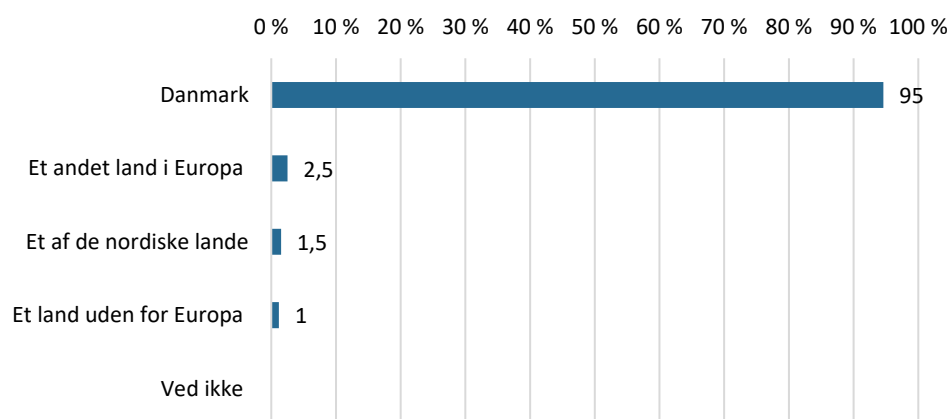
Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvad er din hovedbeskæftigelse for tiden?" n: 927.

Figur 93: Hvem bor du sammen med? (pct.)



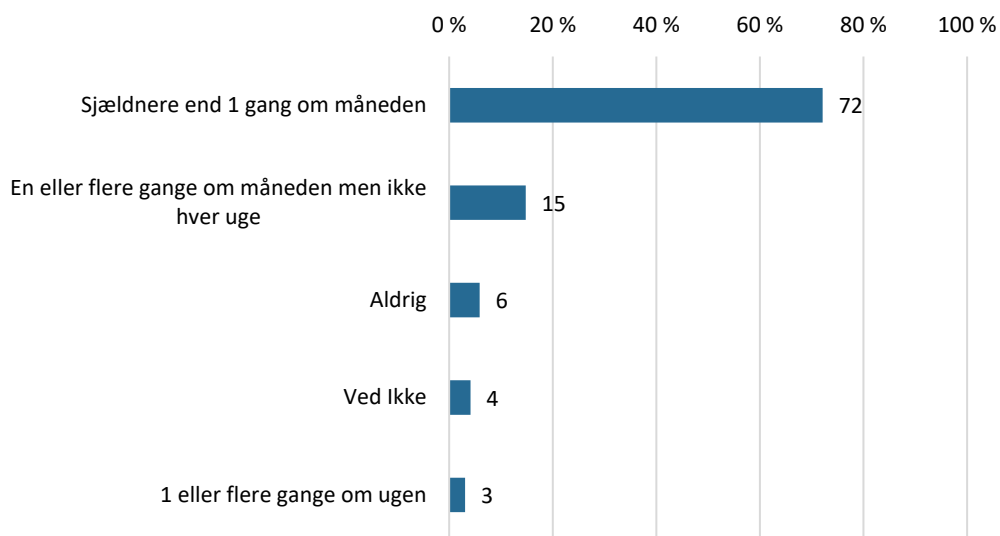
Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvem bor du sammen med?" n: 927.

Figur 94: Medlemmernes etniske herkomst (pct.)



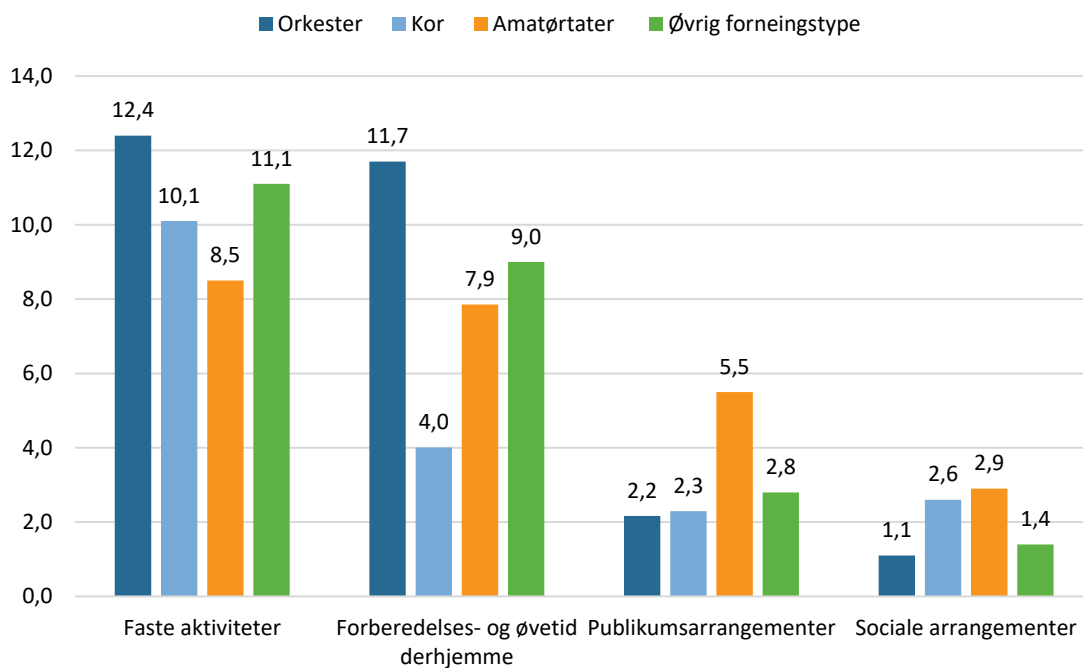
Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvor er du født?" n: 927.

Figur 95: Udøvernes deltagelse i planlagte sociale arrangementer (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvor ofte deltager du i planlagt sociale aktiviteter i foreningen?" n: 1.137.

Figur 96: Gennemsnitlig antal timer brugt på medlemsaktiviteter – fordelt på foreningstype (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvor mange timer bruger du i gennemsnit om måneden på medlemsaktiviteter i foreningen?" n: 1.079 (Orkester: 208, Kor: 609, Amatørteater: 166, Øvrig foreningstype: 96).

Figurer og tabeller til kapitel 5

Tabel 24: I hvor høj grad foreningen aktivt arbejder for at fremme et trygt miljø for alle (pct.)

Foreningstype	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	81	15	3	0	1	100	79
Kor	79	14	3	1	3	100	220
Orkester	77	14	6	0	3	100	65
Øvrig foreningstype	80	5	0	0	16	100	44

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er de følgende forhold noget, I arbejder aktivt med i jeres forening? – At der er et trygt miljø for alle". n: 408

Tabel 25: I hvor høj grad foreningen aktivt arbejder for, at medlemmerne arbejder sammen om en fælles interesse (pct.)

Foreningstype	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	76	22	0	0	3	100	79
Kor	82	13	3	1	2	100	220
Orkester	77	14	6	2	2	100	65
Øvrig foreningstype	60	25	2	0	14	100	44

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er de følgende forhold noget, I arbejder aktivt med i jeres forening? – At medlemmerne arbejder sammen om en fælles interesse". n: 408

Tabel 26: I hvor høj grad foreningen aktivt arbejder for, at der er plads til forskellighed (pct.)

Foreningstype	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	84	14	0	0	3	100	79
Kor	65	26	4	1	5	100	220
Orkester	69	25	5	0	2	100	65
Øvrig foreningstype	73	16	2	0	9	100	44

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er de følgende forhold noget, I arbejder aktivt med i jeres forening? – At der er plads til forskellighed". n: 408

Tabel 27: I hvor høj grad foreningen aktivt arbejder for, at medlemmerne kan dygtiggøre sig indenfor aktiviteten (pct.)

Foreningstype	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	58	33	8	1	0	100	79
Kor	70	23	5	1	2	100	220
Orkester	66	25	8	0	2	100	65
Øvrig foreningstype	66	18	5	0	11	100	44

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er de følgende forhold noget, I arbejder aktivt med i jeres forening? – At medlemmerne har mulighed for at dygtiggøre sig indenfor aktiviteten". n: 408

Tabel 28: I hvor høj grad foreningen aktivt arbejder for at rekruttere og fastholde nye medlemmer (pct.)

Foreningstype	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	51	46	4	0	0	100	79
Kor	68	23	7	0	3	100	220
Orkester	68	26	5	0	2	100	65
Øvrig foreningstype	59	23	9	0	9	100	44

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er de følgende forhold noget, I arbejder aktivt med i jeres forening? – At rekruttere og fastholde nye medlemmer". n: 408

Tabel 29: I hvor høj grad foreningen aktivt arbejder for at uddanne medlemmer til bestyrelsesarbejde (pct.)

Foreningstype	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	3	25	47	17	9	100	79
Kor	6	17	36	30	12	100	220
Orkester	3	15	32	32	17	100	65
Øvrig foreningstype	5	14	36	23	23	100	44

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er de følgende forhold noget, I arbejder aktivt med i jeres forening? – At uddanne medlemmer til bestyrelsesarbejdet". n: 408

Tabel 30: Foreningernes holdninger til aktiviteterne – fordelt på foreningstyper (pct.)

Udsagn A	Foreningstype	Helt enig med A	Delvist enig med A	Både og	Delvist enig med B	Helt enig med B	Udsagn B
Vi lægger vægt på, at alle kan være med uanset kunstnerisk niveau	Amatørteater	29	17	29	15	10	Vi lægger vægt på, at vores medlemmer udøver aktiviteten på et højt kunstnerisk niveau
	Kor	13	13	27	20	26	
	Orkester	17	19	29	23	13	
	Øvrig foreningstype	25	15	38	13	10	
Det er vigtigt, at alt arbejdet i foreningen foregår på frivillig basis	Amatørteater	55	15	12	10	9	Det er vigtigt, at foreningens aktiviteter ledes af professionelle, lønnede instruktører/ledere
	Kor	25	6	18	8	43	
	Orkester	29	6	20	9	37	
	Øvrig foreningstype	50	4	27	8	10	
Det primære formål med aktiviteterne er, at medlemmerne har det sjovt	Amatørteater	27	23	34	12	4	Det primære formål med aktiviteterne er, at medlemmerne lærer noget
	Kor	16	8	53	11	12	
	Orkester	11	11	60	11	6	
	Øvrig foreningstype	29	6	42	10	13	

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "De følgende tre spørgsmål handler om, hvad foreningen lægger vægt på i foreningens arbejde og de aktiviteter, der foregår i foreningen. Sæt et kryds i hver linje ud fra, hvilket udsagn du er mest enig i." n: 425.

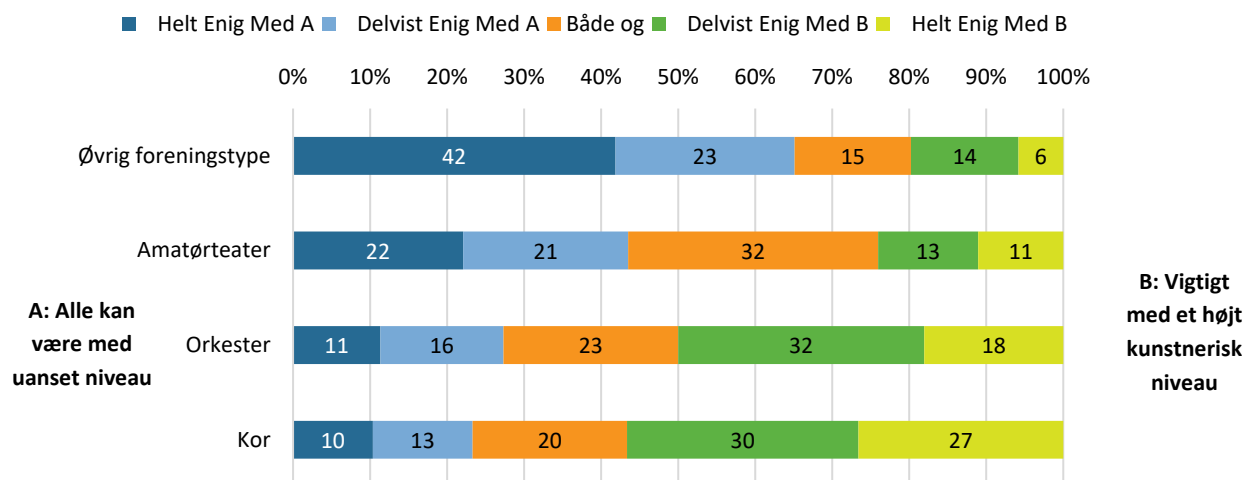
Tabel 31: Medlemmernes syn på foreningens aktiviteter - fordelt på køn og alder (pct.)

	A: Det er vigtigt, at alle kan være med i aktiviteterne uanset kunstnerisk niveau			B: Det er vigtigt at aktiviteterne er på et højt kunstnerisk niveau	
	Helt enig med A	Delvist enig med A	Både og	Delvist enig med B	Helt enig med B
Køn					
Mand	20	15	21	27	17
Kvinde	10	15	23	27	25
Alder					
15-34 år	25	25	15	25	11
35-49 år	14	13	26	28	20
50-65 år	10	11	19	30	29
65 år eller ældre	15	16	23	26	20

	A: Det er vigtigt, at alt arbejdet i foreningen foregår på frivillig basis			B: Det er vigtigt, at foreningens aktiviteter ledes af professionelle, lønnede instruktører/ledere	
	Helt enig med A	Delvist enig med A	Både og	Delvist enig med B	Helt enig med B
Køn					
Mand	29	15	15	20	22
Kvinde	21	12	19	13	35
Alder					
15-34 år	22	25	25	14	15
35-49 år	18	14	29	21	18
50-65 år	18	16	16	19	31
65 år eller ældre	28	10	15	14	32

	A: Det primære formål med aktiviteterne er, at vi som medlemmer har det sjovt			B: Det primære formål med aktiviteterne er, at vi som medlemmer lærer noget	
	Helt enig med A	Delvist enig med A	Både og	Delvist enig med B	Helt enig med B
Køn					
Mand	24	17	37	11	11
Kvinde	17	12	41	14	16
Alder					
15-34 år	32	28	34	5	2
35-49 år	17	21	41	18	2
50-65 år	20	12	39	15	14
65 år eller ældre	20	12	40	12	17

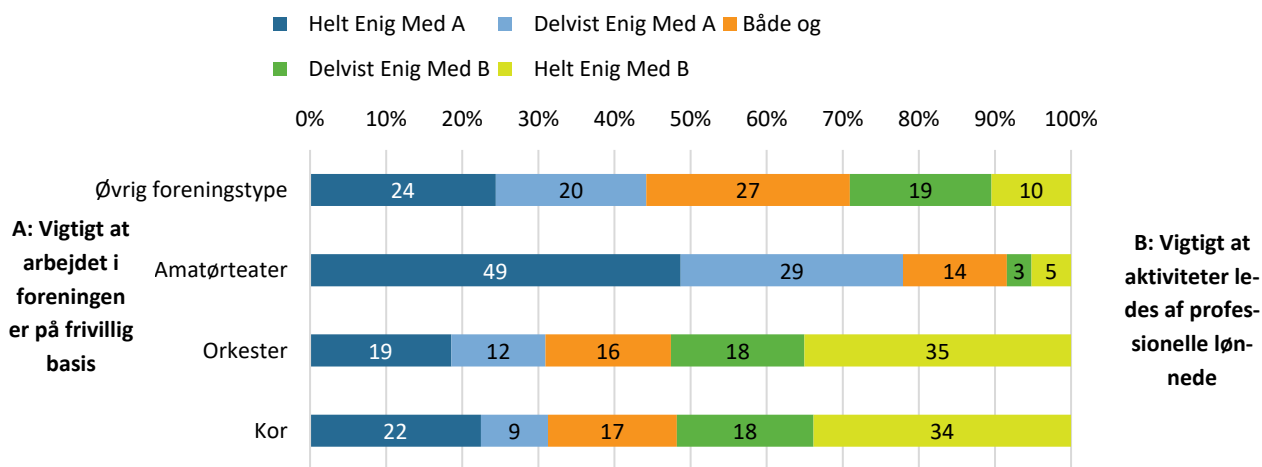
Figur 97: Medlemmernes vægtning af inklusion vs. kunstnerisk kvalitet i aktiviteterne (pct.)



Figuren

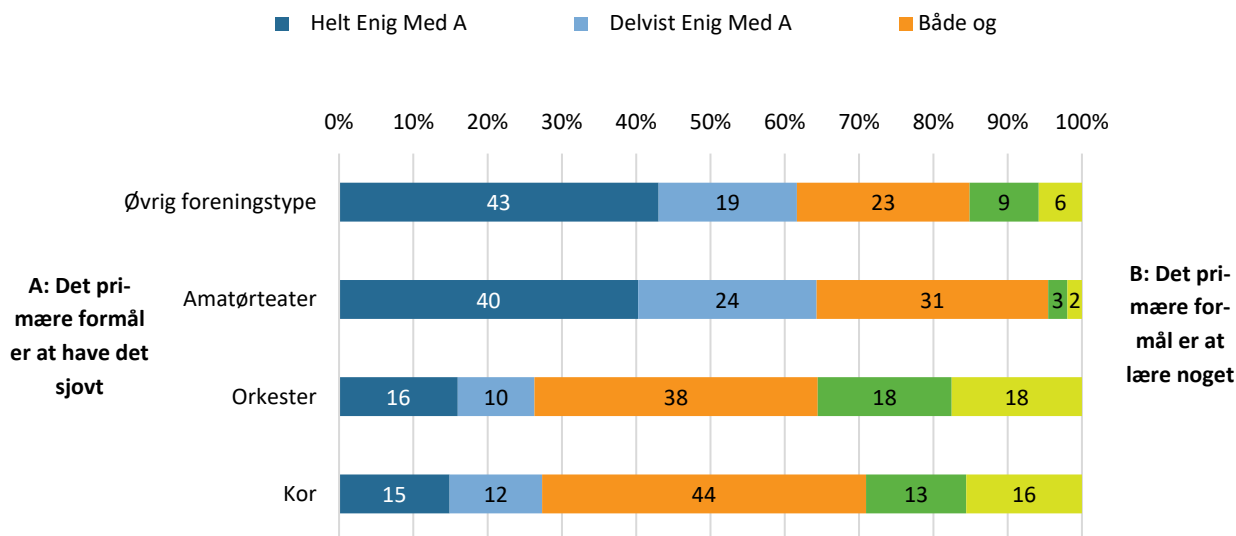
viser kursisternes svar på spørgsmålet: "De følgende tre spørgsmål handler om, hvad du lægger vægt på i forhold til de aktiviteter, der foregår i foreningen. For hvert emne vil vi bede dig om at tage stilling til to modstridende udsagn og sætte kryds ud for det udsagn, du er mest enig i (sæt ét kryds i hver linje)". Udsagn: A: vigtigt, at alle kan være med i aktiviteterne uanset kunstnerisk niveau. B: vigtigt, at aktiviteterne er på et højt kunstnerisk niveau. n: 1.013 (Øvrig foreningstype: 86, Amatørteater: 154, Orkester: 194, Kor: 579).

Figur 98: Medlemmernes vægtning af frivilligt vs. professionelt og lønnet arbejde (pct.)



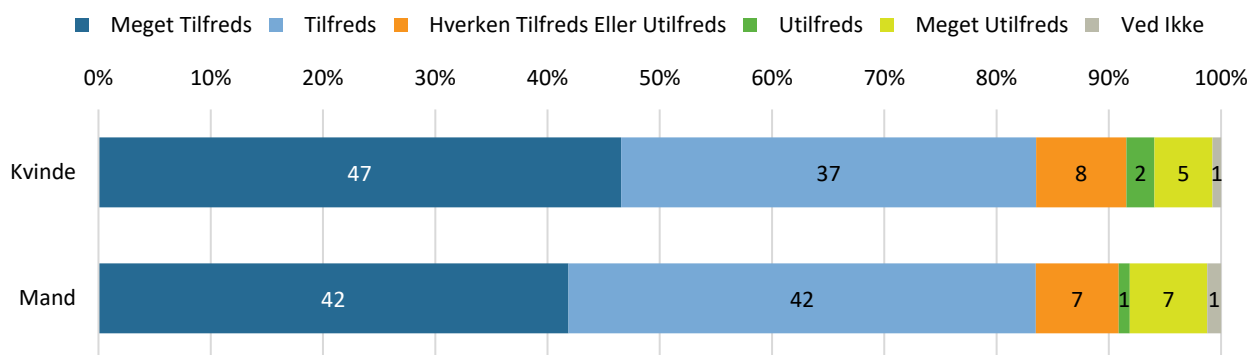
Figuren viser kursisternes svar på spørgsmålet: "De følgende tre spørgsmål handler om, hvad du lægger vægt på i forhold til de aktiviteter, der foregår i foreningen. For hvert emne vil vi bede dig om at tage stilling til to modstridende udsagn og sætte kryds ud for det udsagn, du er mest enig i (sæt ét kryds i hver linje)". Udsagn: A: Det er vigtigt, at alt arbejdet i foreningen foregår på frivillig basis. B: Det er vigtigt, at foreningens aktiviteter ledes af professionelle, lønnede instruktører/ledere. n: 1013 (Øvrig foreningstype: 86, Amatørteater: 154, Orkester: 194, Kor: 579).

Figur 99: Medlemmernes vægtning af aktiviteterens formål – sjov vs. læring (pct.)



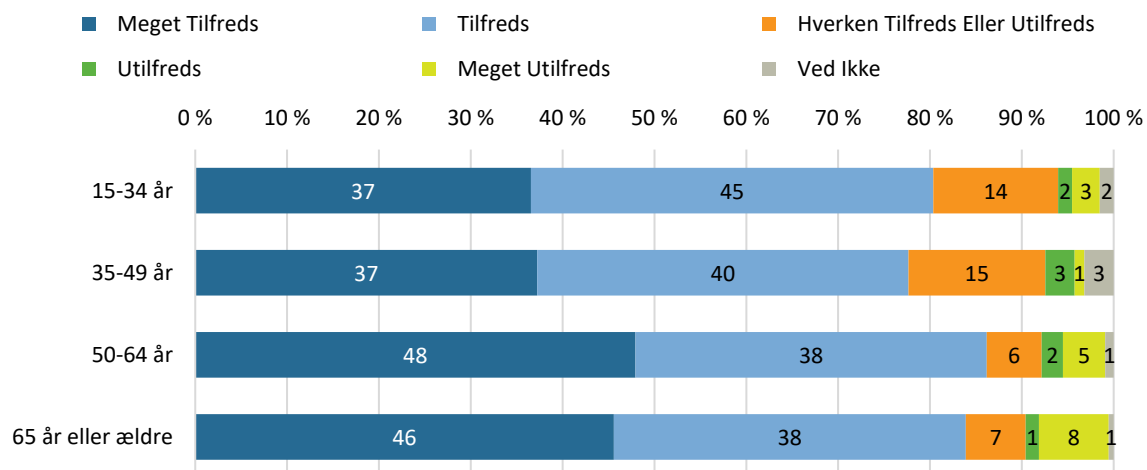
Figuren viser kursisternes svar på spørgsmålet: "De følgende tre spørgsmål handler om, hvad du lægger vægt på i forhold til de aktiviteter, der foregår i foreningen. For hvert emne vil vi bede dig om at tage stilling til to modstridende udsagn og sætte kryds for det udsagn, du er mest enig i (sæt ét kryds i hver linje)". Udsagn: A: Det primære formål med aktiviteterne er, at vi som medlemmer har det sjovt. B: Det primære formål med aktiviteterne er, at vi som medlemmer lærer noget. n: 1.012 (Øvrig foreningstype: 86, Amatørteater: 154, Orkester: 194, Kor: 578).

Figur 100: Tilfredshed med kunstnerisk niveau – fordelt på køn (pct.)



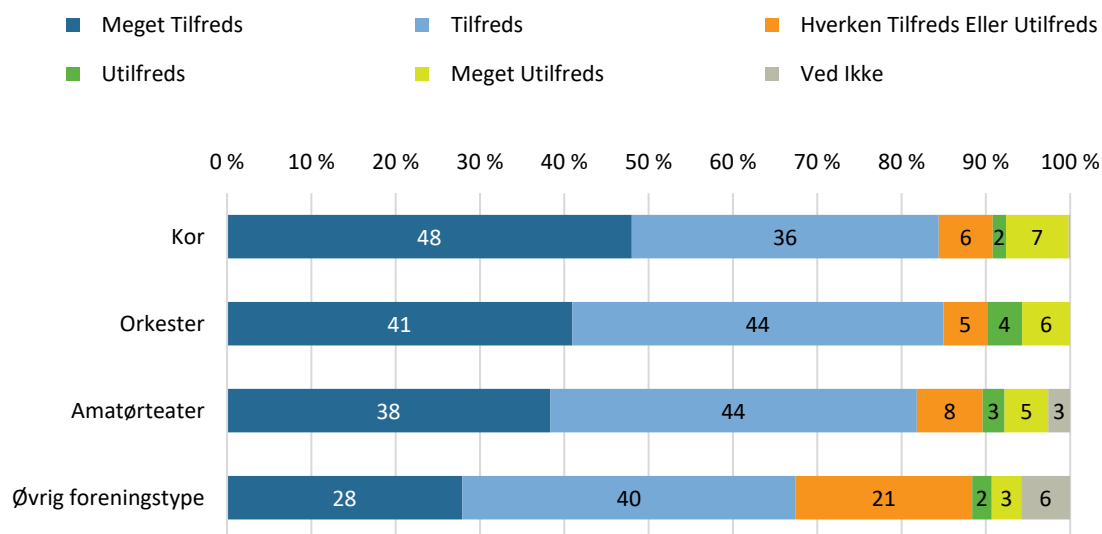
Figuren viser medlemmernes svar på spørgsmålet: "Hvor tilfreds er du med det nuværende niveau i de kunstneriske aktiviteter i din forening?" n: 928 (Kvinder: 522. Mænd: 406).

Figur 101: Tilfredshed med kunstnerisk niveau – fordelt på alder (pct.)



Figuren viser medlemmernes svar på spørgsmålet: "Hvor tilfreds er du med det nuværende niveau i de kunstneriske aktiviteter i din forening?" n: 926 (15-34 år: 62, 35-49 år: 94, 50-64 år: 217, 65 år eller ældre: 553).

Figur 12: Tilfredshed med kunstnerisk niveau – fordelt på foreningstype (pct.)



Figuren viser medlemmernes svar på spørgsmålet: "Hvor tilfreds er du med det nuværende niveau i de kunstneriske aktiviteter i din forening?" n: 1.010 (Kor:577, Orkester: 193, Amatørteater:154, Øvrig foreningstype:86).

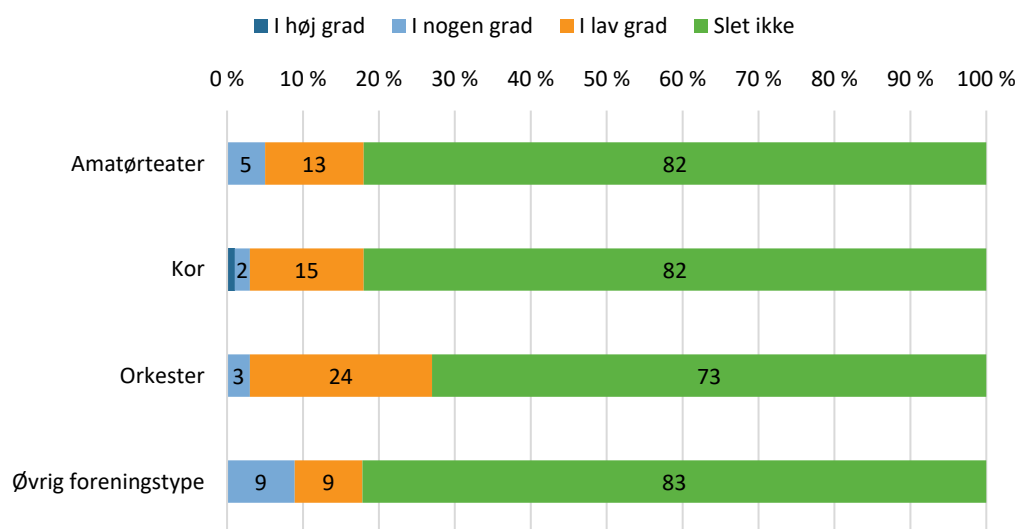
Tabel 32: Vigtige egenskaber hos en aktivitetsleder – fordelt på foreningstype (pct.)

	Et orkester	Et kor	Et amatørteater	Øvrige foreningstyper
Vedkommende er fagligt dygtig	82	79	24	47
Vedkommende er god til at tilrettelægge og tilpasse aktiviteterne	37	34	46	44
Vedkommende er god til at lære fra sig	34	49	23	26
Vedkommende er god til at kommunikere ligeværdigt med alle	28	14	44	24
Vedkommende har mange års erfaring	3	3	2	6
Vedkommende er engageret	51	55	55	47
Vedkommende skaber en god stemning på holdet	35	41	40	44
Vedkommende er god til at anerkende udøvrernes indsats	15	12	23	15
Vedkommende har en god uddannelse	6	3	0	3
Vedkommende er god til at inkludere alle deltagere og deres erfaringer	10	7	29	26
n	191	569	146	34

Tabellen viser medlemmernes svar på spørgsmålet: "Hvilke egenskaber er efter din mening de VIGTIGSTE egenskaber hos en aktivitetsleder, dirigent, instruktør?" – inddelt på foreningstype. Medlemmernes har haft mulighed for at sætte op til tre kryds. n: 940.

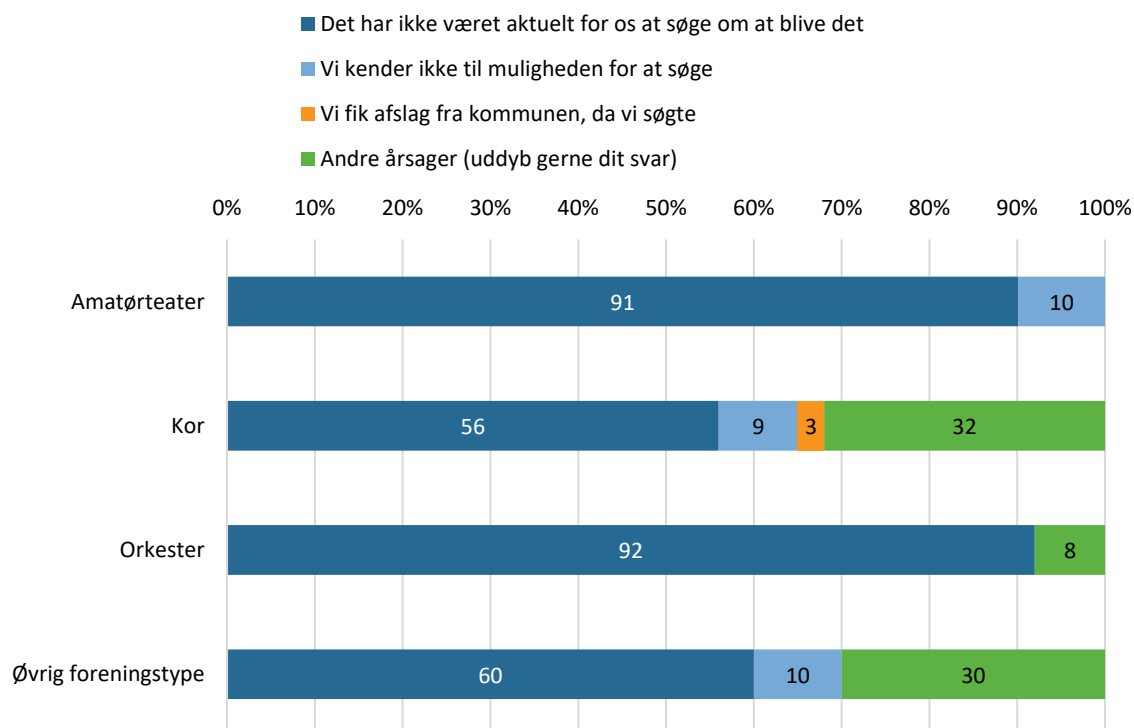
Figurer og tabeller til kapitel 7

Figur 103: Udfordringer med at blive godkendt som folkeoplysende forening (pct.)



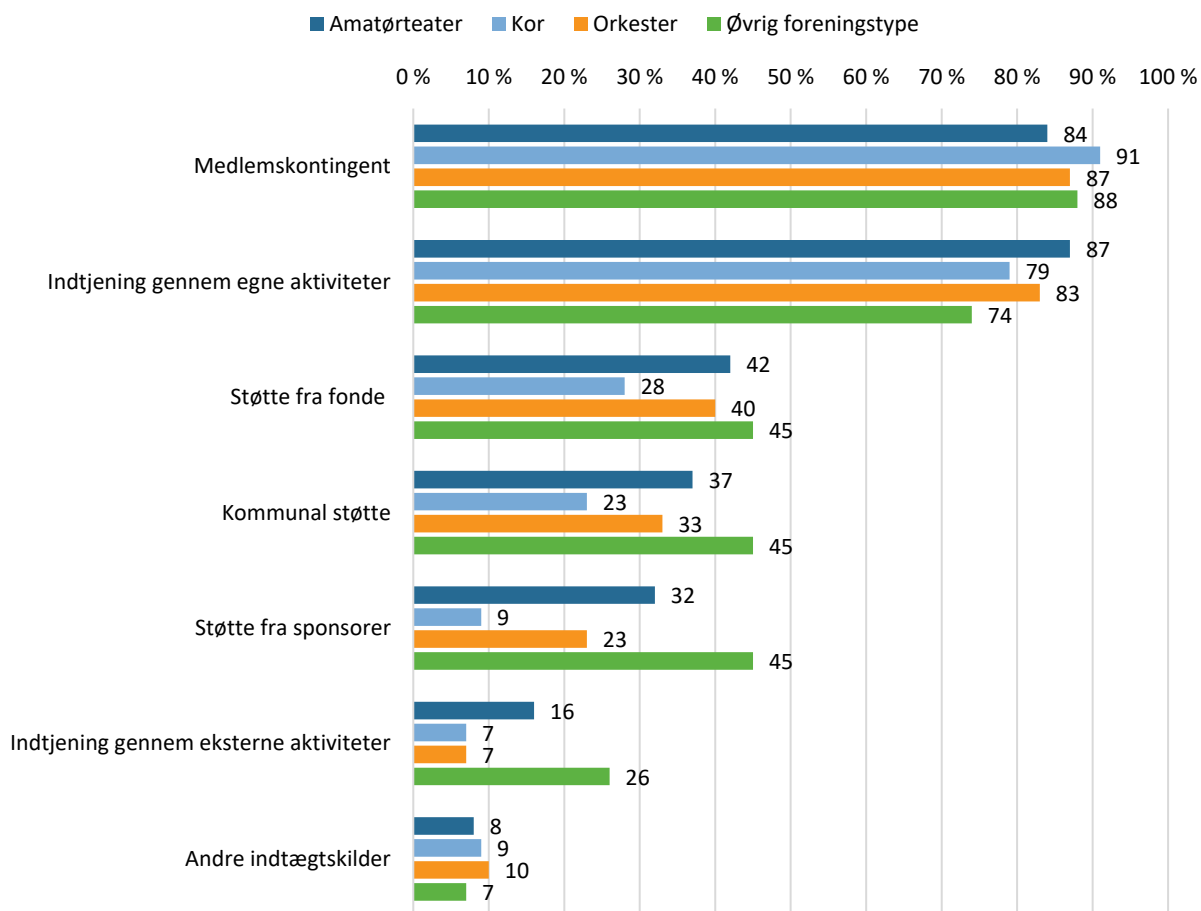
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvilken grad oplevede foreningen udfordringer med at blive godkendt som folkeoplysende forening?" n: 202 (Amatørteater: 39, Kor: 107, Orkester: 33, Øvrig foreningstype: 23).

Figur 104: Årsager til ikke at være godkendt som folkeoplysende – fordelt på foreningstyper (pct.)



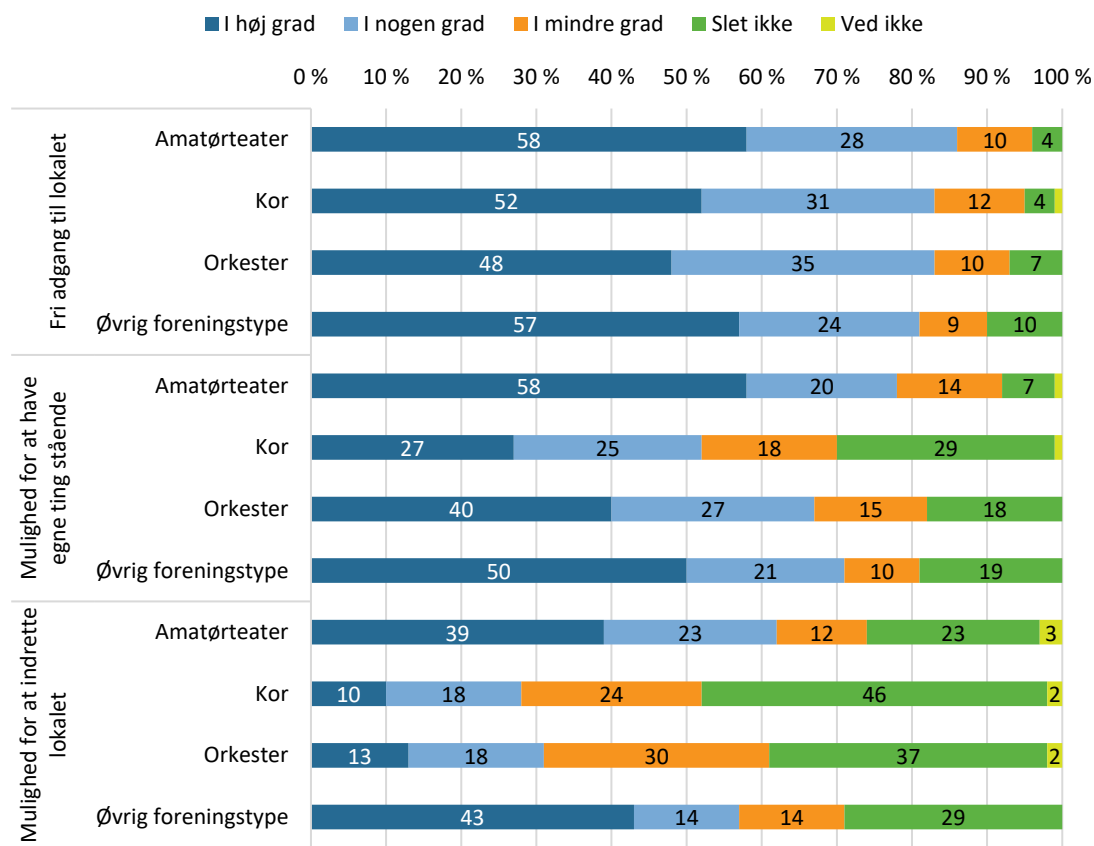
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvorfor er foreningen ikke godkendt som folkeoplysende forening?" n: 102 (Amatørteater: 21, Kor: 59, Orkester: 12, Øvrig foreningstype: 10).

Figur 105: Foreningernes indtægtskilder – fordelt på foreningstyper (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvilke indtægtskilder havde foreningen i det seneste regnskabsår?" – fordelt på foreningstyper. n: 388 (Amatørteater: 74, Kor: 212, Orkester: 60, Øvrig foreningstype: 42).

Figur 106: Foreningernes rammer for brug af lokaler – fordelt på typer (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvilken udstrækning har foreningen: Fri adgang til lokalet/lokalerne på de tidspunkter, foreningen ønsker? Mulighed for at have foreningens egne ting stående i lokalet/lokalerne? Mulighed for at indrette lokalet/lokalerne efter foreningens behov? n: 388 (Amatørteater: 74, Kor: 212, Orkester: 60, Øvrig foreningstype: 42).

Tabel 33: Hvor stor betydning har det for foreningen at være et lokalt samlingssted? (pct.)

Hvor foreningens primære aktiviteter foregår	Meget stor betydning	Stor betydning	En vis betydning	Lille betydning	Ingen betydning	Ikke relevant	Ved ikke	Andel i alt	Antal i alt
Landdistrikt /landsby	33	0	67	0	0	0	0	100	3
Mindre by	29	22	32	5	3	8	2	100	63
Mellemstor by	9	34	28	13	4	12	1	100	148
Større by	14	12	23	12	6	28	5	100	65
Storby	8	12	22	23	8	24	3	100	127
Ved ikke	17	17	17	8	0	42	0	100	12

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stor betydning har de følgende forhold for foreningen, når det gælder foreningens relation til lokalsamfundet? – At være et lokalt samlingssted". n: 418

Tabel 34: Hvor stor betydning har det for foreningen at rekruttere medlemmer fra lokalsamfundet? (pct.)

Hvor foreningens primære aktiviteter foregår	Meget stor betydning	Stor betydning	En vis betydning	Lille betydning	Ingen betydning	Ikke relevant	Ved ikke	Andel i alt	Antal i alt
Landdistrikt /landsby	33	0	67	0	0	0	0	100	3
Mindre by	27	33	32	5	0	2	2	100	63
Mellemstor by	26	29	31	5	4	4	1	100	148
Større by	26	25	25	6	8	8	3	100	65
Storby	13	23	24	17	4	17	2	100	127
Ved ikke	17	25	8	0	8	33	8	100	12

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stor betydning har de følgende forhold for foreningen, når det gælder foreningens relation til lokalsamfundet? – At rekruttere medlemmer fra lokalsamfundet". n: 418

Tabel 35: Hvor stor betydning har det for foreningen at tiltrække nye borgere til lokalsamfundet? (pct.)

Hvor foreningens primære aktiviteter foregår	Meget stor betydning	Stor betydning	En vis betydning	Lille betydning	Ingen betydning	Ikke relevant	Ved ikke	Andel i alt	Antal i alt
Landdistrikt /landsby	0	0	33	33	0	33	0	100	3
Mindre by	11	16	19	25	5	19	5	100	63
Mellemstor by	5	12	18	21	18	20	5	100	148
Større by	8	3	12	12	22	42	2	100	65
Storby	1	9	13	15	25	32	6	100	127
Ved ikke	8	17	0	0	8	58	8	100	12

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stor betydning har de følgende forhold for foreningen, når det gælder foreningens relation til lokalsamfundet? – At tiltrække nye borgere til lokalsamfundet". n: 418

Tabel 36: Hvor stor betydning har det for foreningen at bidrage til lokalsamfundets udvikling? (pct.)

Hvor foreningens primære aktiviteter foregår	Meget stor betydning	Stor betydning	En vis betydning	Lille betydning	Ingen betydning	Ikke relevant	Ved ikke	Andel i alt	Antal i alt
Landdistrikt /landsby	0	33	33	33	0	0	0	100	3
Mindre by	11	27	21	21	6	10	5	100	63
Mellemstor by	8	16	32	20	6	14	3	100	148
Større by	6	12	34	12	12	15	8	100	65
Storby	6	12	21	19	13	26	4	100	127
Ved ikke	17	17	0	0	8	50	8	100	12

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stor betydning har de følgende forhold for foreningen, når det gælder foreningens relation til lokalsamfundet? – At bidrage til lokalsamfundets udvikling". n: 418

Tabel 37: Hvor stor betydning har det for foreningen at arbejde sammen med andre lokale aktører? (pct.)

Hvor foreningens primære aktiviteter foregår	Meget stor betydning	Stor betydning	En vis betydning	Lille betydning	Ingen betydning	Ikke relevant	Ved ikke	Andel i alt	Antal i alt
Landdistrikt /landsby	0	67	0	33	0	0	0	100	3
Mindre by	10	19	44	19	2	3	3	100	63
Mellemstor by	12	22	38	18	4	5	1	100	148
Større by	11	23	37	15	6	6	2	100	65
Storby	12	17	32	17	9	13	2	100	127
Ved ikke	8	17	17	25	0	25	8	100	12

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stor betydning har de følgende forhold for foreningen, når det gælder foreningens relation til lokalsamfundet? – At arbejde sammen med andre lokale aktører". n: 418

Tabel 38: Hvor stor betydning har det for foreningen at være et lokalt samlingssted? (pct.)

Foreningstype	Meget stor betydning	Stor betydning	En vis betydning	Lille betydning	Ingen betydning	Ikke relevant	Ved ikke	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	24	33	23	12	1	6	0	100	82
Kor	7	15	29	15	8	23	2	100	222
Orkester	12	23	22	16	6	17	4	100	69
Øvrig foreningstype	22	27	20	11	0	16	4	100	45

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stor betydning har de følgende forhold for foreningen, når det gælder foreningens relation til lokalsamfundet? – At være et lokalt samlingssted". n: 418

Tabel 39: Hvor stor betydning har det for foreningen at rekruttere medlemmer fra lokalsamfundet? (pct.)

Foreningstype	Meget stor betydning	Stor betydning	En vis betydning	Lille betydning	Ingen betydning	Ikke relevant	Ved ikke	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	28	37	21	9	1	4	1	100	82
Kor	18	23	32	9	5	12	1	100	222
Orkester	23	26	29	7	6	6	3	100	69
Øvrig foreningstype	33	29	16	11	0	9	2	100	45

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stor betydning har de følgende forhold for foreningen, når det gælder foreningens relation til lokalsamfundet? – At rekruttere medlemmer fra lokalsamfundet". n: 418

Tabel 40: Hvor stor betydning har det for foreningen at tiltrække nye borgere til lokalsamfundet? (pct.)

Forenings-type	Meget stor betydning	Stor betydning	En vis betydning	Lille betydning	Ingen betydning	Ikke relevant	Ved ikke	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	9	9	26	22	11	21	4	100	82
Kor	5	9	14	17	22	31	4	100	222
Orkester	3	12	10	19	19	28	10	100	69
Øvrig foreningstype	7	16	13	16	13	31	4	100	45

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stor betydning har de følgende forhold for foreningen, når det gælder foreningens relation til lokalsamfundet? – At tiltrække nye borgere til lokalsamfundet". n: 418

Tabel 41: Hvor stor betydning har det for foreningen at bidrage til lokalsamfundets udvikling? (pct.)

Forenings-type	Meget stor betydning	Stor betydning	En vis betydning	Lille betydning	Ingen betydning	Ikke relevant	Ved ikke	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	11	29	22	21	6	7	4	100	82
Kor	5	12	26	20	13	20	5	100	222
Orkester	9	15	30	13	6	22	6	100	69
Øvrig foreningstype	16	13	27	13	2	24	4	100	45

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stor betydning har de følgende forhold for foreningen, når det gælder foreningens relation til lokalsamfundet? – At bidrage til lokalsamfundets udvikling". n: 418

Tabel 42: Hvor stor betydning har det for foreningen at arbejde sammen med andre lokale aktører? (pct.)

Forenings-type	Meget stor betydning	Stor betydning	En vis betydning	Lille betydning	Ingen betydning	Ikke relevant	Ved ikke	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	12	22	38	20	4	4	1	100	82
Kor	10	16	40	19	7	7	1	100	222
Orkester	10	29	28	16	4	10	3	100	69
Øvrig foreningstype	20	24	24	9	2	18	2	100	45

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stor betydning har de følgende forhold for foreningen, når det gælder foreningens relation til lokalsamfundet? – At arbejde sammen med andre lokale aktører". n: 418

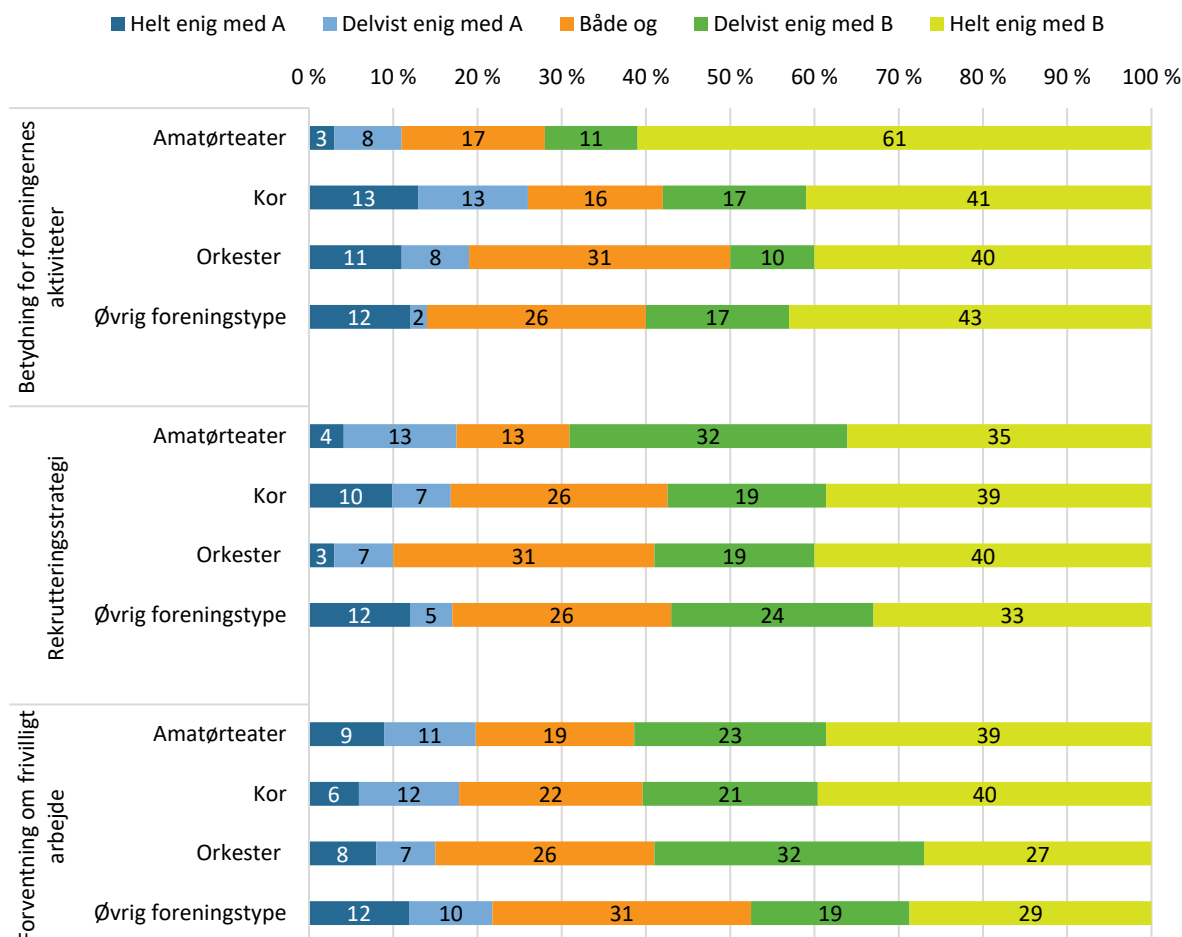
Tabel 43: Hvor stor betydning har det for foreningen at bevare og udvikle lokalsamfundets traditioner? (pct.)

Foreningstype	Meget stor betydning	Stor betydning	En vis betydning	Lille betydning	Ingen betydning	Ikke relevant	Ved ikke	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	18	31	26	11	7	6	1	100	82
Kor	11	18	20	19	14	15	3	100	222
Orkester	20	16	25	9	4	19	7	100	69
Øvrig foreningstype	20	24	20	7	4	20	4	100	45

Tabellen viser lokalforeningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stor betydning har de følgende forhold for foreningen, når det gælder foreningens relation til lokalsamfundet? – At bevare og udvikle lokalsamfundets traditioner". n: 418

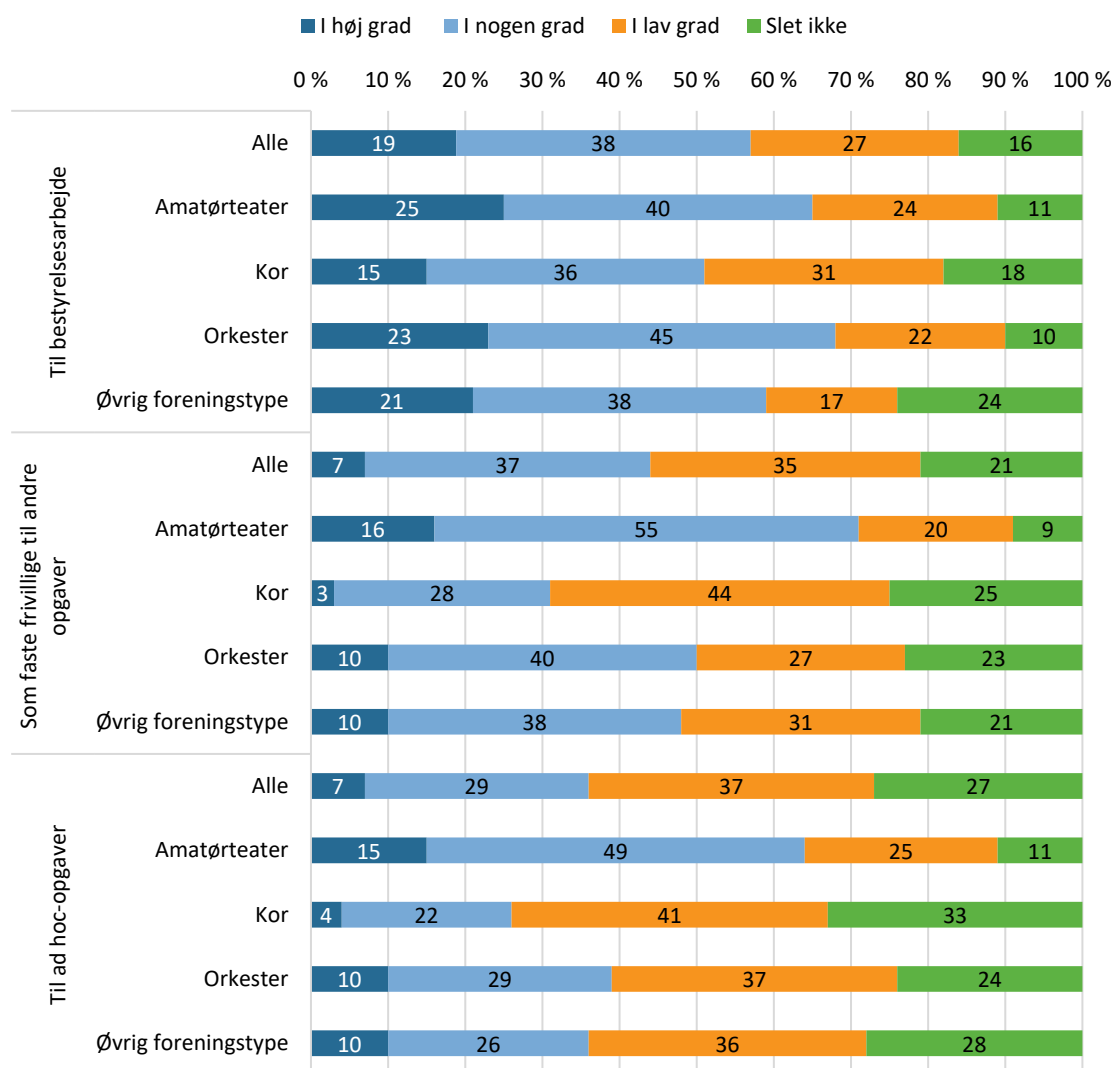
Figurer og tabeller til kapitel 8

Figur 107: Holdninger til frivilligt arbejde i foreningen – fordelt på foreningstyper (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I den følgende serie af spørgsmål beder vi dig vælge mellem to modstridende udsagn, der handler om det frivillige arbejde i foreningen. Du bedes sætte kryds ud fra det udsagn, du er mest enig i (sæt ét kryds i hver linje)" n: 393 (Amatørteater: 75, Kor: 214, Orkester: 62, Øvrig foreningstype: 42).

Figur 108: Oplevede udfordringer med at engagere frivillige – fordelt på foreningstyper (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvilken grad oplever I udfordringer med at engagere frivillige til de følgende opgaver?" – fordelt på foreningstyper. n: 393 (Amatørteater: 75, Kor: 214, Orkester: 62, Øvrig foreningstype: 42).

Tablet 44: Motivation for frivillighed: At jeg har venner der arbejder frivilligt i foreningen (pct.)

Foreningstype	1: Ingen betydning	2	3	4	5	6	7: Stor betydning	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	15	6	7	12	19	14	27	100	105
Kor	37	7	9	13	10	9	16	100	289
Orkester	46	8	5	9	13	10	8	100	96
Øvrig foreningstype	22	9	6	13	19	14	27	100	32

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Årsager til at være frivillig – På en skala fra 1-7 hvor stor betydning har det: At jeg har venner der arbejder frivilligt i foreningen". n: 522

Tabel 45: Motivation for frivillighed: At jeg bidrager til at løse de fælles opgaver i foreningen (pct.)

Foreningstype	1: Ingen betydning	2	3	4	5	6	7: Stor betydning	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	1	0	2	9	17	25	47	100	105
Kor	2	3	4	9	20	23	39	100	289
Orkester	7	5	5	9	13	20	41	100	96
Øvrig foreningstype	3	6	6	22	16	28	19	100	32

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Årsager til at være frivillig – På en skala fra 1-7 hvor stor betydning har det: At jeg bidrager til at løse de fælles opgaver, der skal løses i foreningen". n: 522

Tabel 46: Motivation for frivillighed: At jeg som frivillig kan gøre noget godt for andre (pct.)

Foreningstype	1: Ingen betydning	2	3	4	5	6	7: Stor betydning	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	2	0	6	8	16	26	43	100	105
Kor	8	7	8	13	17	20	26	100	289
Orkester	15	4	6	10	16	25	24	100	96
Øvrig foreningstype	6	0	9	19	16	19	31	100	32

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Årsager til at være frivillig – På en skala fra 1-7 hvor stor betydning har det: At jeg som frivillig kan gøre noget godt for andre". n: 522

Tabel 47: Motivation for frivillighed: At jeg kan lære mere om den aktivitet, jeg interesserer mig for (pct.)

Foreningstype	1: Ingen betydning	2	3	4	5	6	7: Stor betydning	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	4	6	5	15	18	19	33	100	105
Kor	17	8	12	16	10	16	22	100	289
Orkester	21	5	12	13	14	16	21	100	96
Øvrig foreningstype	3	3	13	16	16	28	22	100	32

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Årsager til at være frivillig – På en skala fra 1-7 hvor stor betydning har det: At jeg kan lære mere om den aktivitet, jeg interesserer mig for". n: 522

Tabel 48: Motivation for frivillighed: At jeg som frivillig kan gøre noget konkret på et område, der optager mig (pct.)

Forenings-type	1: Ingen betydning	2	3	4	5	6	7: Stor betydning	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	2	1	5	6	22	25	40	100	105
Kor	11	5	7	15	19	16	27	100	289
Orkester	15	2	8	14	9	27	25	100	96
Øvrig foreningstype	0	9	6	28	9	13	34	100	32

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Årsager til at være frivillig – På en skala fra 1-7 hvor stor betydning har det: At jeg som frivillig kan gøre noget konkret på et område, der optager mig", n: 522

Tabel 49: Motivation for frivillighed: At jeg som frivillig lære noget gennem praktiske erfaringer (pct.)

Forenings-type	1: Ingen betydning	2	3	4	5	6	7: Stor betydning	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	4	5	5	11	25	19	34	100	105
Kor	23	9	11	14	14	14	16	100	289
Orkester	25	9	9	14	17	14	13	100	96
Øvrig foreningstype	6	16	0	31	13	13	22	100	32

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Årsager til at være frivillig – På en skala fra 1-7 hvor stor betydning har det: At jeg som frivillig lære noget gennem praktiske erfaringer". n: 522

Tabel 50: Motivation for frivillighed: At jeg som frivillig får netværk og erfaringer, som kan hjælpe mig videre i branchen (pct.)

Forenings-type	1: Ingen betydning	2	3	4	5	6	7: Stor betydning	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	25	15	15	13	17	4	11	100	105
Kor	47	12	11	11	7	6	6	100	289
Orkester	47	16	9	8	5	10	4	100	96
Øvrig foreningstype	16	9	9	25	16	9	16	100	32

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Årsager til at være frivillig – På en skala fra 1-7 hvor stor betydning har det: At jeg som frivillig får netværk og erfaringer, som kan hjælpe mig videre i branchen". n: 522

Tabel 51: Motivation for frivillighed: At jeg som frivillig deltager i et socialt fællesskab, som jeg værdsætter (pct.)

Forenings-type	1: Ingen betydning	2	3	4	5	6	7: Stor betydning	Andel i alt	Antal i alt
Amatør-teater	2	3	1	7	15	20	52	100	105
Kor	5	4	3	12	14	23	39	100	289
Orkester	10	7	5	8	21	17	31	100	96
Øvrig foreningstype	0	9	6	6	16	16	47	100	32

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Årsager til at være frivillig – På en skala fra 1-7 hvor stor betydning har det: At jeg som frivillig deltager i et socialt fællesskab, som jeg værdsætter". n: 522

Tabel 52: Motivation for frivillighed: At jeg som frivillig kan gøre noget, som er vigtigt for lokalsamfundet (pct.)

Forenings-type	1: Ingen betydning	2	3	4	5	6	7: Stor betydning	Andel i alt	Antal i alt
Amatør-teater	8	2	8	14	11	23	34	100	105
Kor	32	11	13	15	13	9	7	100	289
Orkester	32	18	5	15	6	14	10	100	96
Øvrig foreningstype	3	6	6	9	22	25	28	100	32

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Årsager til at være frivillig – På en skala fra 1-7 hvor stor betydning har det: At jeg som frivillig kan gøre noget, som er vigtigt for lokalsamfundet". n: 522

Tabel 53: Motivation for frivillighed: At jeg som frivillig kan være med til at understøtte den kunstneriske kvalitet (pct.)

Forenings-type	1: Ingen betydning	2	3	4	5	6	7: Stor betydning	Andel i alt	Antal i alt
Amatør-teater	3	4	5	5	13	25	46	100	105
Kor	14	4	7	9	16	27	24	100	289
Orkester	6	3	9	15	15	24	28	100	96
Øvrig foreningstype	3	6	9	13	19	22	28	100	32

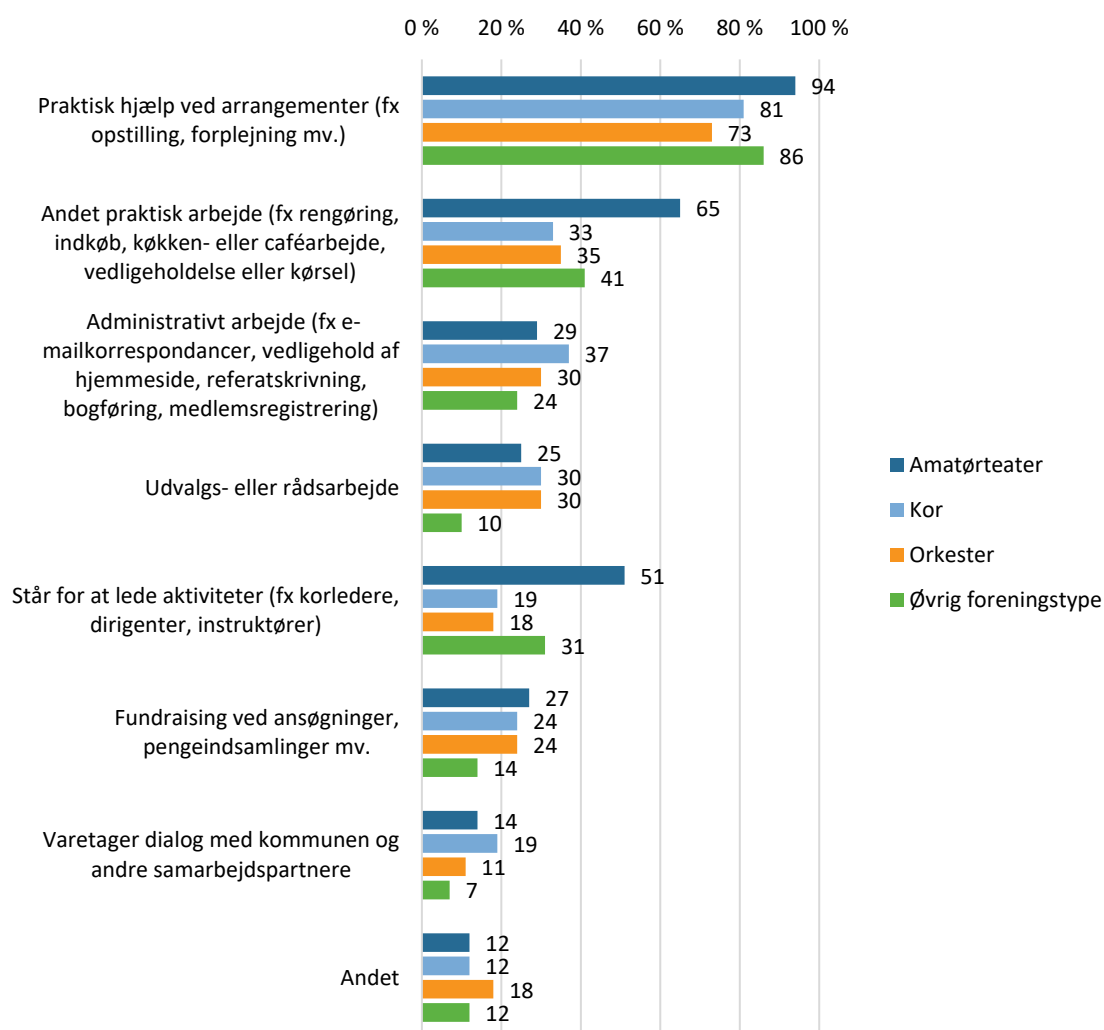
Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Årsager til at være frivillig – På en skala fra 1-7 hvor stor betydning har det: At jeg som frivillig kan være med til at understøtte den kunstneriske kvalitet i aktiviteterne". n: 522

Tabel 54: Motivation for frivillighed: At jeg som frivillig føler mig betydningsfuld (pct.)

Forenings- type	1: Ingen betyd- ning	2	3	4	5	6	7: Stor betyd- ning	Andel i alt	Antal i alt
Amatør- teater	8	3	7	18	13	24	28	100	105
Kor	26	9	11	19	13	13	10	100	289
Orkester	33	9	9	12	18	9	9	100	96
Øvrig for- eningstype	9	6	6	19	13	19	28	100	32

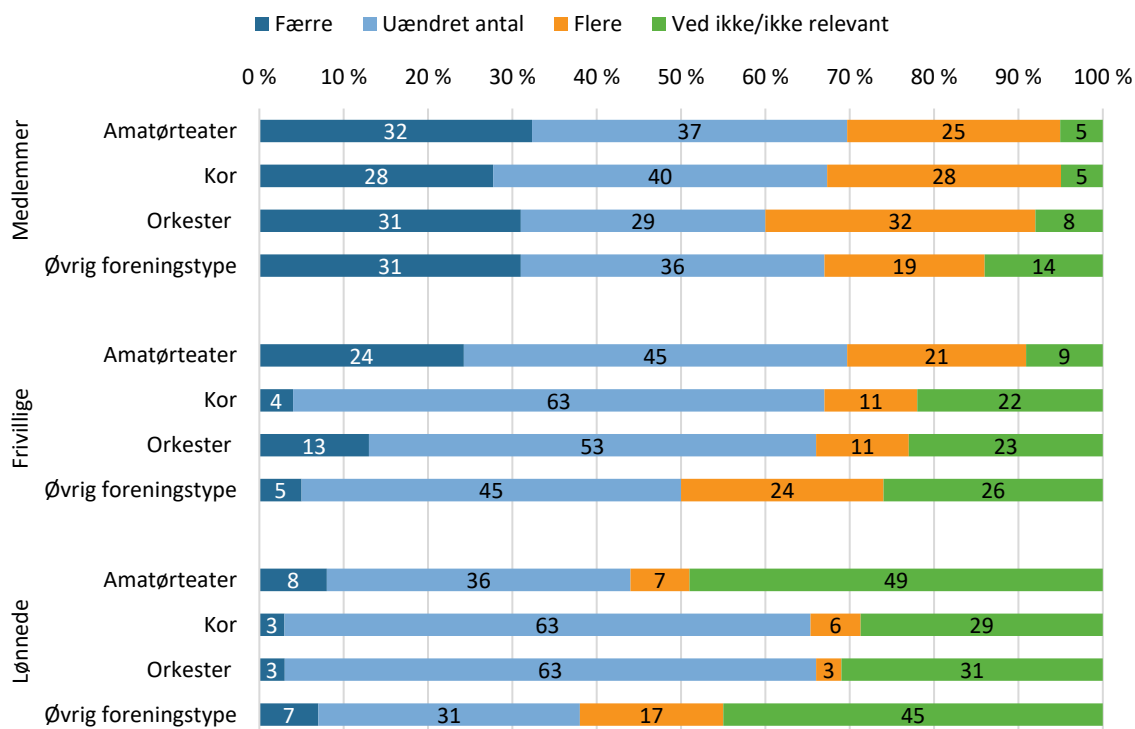
Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet "Årsager til at være frivillig – På en skala fra 1-7 hvor stor betydning har det: At jeg som frivillig føler mig betydningsfuld". n: 522

Figur 109: Opgaver, som varetages af frivillige (som ikke er i bestyrelsen) (pct.)



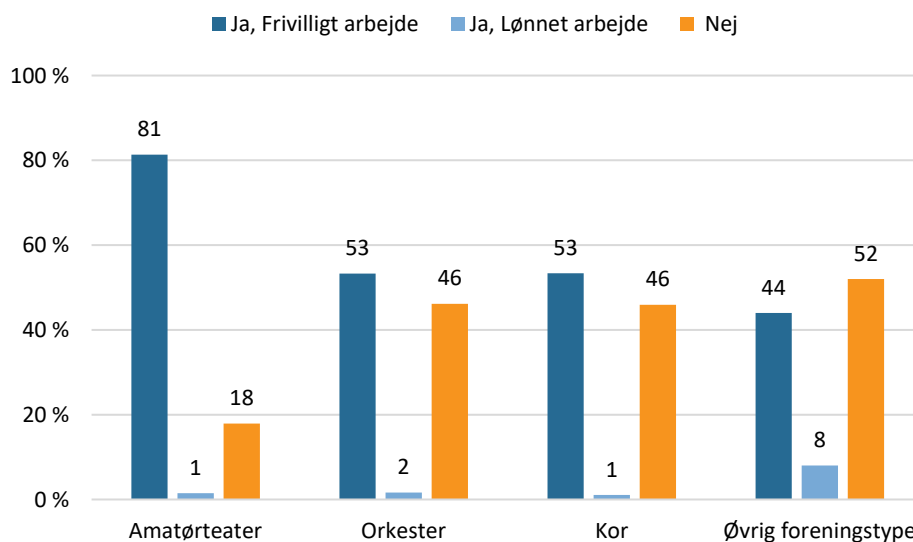
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvilke opgaver løser de frivillige (som ikke er i bestyrelsen)". n: 399 (Amatørteater: 77, Kor: 217, Orkester: 63, Øvrig foreningstype: 42).

Figur 110: Udviklingen i medlemmer, frivillige og lønnede fordelt på foreningstyper (pct.)



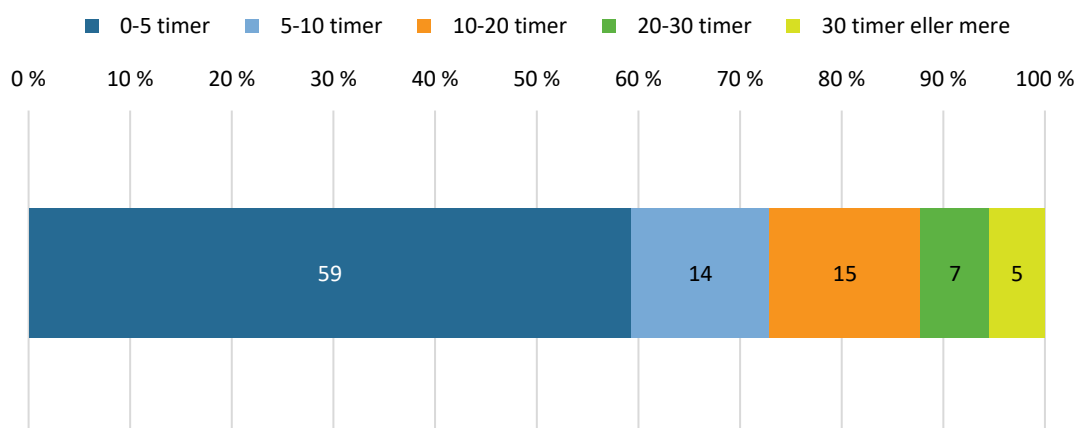
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Har foreningen fået flere eller færre medlemmer, frivillige og lønnede medarbejdere siden 2018?". n: 393 (Amatørteater: 75, Kor: 214, Orkester: 62, Øvrig foreningstype: 42).

Figur 111: Medlemmernes frivillige og lønnede arbejde i foreningen – fordelt på typer (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Udfører du frivilligt ulønnet arbejde (enten på fast basis eller enkeltstående opgaver ved behov) eller lønnet arbejde i din forening? (Arbejdet kan enten omfatte faste opgaver eller enkeltstående opgaver ved behov)". n: 942 (Amatørteater: 134, Orkester: 182, Kor: 551, Øvrig foreningstype: 75).

Figur 112: Gennemsnitlig antal timer brugt om måneden på frivilligt arbejde, kategoriseret (pct.)



Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet: "Hvor meget tid bruger du gennemsnitligt på dit frivillige eller lønnede arbejde i din forening om måneden?" Spørgsmålet er besvaret af de udøvere, som har angivet, at de arbejder som frivillig. n: 531.

Figurer og tabeller til kapitel 9

Tabel 55: Hvor svært eller let foreningerne oplever, det er at finde bestyrelsesmedlemmer (pct.)

Forenings-type	Meget svært	Svært	Hverken svært eller let	Let	Meget Let	Ved ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	10	42	28	12	8	0	0	100	74
Kor	6	30	37	17	5	0	5	100	209
Orkester	13	37	33	13	0	0	3	100	60
Øvrig foreningstype	7	38	31	14	0	0	10	100	42

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Oplever I de følgende elementer i foreningens daglige virker som let eller svært – At finde medlemmer til foreningens bestyrelse". n: 385

Tabel 56: Hvor svært eller let foreningerne oplever, det er at konkurrere med andre fritidstilbud (pct.)

Forenings-type	Meget svært	Svært	Hverken svært eller let	Let	Meget Let	Ved ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	11	28	39	7	5	1	8	100	74
Kor	8	24	36	11	2	10	10	100	209
Orkester	18	30	30	7	2	2	12	100	60
Øvrig foreningstype	19	21	24	7	10	7	12	100	42

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Oplever I de følgende elementer i foreningens daglige virker som let eller svært – At konkurrere med de mange øvrige fritidstilbud". n: 385

Tabel 57: Hvor svært eller let foreningerne oplever, det er at håndtere de administrative krav (pct.)

Forenings-type	Meget svært	Svært	Hverken svært eller let	Let	Meget Let	Ved ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	11	24	43	16	3	0	3	100	74
Kor	6	29	34	17	2	2	9	100	209
Orkester	7	20	55	7	3	3	5	100	60
Øvrig foreningstype	5	19	41	17	7	5	7	100	42

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Oplever I de følgende elementer i foreningens daglige virker som let eller svært – At håndtere de administrative krav (fx fra lovgivning, bank, landsorganisationer, kommune mv.)". n: 385

Tabel 58: Hvor svært eller let foreningerne oplever, det er at få økonomien til at løbe rundt (pct.)

Forenings-type	Meget svært	Svært	Hverken svært eller let	Let	Meget Let	Ved ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	4	19	37	24	14	1	1	100	74
Kor	3	16	43	29	8	1	1	100	209
Orkester	8	20	47	17	7	0	2	100	60
Øvrig foreningstype	0	29	31	17	17	0	7	100	42

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Oplever I de følgende elementer i foreningens daglige virker som let eller svært – At få foreningens økonomi til at løbe rundt". n: 385

Tabel 59: Hvor svært eller let foreningerne oplever, det er at finde egnede lokaler (pct.)

Forenings-type	Meget svært	Svært	Hverken svært eller let	Let	Meget Let	Ved ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	8	14	18	16	19	0	26	100	74
Kor	3	13	23	28	20	1	12	100	209
Orkester	13	22	15	25	18	0	7	100	60
Øvrig foreningstype	2	14	21	19	19	0	24	100	42

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Oplever I de følgende elementer i foreningens daglige virker som let eller svært – At finde egnede lokaler/faciliteter". n: 385

Tabel 60: Hvor svært eller let foreningerne oplever, det er at finde lokale samarbejdspartnere (pct.)

Forenings-type	Meget svært	Svært	Hverken svært eller let	Let	Meget Let	Ved ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	3	15	35	16	8	8	15	100	74
Kor	1	12	37	19	3	7	20	100	209
Orkester	3	15	33	27	0	5	17	100	60
Øvrig foreningstype	0	21	21	24	5	7	21	100	42

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Oplever I de følgende elementer i foreningens daglige virker som let eller svært – At finde lokale samarbejdspartnere". n: 385

Tabel 61: Hvor svært eller let foreningerne oplever, det er få det sociale miljø til at fungere (pct.)

Forenings-type	Meget svært	Svært	Hverken svært eller let	Let	Meget Let	Ved ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	0	4	22	38	32	1	3	100	74
Kor	0	1	12	41	43	0	2	100	209
Orkester	2	2	13	52	27	0	5	100	60
Øvrig foreningstype	0	2	16	41	37	0	3	100	42

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Oplever I de følgende elementer i foreningens daglige virker som let eller svært – At få det sociale miljø i foreningen til at fungere". n: 385

Tabel 62: Foreningernes tilfredshed med deres generelle økonomi (pct.)

Forenings-type	Meget utilfreds	Utilfreds	Hverken utilfreds eller tilfreds	Tilfreds	Meget tilfreds	Ved ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	3	12	10	45	31	0	0	100	74
Kor	3	9	15	49	24	0	1	100	209
Orkester	2	10	32	43	13	0	0	100	60
Øvrig foreningstype	5	2	26	33	31	2	0	100	42

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er foreningens tilfreds med følgende forhold – Foreningens generelle økonomi". n: 385

Tabel 63: Foreningernes tilfredshed med foreningens evne til at skaffe egenindtægter (pct.)

Forenings-type	Meget utilfreds	Utilfreds	Hverken utilfreds eller tilfreds	Tilfreds	Meget tilfreds	Ved ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	3	7	23	50	18	0	0	100	74
Kor	3	15	23	42	12	1	5	100	209
Orkester	2	18	40	32	7	0	2	100	60
Øvrig foreningstype	2	12	26	29	24	3	5	100	42

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er foreningens tilfreds med følgende forhold – Foreningens evne til at skaffe egenindtægter". n: 385

Tabel 64: Foreningernes tilfredshed med den offentlige støttes størrelse (pct.)

Forenings-type	Meget utilfreds	Utilfreds	Hverken utilfreds eller tilfreds	Tilfreds	Meget tilfreds	Ved ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	1	8	16	34	8	3	20	100	74
Kor	4	11	17	18	4	9	37	100	209
Orkester	12	13	28	20	5	7	15	100	60
Øvrig foreningstype	10	7	29	17	7	2	29	100	42

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er foreningens tilfreds med følgende forhold – Den offentlige støttes størrelse". n: 385

Tabel 65: Foreningernes tilfredshed med de kommunale retningslinjer for tildeling af støtte (pct.)

Forenings-type	Meget utilfreds	Utilfreds	Hverken utilfreds eller tilfreds	Tilfreds	Meget tilfreds	Ved ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	11	8	11	35	8	8	19	100	74
Kor	2	7	16	17	3	21	34	100	209
Orkester	10	12	15	20	3	23	17	100	60
Øvrig foreningstype	10	7	24	21	5	7	26	100	42

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er foreningens tilfreds med følgende forhold – De kommunale retningslinjer for tildeling af støtte". n: 385

Tabel 66: Foreningernes tilfredshed med kontakten til den kommunale forvaltning (pct.)

Forenings-type	Meget utilfreds	Utilfreds	Hverken utilfreds eller tilfreds	Tilfreds	Meget tilfreds	Ved ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	5	3	18	30	22	7	16	100	74
Kor	1	2	12	27	9	11	38	100	209
Orkester	7	3	22	30	10	10	18	100	60
Øvrig foreningstype	10	7	19	31	17	2	14	100	42

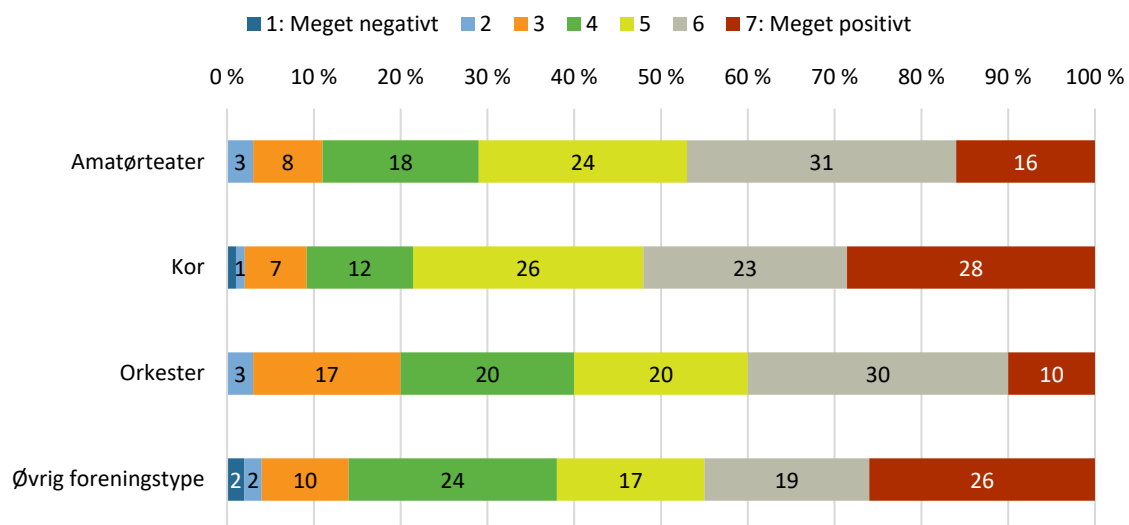
Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er foreningens tilfreds med følgende forhold – Foreningens kontakt med den kommunale forvaltning". n: 385

Tabel 67: Foreningernes tilfredshed med adgangen til egnede lokaler (pct.)

Forenings-type	Meget utilfreds	Utilfreds	Hverken utilfreds eller tilfreds	Tilfreds	Meget tilfreds	Ved ikke	Ikke relevant	Andel i alt	Antal i alt
Amatørteater	11	5	11	23	38	1	11	100	74
Kor	3	6	12	36	34	1	8	100	209
Orkester	17	8	8	35	27	0	5	100	60
Øvrig foreningstype	12	2	14	36	26	0	10	100	42

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: "I hvor høj grad er foreningens tilfreds med følgende forhold – Foreningens adgang til egnede lokaler". n: 385

Figur 113: Foreningernes syn på fremtiden – fordelt på foreningstyper (pct.)



Figuren viser foreningernes svar på det følgende spørgsmål: "På en skala fra 1-7, hvor 1 er meget negativt, og 7 er meget positivt, hvordan ser du så på foreningens fremtid?" Den gennemsnitlige score på tværs af foreningstyper er: Amatørteater: 5,22; kor: 5,43; orkester: 4,87; Øvrig foreningstype: 5,12. n: 384 (Amatørteater: 74, Kor: 208, Orkester: 60, Øvrig foreningstype: 42).

Bilag 3: Amatørkultur uden for AKKS

Som nævnt i indledningen, er amatørkulturen langt fra begrænset til aktiviteter i AKKS' medlemsforeninger.

Der er ikke landsdækkende undersøgelser på, hvor mange danskere der udøver amatørkultur, men 'Danskernes fritidsvaner 2020' kan give et indblik i, hvor mange der dyrker sang, musik og kreative aktiviteter (Eske et al. 2020).

Undersøgelsen viser, at omkring hver tredje dansker er aktive på et af de udvalgte områder. 19 pct. af børn og unge under 16 år dyrker sang og musik, og 16 pct. dyrker kreative aktiviteter. De fleste børn dyrker deres sang og musik i forening (33 pct.) eller SFO/klub (24 pct.), mens de kreative aktiviteter langt overvejende dyrkes på egen hånd (73 pct.) (ibid., 17).

Blandt voksne er de tilsvarende tal, at 10 pct. dyrker sang og musik, mens 24 pct. dyrker kreative aktiviteter i deres fritid. For begge aktivitetstyper er det for voksne primært aktiviteter, de gør på egen hånd (ibid., 52).

Ser man på online-tilbud, er der også stor aktivitet på de amatørkulturelle områder. Der er masser af tutorials og steder, hvor man for eksempel kan lære at tegne, spille (både instrumenter og teater) eller male af andre. Der er også private musikskoler, som Instrumentundervisning.dk og Musikundervisning.dk der tilbyder både online og 'live' undervisning. Det har ikke været muligt inden for denne undersøgelses rammer at kortlægge danskernes onlineaktiviteter i relation til amatørkulturen. Men meget peger på, at også her er danskerne aktive. En analyse af Danmarks digitale fællesskaber identificerede og analyserede i alt 5.249 digitale medborgerhuse. Deraf er 186 grupper i kategorien 'Kunst og kultur', og de har i alt 826.000 medlemskaber (Analyse og tal 2022, 29).

Som nævnt er det håbet, at denne undersøgelse vil være et første skridt mod en større egentlig borgerundersøgelse af danskernes amatørkulturelle aktiviteter og engagement. Det ville kunne skabe et større overblik over, hvor ofte og hvor danskerne engagerer sig i kulturen og bruger deres fritid i det skabende felt.

En anden vej til at få større indsigt i, hvilken rolle amatørkulturen spiller for danskerne, er at se på organisationer og institutioner, der er aktive på området ud over aktørerne under AKKS. Som en del af desk researchen forud for undersøgelsen blev der derfor foretaget en kortlægning af aktører, der giver et bredere billede af, hvad man kunne kalde det amatørkulturelle økosystem.

Desk research

Først kortlagde vi, hvilke aktører AKKS dækker over, samt hvilke amatørkulturelle aktiviteter lokalforeningerne udfører. Herefter kortlagde vi de offentlige aktørers rolle såsom musikskoler, kulturhuse, aftenskoler og biblioteker

Til sidst foretog vi en mere åben søgning efter aktører og foreninger, som også beskæftiger sig med det amatørkulturelle område, men som ikke er en del af AKKS. Dette gjorde vi først med udgangspunkt i de aktiviteter, som AKKS dækker over. Det vil sige, at vi har forsøgt at finde frem til andre foreninger på f.eks. kor-området, som også kunne være relevante for AKKS. Herefter har vi foretaget en mere åben søgning efter aktører på andre aktivitetsområder som f.eks. håndarbejdsområdet, som ikke er en del af det nuværende AKKS.

Kortlægningen er ikke udtømmende, men trækker tendenserne i landskabet op i relation til AKKS og deres medlemsorganisationer. Fire aktørtyper træder frem i kortlægningen:

- **Offentlige aktører** – lokalt forankrede tilbud, der spiller en vigtig rolle for det generelle kendskab til amatørkulturen og for det lokale amatørkulturelle miljø.
- **Folkeoplysende skoler** – som bidrager til, at mange har adgang til at udføre amatørkulturelle aktiviteter og i nogle tilfælde til at specialisere sig.
- **Andre amatørkulturelle foreninger** – som måske kan være interessante for AKKS i forhold til at skabe en platform for flere kunstarter og amatørkulturelle aktiviteter.
- **Øvrige aktører** – som er interessante for AKKS, enten fordi de har samme nationale mål, eller fordi de kan støtte op om amatørkulturen på anden vis.

Alle fire aktørtyper kan være interessante for AKKS som samarbejdspartnere eller potentielle medlemsorganisationer i forhold til det overordnede mål om at styrke feltet og amatørkulturens betydning og gennemslagskraft. Nedenfor beskrives kort de fire forskellige aktørtyper, deres rolle i det amatørkulturelle felt og deres potentielle snitflader med AKKS.

Offentlige aktører

Som kapitel 2 viser, arbejder kun fem af de 18 landsorganisationer under AKKS med børn og unge i et omfang, der kan ses som et bidrag til at skabe, hvad man kan kalde en 'fødekæde' blandt målgruppen. Flere af landsorganisationerne oplever, at de er afhængige af, at der i de offentlige tilbud arbejdes med udbredelse, kendskab og kvalitet på området. Der er da også flere offentlige tilbud, der er vigtige for amatørkulturen.

De offentlige aktører, som spiller ind på det amatørkulturelle felt:

Folkeskolerne og ungdomsuddannelserne

Musik- og kulturskolerne

Ungdomsskolerne

Bibliotekerne

Skolerne

Folkeskolerne og ungdomsuddannelserne

Det formelle skolesystem er en vigtig arena for et bredt kendskab til musik- og kulturudøvelse. Mange børn får deres første møde med de musiske og kreative fag i folkeskolen, og

siden folkeskolereformen i 2014 har det som en del af 'den åbne skole' været et lovkrav, at skolerne samarbejder med lokale aktører – herunder f.eks. musikskolerne²⁸.

De kreative og musiske fag har forskellige vilkår i folkeskolen. Drama er traditionelt knyttet til danskfaget og er således ikke et selvstændigt obligatorisk fag i folkeskolen. Men billedkunst, håndværk og design og musik er hver især obligatoriske på et tidspunkt i løbet af folkeskolen. Musik har endda (som 'sang') haft en selvstændig plads i skolen siden landets første skolelov i 1814 (Holgensen og Holst 2020, 35). Både musik, billedkunst og håndværk og design udbydes som valgfag til 7.-9.-klasserne, mens drama, filmkundskab og medier er valgfag, der kan udbydes.

Tabel 68: Kreative og musiske fag i folkeskolen

Fag	Obligatorisk	Valgfag
Billedkunst	1.-6. klasse	7.-9. klasse
Musik	1.-6. klasse	7.-9. klasse
Håndværk og design	3.-6. klasse	7.-9. klasse
Drama		7.-9. klasse
Filmkundskab		7.-9. klasse
Medier		7.-9. klasse

Kilde: [Obligatoriske fag | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#); [Valgfag | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

På ungdomsuddannelserne er valget af et kunstnerisk fag obligatorisk, og både billedkunst og designfag er en del af mange unges hverdag. Mange af de almene ungdomsuddannelser har en tradition for musiklinjer, kor, musicals m.m. Ligeledes giver tilvalgsmuligheder og de kunstneriske linjer nogle steder eleverne mulighed for at dyrke deres interesse.

Selvom skolerne er centrale for mange af landsorganisationerne under AKKS, vil det daglige samspil med de udøvende fag på skolerne især kunne dyrkes af de lokale foreninger. Her kunne være interessante snitflader, hvor skoleindsatser og foreningslivet kunne knyttes tættere sammen.

Mange landsorganisationer har fokus på, at de musiske, selvudøvende og kreative fag taber terræn i skolerne. Undersøgelserne 'Musik i undervisningen' 2010 og 2020 viser, hvordan musikken er blevet nedprioriteret i undervisningen i skolerne gennem længere tid. I 2010-udgaven er der særligt fokus på, at der er blevet skåret kraftigt ned på lærernes uddannelse:

"Tværtimod viser vores undersøgelse, at de mange problemer, der blev understreget i KUP-rapporten, ikke mindst vedrørende lærernes uddannelse og efteruddannelse, er ganske væsentligt forstærket. Det er det mest markante og nedslående resultat af vore undersøgelser."

Nielsen 2010, s. 5

²⁸ [Den åbne skole | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

Det er en klar ambition for både mange af landsorganisationerne og AKKS at få vendt denne udvikling.

For AKKS som organisation kunne et tæt samarbejde med faglærernes landsforening i den forbindelse være relevant. Faglærerne er på mange måder fagenes ildsjæle og arbejder lokalt for at styrke fagenes position og vilkår (som faciliteter, materialer og ressourcer), ligesom deres faglige niveau vil være centralt for fagenes kvalitet. Her ser der således ud til at være et interessefællesskab med AKKS og medlemsorganisationerne. De alle er optagede af, hvad amatørkulturen betyder for læring, og kæmper blandt andet for, at de kunstneriske fag skal have gode vilkår i skolerne. Tekstboks 3 viser eksempler på potentielle samarbejdsforeninger.

Tekstboks 3: Eksempler på relevante lærersammenslutninger på folkeskolerne og ungdomsuddannelserne

Danmarks billedkunstlærere: www.danmarksbilledkunstlaerere.dk
Håndværk og design: www.haendvaerkogdesign.dk
Billedkunst – og designlærerforeningen: www.kunstogdesign.net
Dramatiklærerforeningen (Gymdrama): www.gymdrama.dk
Danmarks dramalærerforening: Foreningens Facebookgruppe
Musiklærerforeningen: www.musiklaererforeningen.dk

Musik- og kulturskolerne

Musik- og kulturskolerne bliver af mange landsorganisationer fremhævet som centrale for, om der er interesse og rekrutteringsgrundlag nok for deres egen organisation. Som beskrevet i afsnittet om landsorganisationernes største udfordringer, fremhæver en af organisationerne det endda som helt afgørende for deres overlevelse. Hvor skoletilbuddene i det formelle system er frit tilgængelige og når mange børn og unge, er musik- og kulturskoler forbundet med flere barrierer. Der er ofte ventelister for at komme i gang, og der er en høj egenbetaling for undervisningen.

Der er musikskoler i alle 98 kommuner, da kommunerne er forpligtet til at drive en musikskole, som tilbyder undervisning til børn og unge op til 25 år²⁹. Musikskolerne kan yderligere selv vælge, hvorvidt de også vil tilbyde undervisning til voksne. Cirka halvdelen af musikskolerne er organiseret som kombinerede musik- og kulturskoler, som også tilbyder undervisning i andre kulturfag³⁰. I modsætning til mange andre områder af det amatørkulturelle fritidsliv, er der tilgængelig dokumentation af musikskolernes aktiviteter og deltagere via Danmarks Statistik. I 2020/2021 var der 63.000 unikke elever i musik- og

²⁹ "Kommunalbestyrelsen er forpligtet til at drive en musikskole enten som en kommunal institution eller som selvejende institution med kommunalt tilskud." og "Ved en musikskole forstås en skole, der tilbyder undervisning i musik til børn og unge" (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2014/32>)

³⁰ [Musik- og kulturskoler \(kl.dk\)](#)

kulturskolerne. En undersøgelse fra 2017 viser, at musikskolerne når omkring 4 pct. af alle børn mellem 0 og 24 år, mens andelen er på 7 pct., hvis der kun ses på de skolesøgende børn (Kulturministeriet 2017, 11).

Igen er de lokale aktører mest interessante for foreningerne under landsorganisationerne, men de nationale sammenslutninger kan være centrale medspillere i at skabe politisk gennemslagskraft for amatørkulturen. I denne kortlægning er der registreret tre landsorganisationer, der arbejder med at understøtte musik- og kulturskolernes arbejde: Danske Musik- og Kulturskoler (DMK), Musik & Ungdom samt Børn, Kunst og Billeder.

DMK repræsenterer musikskoler i alle landets kommuner og er deres samlede interesseorganisation. Musik & Ungdom deler adresse med DMK. De har et udsnit af skolerne som deres medlemmer og arbejder med den foreningsengagerende del af musik- og kulturskolelivet.

Børn, Kunst og Billeder er en landsforening for billedskoler, der vil skabe et forum for faglig udvikling, inspiration og erfaringsudveksling på tværs af faggrupper på området. Ifølge en kortlægning fra 2020 er der i alt 90 billedskoler i Danmark, hvoraf de 43 er en del af en kulturskole. Samme kortlægning anslog, at 9.000 børn i 2020 deltog i længerevarende holdundervisning på billedskolerne (Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst 2021, 4).

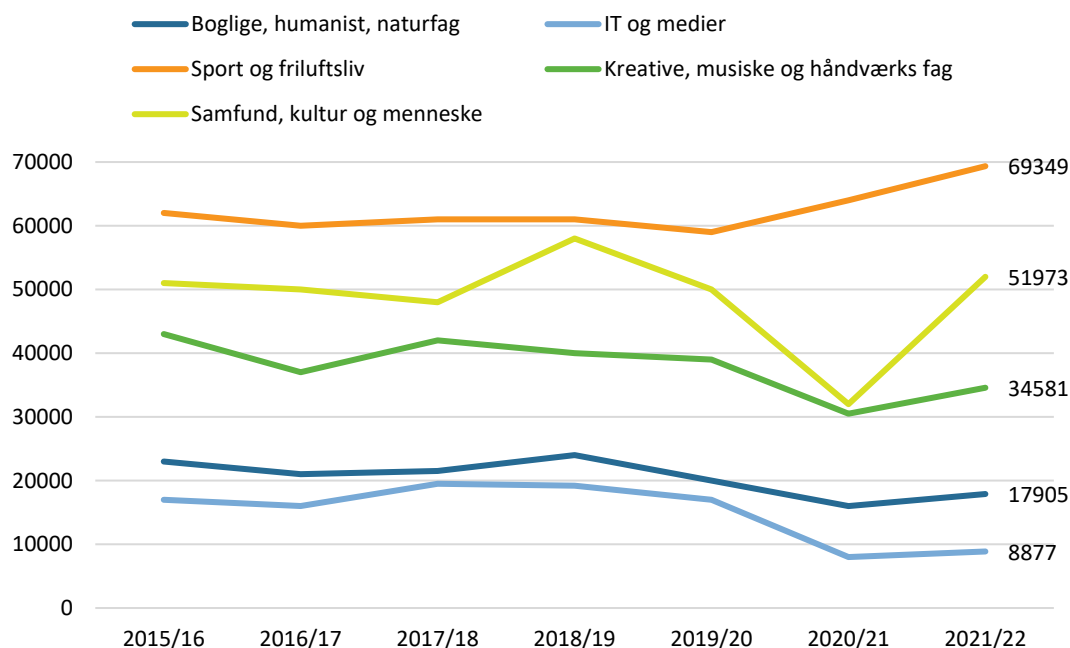
Musik & Ungdom er medlem af AKKS, mens de to andre landsforeninger på området ikke er det. Ser man på organisationernes formål og opgaver, har de i stor udstrækning samme fokusområde som mange af landsorganisationerne under AKKS: At fremme amatørkulturens vilkår og samfundsmæssige betydning. Samtidig opleves deres medlemmer som centrale for hele udviklingen af feltet.

Ungdomsskolerne

Ungdomsskolen er et kommunalt tilbud med undervisnings- og fritidsaktiviteter til unge mellem 14-18 år. Kommunerne kan vælge at udvide målgruppen til at gælde både yngre og lidt ældre unge. Som folkeskolens tilbud er det gratis, men i en opmærksomhedsøkonomi er ungdomsskolerne som megen foreningsliv også i konkurrence med øvrige fritidstilbud. Tilbuddet blev i 2021-22 benyttet af cirka 170.000 børn og unge³¹. Ifølge en statistikrapport over ungdomsskolernes aktiviteter var 19 pct. af deltagerne i skoleåret 2018-2019 aktive i musiske, kreative eller håndværksmæssige fag (Ungdomsskoleforeningen, 2019: 5).

³¹ <https://ungdomsskoleforeningen.dk/wp-content/uploads/2024/04/Ungdomsskolestatistikken-2021-2022.pdf>

Figur 114: Almenundervisning på ungdomsskolerne – deltagere fordelt på kategori



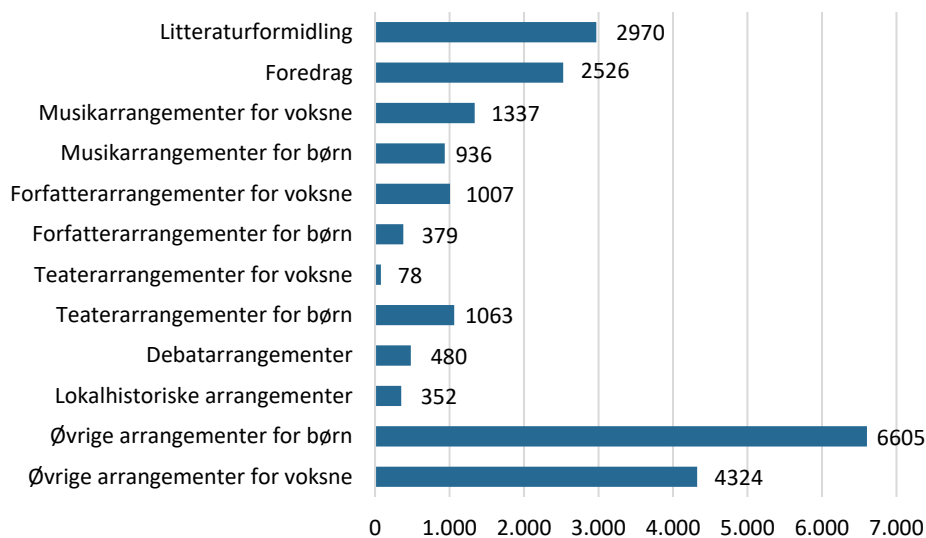
Kilde: Ungdomsskoleforeningen, 2022: Ungdomsskolestatistik 2021/2022, s. 6

Landssammenslutningerne på området arbejder både med projekter og events på tværs af skoler, og med skiftende satsninger kunne det være spændende at undersøge nærmere, hvilken rolle de musiske, praktiske og kunstneriske fag spiller i fritidspædagogikken. Et andet udviklingsfokus kunne være at skabe bedre brobygning mellem unge, der er aktive i ungdomsskolernes relevante fag og foreningslivet.

Bibliotekerne

Bibliotekerne er både folkeoplysende og kommunale. Deres rolle har ændret sig i løbet af de sidste 20 år, og deres kulturelle profil har ændret sig til at have større fokus på borgerrettede aktiviteter. Flere biblioteker har kulturformidlere ansat, og der er en stigning i antallet af arrangementer på bibliotekerne. I 2019 var der samlet set godt 25.000 arrangementer rundt omkring på landets 450 biblioteker. Figur 115 tyder på, at langt de fleste arrangementer er publikumsaktiviteter, hvor deltagerne ikke selv er udøvende, men kategorien 'øvrige arrangementer' er værd at bemærke. Her kan der være tale om forskellige kreative og skabende aktiviteter.

Figur 115: Antallet af arrangementer afholdt på bibliotekerne i 2019 fordelt efter kategori



Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens spørgeskemaundersøgelse. Undersøgelsen bygger på 97 respondenter (97 bibliotekskommuner).

Arrangementerne kan enten være arrangeret af bibliotekerne selv eller de mange klubber, der holder til på bibliotekerne.

”Flere biblioteker inviterede til arrangementer og workshops med fokus på nye teknologier, som virtual reality og afholdelse af hackathons for brugerne. På bibliotekerne blev der i 2019 også afholdt en lang række kreative værksteder og workshops med fokus på brugernes deltagelse og skabelse af blandt andet håndarbejde, som strikning, repair-caféer, syning, broderi og tryk.”

Kulturministeriet 2019, 29

Ser man nærmere på klubarrangementerne, er det nok især strikkeklubber, skriveværksteder og makerspace-aktiviteterne, der nærmer sig det amatørkulturelle felt. Men bibliotekerne kan være væsentlige samarbejdspartnere for både AKKS og deres landsorganisationer, da de også ser sig selv som en integreret del af både det folkeoplysende og kulturelle landskab.

Klubaktiviteter

Bibliotekerne husede i 2019 7.370 forskellige klubber som f.eks. læseklubber, strikkeklubber og sprogcaféer. Ca. halvdelen af aktiviteterne var skabt på initiativ af borgerne selv, hvor den anden halvdel var initieret af bibliotekerne. Især læseklubberne er meget populære, og i 2019 var der ca. 3.000 læseklubber fordelt på de danske biblioteker, mens der var 937 strikkeklubber, lytte-/musikklubber og makerspace/kodning klubber.

Kilde: Folkebiblioteker i tal, 2019

Makerspace

En række biblioteker afholder makerspace-aktiviteter, hvor borgerne selv kan arbejde med moderne teknologier såsom 3D-printere og lasere i et værksted, hvor den moderne teknologi møder det analoge håndværk. Borgerne får mulighed for selv at konstruere og bygge genstande og være aktivt skabende. 31 kommuner (37 pct.) havde i 2021 et kommunalt fælles makerspace.

Kilde: Kortlægning af folkeskolernes adgang til makerspaces, 2021

Folkeoplysende skoler

En anden vigtig del af det amatørkulturelle landskab er de folkeoplysende skoler. På vokseområdet er det aftenskoler, folkehøjskoler og daghøjskoler, mens efterskolerne er folkeoplysende skoler med unge som målgruppe.

De folkeoplysende skoletyper, som spiller ind på det amatørkulturelle felt:

Aftenskoler
Efterskoler
Folkehøjskoler
Daghøjskoler

De folkeoplysende skoler spiller ind i forhold til en udbredelse af det, man kunne kalde den folkelige amatørkultur, og giver mulighed for specialisering og fordybelse.

Ud over at være en del af 'det amatørkulturelle økosystem' kan der for AKKS' medlemsorganisationer i udviklingsøjemed være potentialer i at knytte sig tættere til nogle de specialiserede skolers miljøer og arbejde målrettet med brobygning mellem de specialiserede skoler og for eksempel øvelokaleforeninger, kor, teatre m.m.

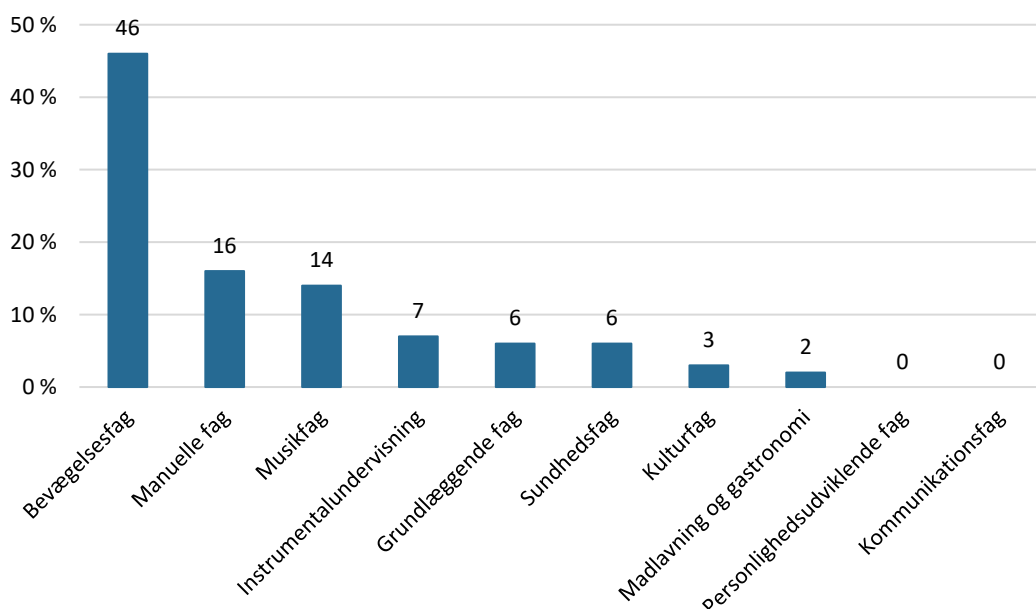
Det almene og den 'folkelige amatørkultur'

Samlet set er de folkeoplysende skoler med til at udbrede kendskabet til mange amatørkulturelle aktiviteter. Det kan være alt fra højskolernes tiltag for at udbrede den folkelige sang

gennem fællessang til kreative og udøvende fag på skolerne. På både efterskoler og højskoler er der ofte mulighed for at lære nye aktiviteter at kende gennem valgfag.

Som foreningsdelen i denne undersøgelse viser, er flere kor og orkestre organiserede under en aftenskole. Aftenskolernes betydning for feltet er dog bredere. Aftenskolerne giver generelt åben adgang for alle voksne til at udøve og lære flere fag på det amatørkulturelle område. En undersøgelse fra 2018 viste, at manuelle fag og musikfag er de to fagtyper, som udbydes på flest aftenskoler i landet (Bjerrum og Thøgersen 2018, 28). I undersøgelsen var næsten en fjerdedel af de deltagende aftenskoler enkeltfaglige skoler med enten musik eller manuelle fag som deres speciale (ibid. 31). Det var primært mindre skoler, men fagene spiller også en rolle på de flerfaglige aftenskoler. Som figur 116 viser, er bevægelsesfag for mange flerfaglige aftenskoler det største fag, mens 16 pct. af aftenskolerne har de manuelle fag som deres største fag, 14 pct. har musikfag som deres største fag, og 7 pct. har instrumentalundervisning som det fag, hvor de har flest undervisningstimer.

Figur 116: Aftenskolernes største fag (flerfaglige aftenskoler)



Figuren viser, hvilken fagtype der var aftenskolernes største i 2016 målt på flest undervisningstimer blandt de aftenskoler, der udbyder to eller flere fagtyper. n = 171 (Bjerrum & Thøgersen 2018).

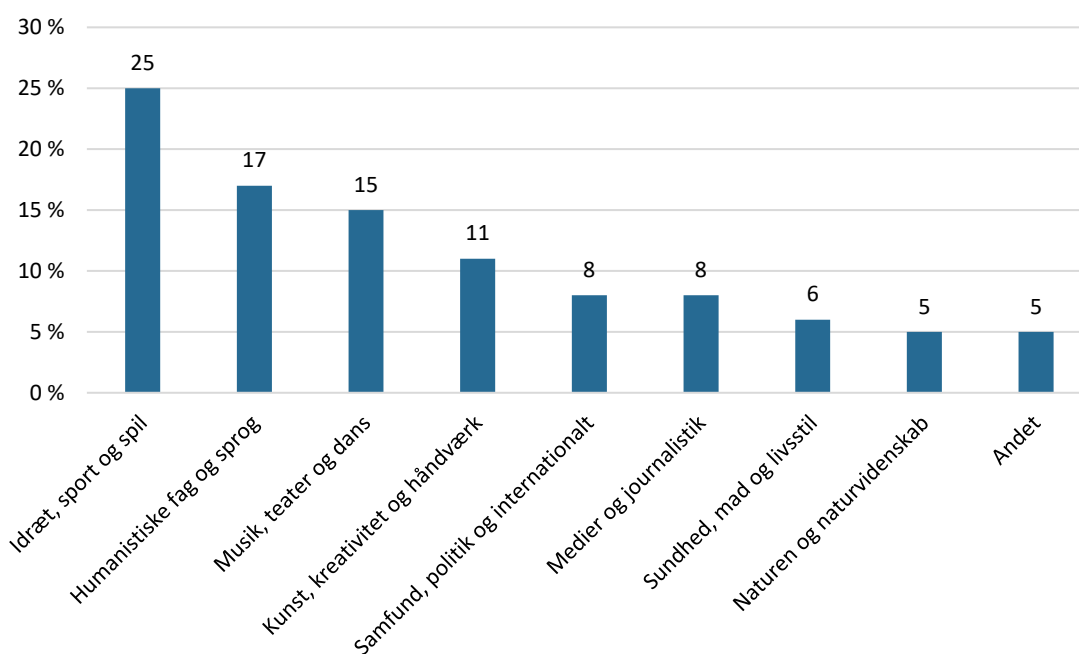
Efterskolerne har både rum til det almene med mange fagtilbud på området og til den mere specialiserede del med kunstneriske/kulturelle linjefag. Undersøgelsen 'Musikfaget i undervisningen' (Holgensen og Holst 2020) har et kapitel om efterskolerne, hvor de i 2019 har registreret, at 173 af 201 efterskoler havde musik som alment fag. 101 af de almene efterskoler tilbyder en særlig musiklinje (ibid., 106) Kapitlets data baserer sig på en søgning på hjemmesiden 'Efterskolerne.dk'. Laver man en tilsvarende søgning på efterskolerne.dk på 'drama', tilbyder 141 efterskoler dramafag og 45 skoler en dramalinje. 54 efterskoler tilbyder 'kunsthåndværk', og 25 har en kunsthåndværkslinje. Der ser således ud til at være en bred vifte af fag, der er relevante i denne sammenhæng.

Det specialiserende

'Musikfaget i undervisningen' har desuden registreret 14 efterskoler, der har profileret sig på en hel særlig musikprofil (ibid., 107). Det er efterskoler, der giver eleverne mulighed for at specialisere sig i musikken og få en faglig fordybelse i egen udøvelse. Ligeledes er der efterskoler, der har teater, performance og/eller scenekunst som en central del af deres profil.

Ligesom efterskolerne bidrager folkehøjskolerne som skoleform både til udbredelsen af det almene kendskab til amatørkultur og til mere specialiserede erfaringer. Det er både på højskolernes korte og lange kurser. Undersøgelsen 'Højskolerne, hvordan har de det?' viser, at 'Musik, teater og dans' på undersøgelsestidspunktet (2018) udgjorde 15 pct. af de i alt 1.881 fag, der blev udbudt på de 65 folkehøjskoler, der var med i undersøgelsen. 11 pct. af fagene var i kategorien 'Kunst, kreativitet og håndværk' (Figur 117).

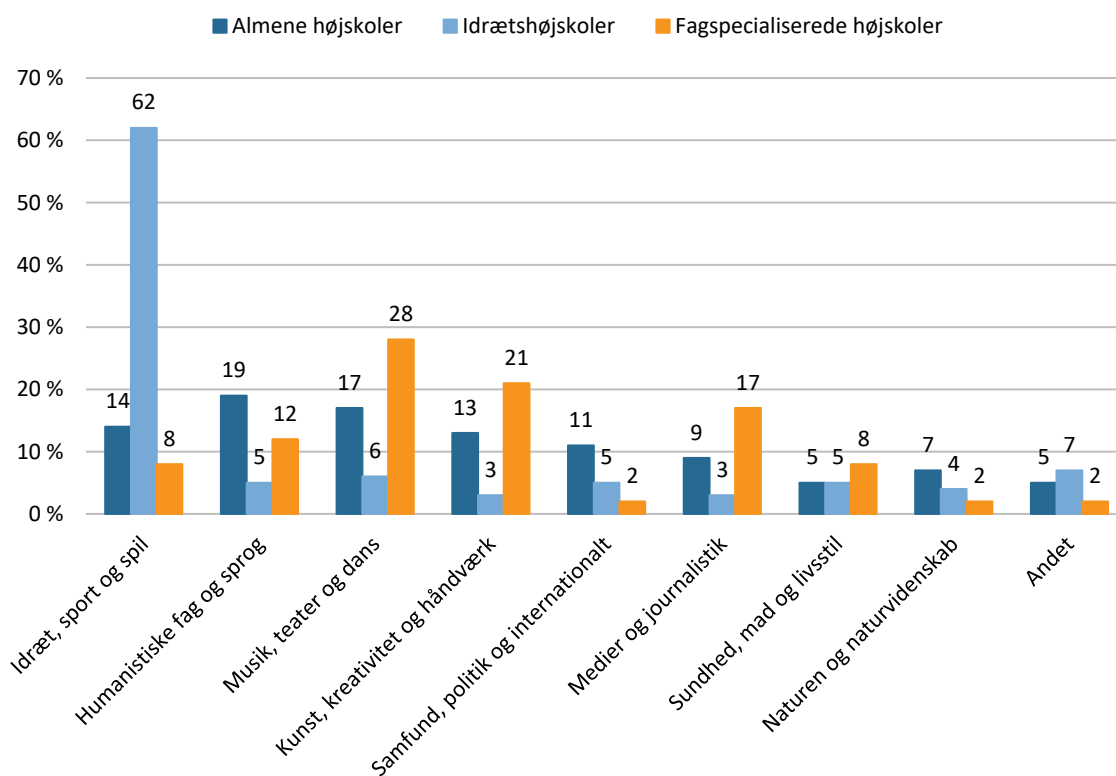
Figur 117: Højskolernes fag som andele af det samlede fagudbud



Figuren viser højskolernes fag som andele af det samlede fagudbud (både fælles-, valg- og linjefag) på de lange kurser. n: 1.881 fag på 65 højskoler. Kilde: Thøgersen et al. 2018.

Ligesom ved efterskolerne er der også højskoler, der har specialiseret sig i de kunstneriske fag. Ophold på disse højskoler kan være en måde, hvorpå eleverne forbereder sig til at søge ind på konservatorier, teaterskoler, design- eller kunstuddannelser eller blot har mulighed for at have fokus på at afprøve en kreativ livsstil og processerne fra idé til produkt. Figur 118 viser, at den andel, kategorierne 'Musik, teater og dans' og 'Kunst, kreativitet og håndværk' udgør af de samlede fag, er noget større på de fagspecialiserede skoler.

Figur 118: Højskolernes samlede fagudbud på tværs af de tre største højskoletyper



Figuren viser andele af udbudte fag på de lange kurser i de forskellige fagkategorier fordelt på de tre største højskoletyper: Almene og grundtvigske højskoler, gymnastik-, sports- og idrætshøjskoler samt fagspecialiserede højskoler. Kunsthøjskolen på Ærø er ikke medtaget, da undervisningen på de lange kurser her er tilrettelagt som værkstedsarbejde. n = 55 højskoler i alt (heraf 29 almene, 11 idrætshøjskoler og 15 fagspecialiserede højskoler) samt 1.628 fag (herunder 420 idrætsfag, 239 humanistiske fag, 250 musik-/teaterfag, 183 kreative fag, 139 samfundsfaglige fag, 139 mediefag, 89 sundhedsfag, 90 naturfag og 79 andre fag).

Den sidste folkeoplysende skoleform, der skal fremhæves her, er daghøjskolerne. I 2021 var der blot 17 daghøjskoler på landsplan³², og der er stor forskel på deres profiler. Seks af daghøjskolerne har en stærk profil på de udøvende kunst- og kulturfag. Disse skoler kan have samme funktion som de specialiserede højskoler og kan for nogle kunstarter være en vigtig del af det amatørkulturelle landskab.

Tekstboks 4: Daghøjskoler med særlig relevans for kulturområdet

AFUKs Daghøjskole: www.afuk.dk

Akademiet – Københavns akademi for musik, dans og teater: www.akademiet.org

KBH Film & Fotoskole: www.kbhfilmogfotoskole.dk

Vera Skole for kunst & design: <https://veraskole.dk/>

Byhøjskolen: www.bhs.dk

Kompetencehuset - Århus Daghøjskole: www.kompetencehuset.com

³² [Daghøjskoler \(vifo.dk\)](http://Daghøjskoler(vifo.dk))

Amatørkulturelle foreninger

Den tredje centrale aktørtype, som kortlægningen viser hen til, er amatørkulturelle landsorganisationer, der ikke er medlemmer af AKKS eller de to sammenslutninger, DATS og Amatørmusik Danmark. Denne aktørtype er mest interessant for AKKS i forhold til skabe et endnu bredere samarbejde blandt amatørkulturens aktører.

Kortlægningen identificerede 12 landsorganisationer, der potentielt kan være af interesse. (se tabel 69). Der kan være forskel på, hvor oplagte de registrerede organisationer er som potentielle samarbejdspartnere eller som medlemmer i AKKS eller sammenslutningerne. Det kan både hænge sammen med, hvordan man afgrænser det amatørkulturelle område, og om der findes andre oplagte regi for den pågældende organisation.

Et eksempel på en landsforening, der umiddelbart ser ud til let at kunne være en del af Amatørmusik Danmark, er Danske Harmonikaspillere, som er en organisation, der arrangerer landsstævner, kurser, landskonkurrencer, koncerter og udgiver et medlemsblad. Dette gøres for at udbrede kendskabet til harmonikaen og højne den musikalske kvalitet. Foreningens medlemmer består både af enkeltmedlemmer og harmonikaklubber. Foreningens formål har således mange fællestræk med de andre landsorganisationers visioner og mål. Foreningen har 65 harmonikaklubber som medlemmer, som er fordelt over det meste af landet.

Med et formål om at samle og fremme al foreningsdans i Danmark, kunne Dans Danmark ligeledes lyde som en oplagt samarbejds mulighed for AKKS med fokus på at indtænke flere kunstarter i organisationen. Dans Danmark er en relativt ny organisation, der blev stiftet i oktober 2021 som en fusion af Folkedans Danmark og Danmarks Sportsdanserforbund. Organisationen er imidlertid et specialforbund under DIF og har dermed valgt at se sig ind idrættens og sportens arena snarere end det amatørkulturelle felt.

Rollespilsforeningen Bifrost er som SYNG, Landsgardeforeningen, Musik og Ungdom og DATS, medlem af DUF og kan med sit fokus på kreativitet og rollespil være en mulig samarbejdspartner - f.eks. i kraft af deres strategipunkt om at 'skabe mere samarbejde og kommunikation på tværs af eventyrlystne fællesskaber, frivillige og lokalforeninger'³³.

³³ Strategi - Landsforeningen Bifrost

Tabel 69: Eksempler på amatørkulturelle foreninger uden for AKKS

Forening	Lokalforeninger	Enkeltmedlemmer
Danske Harmonikaspillere	65	Ukendt
Håndarbejdets Fremme	2	Ukendt
Keramikkens Venner	Ukendt	Ukendt
Landsforeningen Vævekredsene i Danmark	44	Ukendt
Fortællere i Danmark	11	70
Danske Cirkusvenner	Ukendt	Ukendt
Bifrost	73	Har ikke enkeltmedlemmer
Dans Danmark ³⁴	128*	Har ikke enkeltmedlemmer
Knipling i Danmark	Ukendt	Ukendt
Selskab for dansk fotokunst	37	Ukendt
Unima Danmark	Ukendt	Ukendt
Dansk Modelteaterforening	Ukendt	Ukendt

*Ikke alle af disse beskæftiger sig med amatørkulturelle aktiviteter

Ud over foreningerne ovenfor, kan der være foreninger som Balletforeningen Danmark, der pt. kun dækker to skoler, men som har ambitioner om at blive landsdækkende. Eller Dansk Bonsai Forening, som kan være relevant, hvis det vurderes at være en kunstform mere end en botanisk aktivitet.

Ser man på tabellen ovenfor, ser der således ud til at være flere landsforeninger, der kunne være interessante for AKKS eller lands sammenslutningerne at arbejde sammen med. Det skal igen understreges, at kortlægningen ikke er udtømmende, men at den giver et indblik i bredden af det samlede amatørkulturelle landskab.

Andre vigtige aktører

For at forstå det amatørkulturelle landskab er der flere aktører, der – selvom de har et lidt andet formål end organisationerne under AKKS – er vigtige for området. Her skal særligt fremhæves kulturhuse og andre kulturbærende faciliteter, landsforeninger for professionelle kulturudøvere og Sangens Hus.

Øvrige vigtige aktører i det amatørkulturelle felt:

Kulturhuse og andre faciliteter
Landsorganisationer for professionelle
Sangens Hus

³⁴ [Dans-Danmark-Beretninger-2023.pdf](#)

Kulturens rammer

Gode faciliteter kan være vigtige rammer for de lokale foreningers aktiviteter, og omvendt har faciliteterne en stor interesse i, at stederne bliver levende og centrale i lokalområdet. Bibliotekerne har allerede været beskrevet ovenfor, men også Kulturhusene i Danmark og Landsforeningen Danske Forsamlingshuse kan være potentielle samarbejdspartnere.

Landsforeningen Danske Forsamlingshuse har registreret 1.162 forsamlingshuse på deres hjemmeside. Foreningen har fokus på at støtte de lokale forsamlingshuse i deres arbejde og er som organisation nok mest interessant for lokalforeningerne under AKKS.

Kulturhusene i Danmark har et mere politisk sigte og repræsenterer over 100 af landets kulturhuse. Der er dog betydeligt flere på landsplan. En undersøgelse fra 2020 anslår, at der er ca. 410 kulturhuse i Danmark (Hansen & Nordentoft, 2020: 11).

Kulturhusene i Danmark er med i paraplyorganisationen Dansk Kulturliv, hvor de sammen med Organisationen Danske Museer, Danmarks biblioteksforening, Dansk Teater, Dansk Live, Danske Koncert- og Kulturhuse samt Danske Ensembler, Orkestre og Operainstitutioner arbejder for at være en stærk samlet stemme for kulturen i Danmark. Ifølge deres hjemmeside repræsenterer de over 1.100 kulturinstitutioner tilsammen.

KORLIV er en integreret del af AKKS og har som en del af folkekirken ofte hjemme i kirkerne rundt om i landet. Men kirkerne kan være relevante som ramme for flere kor og orkestre. Som bibliotekerne stiller kirkerne ofte både lokaler til rådighed og afholder arrangementer. Der er dog ikke noget samlet overblik over kirkernes faciliteter og lokale aktiviteter.

Sammenslutninger af professionelle kulturudøvere

De professionelle aktører på området kan også være vigtige i forbindelse med en helheds-tænkning af området. Som beskrevet ovenfor rummer AKKS selv alt fra deltagere, ildsjæle, semiprofessionelle og organisationer for folk, der arbejder professionelt med området. Derfor kan det også være meningsfyldt at være i tæt dialog med de organisationer, der varetager professionelles kulturudøvers interesser. Det kan være organisationer som Dansk Jazzmusiker Forening eller Art Music, som begge arbejder for gode vilkår for kunstnerne og kunstnere inden for deres respektive felter. Kortlægningen har ikke haft fokus på disse organisationer, da amatørkulturen har været i fokus, men der kan være flere interessefællesskaber i forhold til den generelle udbredelse af den udøvende kultur i Danmark.

Sangens Hus

Sangens Hus er en selvejende kulturinstitution med midler fra dels finansloven, musikhandlingsplanen og fonde, der støtter institutionens projekter³⁵. Sangens Hus har på mange måder et formål, som ligner formålene i mange af landsorganisationerne under AKKS, hvor der er fokus på at udbrede sang og højne kvalitet og sangglæde. Ser man på

³⁵ Finansiering i Sangens Hus - Sangenshus

Sangens Hus' aktør og interessentlister, finder man da også her de fleste af kororganisationerne under Amatørmusik Danmark. Der ser således ud til allerede nu at være stærke samarbejdsrelationer ind i Sangens Hus.

Tekstboks 5: Formålet for Sangens Hus – taget fra deres vedtægter

Stk. 1 Sangens Hus har til formål at fremme sangen i Danmark med udgangspunkt i, at "Alle har en stemme". Sangens Hus tager samfundsansvar gennem sang, fordi

- Sang bygger bro mellem mennesker og knytter os sammen
- Sang giver hverdagspoesi og store kunstneriske oplevelser
- Sang styrker kreativitet, læring og udvikling
- Sang skaber tillid og tryghed og gør os gladere

Sangens Hus arbejder for

- Glade stemmer
- Åbne sangfællesskaber
- Stærk sangfaglighed
- Varige forandringer

Vedtægter for Sangens Hus, 23-1-2020³⁶

Teatercentrum og 'Levende musik i skolen' er også en selvejende institutioner under Kulturministeriet, som kan spille en væsentlig rolle i forbindelse med udbredelsen af kendskabet til kultur. Begge organisationer arbejder med at give børn og unge gode kunstneriske oplevelser. De har særligt fokus på, at børn og unge får publikumsoplevelser af høj kvalitet. Men i forhold til et fælles fokus på kunsten og kulturens samfundsmæssige betydning, kan de være væsentlige medspillere.

³⁶ <https://sangenshus.dk/wp-content/uploads/2022/01/SangensHus-vedtaegter-23-1-2020.pdf>



KULTURENS ANALYSEINSTITUT